

**Ненад Ђурђевић
Драган Атанасов**

**ПРИРУЧНИК
ЗА ПОЛАГАЊЕ СТРУЧНОГ СПОРТСКОГ ИСПИТА
- СКРИПТА -**



**ПРИРУЧНИК
ЗА ПОЛАГАЊЕ СТРУЧНОГ СПОРТСКОГ ИСПИТА
- СКРИПТА -**

**Аутори:
Проф. др Ненад Ђурђевић
Доц. др Драган Атанасов**

**МИНИСТАРСТВО СПОРТА
Београд, 2024.**

САДРЖАЈ

Страна

| | |
|--|-----------|
| УВОД | 14 |
| 1. ПРАВНИ ИЗВОРИ У ОБЛАСТИ СПОРТА И СИСТЕМ СПОРТА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ | 17 |
| 1.1. Правна извори у области спорта у Републици Србији | 18 |
| 1.1.1. Какво је место спорта у Уставу Републике Србије? | |
| 1.1.2. Који закони су релевантни за регулисање и рад у области спорта? | |
| 1.1.3. Када је донет и шта регулише Закон о спорту? | |
| 1.1.4. Која су основна начела на којима се заснива Закон о спорту? | |
| 1.1.5. Када је донет и шта регулише Закон о спречавању допинга у спорту? | |
| 1.1.6. Када је донет и шта регулише Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама? | |
| 1.1.7. Када је донет и шта регулише Закон о јавним скијалиштима? | |
| 1.1.8. Шта обухвата кривична одговорност за допинг у спорту? | |
| 1.1.9. Шта обухвата кривична одговорност за намештање спортских резултата? | |
| 1.1.10. Шта обухвата кривична одговорност за насилничко понашање на спортским приредбама? | |
| 1.1.11. Које су обавезе организација у области спорта у погледу подношења финансијских извештаја? | |
| 1.1.12. У чему се састоји обавеза фискализације организација у области спорта? | |
| 1.1.13. Која подзаконска акта се доносе на основу Закона о спорту? | |
| 1.1.14. Шта се регулише Националном стратегијом развоја спорта и програмима развоја спорта ЈЛС? | |
| 1.1.15. Шта су спортска правила и која је њихова правна обавезност? | |
| 1.1.16. Која спортска правила мора да донесе надлежни национални спортски савез? | |
| 1.1.17. Да ли се спорска правила достављају надлежном државном органу? | |
| 1.1.18. Да ли се спортска правила јавно објављују? | |
| 1.1.19. Да ли спортска правила не могу садржавати одређене одредбе? | |
| 1.1.20. Какав је однос спортских правила надлежних националних спортских савеза према спортским правилима надлежних међународних спортских савеза? | |
| 1.1.21. Која међународне конвенције су од значаја за обављање спортских активности и спортских делатности у Републици Србији? | |
| 1.1.22. Која документа међународних организација чија је чланица Република Србије садрже принципе од значаја за обављање спортских активности и спортских делатности у Републици Србији? | |
| 1.1.23. Да ли у области спорта има закључених међудржавних споразума? | |
| 1.2. Елементи система спорта у Републици Србији | 46 |
| 1.2.1. Шта се сматра спортом? | |
| 1.2.2. Шта су спортске активности? | |
| 1.2.3. Шта су спортске делатности? | |
| 1.2.4. Ко одређује у случају дилеме да ли је нека активност спортска активност или спортска делатност? | |

- 1.2.5. Како се све спорт дели у Републици Србији?
- 1.2.6. Шта је такмичарски спорт?
- 1.2.7. Шта је спортска рекреација?
- 1.2.8. Шта је школски спорт?
- 1.2.9. Шта су спортски објекти?
- 1.2.10. Како су одређене и подељене спортске гране и области спорта и спортске дисциплине у оквиру грана и области спорта?
- 1.2.11. У чему је разлика између аматерског и професионалног спорта?
- 1.2.12. Како су категоришу спортске гране?
- 1.2.13. Ко су учесници у систему спорта?
- 1.2.14. У које националне евиденције у области спорта учесници у систему спорта морају да се упишу?
- 1.2.15. Које су обавезе учесника у систему спорта у погледу заштите података о личности?
- 1.2.16. Које су обавезе учесника у систему спорта да обезбеде доступност информација од јавног значаја?

1.3. Физичка лица у систему спорта 56

1.3.1. Спортисти 56

- 1.3.1.1. Ко има статус спортисте?
- 1.3.1.2. Како се спортисти разврставају?
- 1.3.1.3. Ко се сматра дететом које се бави спортом и зашто је то значајно?
- 1.3.1.4. Ко су особе са инвалидитетом које се баве спортом?
- 1.3.1.5. У чему је разлика између професионалних спортиста и спортисти аматера?
- 1.3.1.6. Какав је значај поделе на професионалне спортисте и спортисте аматере у погледу могућности учешћа у спортским такмичењима?
- 1.3.1.7. Које су категорије спортиста и како се врши њихово рангирање?
- 1.3.1.8. У чему је значај за спортисту стицања одређеног спортског ранга?
- 1.3.1.9. Којим све правним актима се уређују права, обавезе и одговорности спортиста аматера?
- 1.3.1.10. Којим све правним актима се уређују права, обавезе и одговорности спортиста професионалаца?
- 1.3.1.11. Како се закључује уговор између спортисте и спортске организације?
- 1.3.1.12. Које уговоре могу закључити спортисти и спортске организације?
- 1.3.1.13. На који рок се закључује уговор између спортисте и спортске организације?
- 1.3.1.14. Које су карактеристике уговора о (аматерском) бављењу спортом?
- 1.3.1.15. Које су карактеристике уговора о стипендирању малолетног спортисте за спортско усавршавање?
- 1.3.1.16. Које су карактеристике уговора о раду између професионалног спортисте и спортске организације?
- 1.3.1.17. Како престаје уговор између спортисте и спортске организације?
- 1.3.1.18. Који су услови за самостално професионално бављење спортским активностима?

- 1.3.1.19. Када се плаћа накнада за развој, односно обуку спортиста?
- 1.3.1.20. Шта све обухвата забрана дискриминације спортиста?
- 1.3.1.21. Које су последице кршења забране дискриминације у спорту?
- 1.3.1.22. Шта обухвата заштита здравља спортисте?
- 1.3.1.23. У чему се састоји обавеза осигурања врхунских спортиста од последица несрећног случаја?
- 1.3.1.24. Шта је уговор о трансферу и уговор о уступању спортисте?
- 1.3.1.25. Шта обухвата заштита малолетних спортиста при трансферима и преласцима у другу спортску организацију?
- 1.3.1.26. Шта обухвата заштита малолетних спортиста од злоупотреба, злостављања и насиља?;
- 1.3.2. **Спортски стручњаци** 83
- 1.3.2.1. Шта све обухвата стручни рад у спорту?
- 1.3.2.2. Ко има статус спортског стручњака?
- 1.3.2.3. Ко има статус стручњака у спорту?
- 1.3.2.4. Како се разврставају спортски стручњаци?
- 1.3.2.5. Који су услови за обављање стручног рада у спорту?
- 1.3.2.6. Који су услови за стицање, обнављање и одузимање дозволе за рад спортског стручњака?
- 1.3.2.7. Који је поступак за издавање, обнављање и одузимање дозволе за рад спортског стручњака?
- 1.3.2.8. На који све начин спортски стручњак може да се бави стручним радом у спорту?
- 1.3.2.9. Како се закључује уговор између спортског стручњака и спортске организације?
- 1.3.2.10. Које су карактеристике уговора о раду између спортске организације и спортског стручњака?
- 1.3.2.11. Које су карактеристике уговора о стручном ангажовању спортског стручњака?
- 1.3.2.12. Које су карактеристике уговора о посредовању у спорту?
- 1.3.2.13. Ко може да се бави стручним оспособљавањем у спорту и на који начин?
- 1.3.2.14. Ко може да врши стручно усавршавање спортских стручњака и на који начин?
- 1.3.2.15. Шта обухвата заштита здравља спортског стручњака??
- 1.3.2.16. Да ли спортски стручњаци подлежу надзору над стручним радом?
- 1.3.2.17. Шта све обухвата забрана дискриминације спортских стручњака?
- 1.3.2.18. Које су категорије спортских стручњака и како се врши њихово рангирање?
- 1.4. **Правна лица у систему спорта** 103
- 1.4.1. **Спортске организације** 103
- 1.4.1.1. Ко су спортске организације?
- 1.4.1.2. Шта је спортско удружење?
- 1.4.1.3. Да ли спортско удружење може образовати огранке?
- 1.4.1.4. Ко може да оснује спортско удружење?
- 1.4.1.5. Како се оснива спортско удружење?

- 1.4.1.6. Шта се статутом спортског удружења обавезно уређује?
- 1.4.1.7. Какво је правно дејство статута и других општих аката спортског удружења?
- 1.4.1.8. Ко управља спортским удружењем и на који начин?
- 1.4.1.9. Који су органи спорског удружења?
- 1.4.1.10. Која су овлашћења, начин избора и разрешења, трајање мандата и начин одлучивања Скупштине спортског удружења?
- 1.4.1.11. Да ли спортско удружење мора да има управу?
- 1.4.1.12. Која су овлашћења и обавезе, начин избора и разрешења и трајање мандата заступника спортског удружења?
- 1.4.1.13. Која је обавезност правних послова које заступник закључи у име и за рачун спортског удружења?
- 1.4.1.14. Која су овлашћења, начин именовања и разрешења, трајање мандата и начин одлучивања надзорног одбора спортског удружења?
- 1.4.1.15. Које су обавезе чланова органа спортског удружења према спортском удружењу?
- 1.4.1.16. У чему се састоји одговорност чланова органа спортског удружења за штету коју својом одлуком проузрокују спортском удружењу?
- 1.4.1.17. Када члан органа спортског удружења, односно заступник нема право гласа на седници органа спортског удружења?
- 1.4.1.18. Када су појединачни акти органа, односно заступника спортског удружења ништаве и како се ништавост утврђује?
- 1.4.1.19. Какви морају да буду назив и седиште спортског удружења?
- 1.4.1.20. Ко не може да буде члан управе, односно заступник спортског удружења?
- 1.4.1.21. У чему се састоји принцип добре управе у спорту?
- 1.4.1.22. Ко може да буде члан спортског удружења?
- 1.4.1.23. Како се постаје члан спортског удружења?
- 1.4.1.24. Да ли спортско удружења може да има различите категорије чланова?
- 1.4.1.25. У чему се састоји обавеза спортског удружења да води књигу чланова?
- 1.4.1.26. Како престаје чланство у спортском удружењу?
- 1.4.1.27. Под којим условима се члану спортског удружења могу изрећи дисциплинске санкције?
- 1.4.1.28. Под којим условима се спорови у спортском удружењу могу решавати преко спортске арбитраже?
- 1.4.1.29. Ко води регистар спортских удружења и према којим правилима?
- 1.4.1.30. Који подаци о спортском удружењу се уписују у надлежни Регистар?
- 1.4.1.31. Како се врши упис спортског удружења, односно података о спортском удружењу у надлежни регистар?
- 1.4.1.32. Када је регистрација оснивања спортског удружења ништава, односно када се поништава регистрација одређеног податка о спортском удружењу?

- 1.4.1.33. Ко може и под којим условима да тражи да се утврди да је регистрација оснивања спортског удружења ништава, односно да се поништи регистровани података о спортском удружењу?
- 1.4.1.34. Како се стиче и под којим условима се може користити имовина спортског удружења?
- 1.4.1.35. Када чланови спортског удружења и органи спортског удружења солидарно одговарају са спортским удружењем за обавезе спортског удружења?
- 1.4.1.36. Под којим условима спортско удружење може основати привредно друштво или друго правно лице?
- 1.4.1.37. Под којим условима спортско удружење може да оснује спортско привредно друштво и на њена пренесе права и обавезе у погледу учешћа у одређеном рангу такмичења?
- 1.4.1.38. Под којим условима спортско удружење може непосредно да обавља привредну или другу делатност којом се стиче добит?
- 1.4.1.39. Под којим условима спортско удружење може да промени правни облик у спортско привредно друштво?
- 1.4.1.40. Које статусне промене може да врши спортско удружење?
- 1.4.1.41. Како се врши и које је дејство припајања једног спортског удружења другом?
- 1.4.1.42. Како се врши и које је дејство спајања спортских удружења?
- 1.4.1.43. Како се врши и које је дејство поделе спортског удружења?
- 1.4.1.44. Како се врши и које је дејство одвајања дела спортског удружења?
- 1.4.1.45. Када престаје спортско удружење?
- 1.4.1.46. Шта бива са имовином спортског удружења у случају његовог престанка?
- 1.4.1.47. Како се врши брисање спортског удружења из надлежног Регистра?
- 1.4.1.48. Када се спроводи ликвидација спортског удружења?
- 1.4.1.49. Када се спроводи стечај спортског удружења?
- 1.4.1.50. Када може да се забрани деловање спортског удружења?
- 1.4.1.51. Ко може и под којим условима да оснује спортско привредно друштво?
- 1.4.1.52. Које су обавезе спортског привредног друштва у обављању делатности?
- 1.4.1.53. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране спортске организације?
- 1.4.1.54. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу учлањених или уговором ангажованих спортиста?
- 1.4.1.55. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу ангажованих спортских стручњака?
- 1.4.1.56. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу обезбеђења одговарајућег простора, односно спортског објекта?
- 1.4.1.57. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу обезбеђења одговарајуће спортске опреме?

- 1.4.1.58. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу обезбеђења унутрашње организације?
- 1.4.1.59. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу обезбеђења финансијских средстава?
- 1.4.1.60. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу безбедности?
- 1.4.1.61. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу организовања спортских припрема и кампова?
- 1.4.1.62. Ко и на који начин утврђује испуњеност услова за обављање спортских активности и спортских делатности од стране спортске организације?
- 1.4.1.63. Под којим условима спортска организације за штету коју проузрокују њени чланови и ангажована лица?
- 1.4.1.64. У којој националној евиденцији у области спорта је спортска организација обавезна да се упише?
- 1.4.2. Спортско друштво** 151
- 1.4.2.1. Шта је спортско друштво?
- 1.4.2.2. Које су надлежности спортског друштва у односу на његове чланове?
- 1.4.3. Грански спортски савези** 151
- 1.4.3.1. Ко се може удруживати у грански спортски савез?
- 1.4.3.2. Да ли је грански спортски савез дужан да прими у чланство организације у области спорта које су регистроване за грану спорта за коју је грански спортски савез надлежан?
- 1.4.3.3. Који су циљеви оснивања гранског спортског савеза?
- 1.4.3.4. На који начин се оснива грански спортски савез?
- 1.4.3.5. Како се стиче статус надлежног националног гранског спортског савеза?
- 1.4.3.6. Који су услови (критеријуми) за стицање статуса надлежног националног гранског спортског савеза?
- 1.4.3.7. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране гранских спортских савеза?
- 1.4.3.8. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране гранских спортских савеза у односу на спортске стручњаке?
- 1.4.3.9. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране гранских спортских савеза у односу на простор?
- 1.4.3.10. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране гранских спортских савеза у односу на спортску опрему?
- 1.4.3.11. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране гранских спортских савеза у односу на унутрашњу организацију?
- 1.4.3.12. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране гранских спортских савеза у односу на безбедност?
- 1.4.3.13. Која су законска овлашћења и надлежности надлежног националног гранског спортског савеза?

- 1.4.3.14. Које су законске обавезе надлежног гранског спортског савеза?
- 1.4.3.15. Које су обавезе надлежног националног гранског спортског савеза у односу на спречавање допинга у спорту?
- 1.4.3.16. Како се врши категорисање националних гранских спортских савеза?
- 1.4.3.17. Ко су надлежни међународни спортски савези?
- 1.4.4. Територијални спортски савези** 166
- 1.4.4.1. Ко може да оснује и ради којих циљева територијални спортски савез?
- 1.4.4.2. Шта је Спортски савез Србије и које послове обавља?
- 1.4.4.3. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране територијалних спортских савеза?
- 1.4.4.4. Који територијални спортски савез има статус надлежног територијалног (градског/општинског) спортског савеза за јединицу локалне самоуправе?
- 1.4.5. Олимпијски комитет Србије и Параолимпијски комитет Србије** 169
- 1.4.5.1. Шта је Олимпијски комитет Србије и које послове обавља?
- 1.4.5.2. Шта је Параолимпијски комитет Србије и које послове обавља?
- 1.4.5.3. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране Олимпијског комитета Србије и Параолимпијског комитета Србије?
- 1.4.6. Спортски савези за области спорта** 172
- 1.4.6.1. Ко се може и под којим условима удруживати у спортске савезе за области спорта?
- 1.4.6.2. Како се стиче и под којим условима статус надлежног националног спортског савеза за одређену област спорта?
- 1.4.6.3. Која правила Закона о спорту се примењују на рад спортског савеза за област спорта?
- 1.4.6.4. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране спортских савеза за области спорта?
- 1.4.7. Предузетници у области спорта** 174
- 1.4.7.1. Који су услови за обављање спортске делатности од стране предузетника?
- 1.4.7.2. Ко може да се бави пословима посредовања приликом преласка спортисте, односно спортског стручњака из једне у другу спортску организацију?
- 1.4.7.3. Под којим условима се обавља делатност спортског посредовања?
- 1.4.7.4. Могу ли школе фудбала, школе тениса, кампови, фитнес центри, други спортски центри и сл. да обављају спортске делатности у правној форми спортског удружења?
- 1.4.8. Стручна спортска удружења и друга удружења и савези у области спорта** ... 176
- 1.4.8.1. Ко се може и на који начин удруживати у стручна спортска удружења?
- 1.4.8.2. Ко се може и на који начин удруживати у друга удружења и савезе у области спорта?
- 1.4.9. Организације за обављање спортских делатности** 176
- 1.4.9.1. Ко може и на који начин основати установу у области спорта?
- 1.4.9.2. Ко може и на који начин основати привредно друштво за обављање спортске делатности?

1.4.9.3. Који су услови за обављање спортских делатности од стране установа и привредних друштава за обављање спортских делатности?

1.4.9.4. Које услове треба да испуне организације које управљају базенима и плажама?

1.4.9.5. Шта обухвата делатност Републичког завода за спорт?

1.4.10. Спортске задужбине и фондациије 179

1.4.10.1. Ко може и под којим условима основати спортску задужбину

1.4.10.2. Ко може и под којим условима основати спортску фондацију?

2. СПОРТСКЕ ПРИРЕДБЕ 181

2.1. Услови за организовање спортских приредби 182

2.1.1. Шта су спортске приредбе?

2.1.2. У чему је разлика између спортских манифестација и спортских такмичења?

2.1.3. Која такмичења имају статус националних спортских такмичења и у чему је значај тог статуса?

2.1.4. У чему је разлика између аматерских и професионалних спортских такмичења?

2.1.5. Шта су професионалне спортске лиге?

2.1.6. Ко је организатор спортске приредбе?

2.1.7. Ко су учесници спортске приредбе?

2.1.8. Под којим условима се може организовати спортска приредба?

2.1.9. Под којим условима спортисти, спортске организације и други учесници могу да учествују на спортској приредби?

2.1.10. Да ли службена лица имају право на накнаду трошкова и накнаду за обављање своје дужности на спортској приредби?

2.1.11. Под којим условима је могућа измена система такмичења и пропозиција такмичења?

2.1.12. Може ли надлежни национални грански спортски савез поверити вођење одређених такмичења другим организацијама у области спорта?

2.1.13. Које су обавезе организатора спортске приредбе?

2.1.14. Које су последице за организатора у случају не поштовања обавеза у организовању спортске приредбе?

2.1.15. Које мере се морају предузети на предупређењу ризика настанка штете за спортисте, гледаоце и друге учеснике спортске приредбе?

2.1.16. Које мере се морају предузети ради утицаја на повећане ризике спортске приредбе?

2.1.17. Које услове треба да испуни спортски објекат на коме се организује спортска приредба?

2.1.18. Када организатор спортске приредбе одговара за штету насталу учесницима спортске приредбе и трећим лицима?

2.1.19. Када надлежни национални грански спортски савез солидарно одговара са организатором за штету коју на спортској приредби претрпи неко од учесника или треће лице?

- 2.1.20. Када спортске организације морају да поседуј дозвола за сезону да би учествовале у спортском такмичењу?
- 2.1.21. Који услови морају да се испуне за добијање дозволе за сезону?
- 2.1.22. Која су велика међународна спортска такмичења?
- 2.1.23. Који су услови да би се организација у области спорта кандидовала за организовање великог међународног спортског такмичења на територији Републике Србије?
- 2.1.24. Шта треба да садржи пројекат, односно студија о организовању и финансирању великог међународног спортског такмичења?
- 2.1.25. Како се одлучује о давању сагласности за кандидовање за организовање великог међународног спортског такмичења на територији Републике Србије?
- 2.1.26. Под којим условима спортске организације, спортске екипе и спортисти могу учествовати на међународни спортским приредбама?
- 2.1.27. Ко може да користи заставу и грб Републике Србије на спортској опреми?
- 2.2. Спречавања насиља и недоличног понашања на спортским приредбама 200**
- 2.2.1. Кад постоји насиље и недолично понашања на спортским приредбама?
- 2.2.2. У чему се састоји обавеза организатора да ангажује, односно организује одговарајућу редарску службу?
- 2.2.3. Које су обавезе при организовању спортске приредбе високог ризика?
- 2.2.4. У чему се састоји обавеза обезбеђења адекватног спортског објекта за одржавање спортске приредбе, а посебно оне повећаног ризика?
- 2.2.5. Ко подлеже прекршајној одговорности због насиља и недоличног понашања на спортској приредби и које су казне?
- 2.3. Спречавање допинга у спорту 207**
- 2.3.1. Шта је допинг у спорту?
- 2.3.2. Када постоји повреда антидопинг правила?
- 2.3.3. Ко и како одређује листу забрањених допинг средстава?
- 2.3.4. Како спортиста може да добије изузетак за терапеутску употребу?
- 2.3.5. Које су обавезе спортиста на спречавању допинга у спорту?
- 2.3.6. Ко спроводи и на који начин допинг контролу?
- 2.3.7. Ко подлеже допинг контроли изван такмичења?
- 2.3.8. Која су овлашћења Антидопинг агенције Републике Србије на спречавању допинга у спорту?
- 2.3.9. Кад постоји прекршајна одговорност због допинга?
- 2.3.10. Које су дисциплинске мере у случају допинга?
- 2.3.11. Ко изриче дисциплинске мере због повреде антидопинг правила?
- 2.3.12. Како се води поступак за изрицање дисциплинских мера због повреде антидопинг правила?

| | |
|---|-----|
| 3. ФИНАНСИРАЊЕ СПОРТА | 221 |
| 3.1. Извори финансирања спорта | 222 |
| 3.1.1. Који су приватни извори финансирања учесника у систему спорта? | |
| 3.1.2. Које су карактеристике чланарина као извора финансирања спортских удружења и савеза? | |
| 3.1.3. Које су карактеристике уговора о спонзорству у спорту? | |
| 3.1.4. Који су јавни извори финансирања спорта? | |
| 3.1.5. Које су пореске олакшице у односу на финансирање спортских активности и спортских делатности? | |
| 3.2. Финансирање програма којима се остварује општи интерес у области спорта, и задовољавају потребе и интереси грађана у аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе | 229 |
| 3.2.1. Шта је општи интерес у области спорта? | |
| 3.2.2. Шта су потребе и интереси грађана у аутономној покрајини? | |
| 3.2.3. Шта су потребе и интереси грађана у јединицама локалне самоуправе? | |
| 3.2.4. Да ли је сваки општи интерес, односно да ли су све потребе и интереси грађана у области спорта равноправни при избору шта ће се у текућој години финансирати из буџета јавне власти? | |
| 3.2.5. Како се финансира остваривање општег интереса у области спорта, односно задовољавање потреба и интереса грађана у области спорта? | |
| 3.2.6. Шта је програмски календар? | |
| 3.2.7. Да ли може да се одступи од програмског календара? | |
| 3.2.8. За који период се може поднети предлог програма? | |
| 3.2.9. Који су општи законски критеријуми за одобравање програма? | |
| 3.2.10. Да ли организација у области спорта којој је одобрен програм од стране једне јавне власти може да тражи финансијска средства и од других нивоа јавне власти? | |
| 3.2.11. Које услове и критеријуме мора да испуни предлагач програма? | |
| 3.2.12. Које услове и критеријуме мора да испуни носилац програма? | |
| 3.2.13. Шта су партнерски програми? | |
| 3.2.14. Које критеријуме које мора да испуни програм у погледу садржине и квалитета? | |
| 3.2.15. Који су општи критеријуми за одобравање програма са становишта финансирања? | |
| 3.2.16. Које критеријуме мора да испуни буџет (финансијски план) програма? | |
| 3.2.17. Које критеријуме треба да испуне директни и индиректни трошкови из буџета програма да би били прихваћени? | |
| 3.2.18. Да ли постоје одређена ограничења у погледу непосредних учесника у реализацији програма за које се признају трошкови? | |
| 3.2.19. Да ли одређени део трошкова програма мора бити резервисан за активности повезане са спортом деце? | |
| 3.2.20. Које критеријуме морају да испуне учесници у реализацији програма? | |

- 3.2.21. Који су критеријуми за одобравање програма стипендирања за спортско усавршавање категорисаних спортиста?
- 3.2.22. Који су критеријуми за финансирање националних спортских признања и новчаних награда?
- 3.2.23. Да ли постоје посебни критеријуми за одобравање програма изградње, одржавања и опремања спортских објеката?
- 3.2.24. Да ли се за набавку добара и услуга потребних за реализацију програма мора планирати спровођење јавне набавке?
- 3.2.25. Које су обавезе носиоца програма?
- 3.2.26. Шта се сматра под неоправданим трошковима програма?
- 3.2.27. Каква треба да буде садржина предлога програма?
- 3.2.28. Које формалне услове треба да испуни предлог програма?
- 3.2.29. Која документација би требало да буде поднета уз предлог програма?
- 3.2.30. Како се врши оцењивање предлога програма?
- 3.2.31. Који су критеријуми за оцену предлога програма са становишта квалитета и финансијске одрживости?
- 3.2.32. Шта се оцењује у вези са финансијским и оперативним капацитетом подносиоца програма?
- 3.2.33. Шта подразумева техничко знање за вођење предложеног програма?
- 3.2.34. Шта се оцењује у вези са значајем програма?
- 3.2.35. Шта се оцењује у вези са методологијом програма?
- 3.2.36. Шта се оцењује у вези с одрживошћу програма?
- 3.2.37. Шта се оцењује у вези са финансијским планом програма и рационалношћу предвиђених трошкова?
- 3.2.38. Како се врши одобравање предлога програма?
- 3.2.39. Која је динамика одобравања програма?
- 3.2.40. Ко оцењује поднете предлоге програма?
- 3.2.41. Који је поступак за оцену поднетих предлога програма?
- 3.2.42. Ко и којим актом одлучује о одобравању програма?
- 3.2.43. Која су правна средства против одлуке о одобравању програма?
- 3.2.44. Када се закључује и шта садржи уговор о реализацији програма?
- 3.2.45. Под којим условима може да се врши измена програма током његове реализације?
- 3.2.46. У чему се састоји обавезе подношења периодичних извештаја?
- 3.2.47. У чему се састоји обавезе подношења завршног извештаја?
- 3.2.48. Која документација се подноси уз периодичне и завршни извештај?
- 3.2.49. Када може да се изврши обустављање финансирања реализације програма?
- 3.2.50. Када је носилац програма дужан да врати добијена средства у буџет РС, АП и ЈЛС?
- 3.2.51. Како се врши оцена резултата реализације програма?
- 3.2.52. Која је санкција лоше реализације одобреног програма?

- 3.2.53. У чему се састоји обавеза јавног објављивање података о одобреним и реализованим програмима?
- 3.2.54. У чему се састоји обавеза пријаве програма у одговарајућу националну евиденцију?
- 3.2.55. У чему се састоји обавеза извештавање Министарства спорта о одобреним и реализованим програмима?
- 3.2.56. Колико дуго се чува евиденција, односно документација о реализованом програму?
- 3.2.57. Шта је SWOT анализа?
- 3.2.58. Шта је матрица логичког оквира?

ПРИЛОЗИ

| | |
|--|------------|
| Прилог 1: Правилник о стручном спортском испиту | 278 |
| Прилог 2: Испитња питања | 287 |
| Литература | 299 |

УВОД

Спорт је део физичке културе и делатност од посебног значаја за Републику Србију (члан 2. Закона о спорту – ЗС). Свако има право да се бави спортом, с тим да то бављење мора бити хумано, слободно и добровољно, здраво и безбедно, у складу са природном средином и друштвеним окружењем, фер, толерантно, етички прихватљиво, одговорно, независно од злоупотреба и циљева који су супротни спортском духу и доступно свим грађанима под једнаким условима без обзира на узраст, ниво физичких способности, степен евентуалне инвалидности, пол и друго лично својство (члан 4. ЗС).

Овакво основно полазиште српског законодавца није ни мало случајно. Спорт је најраширенија форма модерне телесне културе. Он се испољава у различитим облицима игара кретања и телесних вежбања, која су обележена великим емоционалним задовољством, као и такмичења између појединих лица или тимова. У спорту учествују како млади тако и стари људи, мушкарци и жене, људи различитог друштвеног статуса и миљеа, милиони људи из свих држава и са свих континената.

Спорт се мора посматрати двојако, као средство и као спорт сам по себи. Он доприноси личном и друштвеном развоју кроз креативне активности и рекреацију, који служе задовољењу човекове потребе за физичким вежбањем ради личног физичког и менталног благостања. Он је посебно вредан за савремени свет који се брзо мења и који се, с једне стране, карактерише повећањем слободног времена, а с друге стране урбанизацијом и сталним технолошким развојем који теже да одвоје човека од његове природне средине.

Савремени спорт представља огромно достигнуће модерног друштва и важно друштвено благо. Он може да одигра важну и активну, конструктивну, улогу у јачању физичког, интелектуалног и моралног здравља човечанства у 21 веку. Он је један од кључних елемената у достизању хуманих вредности и у акцијама које се спроводе против разних предрасуда, дискриминација и идеја насиља. Спорт је и једна од покретачких снага за достизање Миленијумских циљева развоја људског друштва, дефинисаних од стране Уједињених нација.

Спорт има кључну улогу у сваком друштву и кроз доприношење социјалној кохезији, превазилажењу предрасуда, повећање позитивног утицаја на јавно мњење и ширење етичких и општих принципа који се кроз њега преносе. Спорт је корисно средство за остваривање бољег живота и одрживог развоја за људска бића. Он, са универзалног становишта, доноси вишеструке користи: не само да се побољша здравље и физичко стање, већ представља важан фактор одрживог развоја и борбе против сиромаштва, јер повезује људе, и доноси најбоље мотивације. Он је и је централна компонента социјалног и економског развојног процеса, стварањем радних места за младе и подстицањем организаторских способности. У комбинацији са образовањем, спорт може послужити као конкретна, позитивна алтернатива дечјег рада и социјалне искључености, као и мобилишући фактор за младе. Спорт је и позитиван начин да се људи боре

против насиља, стреса и зависности од дрога. Сразмерно значају спорта, његов развој мора бити подржан и охрабриван на свим нивоима друштва.

Савремени спорт служи не само физичкој разоноди човека већ је постао и веома значајно привредно добро, које значајно учествује у укупном привредном животу савремених друштава. Спорт је постао катализатор економског развоја друштва и државе у целини, јер ствара нова радна места и могућност развоја бизниса, како унутар тако и изван оквира спортских дешавања. Професионални спорт иде све више ка потпуној комерцијализацији искључиво зарад профита, при чему и сам спорт постаје професија од које спортисти и друга лица везана за спорт могу веома добро живети. У савременом спорту, спортисти спадају у ону врсту запослених који „дају“ свој рад, труд, способности, искуство, а понекад и здравље својим послодавцима – разним спортским организацијама и удружењима (спортским тимовима, клубовима, савезима, лигама и слично), за које они наступају.

Предуслов за развој спорта и бављење спортом јесте располагање великим бројем квалитетних стручњака (кадрова) на свим нивоима, од административног и техничког до оних који раде на нивоима руковођења, обуке и тренинга. Ти кадрови могу бити и волонтерски и професионални, с тим да професионални кадрови могу бити и подршка волонтерима. Према одредби члана 99. став 6. Закона о спорту, надлежни национални грански спортски савези и други национални спортски савези, територијални спортски савези, професионални спортски клубови и спортске организације које се такмиче у националним спортским лигама морају да имају запосленог или ангажованог спортског стручњака или стручњака у спорту са положеним спортским стручним испитом. Поштовање ове обавезе представља, у складу са чланом 4. став 2. Правилника о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности („Сл. гласник РС“, бр. 42/17) један од услова за обављање спортских активности и спортских делатности (укључујући и организовање и учешће у спортским такмичењима), а њено непоштовање представља прекршај из члана 176. став 1. тачка 19) Закона о спорту, за који се изриче новчана казна за организацију у висини од 100.000 до 1.000.000 динара. Осим тога, организација у области спорта која не поштује обавезу запослења или ангажовања лица са положеним стручним спортским испитом не може, у складу са чланом 118. став 4. Закона о спорту, да буде носилац програма који се финансира из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Полагање стручног спортског испита може да пријави свако лице које има статус спортског стручњака или стручњака у спорту у складу са чланом 21. ст. 2. и 4. Закона о спорту и правилником којим је уређена номенклатура спортских звања и занимања из члана 26. Закона о спорту. Пријава за полагање испита садржи захтев за полагање испита и подноси се на прописаном Обрасцу, који се може преузети на званичној интернет страници Министарства спорта. Пријаву за полагање стручног спортског испита подноси организација у области спорта у којој је кандидат ангажован (уговором, учлањењем, обављање функције) или сам кандидат.

Стручни спортски испит полаже се пред Комисијом за полагање стручног спортског испита и ова комисија је, у складу са чланом 99. став 7. Закона о спорту, формирана решењем Министра спорта. Испит се полаже у складу са Програмом за полагање испита, који је саставни

део Правилника, и испитним питањима која утврђује испитна комисија и која ће бити објављена на интернет страници Министарства спорта. Испити се организују, по правилу, у фебруарском и новембарском испитном року, с тим да ће прво полагање испита бити организовано у фебруарском испитном року 2025. године. Министарство спорта ће, на основу броја пријављених кандидата, организовати онолико испитних рокова и онолико испитних термина у испитном року колико буде потребно. На стручном спортском испиту кандидат одговара на 30 питања сачињених у облику затвореног теста (питања с понуђеним одговорима), и то по 10 питања из сваке од три области утврђених Програмом.

Законом о спорту је ограничен круг организација у области спорта које имају обавезу запослења или ангажовања лица са положеним стручним спортским испитом, Међутим, имајући у виду изражену потребу за унапређењем стручног рада у спорту, било би корисно да барем све спортске организације које учествују у националним спортским такмичењима, регионални грански спортски савези, спортска друштва и организације за обављање спортских делатности имају ангажовано лице са положеним стручним спортским испитом. Исто тако, и ако се обавеза из члана 99. став 6. Закона о спорту односи на запослење или ангажовање једног лица са положеним стручним спортским испитом, било би корисно да је у организацији таквих лица више, имајући у виду честу флукуацију кадрова у спорту.

1. ПРАВНИ ИЗВОРИ У ОБЛАСТИ СПОРТА И СИСТЕМ СПОРТА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

1.1. ПРАВНА ИЗВОРИ У ОБЛАСТИ СПОРТА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ:

1.1.1. Какво је место спорта у Уставу Републике Србије?

Нови Устав Републике Србије усвојила је Народна скупштина Републике Србије на Првој посебној седници Народне скупштине Републике Србије у 2006. години, одржаној 30. септембра 2006. године, а коначно је усвојен на републичком референдуму одржаном 28. и 29. октобра 2006. године. Устав је објављен у "Сл. гласник РС", бр. 98/2006.

За област спорта и остваривање општег интереса у области спорта од посебног значаја су следеће одредбе Устава:

– Надлежност Републике Србије (члан 97) – „Република Србија уређује и обезбеђује: ... 10. систем у областима здравства, социјалне заштите, борачке и инвалидске заштите, бриге о деци, образовања, културе и заштите културних добара, *спорта*, јавног информисања; систем јавних служби“...;

– Надлежност аутономних покрајина (члан 183. ст. 2) – „Аутономне покрајине, у складу са законом, уређују питања од покрајинског значаја у области: ...3. просвете, *спорта*, културе, здравствене и социјалне заштите и јавног информисања на покрајинском нивоу...“;

– Надлежност општине (члан 190. ст. 1) – Општина, преко својих органа, у складу са законом: ... „4. стара се о задовољавању потреба грађана у области просвете, културе, здравствене и социјалне заштите, дечије заштите, *спорта и физичке културе*“...;

– Здравствена заштита (члан 68. ст. 4) – „Република Србија помаже развој здравствене и *физичке културе*.“

С обзиром да у области спорта постоје и одређени међународни документи, овоме треба додати и одредбу члана 16. ст. 2. Устава: „Општеприхваћена правила међународног права и потврђени међународни уговори саставни су део правног поретка Републике Србије и непосредно се примењују. Потврђени међународни уговори морају бити у складу с Уставом“.

1.1.2. Који закони су релевантни за регулисање и рад у области спорта?

За правно регулисање спорта у домаћем правном поретку су релевантни следећи закони:

1) Закон о ратификацији Европске конвенције о насиљу и недоличном понашању гледалаца на спортским приредбама, посебно на фудбалским утакмицама („*Службени лист СФРЈ*“ – Међународни уговори, број 9/1990);

2) Закон о ратификацији Европске конвенције против допинговања у спорту, са Анексом („*Службени лист СФРЈ*“ – Међународни уговори, број 1/1991);

3) Закон о потврђивању Најробијског уговора о заштити олимпијских симбола, са Анексом („*Службени лист СФРЈ*“ – Међународни уговори, број 1/1999);

- 4) Закон о потврђивању Међународне конвенције против допинга у спорту („Службени гласник РС“ – Међународни уговори, број 38/2009);
- 5) Закон о спорту („Сл. гласник РС“, бр. 10/2016);
- 6) Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама („Службени гласник РС“, број 67/2003, 101/2005 – др. закон, 90/2007, 72/2009 – др. закон, 111/2009 и 104/2013 – др. закон и 87/2018);
- 7) Закон о јавним скијалиштима („Службени гласник РС“, број 44/2006);
- 8) Закон о спречавању допинга у спорту („Службени гласник РС“, број 111/2014, 47/2021).

1.1.3. Када је донет и шта регулише Закон о спорту?

Закон о спорту Републике Србије (ЗС) ступио је на снагу 16. фебруара 2016. године. Постојеће организације у области спорта наставиле су да раде у складу са новим Законом о спорту (чл. 180. ст. 1. ЗС), с тим да су биле дужне да ускладе своју организацију, рад и опште акте са одредбама Закона о спорту до 16. фебруара 2017. године (чл. 181. ст. 1. ЗС). С друге стране, како је законом предвиђено доношење већег броја подзаконских аката, крајњи рок за њихово доношење био је 16. фебруар 2018. године (чл. 182. ст. 1. ЗС). Већина тих подзаконских аката је и донета, с тим да до доношења нових подзаконских аката на основу Закон о спорту из 2016. годи примењују се акти донети на основу Закона о спорту из 2011. године, осим ако су супротности са важећим Законом о спорту (чл. 183. ст. 2. ЗС).

Закон о спорту се базира на интервенционистичком моделу правног уређења спорта, који подразумева да се најзначајнији део спортског покрета, спортских активности, делатности и односа који поводом њих настају регулисан је нормама садржаним у посебном закону који на системски начин уређује материју спорта. Законом о спорту су уређене како надлежности јавних власти у области спорта тако и надлежности невладиног спортског сектора.

Законом о спорту се уређују права и обавезе спортиста и осталих физичких лица у систему спорта, питања везана за правни положај, организацију и регистрацију предузетника и правних лица у систему спорта, општи интерес и потребе и интереси грађана у области спорта, финансирање, категоризације у области спорта, национална стратегија развоја спорта у Републици Србији, школски и универзитетски спорт и физичко васпитање деце предшколског узраста, спортски објекти, организовање спортских приредаба, национална признања и награде за посебан допринос развоју и афирмацији спорта, вођење евиденција и надзор над радом организација у области спорта.

Законом о спорту је успостављен пирамидални систем спорт, на чијем врху се налазе надлежни национални спортски савез.

1.1.4. Која су основна начела на којима се заснива Закон о спорту?

Закон о спорту се заснива на следећим начелима (према Образложењу предлога важећег Закона о спорту):

1. Начело слободног бављења спортом

Концепција Закона о спорту заснива се на слободном бављењу спортским активностима и једнакој доступности тих активности свим грађанима без икакве дискриминације. Полазећи од уставне гаранције слободе удруживања, приватног предузетништва и равноправности свих облика својине, Законом је прихваћен најшири могући оквир за слободно организовање унутар спорта. Спортисти се могу бавити спортом и аматерски и професионално, а спортске организације могу бирати правни и организациони облик (удружење, привредна друштва). Одређена ограничења постоје само у области професионалног спорта. Уважавајући особености спорта и спортских делатности, Закон регулише одређена специфична питања важна за област спорта на посебан начин у односу на решења која постоје у „општим” законима, у складу са упоредно-правним искуствима.

2. Начело заштите здравља спортисте

Законом о спорту је предвиђена обавезна здравствена контрола спортиста такмичара и спортских стручњака, забрана приморавања спортиста да тренирају и такмиче се када те активности могу да угрозе или погоршају његово здравствено стање, као и забрана употребе свих врста допинга. Такође је предвиђена могућност здравственог осигурања за спортисте аматере који то право не остварују по другом основу.

3. Начело стручности

Бављење спортским активностима поред позитивног утицаја на организам лица које се бави спортом, садржи и одређен ризик по здравље учесника. Због тога, стручни рад у спорту, односно вођење спортских активности може да изводи само квалификовани (школовани) или стручно оспособљени кадар. Пословима стручног оспособљавања могу се бавити само акредитоване високошколске установе и организације у области спорта које испуњавају Законом прописане услове.

4. Начело наменског коришћења спортских објеката

С обзиром на чињеницу да су спортски објекти најскупљи ресурс у области спорта и незаменљив услов за бављење спортом и развој спорта, Законом о спорту је, у суштини, забрањена промена намене спортског објекта обухваћеног неким урбанистичким планом, осим изузетно под прописаним условима и уз одобрење Министарства.

5. Начело транспарентног и наменског коришћења средстава из јавних прихода

Имајући у виду да су средства која се обезбеђују у буџетима свих носилаца јавне власти недовољна за задовољавање свих потреба у области спорта од општег интереса, као и то да су то средства пореских обвезника која се морају наменски и одговорно користити, Закон о спорту предвиђа систем програмског финансирања остваривања општег интереса у области спорта и задовољавања потреба и интереса грађана у аутономним покрајинама и

јединицама локалне самоуправе. Сви програми се деле на годишње и посебне програме, које подносе овлашћени предлагачи и носиоци програма, у јасно утврђеној динамици. Програми се одобравају на основу јасно утврђених услова и критеријума, у транспарентној процедури, а донето решење о одобравању програма подлеже судској контроли. Са носиоцем програма се закључује уговор, а реализација програма се прати и евалуира како периодично, тако и на крају реализације. Свако ненаменско трошење буџетских средстава и нереализовање циљева програма подлеже јасним санкцијама, које су везане како за повраћај ненаменски утрошених средстава, тако и за ускраћивање будућих средстава у одређеном времену.

6. Начело потпуног регулисања области спорта

Законом се регулишу све области у којима се остварују спортске активности и делатности и сви организациони облици у спорту. Како се преко 95% свих организација у области спорта налази у правном режиму удружења грађана, односно савеза удружења, а спортска удружења показују изразите специфичности у односу на друга удружења грађана, Закон у потпуности регулише правни положај спортских удружења и савеза, почев од оснивања и регистрације, па све до статусних промена и престанка.

7. Начело уважавања спорта као делатности од посебног значаја за Републику Србију

Спорт се мора посматрати двојачко, као средство и као спорт сам по себи. Он доприноси личном и друштвеном развоју кроз креативне активности и рекреацију, који служе задовољењу човекове потребе за физичким вежбањем ради личног физичког и менталног благостања. Спорт је посебно вредан за савремени свет који се брзо мења и који се, с једне стране, карактерише повећањем слободног времена, а с друге стране урбанизацијом и сталним технолошким развојем који теже да одвоје човека од његове природне средине. Он може да одигра важну и активну, конструктивну улогу у јачању физичког, интелектуалног и моралног здравља становништва Републике Србије у 21. веку. Он је један од кључних елемената у достизању хуманих вредности и у акцијама које се спроводе против различитих предрасуда, дискриминација и идеја насиља. Спорт је и једна од покретачких снага за достизање Миленијумских циљева развоја људског друштва, дефинисаних од стране Уједињених нација. Спорт има кључну улогу у сваком друштву, доприноси социјалној кохезији, превазилажењу предрасуда, повећању позитивног утицаја на јавно мњење и ширење етичких и општих принципа који се кроз њега преносе. Сразмерно значају спорта, његов развој мора бити подржан и охрабриван на свим нивоима друштва у Републици Србији, укључујући и локалне заједнице.

8. Начело уважавања спорта као незаобилазног фактора здравља грађана

Бројна истраживања показала су позитивне ефекте редовних физичких активности на здравље: превенција обољења срца, шећерне болести, рака дебелог црева, депресије и

гојазности. Физичка активност доводи до смањења повишеног крвног притиска, пада масноћа и шећера у крви. Вежбањем јача срчани мишић (повећава се ударни и минутни волумен) и плућа (повећава се дисајни волумен и богата алвеоларна мрежа). Према подацима Европске асоцијације за спорт и здравље, за сваки инвестирани долар у промоцију физичке активности штеди се здравственом систему 11 долара. Да би се користи од спорта максимално искористиле, у промоцији физичке активности, значајна је координисана акција свих сектора друштва, посебно мултисекторска сарадња у реализацији постављених циљева.

9. Начело спречавања негативних појава у спорту

Савремени спорт представља несумњиво огромно достигнуће модерног друштва и важно друштвено благо. Он је, међутим, оптерећен и различитим злоупотребима и негативним појавама. Озбиљне претње са којима се сусреће врхунски и рекреативни спорт, као што су допинг, насиље, расизам, нелегално клађење, намештање утакмица и комерцијалне злоупотребе, прете моралним вредностима, слици и угледу спорта и деформишу његову природу, као и улогу у промоцији здравља и образовања. Јавне власти свих нивоа, невладине спортске организације, Олимпијски покрет, наставници, родитељи, навијачи, тренери, спортски менаџери, као и сами спортисти, морају удружити своје напоре са циљем да се елиминишу ова зла. Посебну улогу у том правцу имају медији. Такође, важно је и да све спортске власти и спортисти буду свесни ризика за спортисте, посебно децу, од претераног и неприкладног тренинга и психолошких притисака сваке врсте, као и различитих облика искоришћавања, и да такве појаве ефикасно сузбију. Док је утицај спорта на друштво већи него икад, многи млади људи губе поштовање према вредностима спорта, те се стога морају предузимати мере на подизању нивоа јавне свести о потреби да се спорт учини поштенијим и ближим властитим изворним идеалима. Закон утврђује да је спречавање негативних појава у спорту општи интерес у области спорта и потреба и интерес грађана у аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе, за чије остваривање се обезбеђују средстава у буџету.

10. Начело подстицања бављења грађана спортом, посебно жена, деце и особа са инвалидитетом

Према Закону подстицање и стварање услове за унапређење спортске рекреације, односно бављење грађана спортом представља приоритетну област потреба и интереса грађана у области спорта у јединицама локалне самоуправе, а да је истовремено и општи интерес у области спорта у Републици Србији. Законом је јасно регулисано да свако има право да се бави спортом, и да бављење спортом мора бити хумано, слободно и добровољно, здраво и безбедно, доступно свим грађанима под једнаким условима без обзира на узраст, ниво физичке способности, степен евентуалне инвалидности, пол и друго лично својство и забрањена је свака дискриминација у спорту. Јавне власти свих нивоа су одговорне, било директно или оспособљавањем других, за побољшање приступа спорту и спортским капацитетима свих људи без обзира на њихово социјално порекло, економски статус и приходе, узраст, пол или етичку припадност. Спорт не сме да буде ексклузивно право заштићених категорија људи већ

доступан свим грађанима. Јавне власти свих нивоа израдом стратегија и програма развоја спорта и финансирањем програма у области спорта доприносе реализацији ових циљева који су јасно дефинисани у оквиру Закона, а односе се на подстицање и стварање услова за унапређење спортске рекреације, односно бављење грађана спортом, посебно деце, омладине, жена и особа са инвалидитетом, изградња, одржавање и опремање спортских објеката, едукација, информисање и саветовање грађана, спортиста и осталих учесника у систему спорта о питањима битним за одговарајуће бављење спортским активностима и делатностима.

1.1.5. Када је донет и шта регулише Закон о спречавању допинга у спорту?

Закон о спречавању допинга у спорту донет је 2014. године, а измењен и допуњен 2021. године ради усклађивања са Светским антидопинг кодексом.

Законом о спречавању допинга у спорту уређују се мере и активности за спречавање допинга у спорту. Те мере обухватају све учеснике у систему спорта и имају како превентивни тако и казни карактер (дисциплинске мере, прекршаји и кивична дела). Законом је установљена Антидопинг агенција Републике Србије и утврђене њене надлежности на спречавању допинга у спорту. Законом је, у складу са Светским антидопинг кодексом, прецизно утврђено када постоји повреда антидопинг правила.

1.1.6. Када је донет и шта регулише Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама?

Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама донет је 2003. године, да би после тога био више пута мењан, последњи пут 2018. године.

Овим законом утврђују се мере за спречавање насиља и недоличног понашања на спортским приредбама и у вези са спортским приредбама, као и обавезе организатора и овлашћена надлежних органа у спровођењу тих мера. Закон уређује превентивне мере, мере које се предузимају на свим спортским приредбама, мере које се предузимају на спортским приредбама повећаног ризика, мере које предузимају надлежни државни органи и ко сноси трошкове спровођења мера. Законом су прописани и прекршаји за кршење утврђених мера.

1.1.7. Када је донет и шта регулише Закон о јавним скијалиштима?

Закон о јавним скијалиштима донет је 2006. године.

Законом о јавним скијалиштима прописују се услови за уређење, одржавање и опремање јавног скијалишта, пружање услуга на скијалишту, обележавање и постављање сигнализација на скијалишту, коришћење средстава превоза на скијалишту, безбедност и ред на скијалишту, подучавање на скијалишту, као и друга питања која су од значаја за коришћење скијалишта.

Законом о јавним скијалиштима се јавно скијалиште дефинише као уређена јавна површина, погодна за организовање скијања и специјализованих зимских спортских

активности са објектима, уређајима и опремом чије је коришћење односно изградња од општег интереса. Јавна скијалишта имају све карактеристике спортских објеката. Законом је регулисано и организовање спортских приредби на скијалишту.

1.1.8. Шта обухвата кривична одговорност за допинг у спорту?

Употреба допинга супротна је основним вредностима савременог спорта и представља његову грубу злоупотребу. Допинг је у суштинској супротности за духом спорта. Законом о спречавању допинга у спорту прописана су два кривична дела: Омогућавање употребе допинг средстава (чл. 38) и Неовлашћена производња и стављање у промет допинг средстава (чл. 39).

Омогућавање употребе допинг средстава

Прописивањем овог кривичног дела инкриминисане су одређене радње подстрекивања и помагања у употреби допинга од стране спортисте (чл. 38. ЗСД):

„Ко спортисти у циљу допинга у спорту да или пропише или изда или на спортисти примени допинг средство, или наведе, помогне, или на други начин омогући спортисти да употреби допинг средство, казниће се затвором од шест месеци до пет година.

Ако је дело из става 1. овог члана учињено према малолетном лицу или према више лица, или је изазвало нарочито тешке последице, учинилац ће се казнити затвором од две до десет година.

Допинг средства одузеће се.“

У чл. 38. став 1. ЗСД регулисан је основни облик овог кривичног дела, а у ставу 2. његов квалификовани облик.

Радња извршења основног облика кривичног дела се најчешће састоји у навођењу спортисте на употребу допинг средства (у питању је радња подстрекивања). Код осталих облика радње извршења то су радње помагања: давање другом спортисти допинг средства; прописивање другом спортисти допинг средства (ову радњу врши лекар када спортисти пропише одређено допинг средство, односно када му изда рецепт за одређено медицинско средство које у себи садржи или по себи представља допинг средства); издавање спортисти допинг средства (ову радњу врши апотекар када спортисти изда средство које у себи садржи или по себи представља допинг средства); примена на спортисти допинг средства (радња извршења се састоји у активном учешћу у уношењу допинг средства у организам спортисте); помагање, односно омогућавање спортисти на други начин да употреби допинг средство.

Навођење је стварање или учвршћивање код другог спортисте воље да употреби допинг средство и може се учинити наговарањем, представљањем позитивних ефеката употребе допинг средства на спортски резултат, стимулисањем већ изражене жеље да се употребом допинг средства побољшају спортски резултати и сл. Може се односити на једног или више индивидуално одређених спортиста, а за постојање дела није неопходно да су навођени спортисти и почели са употребом допинг средства.

Давање је стављање на располагање другом спортисти допинг средства, њихова предаја да их употреби. При томе није од значаја да ли се то чини бесплатно, на зајам или уз накнаду, али се не може радити о продаји пошто би се у том случају радило о кривичном делу из чл. 39. Закона о спречавању допинга у спорту. И код овог облика није неопходно да је спортиста, коме се допинг средство даје, почео са његовим коришћењем.

Помагање или на други начин омогућавање употребе допинг средства се најчешће састоји у стављању спортисти на располагање просторија ради употребе допинг средства, давање прибора или опреме помоћу које се допинг средство може употребити, одвођење на место или код лица где се допинг средство може употребити и сл. И у овом случају не мора доћи до употребе допинг средства, али учинилац мора бити свестан да својим радњама спортисти омогућава да употреби допинг средство.

Кривично дело може да се изврши само према спортисти. Код овог кривичног дела реч је о свим спортистима који такав статус имају према Закону о спорту Републике Србије (и спортисти такмичари и спортисти рекреативци). Сам спортиста не мора код свих радњи извршења кривичног дела и да зна да му је „омогућена“ употреба допинг средства. Кривично дело ће постојати и када, на пример, клупски лекар у освежавајуће пиће сипа допинг супстанцу без знања спортисте.

Предмет кривичног дела су допинг средства, односно допинг супстанце и методе наведене у Листи забрањених допинг средстава.

Шта се сматра допингом у спорту прописано је чл. 2. ст. 2. ЗСД.

У погледу кривице учиниоца потребан је умишљај, који обухвата свест да се радње извршења предузимају у циљу допинга у спорту. Радња извршења мора бити предузета у циљу допинга у спорту.

Извршилац кривичног дела може бити свако лице.

За ово кривично дело прописана је казна затвора од шест месеци до пет година.

Кривично дело омогућавања употребе допинг средстава може да остане и у покушају. С обзиром на висину запређене казне, покушај је кажњив.

У чл. 38. ст. 2. ЗСД прописан је *квалификовани облик* кривичног дела. Квалификовани облик постоји у три случаја: ако је дело извршено према малолетном лицу (лицу које није навршило осамнаест година), према више лица, или је изазвало нарочито тешке последице (нпр. ако је дошло до тешког нарушавања здравља спортисте или тешког нарушавања регуларности такмичења). Док у односу на прве две околности мора постојати умишљај, у односу на нарочито тешке последице учинилац треба да поступа са нехатом. Ако би тежа последица била обухваћена умишљајем, најчешће би постојало неко друго кривично дело (чл. 27. КЗ).

За квалификовани облик кривичног дела предвиђена је казна затвора од две до десет година.

Неовлашћена производња и стављање у промет допинг средстава

У члану 39. ЗСД је предвиђен један основни облик овог дела (став 1) и један специфични облик (став 2):

„Ко неовлашћено у циљу допинга у спорту производи, прерађује, продаје или нуди на продају, или ради продаје купује, држи, или преноси, или посредује у продаји или куповини допинг средстава, или на други начин неовлашћено ставља у промет допинг средства, казниће се затвором од три до дванаест година.

Ко неовлашћено у циљу допинга у спорту прави, набавља, поседује или даје на употребу опрему, материјал или супстанције за које зна да су намењене за производњу или припремање допинг средстава, казниће се затвором од шест месеци до пет година.

Допинг средства и средства за њихово справљање, одузеће се. “

Радња основног облика кривичног дела је алтернативно одређена и обухвата разноврсне делатности које се углавном односе на производњу допинг средстава, њихово стављање у промет или омогућавање стављања у промет. У прву групу активности спадају производња и прерађивање ових материја. Производња је стварање, сачињавање допинг средства и она је различита у зависности од којој је врсти допинг средства реч (природна или вештачка супстанца). Под производњом се подразумева свака активност извршиоца којом се из одређеног материјала може добити допинг средство. У чему ће се та активност састојати, зависи од природе материје која се прерађује и од које се добија допинг средство. Прерађивање значи добијање једног допинг средства из другог или побољшање састојака допинг средства, додавање других састојака, припремање за непосредну примену и сл.

Код радњи којима се допинг средства стављају у промет закон предвиђа: продају, нуђење на продају, куповина ради продаје, држање, преношење, посредовање у куповини или продаји и сваки други начин стављања допинг средстава у промет.

Наведене активности представљају радњу извршења овог кривичног дела само када се врше неовлашћено, јер је производња, прерада и промет бројних допинг супстанци дозвољена, посебно у медицинске, научне и друге сврхе.

Кривично дело је свршено предузимањем ма које активности која је означења као радња овог кривичног дела. Последица дела је апстрактна опасност по здравље спортиста, регуларност такмичења и етичке вредности спорта.

У погледу кривице учиниоца потребан је умишљај, који обухвата свест да се радње извршења предузимају у циљу допинга у спорту и да се неовлашћено бави њиховом производњом или стављањем промет. Радња извршења мора бити предузета у циљу допинга у спорту.

За овај облик кривичног дела предвиђена је казна затвора од три до дванаест година. С обзиром на висину запређене казне (без обзира што је пет година затвора одређена као горња граница распона прописане казне), и покушај извршења кривичног дела је кажњив (чл. 30. КЗ)

Посебни облик овог кривичног дела је неовлашћено прављење, набављање, поседовање или давање на употребу опреме, материјала или супстанци за које се зна да су намењене за производњу или припремање допинг средстава. У питању су припремне радње или помагање за основни облик кривичног дела, које су прописане као самостално кривично дело. Прављење значи стварање ових материја, док под набављањем треба разумети сваки облик долажења до њих, као што су куповина, трампа, поклон и др. Поседовање је фактичко располагање, односно држање ових материја, независно од тога коме припадају, док давање на употребу значи сваки облик њиховог отуђивања другом лицу, као што је продаја, давање и сл. Радње овог кривичног дела су алтернативно одређено, па ће дело бити извршено предузимањем ма које од предвиђених радњи.

За овај облик кривичног дела предвиђена је казна затвора од шест месеци до пет година.

1.1.9. Шта обухвата кривична одговорност за намештање спортских резултата?

Намештање исхода спортских такмичења, односно манипулисање спортским такмичењима представља глобалну претњу интегритету спорта. Спортске организације и савези имају одговорност да открију и санкционишу манипулисања спортским такмичењима која изврше лица под њиховом надлежношћу.

Чланом 208б.Кривичног законика прописано је кривично дело „Договарање исхода такмичења“. То дело има основни и квалификовани облик:

(1) Ко договори исход спортског или другог такмичења у намери да себи или другом прибави имовинску корист, казниће се затвором од шест месеци до три године и новчаном казном.

(2) Ако је делом из става 1 овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази четиресто педесет хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година и новчаном казном.

(3) Ако је делом из става 1 овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази милион и петсто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од две до десет година и новчаном казном.

(4) За покушај дела из става 1 овог члана казниће се.

Радња извршења основног облика кривичног дела састоји се у договарању исхода такмичења. Уместо да исход спортског или другог такмичења зависи од способности, вештине и спремности учесника такмичења, где је коначни исход по правилу неизвесан, унапред се договара исход, односно резултат. Није потребно да се тај договор и реализује. Дело је довршено онда када је постигнут договор. Субјективни елемент бића овог кривичног дела јесте намера за стицање противправне имовинске користи, за себе или другог.

Иако извршилац може бити било које лице, то су она лица која су у положају да могу да утичу на исход такмичења (нпр. функционери спортског клуба, тренери, играчи, односно такмичари).

Кривично дело има два квалификована облика који постоје онда када је вршењем основног облика прибављена имовинска корист. Уколико она прелази четиристо педесет хиљада динара, постојаће тежи облик, док ће најтежи облик постојати у случају када та корист прелази износ од милион и петсто хиљада динара.

За основни облик кривичног дела прописана је казна затвора од шест месеци до три године и новчана казна. Уколико прибављена имовинска корист прелази износ од четиристо педесет хиљада динара предвиђена је казна затвора од једне до осам година и новчана казна, а уколико прелази износ од милион и петсто хиљада динара казна затвора од две до десет година и новчана казна.

1.1.10. Шта обухвата кривична одговорност за насилничко понашање на спортским приредбама?

У жељи да се предузму одлучнији кораци у борби против нереда и насиља на спортским приредбама, у Републици Србији су од 2002. године предузети кораци ка поштрењу кривичноправне одговорности за насиље и недолично понашање на спортским такмичењима. Изменама Кривичног законика из 2009. године регулисано је у чл. 344а кривично дело „Насилничко понашање на спортској приредби или јавном скупу“. То кривично дело има неколико облика:

Одговорност службених и одговорних лица за неспречавање нереда

Овај облик кривичног дела „Насилничко понашање на спортској приредби или јавном скупу“ из чл. 344а ст. 5. КЗ, састоји се у непредузимању при организовању спортске приредбе или јавног скупа мера обезбеђења како би се онемогућио или спречио неред:

„Службено или одговорно лице које при организовању спортске приредбе или јавног скупа не предузме мере обезбеђења како би се онемогућио или спречио неред, па услед тога буду угрожени живот или тело већег броја људи или имовина веће вредности, казниће се затвором од три месеца до три године и новчаном казном.“

Уколико услед непредузимања мера обезбеђења не буду угрожени живот или тело већег броја људи или имовина веће вредности, за одговорно лице организатора спортске приредбе које није предузело прописане мере обезбеђења остаје прекршајна одговорност утврђена чл. 21. Закона о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама.

Извршилац кривичног дела може бити службено или одговорно лице које учествује, односно има одређене надлежности у организовању одређене спортске приредбе. Кривично дело треба да је извршено у вршењу службене дужности везане за организовање спортске приредбе.

Кривично дело може да буде извршено само са умишљајем.

Појмом нереда били би обухваћени сви поступци учесника спортске приредбе који воде ка нарушавања јавног реда (посебно акти насиља) или представљају недолично

(непристојно) понашање на спортском такмичењу. Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама прецизно дефинише шта се нарочито сматра насиљем и недоличним понашањем на спортским приредбама.

Последица кривичног дела састоји се у угрожавању живота или тела већег броја људи или имовине већег обима. Реч је о конкретном угрожавању.

Радња кривичног дела састоји се у непредузимању мера обезбеђења при организовању спортске приредбе како би се онемогућио или спречио неред. Радња извршења се, дакле, састоји у нечињењу, негативној, пасивној делатности у виду непредузимања мера обезбеђења или пропуштање да се благовремено, квалитетно или ефикасно предузму одговарајуће мере. Овде је реч о бланкетном бићу кривичног дела за чије употпуњавање садржине је потребно консултовати прописе законског и подзаконског карактера који одређују органе, услове, поступак и мере које се морају предузети с циљем обезбеђења јавног реда и мира при одржавању спортских приредби. При организовању спортске приредбе организатор је дужан да предузме читав низ радњи и мера да би она у опште могла да се реализује. Од свих тих мера и радњи једино непредузимање мера обезбеђења усмерене на онемогућавање или спречавање нереди обухваћено је радњом кривичног дела.

За кривично дело из чл. 344а. ст. 5. КЗ предвиђена је *казна* затвора од три месеца до три године и новчана казна.

Одговорност учесника (гледалаца и спортиста) за насилничко понашање на спортској приредби

Кривична одговорност учесника за насилничко понашање на спортској приредби регулисана је кроз три облика испољавања (основни облик и два квалификована облика) кривичног дела „Насилничко понашање на спортској приредби или јавном скупу“ из чл. 344а ст. 1 - 4. КЗ:

(1) Ко физички нападне или се физички обрачунава са учесницима спортске приредбе или јавног скупа, врши насиље или оштећује имовину веће вредности приликом доласка или одласка са спортске приредбе или јавног скупа, унесе у спортски објекат или баца на спортски терен, међу гледаоце или учеснике јавног скупа предмете, пиротехничка средства или друге експлозивне, запаљиве или шкодљиве супстанце које могу да изазову телесне повреде или угрозе здравље учесника спортске приредбе или јавног скупа, неовлашћено уђе на спортски терен или део гледалишта намењен противничким навијачима и изазове насиље, оштећује спортски објекат, његову опрему, уређаје и инсталације, својим понашањем или паролама на спортској приредби или јавном скупу изазива националну, расну, верску или другу мржњу или нетрпељивост засновану на неком дискриминаторном основу услед чега дође до насиља или физичког обрачуна са учесницима, казниће се затвором од шест месеци до пет година и новчаном казном.

(2) Ако је дело из става 1. овог члана извршено од стране групе, учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година.

(3) Коловођа групе која изврши дело из става 1. овог члана, казниће се затвором од три до дванаест година.

(4) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана дошло до нереди у коме је неком лицу нанета тешка телесна повреда или је оштећена имовина веће вредности, учинилац ће се казнити затвором од две до десет година.

Радња извршења је вишеструко алтернативно одређена.

Извршилац дела може бити свако лице (укључујући и спортисте), а у погледу виности потребан је умишљај. Тако, на пример, када играч фудбалског клуба на утакмици физички нападне помоћног судију, сматраће се извршиоцем кривичног дела насилничко понашање на спортској приредби или јавном скупу (пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж. 4572/2013 од 2.12.2013).

За постојање кривичне одговорности је небитна чињеница колико је удаљено место на којем се одиграла спортска утакмица од места где је извршено насилничко понашање након завршетка игре за постојање кривичног дела (пресуда Апелационог суда у Београду, Кж 2864/2011 од 11. 7. 2011. године).

За основно кривично дело је прописана казна затвора од шест месеци до пет година и новчана казна.

Први квалификовани облик кривичног дела постоји ако је једна или више од алтернативно предвиђених радњи извршења предузета у групи. Група је облик удружења три или више лица која на бази претходног споразума или накнадном сагласношћу учествују у стварању опасних ситуација на спортској приредби чиме се угрожава живот и телесни интегритет или здравље учесника у спортској приредби. За учеснике у групи је прописана казна затвора од једне године до осам године, а за коловођу групе је прописана казна затвора од три до дванаест година.

Други квалификовани облик кривичног дела постоји ако је извршењем дела дошло до нереди у коме је неко лице тешко телесно повређено или је оштећена имовина веће вредности. За учиниоца је прописана казна затвора од две до десет година.

Учиниоцу кривичног дела из чл. 344а. ст. 1-4. КЗ обавезно се изриче *мера безбедности* забране присуствовања одређеним спортским приредбама (чл. 344а. ст. 6. КЗ). Она се може изрећи како домаћим држављанима тако и странцима. Према чл. 80. ст. 5. КЗ, странцу се може изрећи мера безбедности забрана присуствовања одређеним спортским приредбама ако му је због учињеног кривичног дела изречена казна или условна осуда. Услови и извршавање ове мере безбедности ближе су регулисани чл. 89б КЗ. Суд може учиниоцу кривичног дела изрећи меру забране присуствовања одређеним спортским приредбама, када је то ради заштите опште безбедности неопходно, а она не може бити краће од једне нити дуже од пет година, рачунајући од дана правноснажности одлуке, с тим да се време проведено у затвору не урачунава у време трајања ове мере. Мера се извршава на тај начин што је учинилац кривичног дела дужан да се непосредно пре почетка времена одржавања одређених спортских приредби лично јави службеном лицу у подручној полицијској управи, односно полицијској станици, на подручју на којем се учинилац затекао и да борави у њиховим просторијама за време одржавања спортске приредбе. Ако суд изрекне условну осуду, он ће одредити да ће се та осуда опозвати,

ако учинилац прекрши забрану присуствовања одређеним спортским приредбама, односно ако не изврши прописану дужност јављања полицији. Ако после издржане казне затвора, учинилац прекрши забрану присуствовања одређеним спортским приредбама, односно ако не изврши дужност јављања полицији, суд који је изрекао меру безбедности, може га казнити затвором од тридесет дана до три месеца. Према становишту Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу од 19. 10. 2016. године, казна затвора због кршења изречене мере безбедности може се изрећи само ако је кршења мере дошло након издржавања казне затвора на коју је осуђен.

У периоду 2015-2024. г. због извршена 1102 кривична дела поднето је 1085 кривичних пријава против 1746 лица. У наведеном периоду регистровано је 10 насилних инцидената (Београд и Нови Сад).

1.1.11. Које су обавезе организација у области спорта у погледу подношења финансијских извештаја?

Према Закону о спорту, спортска удружења, спортска друштва и спортски савези обавезни су да воде пословне књиге и подносе финансијске извештаје у складу са прописима о рачуноводству. Када су у питању годишњи финансијски извештаји, они се објављују на интернет страници Агенције за привредне регистре, у складу са законом (чл. 73. ЗС). Иста обавеза постоји и за остале организације у области спорта.

Финансијски извештаји се достављају у прописаним роковима:

- Редован годишњи финансијски извештај и Статистички извештај: 31. март;
- Изјава о неактивности: 31. март;
- Редован годишњи финансијски извештај и Статистички извештај, за обвезнике који имају пословну годину различиту од календарске: 3 месеца од дана састављања извештаја
- Документација уз редован годишњи финансијски извештај: 30. јун;
- Консолидовани годишњи финансијски извештај: 30. април;
- Консолидовани годишњи финансијски извештај за обвезнике који имају пословну годину различиту од календарске: 4 месеца од дана састављања извештаја;
- Документација уз консолидовани годишњи финансијски извештај: 31. јул;
- Документација уз консолидовани годишњи финансијски извештај, за обвезнике који имају пословну годину различиту од календарске: 7 месеци од дана састављања извештаја;
- Ванредни финансијски извештаји: 60 дана од дана састављања извештаја.

У случају када рокови падају у нерадне дане, исти се померају на први наредни радни дан.

По истеку законског рока, извештаје и документацију, као и Изјаву о неактивности за претходну годину, обвезници могу доставити најкасније до краја наредне пословне године у односу на годину на коју се исти односе (до краја 2024. године за 2023. годину за обвезнике са пословном годином која је једнака календарској), након чега престаје свака могућност њиховог достављања. Наведено важи и за замене извештаја, односно документације, осим у случају

замене ванредног финансијског извештаја (ВФИ) коју обвезници могу поднети најкасније до дана достављања РГФИ за извештајну годину у којој је настао основ за састављање ВФИ.

Када је реч о финансијским извештајима треба водити рачуна да је Законом о спорту прописано и да спортско удружење, спортско друштво и спортски савез мора сазвати и одржати скупштини најмање једанпут годишње ради усвајања финансијских извештаја (55. ст. 3. тач. 2) ЗС), као и да спортска удружења, друштва и савези са више од 20 чланова обавезно имају надзорни одбор за контролу финансијског пословања и редовног годишњег финансијског извештаја (чл. 60. ст. 1. ЗС).

1.1.12. У чему се састоји обавеза фискализације организација у области спорта?

Обавезе организација у области спорта у односу на фискализацију проистичу из Закона о фискализацији („сл. гласник РС“, бр. 135/20 и 96/21 - ЗФ). Министарство финансија заузело је званичан став у погледу фискализације спортских удружења и савеза Мишљењем бр. 011-00-92/2022-04 од 31.1.2022. године. Према том мишљењу:

- Организација у области спорта која је регистрована за обављање делатности у оквиру шифре делатности 93: Спортске, забавне и рекреативне активности, и има статус недобитне организације у складу са Законом о спорту, није у обавези да евидентира промет преко електронског фискалног уређаја у пословању са правним лицима, осим у случају када је промет извршен у малопродајном објекту сагласно члану 3. ЗФ;

- Организација у области спорта која је регистрована за обављање делатности у оквиру шифре делатности 93: Спортске, забавне и рекреативне активности, и има статус недобитне организације у складу са Законом о спорту, у обавези је да евидентира преко електронског фискалног уређаја извршени промет добара и услуга у пословању са физичким лицима;

- спортска удружења и савези, као недобитне организације, уколико стичу само приходе од чланарина, добровољних прихода, донација и слично, а не остварују друге приходе продајом робе на тржишту или вршењем услуга уз накнаду, нису обвезници фискализације, изузев у случају када чланарина или други остварени приходи представљају накнаду за промет добара, односно пружање услуга на мало;

- приходи које остваре недобитне организације у области спорта од физичких лица својих чланова, приликом обављања спортских активности и спортских делатности, сматрају се приходом оствареним на тржишту и подлежу обавези евидентирања промета преко електронског фискалног уређаја уколико представљају накнаду за извршени промет добара, односно пружање услуга физичким лицима;

- Организације у области спорта које послују искључиво са правним лицима (нпр. спортски савези) нису обвезници фискализације;

- Обвезник фискализације је у обавези да евидентира сваки појединачно остварени промет на мало и то независно од начина плаћања (готовином, инстант трансфером одобрења, чеком, платном картицом, на други безготовински начин и сл.), укључујући и примљене авансе за будући промет на мало, преко електронског фискалног

уређаја, само у случају вршења промета на мало, на начин прописан ЗФ и подзаконским актима донетим на основу ЗФ;

- Уплата чланарине (месечне, кварталне и годишње) које уплаћују физичка лица спортском удружењу - клубу на основу чланства у клубу (како би били чланови), не подлеже обавези евидентирања преко електронског фискалног уређаја, осим у случају када члан клуба по основу плаћене чланарине има право да му се изврши промет добара или услуга. Уплата физичког лица према спортској организацији - клубу (месечна, квартална и годишња), на име чланарине за извршену услугу тренирања спортисте, подлеже обавези евидентирања преко електронског фискалног уређаја;

- Уплате физичких лица према организацији у области спорта (савезу, клубу) на име набавки карата (улазница) за велико међународно спортско такмичење које се организују у земљи или иностранству (нпр. Вимблдон), предмет су евидентирања преко електронског фискалног уређаја. У наведеном случају када се уплате врше од стране правних лица не постоји обавеза евидентирања преко електронског фискалног уређаја;

- Уколико физичка лица врше уплате организацији у области спорта у циљу да им се омогући учешће на неком такмичењу, такве уплате се евидентирају преко електронског фискалног уређаја. Наведено се примењује и у случају када друго физичко или правно лице врши одговарајућу уплату организацији у области спорта, како би се одређеном физичком лицу омогућило учешће на такмичењу. Међутим, уколико су уплате физичких или правних лица дате као донација спортској организацији како би та спортска организација могла да учествује на одређеном такмичењу, таква уплата се не евидентира преко електронског фискалног уређаја;

- Уплате физичких лица према организацији у области спорта (савезу, клубу) за покривање трошкова набавке спортске опреме и реквизита предмет су евидентирања преко електронског фискалног уређаја, када се наведена опрема набавља са циљем испоруке физичким лицима. Уколико се ове уплате користе за набавку спортске опреме и реквизита за потребе организација у области спорта, такве уплате се не евидентирају преко електронског фискалног уређаја;

- Рефундације трошкова које организације у области спорта (савези, клубови) исплаћују физичким лицима (играчима, тренерима, судијама, делегатима) нису предмет евидентирања преко електронског фискалног уређаја;

- У случају када се седиште спортског удружења не поклапа са локацијама на којима се реализују активности, обавеза евидентирања промета преко електронских фискалних уређаја постоји на свакој појединачној локацији која је пријављена Пореској управи и за коју је генерисана јединствена ознака пословног простора и пословне просторије. У случају када спортска удружења активности реализују као рад на терену, обвезник фискализације може да користи покретни електронски фискални Уређај. Спортско удружење је у обавези да има електронски фискални уређај на свакој локацији коју је пријавио као пословни простор, односно пословну просторију. Уколико се у конкретном случају ради о пружању услуга у одређеном временском периоду на основу

чланства у спортском удружењу које обавља активности у више простора, уплате по основу плаћања чланарине могу се евидентирати у оном пословном простору у коме се врши учлањење;

- Када спортско удружење чланарину прима само преко рачуна, а спортске активности обавља на више локација (нпр. има више сала где чланови тренирају јер нема довољно термина у једној, или жели да обухвати ширу територију са својим чланством), обвезник фискализације може да евидентирање промета на мало врши нпр. преко једног електронског фискалног уређаја који се може налазити у седишту обвезника фискализације. У овом случају препорука је да се од будућег члана спортског удружења прибави сагласност о достављању фискалног рачуна електронским путем и прецизира начин достављања рачуна електронским путем;

- Када су у питању спортска удружења која раде на заказивање, која не раде током целог дана, иста имају обавезу евидентирања промета преко фискалног уређаја само у моменту извршеног промета на мало;

- У случају када се за пружање услуга које трају одређени временски период (месец, шест месеци, годину дана) наплаћују новчана средства названа чланарином, услуга се сматра пруженом на дан када престане правни основ пружања услуге. У случају пружања временски ограничених услуга за које се издају периодични рачуни, промет услуга сматра се извршеним последњег дана периода за који се издаје рачун, уз напомену да период за који се издаје рачун не може бити дужи од годину ако се наведене услуге пружају у временском периоду дужим од годину дана. Поред тога, ако из конкретног уговорног односа произлази да је реч о делимичним услугама, уз напомену да делимична услуга постоји ако је за одређене делове економски дељиве услуге посебно уговорена накнада, делимична услуга сматра се извршеном у време када је окончано пружање тог дела услуге;

- Када физичко лице изврши уплату аванса према организацији у области спорта, организација у области спорта дужна је да изда рачун за аванс, који се издаје ради евидентирања примљеног аванса за будући промет на мало, и то најкасније наредног радног дана од дане пријема аванса;

- У случају када се издаје рачун за аванс, обвезник фискализације дужан је да поред датума издавања авансног рачуна искаже и датум када су средства пренета на рачун обвезника фискализације. У погледу доставе оваквог рачуна објашњење је дато у одговору на претходно питање.

1.1.13. Која подзаконска акта се доносе на основу Закона о спорту?

Законом о спорту је прописано доношење већег броја подзаконских аката:

- 1) Уредба о националним спортским признањима и новчаним наградама;
- 2) Правилник о спровођењу здравствених прегледа спортиста и спортских стручњака;
- 3) Правилник о условима за обављање спортских делатности;

- 4) Правилник о стручном оспособљавању и усавршавању за обављање одређених стручних послова у спорту;
- 5) Правилник о спортским гранама и областима спорта у Републици Србији и спортским дисциплинама у оквиру спортских грана и области спорта;
- 6) Правилник о спортским гранама од посебног значаја за Републику Србију;
- 7) Правилник о надлежним националним спортским савезима за спортске гране и области спорта у Републици Србији;
- 7) Правилник о националним евиденцијама у области спорта;
- 9) Правилник о одобравању и финансирању програма којима се остварује општи интерес у области спорта;
- 11) Правилник о номенклатури спортских занимања и звања;
- 12) Правилник о надзору над стручним радом у области спорта;
- 13) Правилник о националној категоризацији спортских стручњака;
- 14) Правилник о националној категоризацији спортова;
- 15) Правилник о националној категоризацији врхунских спортиста;
- 16) Правилник о садржини и начину вођења Регистра удружења, друштава и савеза у области спорта;
- 17) Правилник о коришћењу спортских објеката и обављању спортских активности у јавним спортским објектима;
- 18) Правилник о евиденцијама које воде високошколске установе и друге организације које се баве оспособљавањем у области спорта;
- 19) Правилник о дозволи за рад спортских стручњака;
- 21) Правилник о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности;
- 22) Правилник о стипендирању врхунских спортиста аматера за спортско усавршавање и додели новчане помоћи врхунским спортистима са посебним заслугама;
- 24) Правилник о националној категоризацији спортских објеката;
- 25) Правилник о подношењу извештаја о одобреним и реализованим програмима и пројектима којима се задовољавају потребе и интереси грађана у области спорта ;
- 26) Правилник о садржини и начину вођења Јединствене евиденције удружења, организација и предузетника у области спорта;
- 27) Правилник о националној категоризацији националних гранских спортских савеза
- 28) Правилник о мерилима и поступку за утврђивање својства лица које се самостално бави спортским активностима и делатностима као јединим или основним занимањем;
- 29) Уредба о спортским објектима од националног значаја;
- 30) Правилник о школском и универзитетском спорту;
- 31) Правилник о јединственом визуелном идентитету националних спортских репрезентација;

32) Правилник о препознавању облика злостављања, злоупотребе, дискриминације и насиља над децом у спорту

Сва подзаконска акта, осим она наведена под 29) – 32), су донета. Текст важећих подзаконских аката увек треба проверавати преко Правно-информационог система Републике Србије, у оквиру Регистра и текстова важећих прописа и других аката Републике Србије (поглавље XV-15) - <https://pravno-informacioni-sistem.rs/reg-overview#>.

1.1.14. Шта се регулише Националном стратегијом развоја спорта и програмима развоја спорта ЈЛС?

Стратегија јесте основни документ јавне политике, којим се на целовит начин утврђују стратешки правац деловања и јавне политике у области спорта и спровођења јавних политика утврђених прописом. Стратегију доноси Влада Републике Србије, на предлог Министарства спорта, за период од десет година (чл. 142. ЗС).

Стратегијом се утврђује: 1) стање у области спорта које постоји у тренутку доношења Стратегије; 2) основни принципи на којима се темељи развој спорта у Републици Србији; 3) краткорочни, периодични и дугорочни спортско-развојни циљеви у периоду за који се доноси и носиоци реализације тих циљева; 4) садржина, обим и процењена вредност активности на реализовању постављених спортско-развојних циљева; 5) обавезе и задаци носилаца јавне власти свих нивоа и носилаца спортских програма на реализацији постављених спортско-развојних циљева.

Средства за реализацију Стратегије обезбеђују се у буџету Републике Србије, као и у буџету аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе.

Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, у року од годину дана од усвајања Стратегије, утврђује програм развоја спорта на својој територији, у складу са Стратегијом, и доставља га Министарству у року од 15 дана од дана усвајања.

Национална стратегија и програми развоја се доносе у складу са Законом о планском систему Републике Србије („Сл. гласник РС“, бр. 30/2018). Тим законом је детаљније прописана садржина сваке Стратегије (чл. 13), па се она примењује и на Националну стратегију развоја спорта. Стратегија обавезно садржи следеће елементе: 1) визију, односно жељено стање чијем достизању доприноси постизање општих и посебних циљева; 2) преглед и анализу постојећег стања, укључујући и оцену нивоа остварености циљева спровођења јавних политика у конкретној области планирања и спровођења јавних политика на основу показатеља учинака у тој области; 3) опште и посебне циљеве јавне политике који се желе постићи, утврђене том стратегијом или другим планским документом у складу са којим се усваја (Планом развоја, концептом политике и др.); 4) мере за постизање општих и посебних циљева, узрочно-последичне везе између општих и посебних циљева и мера које доприносе остварењу тих циљева и анализу ефеката тих мера на физичка и правна лица и буџет; 5) кључне показатеље учинака на нивоу општих и посебних циљева и мера, којима се мери ефикасност и ефективност спровођења јавних политика које су тим документом утврђене; б) институционални оквир и план за праћење спровођења,

вредновање учинака и извештавање о спроведеним мерама, постигнутим циљевима и учинцима јавних политика које се утврђују или разрађују стратегијом, уз навођење институције одговорне за праћење спровођења стратегије; 7) друге елементе прописане подзаконским актом Владе. Стратегија по правилу има један општи циљ и до пет посебних циљева који доприносе остварењу тог општег циља. Општи и посебни циљеви морају бити јасно одређени, мерљиви, прихватљиви, реални и временски одређени.

Остваривање циљева утврђених Националном стратегијом развоја спорта планира се и прати посредством акционог плана за спровођење стратегије. Стратегија престаје да се примењује истеком времена за које је усвојена или доношењем одлуке о престанку њене примене.

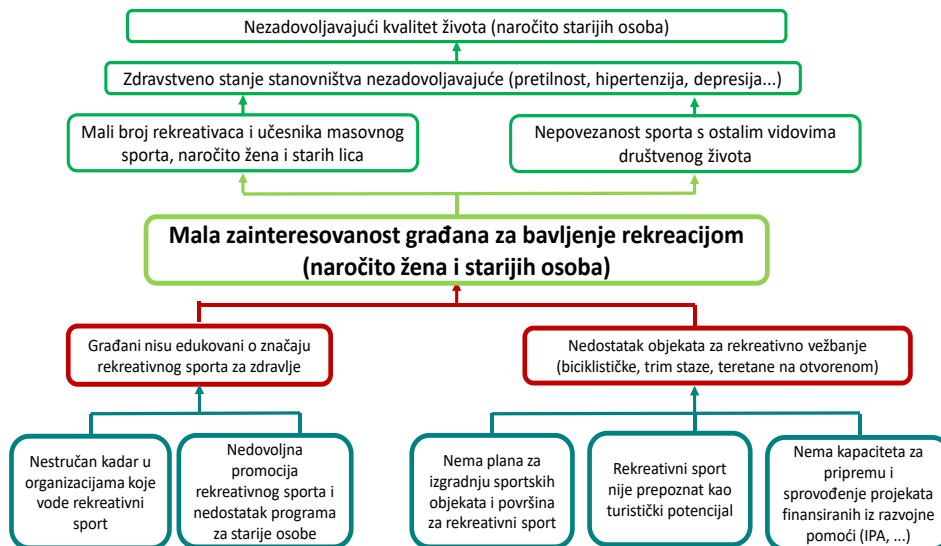
Када су у питању програми развоја спорта у аутономној покрајини и јединицама локалне самоуправе, ради се о документу јавне политике, ужег обухвата од стратегије, који, по правилу, разрађује посебан циљ стратегије у складу са којим се доноси. Програм представља групу независних али тесно повезаних мера и/или сродних (компатибилних) пројеката, којима се управља и координира како би се остварили циљеви који се не могу остварити управљањем сваком од елемената програма појединачно, односно независно. Програм се усваја по правилу за период до три године, а остваривање циљева програма планира се и прати посредством акционог плана за спровођење програма. Програм престаје да се примењује истеком времена за које је усвојен или доношењем одлуке о престанку његове примене. Програм садржи исте елементе као и стратегија, а нарочито разрађене мере за постизање посебног циља, односно циљева које дефинише или преузима из стратегије у складу са којим се усваја. Програм има по правилу до три посебна циља који непосредно доприносе остварењу општег циља (чл. 14. и 15. Закона о планском систему).

Када се доноси Национална стратегија и програми развоја спорта у аутономној покрајини и јединицама локалне самоуправе, кључни инструменти у проналажењу оптималне политике развоја спорта, којима се мапирају узорци и последице уоченог проблема и идентификују циљеви су Дрво проблема и Дрво циљева. Анализа циљева је слика у огледалу анализе проблема. Када се заврши дефинисање проблема, читаво дрво проблема инверзијом се претвара у дрво циљева. Однос узрок-последича претвара се у однос мера-циљ. За овако добијене циљеве неопходно је дефинисати показатеље учинка и мапирати могуће мере јавних политика, односно решења у пропису за њихово остваривање.

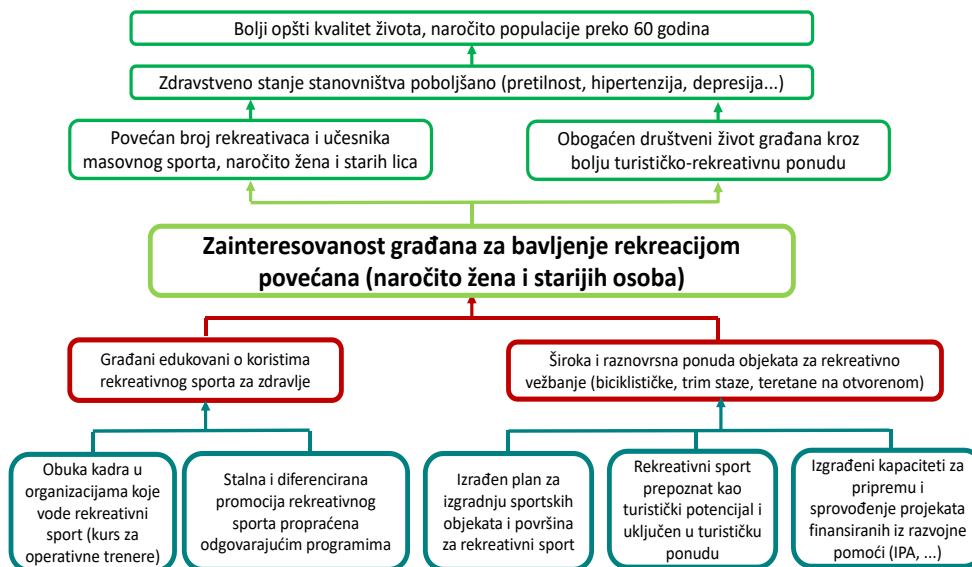
Израда „Дрвета проблема” је веома креативан процес који би требао да буде плод рада представника система спорта, а који су организовани у мале групе од шест до осам људи. У првом кораку се дефинише проблем који би требало анализирати и сагледати из различитих углова. Дефинисани проблем се поставља у „средину дрвета проблема“ и тако постаје „главни проблем“. Група након тога расправља у узроцима настанка идентификованог проблема, а након тога и артикулише последице које исти проблем производи. Током процеса идентификације проблема није нужно идентификовати само један проблем већ је могуће да се идентификује више проблема.

Веома често дефинисани проблем у једној области може имати последице или зависити од идентификованих проблема у другим областима јавних политика па тако дефинисање „дрвета проблема“ може бити доста компликован процес и читав систем се мора сагледавати кроз узрочно последичне односе.

Пример 1. Дрво проблема



Пример 2. Дрво циљева



1.1.15. Шта су спортска правила и која је њихова правна обавезност?

Право спортских организација (удружења, савеза, федерација) да слободно установљавају, мењају и тумаче правила примерена њиховом спорту, без било каквог непотребног политичког и економског утицаја, сматра се битним делом „аутономије спорта“. Према ставу олимпијског и спортског покрета о специфичности и аутономији спорта, спортским савезима владају спортска правила, а олимпијски и спортски покрет треба бити кључни фактор у дефинисању тих правила, која ће бити призната као специфична. Уважавање специфичности спортских правила укључује и прихватање изузетака од примене одређених општих законских начела (начело пропорционалности, анализа сваког засебног случаја, итд) у чисто спортских питањима. То подразумева и да се сукоби у вези примене спортских правила требају решавати унутрашњим механизмима, укључујући спортске арбитражне судове.

Према Закону о спорту: „Спортска правила јесу правила утврђена општим актима надлежних националних спортских савеза, којима се уређује обављање спортских активности и делатности и остваривање утврђених спортских циљева“ (ч. 3. ст. 1. тач. 28). Статус спортских правила имају само оне одредбе статута и других општих аката надлежних националних спортских савеза којима се уређује обављање спортских активности и делатности и остваривање утврђених спортских циљева.

Закон о спорту Републике Србије (ЗС) један од ретких европских закона који је изричито утврдио правну обавезност спортских правила. Према члану 6. ст. 1. Закона о спорту, организације у области спорта остварују своје циљеве и обављају спортске активности и спортске делатности у складу са законом, спортским правилима, потврђеним конвенцијама у области спорта и принципима утврђеним у документима међународних организација чија је чланица Република Србија. Спортска правила непосредно се примењују на сва лица која су, непосредно или посредно, обухваћена надлежностима надлежног националног спортског савеза.

Спортска правила су обавезујућа и за спортске организације и спортисте приликом закључења и извршења уговора, и они су дужни да их се придржавају (чл. 10. ст. 5. ЗС). Утолико, неиспуњење уговорних обавеза између спортисте и спортске организације цени се и у односу на испуњење обавеза утврђених спортским правилима (чл. 12. ст. 4. ЗС). Спортска организација је, у сваком случају, дужна да спортисту пре закључења уговора писано обавести о правима, обавезама и одговорностима утврђеним спортским правилима (чл. 10. ст. 7. ЗС).

1.1.16. Која спортска правила мора да донесе надлежни национални спортски савез?

Закон о спорту је прописао која питања надлежни национални грански спортски савез мора обавезно да се регулише спортским правилима. Према члану 100. став 2. Закона о спорту, спортским правилима утврђују се:

1) систем, пропозиције, правила и календар такмичења, укључујући и одређивање аматерских и професионалних спортских такмичења и лига;

2) правила за организовање спортских такмичења;

3) услови и критеријуми за учешће на спортским такмичењима и поступак утврђивања њихове испуњености, укључујући и услове за наступ страних спортиста и спортиста који наступају за стране репрезентације;

4) услови и критеријуми за учешће на националном лигашком спортском такмичењу, односно професионалном спортском такмичењу и поступак утврђивања њихове испуњености (дозвола за сезону);

5) начин и поступак регистровања уговора између спортисте, односно спортског стручњака и спортске организације и опште (минималне) услове за закључење уговора између спортисте, односно спортског стручњака и спортске организације;

6) услови за организовање и учешће спортских организација у такмичењима за подручје више држава или више региона различитих држава;

7) услови и начин регистровања спортиста и спортских стручњака за спортску организацију, укључујући и регистровање страних спортиста и спортских стручњака;

8) мере за спречавање негативних појава у спорту (допинг, насиље и недолично понашање, лажирање спортских резултата, расизам и шовинизам, нелегално клађење и др.);

9) медицинска заштита спортиста;

10) дисциплински поступак и дисциплинске казне;

11) статус спортиста и спортских стручњака и преласци спортиста и спортских стручњака у домаће и иностране спортске организације, укључујући трансфере и уступање спортиста између спортских организација;

12) услови за вршење посредовања у преласцима спортиста и спортских стручњака из једне у другу спортску организацију;

13) статус спортских судија, суђење на такмичењима, надзор над суђењем и статус и надлежности других службених лица на спортским такмичењима;

14) обављање стручног рада у спортским организацијама;

15) друга питања утврђена законом и спортским правилима надлежног међународног спортског савеза.

Ова обавеза постоји у одговарајућој мери и за надлежне националне спортске савезе за области спорта, Олимпијски комитет Србије, Спортски савез Србије и Параолимпијски комитет Србије (чл. 102. ст. 4, чл. 103. ст. 4. и 9. и чл. 106. ст. 2. ЗС). Осим тога, Олимпијски комитет Србије, Спортски савез Србије и Параолимпијски комитет Србије су обавезни да донесу кодекс професионалне етике за обављање стручног рада у спорту (чл. 104. ст. 1. ЗС).

Републички спортски инспектор може забранити обављање рада националног спортског савеза који у спортским правилима не уреди питања утврђена Законом о спорту (чл. 173. ст. 2. тач. 17) ЗС).

1.1.17. Да ли се спорска правила достављају надлежном државном органу?

Надлежни национални грански спортски савез дужан је да, у року од 15 дана од дана ступања на снагу спортских правила, достави примерак тих правила министарству надлежном за спорт, укључујући и касније измене и допуне правила, рачунајући рок посебно за сваки општи акт којим су утврђена спорска правила (чл. 100. ст. 3. ЗС). Министарству надлежном за спорт, надлежни национални грански спортски савез дужан је да достави Министарству и оверен превод статута надлежног међународног спортског савеза, укључујући и касније измене и допуне тог статута (чл. 100. ст. 7. ЗС).

1.1.18. Да ли се спорска правила јавно објављују?

Надлежни национални грански спортски савез је, осим тога, дужан и да објави спорска правила и свој статут на званичној интернет презентацији тог савеза (чл. 100. ст. 4. ЗС). Ова обавеза постоји у одговарајућој мери и за надлежне националне спортске савезе за области спорта, Олимпијски комитет Србије, Спортски савез Србије и Параолимпијски комитет Србије (чл. 102. ст. 4, чл. 103. ст. 4. и 9. и чл. 106. ст. 2. ЗС).

1.1.19. Да ли спорска правила не могу садржавати одређене одредбе?

Закон о спорту у неколико својих одредби је изричито утврдио да спорска правила не могу садржати одређене одредбе:

- спортисти који нема пуноважно закључен уговор са одређеном спортском организацијом не може бити спортским правилима ускраћено право закључења уговора са другом спортском организацијом, односно прелазак у другу спортску организацију и регистровање и наступање за њу на спортским такмичењима у својству спортисте, осим ако Законом о спорту није друкчије одређено (чл. 11. ст. 1) – чл. 50. ст. 2 ЗС је допуштено надлежном националном гранском спортском савезу да предвиди отказни рок за спортисту који нема уговор са спортском организацијом до првог наредног прелазног рока;

- критеријумима за одобравање националног трансфера малолетног спортисте не може се ограничавати право малолетног спортисте на прелазак у другу спортску организацију који није повезан са бављењем спортским активностима (образовање, повезаност са породицом и др. – чл. 18. ст. 6);

- спортским правилима не може бити прописана обавезност арбитраже, осим уколико друкчије није прописано спортским правилима надлежног међународног спортског савеза (чл. 54. ст. 6).

- спорска правила посебно не могу садржавати одредбе које представљају дискриминацију учеснику у систему спорта (чл. 4. ст. 5. ЗС).

1.1.20. Какав је однос спортских правила надлежних националних спортских савеза према спортским правилима надлежних међународних спортских савеза?

Када је реч о односно спортских правила која доноси надлежни национални спортски савеза и спортских правила која доноси надлежни међународни спортски савез, Закон о спорту је прописао да надлежни национални спортски савези усаглашавају своја спортска правила са спортским правилима надлежног међународног спортског савеза, а у случају да нису усаглашена или да надлежни национални спортски савез није донео одговарајућа спортска правила, непосредно се примењују спортска правила надлежног међународног спортског савеза, осим ако нису у складу са овим законом (чл. 6. ст. 3. ЗС). Статус надлежног међународног спортског савеза има онај међународни спортски савез који је члан или који је признат од стране Међународног олимпијског комитета и Међународног параолимпијског комитета када су у питању спортови особа са инвалидитетом, односно међународни спортски савез који је на светском нивоу надлежан за одређену грану или област спорта и у који је учлањен надлежни национални спортски савез (Чл. 3. ст. 1. тач. 20) ЗС).

1.1.21. Која међународне конвенције су од значаја за обављање спортских активности и спортских делатности у Републици Србији?

За обављање спортских активности и спортских делатности у Републици Србији од значаја су следеће ратификоване међународне конвенције:

- 1) Европска конвенција о насиљу и недоличном понашању гледалаца на спортским приредбама, посебно на фудбалским утакмицама;
- 2) Европска конвенција против допинговања у спорту, са Анексом;
- 3) Најробијски уговора о заштити олимпијских симбола, са Анексом;
- 4) Међународна конвенција против допинга у спорту;

Република Србија је потписала и у процесу ратификације су и конвенције Савета Европе:

- Конвенција о интегрисаном приступу безбедности, сигурности и услугама на фудбалским утакмицама и другим спортским приредбама;
- Конвенција о манипулисању спортским такмичењима (Маколин конвенција).

Конвенцију Савета Европе о манипулисању спортским такмичењима или Маколин конвенцију потписао је ресорни министар спорта у име Републике Србије 2014. године и овај документ је припремила међувладина Радна група успостављена од стране Управног одбора Проширеног парцијалног споразума о спорту, тела Савета Европе задуженог за питања унапређења спортске политике и усвојена је од стране Комитета министара на 1205. заседању заменика министара 9. јула 2014. године. Конвенција је отворена за потписивање државама чланицама Савета Европе, Европске уније и државама које нису чланица, а које су учествовале у изради нацрта односно које уживају статус посматрача у Савету Европе, 18. септембра 2014. године у Маглингену/Маколину (Швајцарска).

Разлози за припрему међународног правног инструмента садржани су у чињеници да је манипулисање спортским такмичењима задобило забрињавајуће размере још од почетка новог миленијума. Докази о трендовима који се доводе у везу са појавом манипулисања спортским резултатима документују се још од почетка 2000. године у бројним студијама, радним документима и мишљењима истраживача, спортских организација, организација за спортско клађење и међународних организација. Већа комерцијализација спорта и велика медијска покривеност дали су примат повећаном економском интересу за постизање одређених спортских резултата. То је као последица подстакло развој нових активности, како законитих тако и незаконитих. У исто време, знатан раст тржишта спортског клађења услед унапређења технологије и развоја одређених тржишта довели су до стварања новог окружења у којем свако може да оствари директну финансијску корист од самог резултата такмичења. Овај целокупан нови контекст је несумњиво један од главних разлога за знатни пораст броја случајева манипулисања спортским такмичењима још почетком 2000-их.

Главни циљеви ове Конвенције су: а) спречавање, откривање и санкционисање националних и транснационалних манипулисања националним и међународним спортским такмичењима; б) промовисање националне и међународне сарадње у борби против манипулисања спортским такмичењима надлежних државних органа, као и организација укључених у спорт и спортско клађење.

Конвенцију Савета Европе о интегрисаном приступу безбедности, сигурности и услугама на фудбалским утакмицама и другим спортским приредбама или Сен Дени конвенцију, потписао је Стални представник Републике Србије при Савету Европе у име Републике Србије 2021. године.

Конвенција Савета Европе о интегрисаном приступу безбедности, сигурности и услугама на фудбалским утакмицама и другим спортским приредбама отворена је за потписивање 3. јула 2016. године у Сен Денију, Француска, током УЕФА ЕУРО такмичења.

Сен Дени конвенцији претходила је још једна конвенција Савета Европе - Европска конвенција о насиљу гледалаца и недоличном понашању на спортским приредбама, а посебно на фудбалским утакмицама. Европска конвенција је припремљена након трагедије на стадиону Хејсел у Бриселу и ступила је на снагу 1. новембра 1985. године. Трагедија је открила хитну потребу да се предузму мере за унапређење сигурности и безбедности на спортским догађајима. Током прве деценије 21. Века постало је очигледно да садржај Европске конвенције из 1985. године не одговара приступима, а у неким аспектима и примерима добре праксе који су успостављени. На 12. конференцији министара за спорт Савета Европе, која је одржана у Београду, у марту 2012. године, предложено је да Стални комитет преиспита у којој мери је потребно ажурирати Европску конвенцију из 1985. године. Свет спорта је доживео веће промене у последње три деценије, што је утицало на начин на који се организују спортски догађаји. Присутан је већи број европских утакмица високог профила, шира медијска покривеност, већа интеракција путем друштвених медија, а како је путовање постало много лакше и приступачније, све је већи број навијача који

путују широм Европе, што је довело до ширења популарности јавног гледања утакмица, навијачких зона итд.; те је било очигледно да постоји широк спектар изазова које треба обухватити.

Циљ Сен Дени конвенције је да фудбалске утакмице и други спортски догађаји буду пријатнији, безбеднији и сигурнији. Такође, да се са приступа фокусираног на насиље гледалаца пређе на интегрисани приступ, укључујући промоцију сарадње између свих заинтересованих страна, јавних и приватних.

1.1.22. Која документа међународних организација чија је чланица Република Србије садрже принципе од значаја за обављање спортских активности и спортских делатности у Републици Србији?

Према чл. 6. ст. 1. Закона о спорту, организације у области спорта остварују своје циљеве и обављају спортске активности и спортске делатности и у складу са принципима утврђеним у документима међународних организација чија је чланица Република Србија. Наша земља је чланица Уједињених нација и Савета Европе.

- 1) Уједињене Нације:
 - Међународна повеља о физичком образовању, физичком образовању и спорту УНЕСКО-а из 2015. г.,
 - Резолуција Генералне скупштине Уједињених нација 58/5 - „Спорт као средство за промоцију образовања, здравља, развоја и мира”;
 - Смернице Светске здравствене организације за физичку активност и седентарно понашање – 2020.
 - Глобални акциони план Светске здравствене организације за физичку активност 2018-2030 – 2018.
- 2) Савет Европе:
 - Декларација Decl(27_09_2023) - О спортском интегритету,
 - Препорука 2221 (2022) – Фудбалско управљање: посао и вредност,
 - Препорука CM/Rec(2022)16 - О борби против говора мржње,
 - Препорука CM/Rec(2011)3 – О принципима аутономије спорта у Европи,
 - Препорука CM/Rec(2018)12 – О промоцији доброг управљања у спорту,
 - Препорука CM/Rec(2021)3 – О екстремним борилачким вештинама и борбеним активностима,
 - Препорука Rec(2001)6 - О превенцији расизма, ксенофобије и расне нетолеранције у спорту,
 - Препорука CM/Rec(2011)10 - О промоцији интегритета спорта у борби против манипулација резултатима, посебно намештања утакмица
 - Препорука R (87) 9 – О Еурофит тестовима о физичкој способности,
 - Препорука CM/Rec (2015)2 – О родној равноправности у спорту,
 - Препорука CM/Rec(2021)5 - Ревидирана Европска повеља спорта,

- Препорука CM/Rec(2010)9 – Ревидирани Кодекс спортске етике,
 - Резолуција (76) 41 - Европска повеља о спорту за све,
 - Препорука R (95) 16 - Европски Манифесто: млади и спорт,
 - Препорука бр. R (95) - „О значају спорта за друштво”,
 - Препорука бр (99) 9 - „О улози спорта у продубљивању социјалне кохезије”,
 - Препорука (2003) 6 - „О унапређењу физичког образовања и спорта за децу и младе свим државама Европе”,
 - Препорука (2000) 17 - „О правилима о одрживости у спорту: партнерство између спорта и животне средине”,
 - Препорука бр. (86) 18 – „Европска повеља о спорту за све - особе са инвалидитетом,
 - Препорука бр. (88) 8 – „Спорт за све – старије особе”,
 - Резолуција бр. 2/75 – „О улози јавних власти у развоју спорта за све”,
 - Резолуција бр. 27 (1996) 1 – „Спорт и локалне власти”,
 - Резолуција 1602 (2008) - Потреба за очувањем Европског спортског модела,
 - Резолуција MSL17(2022)10 бр. 1 - Спорт за све: уједињује нас за јача друштва,
 - Резолуција MSL17(2022)10 бр. 2 - Поновно размишљање о спорту: водећи пут ка здравој и одрживој будућности,
 - Резолуција 3/86 - О спорту за лица на издржавању затворских казни и малолетне деликвенте,
 - Резолуција MSL18(2024)5 - Колаборативно управљање и добро управљање у спорту: подржавање новог приступа који одговара његовом друштвеном значају,
 - Резолуција бр. 1 MSL (2008) 6 - Етика у спорту,
 - Препорука CM/Rec(2012)10 - О заштити деце и младих спортиста од опасности повезаних са миграцијом,
 - Препорука - Основни принципи статуса невладиних организација у Европи;
- Како је Република Србија кандидат за чланство у Европској унији треба водити рачуна и о принципима утврђеним у следећим документима :
- Изјава из Амстердама о значају спорта,
 - Декларација из Нице о специфичним карактеристикама спорта,
 - Резолуција ЕП P9_TA(2021)023 - Изазови организатора спортских догађања у дигиталном окружењу,
 - Резолуција Савета ЕУ (2021/С 501/01)- О кључним карактеристикама европског спортског модела,
 - Закључци Савета ЕУ C/2023/1362 – О женама и равноправности у подручју спорта,
 - Закључци Савета ЕУ 9773/24 - О доприносу самоорганизованог спорта подржавању активних и здравих стилова живота у Европској унији,
 - Закључци Савета ЕУ (C/2024/3809) - О доприносу спорта у властитој организацији подупирању активног и здравог начина живота у Еуропској унији,
 - Закључци Савета ЕУ (2014/С 436/02)- О спорту као покретачу иновација и привредног раста,

- Препорука Комисије 2023/1018 - О сузбијању интернетске пиратерије спортских и других догађања уживо,
- Закључци Савета ЕУ (2019/С 416/03) – О борби против корупције у спорту,
- Закључци Савета ЕУ (2016/С 212/07) - О побољшању интегритета и транспарентности великих спортских догађања и доброг управљања њима,
- Закључци Савета ЕУ (2021/С 212/02) - О иновацијама у спорту,
- Резолуција Савета ЕУ (2021/С 501/01) – О кључним карактеристикама европског модела спорта,
- Комисија ЕУ СОМ(2007) 391 final - Бела књига о спорту,
- Пресуде Европског суда правде у области спорта,
- Уговор о функционисању Европске уније (Лисабонски уговор).

1.1.23. Да ли у области спорта има закључених међудржавних споразума?

Република Србија је са великим бројем земаља закључила Меморандум о разумевању у области спорта (Кипар, Мароко, Египат, Палау, Тунис, Мађарска, Грузија, Кина, Јапан, Финска, Есватини, Венецуела, Костарика, Малдиви, Бахреин Саудијска Арабија, Иран, Габон) и Споразум сарадњи у области спорта (Португал, Турска, Француска, Бугарска, Света Луција, Хондурас, Кувајт), а са одређеним бројем земаља је сарадња у области спорта регулисана и законом о ратификацији споразума о сарадњи у области спорта (Русија, Македонија, Индија, Литванија, Чешка, Црна Гора, Мароко, Мексико).

1.2. ЕЛЕМЕНТИ СИСТЕМА СПОРТА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ:

1.2.1. Шта се сматра спортом?

Спорт је део физичке културе који обухвата сваки облик организованог и неорганизованог обављања спортских активности и спортских делатности од стране физичких и правних лица у систему спорта, у циљу задовољења потреба човека за стваралаштвом, афирмацијом, физичким вежбањем и такмичењем са другима (чл. 2. ст. 2. ЗС). У питању је дефиниција спорта у ширем смислу.

Графички приказ система спорта у Републици Србији



1.2.2. Шта су спортске активности?

Спортске активности јесу сви облици физичке и умне активности који, кроз неорганизовано или организовано учешће, имају за циљ изражавање или побољшање физичке спремности и духовног благостања, стварање друштвених односа или постизање резултата на такмичењима свих нивоа (чл. 3. ст. 1. тач. 1) ЗС). У питању је дефиниција спорта у ужем смислу.

У Ревидираној Европској спортској повељи, коју је 13. октобра 2021. године усвојио Комитет министара Савета Европе (Recommendation CM/Rec(2021)5) дата је следећа дефиниција спорта у ужем смислу: „У смислу ове Повеље, „спорт“ означава све облике физичке активности који, кроз повремено или организовано учешће, имају за циљ одржавање или побољшање физичке кондиције и менталног благостања, формирање друштвених односа или постизање резултата у такмичењу на свим нивоима.“

1.2.3. Шта су спортске делатности?

Спортске делатности јесу делатности којима се обезбеђују услови за обављање спортских активности, односно омогућава њихово обављање, а нарочито: организовање учешћа и вођење спортских такмичења, укључујући и међународна такмичења, обучавање за бављење спортским активностима и планирање и вођење спортских активности; спортско суђење; организовање спортских припрема и спортских приредаба; обезбеђење и управљање спортском опремом и објектима; стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и информисање у области спорта; научноистраживачки и истраживачко-развојни рад у спорту; пропаганда и маркетинг у спорту; саветодавне и стручне услуге у спорту; спортско посредовање, организовање пословања организација у области спорта (чл. 3. ст. 1. тач. 2) ЗС).

1.2.4. Ко одређује у случају дилеме да ли је нека активност спортска активност или спортска делатност?

Мишљење да ли нека активност, односно делатност спада у спортску активност, односно спортску делатност и којој спортској дисциплини и спортској грани, односно области припада, у случају потребе, даје министарство надлежно за спорт, а на основу претходно прибављеног стручног мишљења Спортског савеза Србије, Олимпијског комитета Србије и Параолимпијског комитета Србије (чл. 3. ст. 4. ЗС).

1.2.5. Како се све спорт дели у Републици Србији?

Спорт у Републици Србији се, према Закону о спорту, дели на неколико врста:

- на гране и области спорта;
- на аматерски и професионални спорт;
- на такмичарски и рекреативни спорт.

1.2.6. Шта је такмичарски спорт?

Такмичарски спорт јесте област спорта која обухвата спортске активности које, кроз организовано учешће, имају за циљ постизање резултата на спортским такмичењима свих нивоа.

Спортска такмичења су, пак, плански припремљени и спроведени, временски ограничени спортски догађаји, за који постоји јавни интерес и на којем учествује више спортиста, који се одвија према унапред утврђеним и познатим спортским правилима, која могу бити опште важећа за конкретну грану спорта или само за конкретни спортски догађај и чији је циљ, којем сваки учесник тежи, или победа противника или постизање извесног унапред одређеног спортског резултата (чл. 3. ст. 1. тач. 21) и 22) ЗС).

1.2.7. Шта је спортска рекреација?

Спортска рекреација (рекреативни спорт, спорт за све, масовни спорт) јесте област спорта која обухвата добровољно бављење физичким вежбањем, односно спортским активностима ради одмора, освежења, забаве, унапређивања здравља или унапређивања сопствених резултата и ради задовољења потреба за кретањем, игром и дружењем, у свим сегментима становништва (чл. 3. ст. 1. тач. 3) ЗС)

1.2.8. Шта је школски спорт?

Школски спорт јесте област спорта која обухвата организоване наставне и ваннаставне спортске активности у области школског физичког васпитања, укључујући и школска спортска такмичења која се спроводе у оквиру школског система у складу са наставним планом и програмом, утврђеним у складу са законом (чл. 143. ст. 1. ЗС).

Казањски акциони план означава посвећеност повезивању развоја спортске политике са Агендом Уједињених нација до 2030. године по којем физичко васпитање, физичка активност и спорт су „основна права за све“ и, као такви, представљају важне компоненте правичног и квалитетног образовања. Физичка писменост пружа основу за доживотно учење кроз физичку активност и повезане здравствене бенефиције, те је од суштинског значаја за развој младих људи и важан исход учења у сфери образовања. Висок квалитет физичког васпитања, образовање о спортским вредностима, развој вештина, физичка активност и учење кроз спорт такође могу допринети ширим исходима образовања они унапређују преносиве меке вештине као што су изградња тима, лидерство и повећана дисциплина, емпатија и поштовање, што помажу у процесу преласка из младости у зрело доба и доприноси редовном похађању школе. Тиме се такође обезбеђује искуствено образовање које оснажује и може да укључи разнолик спектар ученика, без обзира на њихово порекло, укључујући и оне којима мање одговара формално образовање. Инклузивно и правично физичко васпитање, образовање о вредностима спорта, физичке активности и спорт на свим нивоима образовања допринеће елиминисању родних диспаритета. Такође може промовисати холистички развој и доживотно учење, пружајући платформу која је погодна за развој знања и лидерских вештина потребних за промовисање одрживог развоја.

1.2.9. Шта су спортски објекти?

Спортски објекти су уређене и опремљене површине и објекти намењени обављању спортских активности. Спортски објекат, поред простора намењеног спортским активностима, може да има и пратећи простор (санитарни, гардеробни, спремишни, гледалишни и др.) и уграђену опрему (грађевинску и спортску). Спортски објекти морају бити приступачни особама са инвалидитетом, деци и старијим особама (чл. 145. ЗС).

Казањски акциони план означава посвећеност повезивању развоја спортске политике са Агендом Уједињених нација до 2030. године и по овом плану инфраструктура и простор за спорт, физичко васпитање и физичку активност у планирању урбаног и руралног развоја могу помоћи и дати подршку развоју и одржавању активних и здравих стилова живота за своје грађане и изградњи инклузивних и одрживих заједница. Смернице организације UN Habitat указују на то да најмање 15 процената урбаних подручја треба издвојити за отворене и зелене површине и јавне објекте. Интегрисање могућности за бављење спортом, физичко васпитање и физичку активност у таквим просторима и широм урбаних средина може имати широко распрострањене и дугорочне утицаје. Највећа делотворност се постиже када су ови простори неутрални и јавни, и када се при њиховом пројектовању, изградњи и управљању узимају у обзир потребе и безбедност свих грађана, укључујући и оне са инвалидитетом, као и друге рањиве групе као што су деца и жене.

1.2.10. Како су одређене и подељене спортске гране и области спорта и спортске дисциплине у оквиру грана и области спорта?

Целокупни спорт у Републици Србији подељен је на спортске гране и области спорта. Које спортске гране и области спорта постоје у Републици Србији и које су спортске дисциплине у оквиру спортских грана и области спорта утврђује Министар спорта подзаконским актом из члана 120. ст. 2. тач. 2) Закона о спорту, односно Правилник о спортским гранама и областима спорта и спорским дисциплинама у оквиру спортских грана и области спорта у Републици Србији. Активности које се не могу подвести под неку од утврђених грана или области спорта и не третирају се као спортске активности.

У Републици Србији, према наведеном Правилнику, крајем 2024. године постоје 150 спортских грана и 13 области спорта.

Све спортске гране су подељене на:

- које су од посебног значаја за Републику Србију (120 спортских грана је од посебног значаја, од којих олимпијских 44, параолимпијских 26, непараолимпијских 4 и 46 неолимпијских) и које нису од посебног значаја;
- на олимпијски, параолимпијске, непараолимпијске и неолимпијске гране спорта (44 олимпијске, 26 параолимпијске, 4 непараолимпијске и 76 неолимпијске – 58 обухваћене Спорт Акордом и 18 осталих).

Све области спорта су од посебног значаја за Републику Србију (јога, спортска рекреација, сеоски спорт, соколски спорт, спорт у војсци, спорт у дијаспори, спорт у полицији, спорт старијих особа, спорт у фирмама, традиционални спорт, универзитетски спорт, физичко васпитање деце предшколског узраста, школски спорт).

Све спортске гране су подељене на спортске дисциплине. Свака спортска грана обухвата и рекреативно бављење одређеном спортском граном. У олимпијским гранама спорта спортске дисциплине су подељене на олимпијске и неолимпијске. У областима спорта спортске дисциплине су одређене само за спортску рекреацију и традиционални спорт.

У спортском гранама за које у Правилнику нису одређене спортске дисциплине, спортска грана је уједно и једина спортска дисциплина за мушкарце и жене, осим ако је спортским правилима надлежног међународног спортског савеза утврђено другчије.

Спортске дисциплине у оквиру спортских грана наведених у Правилнику обухватају само сениорску узрастну категорију.

Спортске дисциплине које припадају параолимпијским гранама спорта додатно се разврставају према врсти и степену инвалидитета спортиста (тзв. класификација), у складу са спортским правилима Међународног параолимпијског комитета.

1.2.11. У чему је разлика између аматерског и професионалног спорта?

Аматерски спорт је спорт у коме се спортским активностима баве спортисти аматери. Спортиста аматер јесте спортиста коме зарада није циљ бављења спортским активностима и тим активностима се не бави у виду занимања (чл. 3. ст. 1. тач. 8) ЗС).

За аматерски спорт је везано постојање аматерских спортских такмичења и спортских манифестација.

Аматерско спортско такмичење је спортско такмичење које тај статус има у складу са спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза и у коме може наступити највише 20% професионалних спортиста (чл. 3. ст. 1. тач. 24) ЗС).

Спортске манифестације су спортске приредбе које се организују у облику фестивала, сусрета, смотри, игара и сл. (чл. 156. ст. 1. ЗС).

Професионални спорт је спорт у коме се спортским активностима баве професионални спортисти. професионални спортиста јесте спортиста који се бави спортском активношћу као јединим или основним занимањем и други спортиста који има статус професионалног спортисте у складу са спортским правилима надлежног међународног спортског савеза (чл. 3. ст. 1. тач. 9) ЗС).

За професионални спорт је везано постојање професионалних спортских клубова и професионалних спортских такмичења.

Професионални спортски клуб јесте спортска организација (клуб) која тај статус има у складу са спортским правилима или у којој најмање 50% регистрованих спортиста сениора има статус професионалног спортисте у односу на број регистрованих спортиста сениора регистрованих код надлежног националног гранског спортског савеза за такмичарску сезону (чл. 3. ст. 1. тач. 24)

Професионално спортско такмичење јесте спортско такмичење које тај статус има у складу са спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза и у којем се, у складу са овим законом и спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза, такмичи најмање 75% професионалних спортиста, осим ако је правилима надлежног међународног спортског савеза друкчије одређено (чл. 3. ст. 1. тач. 25).

1.2.12. Како су категоришу спортске гране?

Спортске гране се категоришу доношењем Правилника о националној категоризацијом спортова од стране Министар спорта (чл. 139. ст. 1. и 9. ЗС).

Националном категоризацијом спортова утврђују се критеријуми за рангирање и одређује ранг спортских грана на основу остварених спортских резултата које су постигли спортисти, спортске организације и националне спортске репрезентације на међународним спортским такмичењима, броја регистрованих спортских организација, спортиста и спортских стручњака, националне и међународне традиције, националне и међународне медијске заступљености и популарности, здравственог, социјалног и другог утицаја на учеснике, финансијског значаја и финансијске самосталности, рекламне атрактивности, приступачности појединих спортских грана и других значајних фактора.

Комисију за припрему националних категоризација спортова чине представници Олимпијског комитета Србије, Спортског савеза Србије, Републичког завода и Министарства спорта.

Националне категоризације спортова спортиста и спортских стручњака утврђују се за период од две године (чл. 140. ст. 1. ЗС).

Према Правилнику о националној категоризацији спортова, све спортске гране су рангиране у шест категорија. У првих пет категорија су рангиране гране спорта које су од посебног значаја за Републику Србију а у шестој категорији су све спортске гране које нису од посебног значаја за Републику Србију. У првог категорији је 15 олимпијских грана спорта (атлетика, ватерполо, веслање, кајак-кану, кошарка, одбојка, пливање, рукомет, стрељаштво, тенис, фудбал, рвање, теквондо, џудо и бокс.

1.2.13. Ко су учесници у систему спорта?

Систем спорта Републике Србије чине, према Закону о спорту Републике Србије (ЗС), физичка и правна лица која се баве спортском активношћу, односно спортском делатношћу, као учесници у систему спорта. У физичка лица спадају спортисти, спортски стручњаци и стручњаци у спорту, а под правним лицима се подразумевају различите организације у области спорта (спортска удружења, спортска друштва, спортски савези, спортска привредна друштва, спортски предузетници, спортске установе, спортске задужбине, спортске фондације).

Средином 2024. године у Републици Србији било је у области спорта регистровано: 16055 спортских удружења, друштава и савеза (14.480 спортских удружења, 311 спортских друштава, 547 гранских спортских савеза, 107 стручних спортских удружења, 458 територијалних спортских савеза, 151 других удружења и савеза); 426 привредних друштава и 612 предузетника – укупно 17.093. Овом броју треба додати и установе, којих је средином 2024. било 38. Највише организација у области спорта је регистровано са седиштем у Београду – 4274.

1.2.14. У које националне евиденције у области спорта учесници у систему спорта морају да се упишу?

Учесници у систему спорта су обавезни да се упису на националне евиденције у области спорта које води Завод за спорт и медицину спорта Републике Србије, као поверени посао.

Завод за спорт и медицину спорта Републике Србије води следеће националне евиденције:

- 1) категорисаних и других спортиста такмичара;
- 2) предузетника у спорту;
- 3) организација у области спорта;
- 4) спортских стручњака и стручњака у спорту;
- 5) програма и пројеката којима се остварује општи интерес у области спорта и задовољавају потребе и интереси грађана у аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе;
- 6) спортских објеката;
- 7) великих међународних спортских приредаба у Републици Србији;

8) резултата спортиста и националних спортских репрезентација Републике Србије на великим међународним спортским такмичењима и националним спортским такмичењима;

9) физичких спортских повреда и начина њиховог лечења врхунских спортиста и спортиста националних спортских репрезентација.

Националне евиденције се воде као национални спортски информационо-документациони систем применом електронских средстава за обраду и складиштење података. О упису у националну евиденцију Републички завод доноси решење.

Организације и појединци у области спорта дужни су да поднесу пријаву за упис у националне евиденције најкасније до краја фебруара текуће године за претходну годину.

Свака промена података који се воде у националној евиденцији мора се пријавити у року од 30 дана од настанка промене.

Организације у области спорта воде основне евиденције о подацима који се уписују у националне евиденције, у складу са законом.

Садржај и начин вођења националних евиденција у области спорта ближе је уређен Правилником о националним евиденцијама у области спорта који је донео Министар спорта.

1.2.15. Које су обавезе учесника у систему спорта у погледу заштите података о личности?

Приме Закону о спорту (чл. 5), приликом вођења евиденција и других збирки података и приликом издавања или подношења докумената од стране учесника у систему спорта у складу са Законом о спорту, остварује се заштита података о личности и приватности у складу са одредбама Закона о спорту и закона којим се уређује заштита података о личности.

Надлежни национални спортски савез у складу са законом прикупља, чува и врши друге радње обраде личних података спортисте, спортског стручњака и стручњака у спорту, у зависности од врсте евиденције коју надлежни национални спортски савез води у складу са Законом о спорту (име и презиме; пол; датум рођења; држављанство; број личног документа који служи као средство идентификације на спортским приредбама; адреса пребивалишта и боравишта; подаци за контакт; грана спорта и спортска дисциплина; назив спортске организације у којој се обављају спортске активности и делатности и за коју је спортиста, односно спортски стручњак регистрован; фотографија; број спортског регистрационог документа; постигнути спортски резултати; дисциплинске казне; ангажовани спортски посредник; основ ангажовања у спортској организацији или савезу; закључени уговори са спортском организацијом или савезом; школска стручна спрема, односно стручна оспособљеност спортског стручњака; спортско звање спортског стручњака; број и датум издавања дозволе за рад спортског стручњака и рок њеног важења; реализовани трансфер, уступање или други вид преласка спортисте или спортског стручњака у другу спортску организацију; накнада за развој спортисте при закључењу

првог професионалног уговора; други подаци утврђени спортским правилима надлежног међународног спортског савеза), укључујући и обраду посебно осетљивих података (здравствено стање спортисте, коришћена медицинска средства и др.), и другим организацијама у области спорта преноси личне податке спортисте, спортског стручњака и стручњака у спорту који су неопходни за остваривање права, обавеза и одговорности тих лица у тим организацијама у складу са овим законом. Наведени подаци се прикупљају од спортиста и спортских стручњака на које се односе као и од спортских организација, спортских савеза и стручних удружења чланова надлежног националног спортског савеза. Подаци који се обрађују чувају се десет година.

Надлежни национални спортски савез може, у складу са законом, чинити доступним личне податке које обрађује надлежном међународном спортском савезу уколико је то потребно за: 1) регулисање статуса при преласку у страну спортску организацију; 2) регулисање уговорних односа са страном спортском организацијом; 3) регулисање питања права наступа на међународним спортским такмичењима; 4) утврђивање одговорности због кршења спортских правила.

Надлежни национални спортски савез обавезан је да се стара о томе да подаци о личности не буду достављени неовлашћеном лицу, као и да ускрате достављање тих података уколико организација којој се подаци достављају не гарантује одговарајућу заштиту података.

Обрада података утврђених Законом о спорту од стране надлежног националног спортског савеза или друге организације у области спорта о здравственом стању спортиста и спортских стручњака и о коришћеним медицинским средствима и другим нарочито осетљивим подацима о личности, као и података који се обрађују на основу спортских правила надлежних међународних спортских савеза, условљена је пристанком лица чији се подаци обрађују, у складу са законом.

Надлежни национални спортски савез може објавити идентитет спортисте или другог лица против кога је покренут поступак због повреде спортских правила тек после обавештавања спортисте или другог лица о повреди која му се ставља на терет.

Надлежни национални спортски савез чини доступним личне податке које обрађује Министарству спорта на његов захтев, без одлагања, ради остваривања надлежности Министарства спорта утврђених Законом о спорту.

1.2.16. Које су обавезе учесника у систему спорта да обезбеде доступност информација од јавног значаја?

Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја (Закон) гарантује свакоме право на слободан приступ информацијама од јавног значаја. Информације од јавног значаја су оне информације које су садржане у документима у поседу било ког органа јавне власти, настале у њиховом раду или у вези са њиховим радом, а за које јавност има оправдан интерес да зна.

Према Закону, оправдан интерес јавности да зна постоји у погледу свих информација којима располажу органи јавне власти. Постоји, дакле, законска претпоставка, у корист тражиоца, о постојању оправданог интереса јавности да зна, па тражилац не треба да доказује да има интерес за одређену информацију, нити да доказује да је овај његов интерес оправдан, јер се по закону то претпоставља. Орган власти не сме да захтева од тражиоца навођење разлога за подношење захтева.

Ако орган власти ускрати приступ одређеним информацијама, обавезан је да докаже да би одавањем информација тражиоцу, односно јавности, могао бити озбиљно угрожен неки други претежнији такође легитиман интерес, попут интереса безбедности земље или приватности других.

У погледу тзв. привилегованих информација које се тичу угрожавања и заштите здравља људи и животне средине, органу власти није допуштено да доказује да јавност нема оправдан интерес да за њих зна.

Законом су таксативно наведени случајеви у којима се тражиоцу може одбити приступ траженој информацији. Ван изузетака прописаних законом, сваки приступ траженој информацији је слободан.

Приступ информацијама од јавног значаја подразумева четири основна права: 1) право да се тражиоцу саопшти да ли орган уопште поседује тражену информацију; 2) право увида у документ који садржи информацију; 3) право на копију документа; 4) право тражиоца да му се документ који садржи тражену информацију достави факсом или путем обичне или електронске поште.

Ако је информација од јавног значаја већ доступна и објављена у земљи или на интернету, обавеза је органа власти да у одговору на захтев, тражиоца информације упуту на то где и када је тражена информација објављена (носач информације) осим ако је то општепознато.

У случају да документ у коме се налази тражена информација од јавног значаја, садржи делове за које јавност нема оправдани интерес да зна, тражиоцу информације ће се учинити доступним делови који садрже информацију од јавног значаја.

Поступак за остваривање овог права се покреће подношењем захтева за слободан приступ информацијама од јавног значаја органу власти.

Захтев се може поднети у писменом или у усменом облику. Орган власти може прописати образац за подношење захтева, али мора размотрити и захтев који није сачињен на том обрасцу. Када се информација тражи усмено, захтев се саопштава у записник који води овлашћено лице органа јавне власти за приступ информацијама.

Тражилац у захтеву наводи: назив органа власти, своје име, презиме и адресу, односно седиште ако је тражилац правно лице, опис информација које се траже и друге податке који олакшавају проналажење информација.

Организација у области спорта се сматра органом јавне власти у смислу Закона уколико јој је законом поверено вршење јавних овлашћења или ако ју је основао неки

државни орган, орган територијалне аутономије и орган локалне самоуправе или ако је неки од наведених органа финансира у целости, односно у претежном делу.

1.3. ФИЗИЧКА ЛИЦА У СИСТЕМУ СПОРТА:

1.3.1. Спортисти

1.3.1.1. Ко има статус спортисте?

Са становишта Закона о спорту (ЗС), спортиста је свако оно лице које се бави спортским активностима (чл. 3. ст. 1. тач. 7) ЗС). Ту спадају сви облици физичке и умне активности који, кроз неорганизовано или организовано учешће, имају за циљ изражавање или побољшање физичке спремности и духовног благостања, стварање друштвених односа или постизање резултата на такмичењима свих нивоа (чл. 3. ст. 1. тач. 1) ЗС). Шта се све у Србији сматра спортом утврђено је Правилником о спортским гранама и областима спорта у Републици Србији и спортским дисциплинама у оквиру спортских грана и области спорта. Спортском активношћу спортиста може да се бави или аматерски или професионално, самостално или организовано, од чега зависи и његов правни положај.

Према истраживању које је 2021. године спровео Спортски савез Србије, у оквиру 88 националних гранских спортских савеза у гранама спорта од посебног значаја зз Републику Србију било је укупно регистровано 283.358 спортиста, од којих 2428 професионалних спортиста. Сениора је било 121.752 (17.492 жена), а у маллјим категоријама 161.606 (48.315 жена). Под уговором са спортском организацијом је било 6586 спортиста, од којих 2288 професионалних спортиста. (1753 фудбал и 348 кошарка).

1.3.1.2. Како се спортисти разврставају?

Сви спортисти се деле на спортисте аматере и професионалне спортисте. Како Закон о спорту појмом спорта обухвата како рекреативни тако и такмичарски спорт, спортисти могу бити рекреативци или такмичари. Спортисти постају „спортисти такмичари“ ако учествују на спортским такмичењима, као чланови спортске организације или самостално, у складу са Законом о спорту и спортским правилима (чл. 3. ст. 1. тач. 10) ЗС). Спортисти такмичари добијају и одређени спортски ранг (категорију), у складу са Националном категоризацијом спортиста, на основу постигнутих спортских резултата на такмичењима, па се тако разлику перспективни спортиста, талентовани спортиста и врхунски спортиста (чл. 3. ст. 1. тач. 11)-13) ЗС). Појам спортисте рекреативца се може извести из дефиниције спортске рекреације (рекреативни спорт, спорт за све, масовни спорт), утврђене чл. 3. ст. 1. тач. 3) Закона о спорту. Спортиста рекреативац јесте онај спортиста који се добровољно бави физичким вежбањем, односно спортским активностима

ради одмора, освежења, забаве, унапређивања здравља или унапређивања сопствених резултата и ради задовољења потреба за кретањем, игром и дружењем.

1.3.1.3. Ко се сматра дететом које се бави спортом и зашто је то значајно?

Према Закону о спорту, спорт деце јесте организован облик физичког вежбања, односно спортских активности, усклађен са антрополошким карактеристикама дечјег узраста (чл. 3. ст. 1. тач. 5).

Према Конвенцији Уједињених нација о правима детета, ратификованој Законом о ратификацији конвенције Уједињених нација о правима детерта („Сл. лист СФРЈ – Међународни уговори“, бр. 15/90 и „Сл. лист. СРЈ – Међународни узговори“, бр. 4/96 и 2/97), дете је свако људско биће млађе од 18 година, осим ако, на основу закона који се односи на дете, пунолетство не стиче раније. Ко се сматра дететом које се бави спортом, у Закону о спорту је одређено једино у односу на питање ко може да се бави стручно-васпитним радом са децом. Децом се, у том смилу, сматрају лица која имају мање од 16 година живота (чл. 27. ст. 5. ЗС). У складу са тим, дететом у другим питањима бављења спортом треба сматрати свако малолетно лице које се бави спортском активношћу (малолетни спортиста).

Приликом бављења спортом, забрањено је децу излагати спортским активностима и физичким вежбањима која могу да угрозе или погоршају њихово здравствено стање или да негативно утичу на психосоцијални и моторички развој или образовање (чл. 22. ст. 3. ЗС). Осим тога, организације у области спорта и лица која обављају стручно-васпитни рад са децом у тим организацијама, као и сви чланови и запослени у организацијама у области спорта, нарочито ће промовисати равноправност међу децом и активно се супротстављати свим врстама злоупотреба, злостављања, дискриминације и насиља (чл. 4. ст. 6. и 7. ЗС).

Спорт деце је значајан и са становишта финансирања програма у области спорта из јавних прихода:

- трошкови програма којима се остварује општи интерес у области спорта морају се односити, по правилу, најмање 15% на активности повезане са спортом деце;
- трошкови програма којима се задовољавају потребе и интереси грађана на територији аутономне покрајине морају се односити, по правилу, најмање 15% на активности повезане са спортом деце;
- подстицање и стварање услова за унапређење спорта деце на територији јединице локалне самоуправе има приоритет у односу на друге програме (чл. 138. ст. 7. ЗС);
- трошкови програма којима се задовољавају потребе и интереси грађана на територији јединице локалне самоуправе морају се односити, по правилу, најмање 15% на активности повезане са спортом деце.

1.3.1.4. Ко су особе са инвалидитетом које се баве спортом?

Према Закону о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом (ЗСДОИ), израз „особе са инвалидитетом” означава особе са урођеном или стеченом физичком, сензорном, интелектуалном или емоционалном онеспособљеношћу, које услед друштвених или других препрека немају могућности или имају ограничене могућности да се укључе у активности друштва на истом нивоу са другима, без обзира на то да ли могу да остварују поменуте активности уз употребу техничких помагала или служби подршке (чл. 3).

Према Закону о спорту, свако има право да се бави спортом и то бављење мора бити доступно свим грађанима под једнаким условима, без обзира на степен евентуалне инвалидности. Забрањена је свака непосредна и посредна дискриминација која се заснива на инвалидности или разлозима у вези са њом, спортиста, спортских стручњака и других лица у систему спорта, на отворен или прикривен начин (чл. 4. ЗС). Сви органи јавне власти, под којима се подразумевају и организације у области спорта које се финансирају у целини, односно у претежном делу од стране Републике Србије, територијалне аутономије или локалне самоуправе, дужни су да особама са инвалидитетом обезбеде уживање права и слобода у вези бављења спортом без дискриминације (чл. 4. ЗСДОИ).

1.3.1.5. У чему је разлика између професионалних спортиста и спортисти аматера?

Реч "аматер" води порекло од латинске речи "*amo, amare*", што значи волети, па у изворном смислу, аматери су они спортисти који се спортом баве из љубави према самом спорту. Закон о спорту из 2016. године је спортисту аматера дефинисао као спортисту „коме зарада није циљ бављења спортским активностима и тим активностима се не бави у виду занимања“ (чл. 3. ст. 1. тач. 8) ЗС). Постоје, дакле, два кумулативна услова за статус спортисте аматера: 1) да се бављење спортским активностима не врши у циљу стицања зараде; 2) да се бављење спортским активностима не врши у виду занимања. Спортиста не губи статус аматера само зато што добија одређена средства од своје спортске организације, уколико се спортским активностима не бави у виду занимања у циљу стицања средстава за живот. Суштински гледано, другим условом је обухваћен и први услов јер свако ко се бави спортом у виду занимања он то чини и ради стицања зараде. Спортиста аматер је, дакле, сваки спортиста који се спортом не бави као јединим или основним занимањем, у спортској организацији (на основу радног односа) или самостално (као самостални професионални спортиста, односно предузетник). Спортиста који се не бави спортом као занимањем или се спортом бави као допунским занимањем (допунски рад), остаје спортиста аматер без обзира да ли добија неку накнаду за бављење спортом. То јасно проистиче и из чл. 10. ст. 1. и 7. и чл. 17. ст. 2. Закона о спорту, према коме спортиста аматер који има закључен уговор о бављењу спортом са клубом обавља рад ван радног односа и може добијати накнаду за бављење спортским активностима, новчане и друге награде за постигнуте спортске резултате и накнаде трошкова смештаја и исхране за време спортских припрема и спортског такмичења. У суштини је ту реч о тзв. полу-професионалном спортисти, али Закон о спорту њих посебно не препознаје.

Закон о спорту из 2016. године унео је суштинску новину у дефинисању професионалних спортиста, у односу на Закон о спорту из 2011. Професионални спортиста се дефинише као спортиста који се бави спортском активношћу као јединим или основним занимањем, као и други спортиста који има статус професионалног спортисте у складу са спортским правилима надлежног међународног спортског савеза.

Како фудбалски клубови чине у Републици Србији скоро трећину свих клубова, Закон о спорту је морао појмом професионалног спортисте обухватити и све оне спортисте који тај статус имају у складу са правилима ФИФА-е. Наиме, правни статус фудбалера на светском нивоу је уређен *ФИФА Правилником о статусу и трансферима играча (ФИФА Правилник)*. Према том Правилнику, играчи који учествују о организованом фудбалу су или аматери или професионалци. Професионалац у фудбалу је онај играч који има уговор у писаној форми с клубом и који је за своју фудбалску делатност плаћен више него што износе трошкови које стварно направи по том основу. Сви остали играчи сматрају се аматерима. ФИФА Правилник не наводи о ком уговору је реч. Међутим, према званичном ФИФА Коментару Правилника о статусу и трансферима играча (Коментар ФИФА Правилника), професионални играч је играч који има писани уговор о раду (запослењу) са клубом и за своју фудбалску делатност добија више новца него што је стварно потребно за покриће његових трошкова (издатака). Ни Закон о спорту ни ФИФА Правилник не одређују када ће се сматрати да је накнада која се даје спортисти (играчу) за обављање спорске активности (фудбалске делатности) већа од износа трошкова које је он стварно имао. То је фактичко питање, али су зато поједини национални фудбалски савези својим правилима регулисали то питање. Тако је, на пример, Немачки фудбалски савез својим правилима утврдио да ако играч прима на основу уговора накнаду за играње у висини од најмање 250 евра аутоматски добија статус професионалног играча, односно играча под уговором. Фудбалски савез Србије би то питање требао да регулише, на основу овлашћења из члана 100. ст. 2. ЗС.

Професионални спортиста се спортском активношћу може професионално бавити самостално или у организацијама у области спорта, али под условима и на начин утврђен Законом о спорту и спортским правилима надлежних националних гранских спортских савеза. Имају ли се у виду одредбе чл. 9. и чл. 10. Закона о спорту, два су могућа правна облика професионалног бављења спортом: радни однос са спортском организацијом и самостално обављање спортских активности у виду делатности. Код колективних спортова код којих се подразумева постојање клуба (спортске организације) који учествује у такмичењу, статус професионалног спортисте подразумева закључење уговора о раду између клуба и спортисте у складу са чл. 10. и 13. Закона о спорту.

Треба, међутим, водити рачуна и о томе да то што је неки спорт спортским правилима означен као аматерски још не значи да њихова спортска активности не може бити третирана као економска активност. Тако је Европски суд правде (ЕУ) у случају Делиге дао одговор на питање да ли се и које одредбе Уговора Европске уније могу применити на спортисте који нису радници већ су суштински samozапослена лица. Гђа. *Deliege* је спортисткиња која се бавила цудоом и тврдила је да се цудоом бави као професионалац или полупрофесионалац, док су тужени

спортски савези тврдили да у Европи, а у Белгији поготову, цудо представља спорт којим се баве искључиво аматери. Европски суд правде је у својој одлуци констатовао да чињеница да "неко спортско удружење или савез своје спортисте квалификује као аматере, не значи сама по себи да ти спортисти не обављају економску активност у складу са чл. 2. УЕЗ", а у погледу пружања услуга је истакао да се "услуге сматрају услугама у смислу одредби Уговора ако се пружају за накнаду и ако не потпадају под одредбе слободе кретања роба, капитала и лица". и Независни адвокат Цосмас је у свом мишљењу истакао да се спортиста треба сматрати samozапосленим лицем, односно пружаоцем услуга у смислу чл. 49. УЕЗ уколико своју спортску активност обавља на професионалан начин (нпр. има дневне тренинге, улаже значајни део свог времена и труда у спорт којим се бави, постиже добре спортске резултате, а спортска делатност којом се бави има одређени континуитет и трајност). На основу изнетог може се закључити да гђа *Делиге* иако није била директно плаћена за своју активност од неког клуба, примала је стипендију и била је спонзорисана за своје активности од стране банке и произвођача аутомобила, па на основу тога треба сматрати да њена активност има економски карактер.

1.3.1.6. Какав је значај поделе на професионалне спортисте и спортисте аматере у погледу могућности учешћа у спортским такмичењима?

Подела спортиста на аматере и професионалце од значаја је и у односу на њихову могућност да учествују у одређеним спортским такмичењима. Како би се јасно разликовао аматерски од професионалног спорта Законом о спорту је (у чл. 3. ст. 1. тач. 24) и 25) прописано да се под аматерским спортским такмичењем сматра оно такмичење које тај статус има у складу са спорским правилима надлежног националног гранског спорског савеза и у коме може наступити највише 20% професионалних спортиста, док се под професионалним спортским такмичењем подразумева оно такмичење које тај статус има у складу са спортским правилима надлежног националног гранског спорског савеза и у којем се такмичи најмање 75% професионалних спортиста, осим ако је правилима надлежног међународног спорског савеза друкчије одређено. Томе треба додати и одредбу чл. 3. ст. 1. тач. 26) Закона о спорту којом је утврђено да је професионална спортска лица највише национално професионално спортско такмичење (отвореног или затвореног типа) спортских организација, односно спортских екипа спортских организација, организованих као привредна друштва, које се такмиче једне против других по унапред утврђеном распореду и спортским правилима. Овакве одредбе нису биле садржане у Закону о спорту из 2011. године, и имају посебан значај за уговоре који се могу закључити између спортиста и спортских организација.

Изузетно у професионалној спортској лиги могу да учествују и спортска удружења најдуже две такмичарске сезоне након ступања на снагу закона који се уређује приватизација имовине и капитала у друштвеној, односно јавној својини у организацијама у области спорта (чл. 179. ст. 6. ЗС). У Србији тренутно статус професионалних спортских лига имају само фудбалска Супер лига и кошаркашка Прва мушка лига

1.3.1.7. Које су категорије спортиста и како се врши њихово рангирање?

Категорисани спортиста јесте спортиста који је на основу остварених спортских резултата рангиран у складу са Националном категоризацијом спортиста (чл. 3. ст. 1. тач. 14) ЗС).

Националном категоризацијом спортиста утврђују се критеријуми и мерила за рангирање спортиста на основу резултата, узраста, пола и националне категоризације спортова, и уређује начин додељивања одређеног ранга – спортског статуса (статус врхунског спортисте, статус перспективног спортисте, статус талентованог спортисте и др.). Национална категоризација спортиста садржи и категоризацију спортиста са инвалидитетом. Спортски статус може стећи лице које је држављанин Републике Србије.

На основу Националне категоризације спортиста једанпут годишње рангирање, односно категорисање врше, као поверени посао: 1) Олимпијски комитет Србије – за олимпијске спортисте; 2) Спортски савез Србије – за неолимпијске спортисте; 3) Параолимпијски комитет Србије – за параолимпијске спортисте. На извршено рангирање, односно категорисање спортиста, може се уложити жалба Министарству спорта у року од 15 дана од дана достављања решења о извршеном рангирању, односно категорисању. Против коначног решења Министарства спорта којим је одлучено о жалби може се водити управни спор. Рангирања спортиста се врше најкасније до краја јануара текуће године за претходну годину (чл. 140. ЗС).

Закон о спорту је изричито регулисао три ранга спортиста: врхунски , талентовани и перспективни:

- врхунски спортиста јесте спортиста који је на основу остварених врхунских спортских резултата на спортским такмичењима и другим начинима њиховог постизања у складу са спортским правилима надлежног међународног спортског савеза рангиран, у складу са Националном категоризацијом спортиста, у категорију врхунских спортиста;
- талентовани спортиста јесте пунолетни спортиста који је на основу остварених спортских резултата рангиран, у складу са Националном категоризацијом спортиста, у категорију талентованих спортиста;
- перспективни спортиста јесте малолетни спортиста који је на основу остварених спортских резултата рангиран, у складу са Националном категоризацијом спортиста, у категорију перспективних спортиста.

Према Правилнику о националној категоризацији врхунских спортиста, постоје три ранга за врхунске спортисте: врхунски спортиста – заслужни спортиста; врхунски спортиста – међународни ранг; врхунски спортиста – национални ранг.

1.3.1.8. У чему је значај за спортисту стицања одређеног спортског ранга?

Поред спортског статуса и спортског „престижа“, стицање одређеног спортског ранга има за спортисту и значајне правне последице:

- Врхунски спортиста може да се самостално професионално бави спортским активностима у индивидуалним спортовима и као самостални професионални спортиста, односно предузетник. За обављање е делатности нису потребни посебан простор, опрема и кадрови чл. 1. ЗС);

- Спортска организација дужна је да закључи уговор о осигурању својих врхунских спортиста од последица несрећног случаја за време обављања спортске активности, , а на основу утврђеног рангирања спортиста (чл. 21 ЗС);

- Стипендије за спортско усавршавање врхунских спортиста аматера и новчана помоћ врхунским спортистима са посебним заслугама представља општи интерес у области спорта за чије задовољење се обезбеђују средства у буџету Републике Србије (чл. 112.. ст. 1. тач. 4) ЗС);

- Перспективни спортиста има право на стипендију за спортско усавршавање, у складу са спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза (чл. 17. ст. 6. ЗС);

- Национални спортски савези утврђују посебне програме бриге о перспективним спортистима (чл. 17. ст. 7. ЗС);

- Активности спортских кампова за перспективне спортисте, који су од посебног значаја за Републику Србију, представља општи интерес у области спорта за чије задовољење се обезбеђују средства у буџету Републике Србије чл. 112. ст. 1. тач. 6) ЗС));

- Стварање услова за развој врхунског спортског стваралаштва и унапређење квалитета рада са перспективним и талентованим спортистима на територији аутономне покрајине, представља потребу и интерес грађана у области спорта за чије се остваривање обезбеђују средства у буџету аутономне покрајине (чл. 134. ст. 1. тач. 4) ЗС);

- Стипендије за спортско усавршавање категорисаних спортиста, посебно перспективних спортиста, представљају потребу и интерес грађана у области спорта за чије се остваривање обезбеђују средства у буџету аутономне покрајине (чл. 134. ст. 1. тач. 13) ЗС);

- Обезбеђење услова и организовање спортских кампова за спортски развој талентованих спортиста и унапређење квалитета стручног рада са њима, представа потребу и интерес грађана за чије се остваривање обезбеђују средства у буџету јединица локалне самоуправе (чл. 137. ст. 1. тач. 4) ЗС);

- Стипендирање за спортско усавршавање категорисаних спортиста, посебно перспективних спортиста, представа потребу и интерес грађана за чије се остваривање обезбеђују средства у буџету јединица локалне самоуправе (чл. 137. ст. 1. тач. 10) ЗС).

- Надлежни национални и други спортски савези, спортска друштва, спортске организације и стручна спортска удружења дужна су да обезбеди стално индивидуално медицинско праћење категорисаних спортиста и у том циљу донесе потребне акте и предузме конкретне мере (чл. 10. ст. 1. тач. 6) Закона о спречавању допинга у спорту).

1.3.1.9. Којим све правним актима се уређују права, обавезе и одговорности спортиста аматера?

Права, обавезе и одговорности спортиста аматера уређују се законом, спортским правилима надлежног националног спортског савеза и општим актима спортске организације, а права, обавезе и одговорности спортиста такмичара аматера којима се обезбеђује новчана накнада за бављење спортом – и уговором између спортисте и спортске организације (уговор о стипендирању малолетног спортисте за спортско усавршавање или уговор о бављењу спортом).

Спортска организација и спортиста дужни су да се придржавају права и обавеза утврђених наведеним актима (Чл. 10. ст. 1. и 5. ЗС).

Сходно чл. 34. и 100. ст. 1. ЗС, у случају несагласности одредби спортских правила (укључујући и оне о статусу спортиста и уговорима са спортистима) националних гранских спортских савеза и општих аката спортских организација са законом, непосредно се примењују одредбе закона, а у случају несагласности општих аката спортских организација са спортским правилима надлежног националног спортског савеза непосредно се примењују спортска правила.

1.3.1.10. Којим све правним актима се уређују права, обавезе и одговорности спортиста професионалаца?

Права, обавезе и одговорности професионалних спортиста уређују се законом, спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза, колективним уговором, правилником о раду (кад није закључен колективни уговор код послодавца) и уговором о раду између спортисте и спортске организације (чл. 10. ст. 2. ЗС).

Одредбе уговора о раду професионалних спортиста морају бити у складу са колективним уговором (општим и посебним) и правилником о раду (кад није закључен колективни уговор код спортске организације). Посебним колективним уговором, у складу са законом, уређују се права и обавезе запосленог спортисте и спортске организације (послодавца) из области рада и радних односа и међусобни односи учесника колективног уговора. Спортска организација и спортиста дужни су да се придржавају права и обавеза утврђених колективним уговором, правилником о раду и спортским правилима (чл. 10. ст.5. ЗС). Осим тога, они су обавезни да се и придржавају општег акта послодавца којим је уређена дисциплинска одговорност запослених (чл. 179. тач. 3. ЗР).

С обзиром на то да је у постојећој пракси главни проблем у вези закључења колективних уговора у професионалном спорту питање ко ће закључивати колективне уговоре на страни спортских организација као послодавца, Законом о спорту се предвиђа да посебни колективни уговор закључују репрезентативни синдикат и одговарајуће репрезентативно удружење послодавца у спорту, у складу са законом.

У сваком случају, постоји примат законских одредби у односу на друге правне изворе којима се уређују уговори у спорту. То произилази из чл. 10. ст. 10. Закона о спорту,

kojim je propisano da je ništav ugovor између спортске организације и спортисте који је закључен супротно одредбама Закона о спорту.

1.3.1.11. Како се закључује уговор између спортисте и спортске организације?

Савремена комерцијализација спорта довела је до тога да је данас постојање уговора између спортиста и спортских клубова правило а не изузетак. Спортска организација која пропусти да закључи уговор са учлањеним спортистом излаже се великом ризику да у првом прелазом року остане без „вредног имовинског ресурса“ који ће му преотети конкурентска спортска организација. Када су у питању спортска привредна друштва, закључењу уговора са спортистом и не постоји алтернатива.

Спортска организација дужна је да пре закључења уговора спортисту обавести о правима, обавезама и одговорностима које су утврђене законом, спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза, колективним уговором и општим актима организације (чл. 10. ст. 7. ЗС). Ово правило је логична последица међусобног ранга прописа и аката наведених у чл. 10. ст. 1. и 2. ЗС и чињенице да прописана права, обавезе и одговорности постају саставни део уговора.

Како би се спречила раширена пракса постојања „тајних уговора“ између спортисте и спортске организације, Закон о спорту је прописао да се уговор између спортисте и спортске организације закључује у писаној форми и оверава у складу са законом (чл. 12. ст. 1. ЗС). Оверавање у складу са законом треба разумети да је реч о оверавању уговора у складу са Законом о оверавању потписа, рукописа и преписа (овера потписа код јавног бележника, односно код основног суда или општинске управе у градовима и општинама у којима нису именовани јавни бележници, а према седишту клуба).

Према тренутним решењима Закона о јавним бележницима овера уговора који су у писаној форми закључили спортиста и спортска организација није ништа друго до легализација приватне исправе, односно оверавање потписа уговорник стана од стране јавног бележника, при којој је једино важно утврдити идентитет странака, а не и ваљаност садржине уговора као правног посла. У складу са Законом о оверавању потписа, рукописа и преписа и Јавнобележничким пословником, обавеза странака приликом овере потписа јесте да приступе лично и да свој потпис на исправи (уговору) ставе у присуству јавног бележника, с тим да је могуће да странке признају за свој потпис оне који већ постоје на исправи. Приликом овере уговора јавни бележник је дужан да утврди идентитет странака увидом у личне документе које уговорне стране поседују (личну карту, пасош или возачку дозволу) и да копију уговора задржи у својој архиви, заједно са копијом исправе (уговора) коју је оверио. Својство заступника правног лица и обим његових овлашћења утврђују се увидом у јавни регистар (на пример у Регистар привредних субјеката, Регистар удружења и сл.), односно у извод из јавног регистра или увидом у акт о оснивању, односно неки други унутрашњи организациони акт из којег се види које лице је овлашћено да изјављује вољу правног лица. Јавни бележник копира сваку исправу на основу које је утврдио да одређено лице има својство заступника правног лица и прилаже копију у јавнобележнички спис. Ако

је својство заступника правног лица утврдио увидом у јавни регистар, јавни бележник штампа извод из јавног регистра и прилаже га у јавнобележнички спис, стављајући на одштампан примерак потписану белешку на који начин је извршио увид.

Након што утврди идентитет уговорних страна, јавни бележник сачињава легализациону клаузулу, односно клаузулу о овери потписа. Легализациона клаузула се израђује помоћу штамбиља (печата), који се најчешће ставља на поднетом уговору десно од потписа или испод потписа, с тим да он може бити израђен и помоћу „електромеханичког уређаја за писање“. Ако се поднета исправа састоји од више листова, јавни бележник повезује те листове јемствеником, чији се крајеви на последњој страници причвршћују печатним воском или налепницом и печатом јавног бележника. Ако се поднета исправа састоји од мањег броја листова, јавни бележник их може повезати хефталицом у горњем левом углу. Повезане листове јавни бележник печати тако да отисак печата обухвати оба листа на месту где су спојени.

Легализациона клаузула садржи: изјаву јавног бележника којом се потврђује да су уговорне стране у присуству јавног бележника потписале уговор, или потпис на уговору признале као свој; име и презиме уговорних страна; место пребивалишта, односно боравишта; ЈМБГ уговарача; датум рођења; податке о исправама на основу којих је утврђен идентитет уговорних страна – број и издавалац; број који уговор добија у нотарској књизи „Уписник о оверама и потврдама“; датум и час сачињавања уговора, подаци о јавном бележнику, потпис и печат јавног бележника; податке о наплаћеној накнади.

Приликом овере уговора јавни бележник не улази у садржину уговора. Међутим, уколико би јавни бележник утврдио да је неко од уговарача (у пракси се то може десити код спортиста, посебно странаца и слепих и слабовидих спортиста, односно глувих и наглувих) у немогућности да сазна садржину уговора коју потписује, онда је у обавези да том уговарачу прочита уговор, односно да га са садржином уговора упозна преко судског тумача.

Уговор у име клуба закључује заступник клуба. Уговор са спортском организацијом увек потписује спортиста, чак и када је малолетан (чл. 12. ст. 2. ЗС). Међутим, у случају када је спортиста малолетан, односно када нема потпуну пословну способност, за пуноважност уговора је поред потписа спортисте потребна и писана сагласност оба родитеља, односно старатеља, а на основу претходно утврђене здравствене способности спортисте који нема потпуну пословну способност од стране надлежне здравствене установе или завода надлежног за спорт и медицину спорта (чл. 10. ст. 6. ЗС). Сагласност се даје у писаној форми, и она је задовољена ако је сагласност написана и потписана, било на самом уговору или посебно. Сагласност оба родитеља као услов пуноважности уговора малолетног спортисте доследно уважава принцип најбољег интереса детета и правила Породичног закона Републике Србије о вршењу родитељског права. Посебно треба истаћи да ће се у складу са правилима породичног права сагласност тражити од оба родитеља независно од тога да ли живе заједно. Уколико се родитељи не могу сагласити о закључењу

уговора малолетног спортисте, односно њиховог детета, о судбини уговора могао би одлучити једино суд.

У савременом спорту је честа појава да спортисти ангажује организацију за спортско посредовање да посредује приликом закључења уговора са спортском организацијом или да га при закључењу уговора заступа. Уговор између спортисте и спорске организације који је закључен уз посредовање или заступање организације за спортско посредовање мора садржати означавање организације за спортско посредовање, а у противном је ништав (чл. 94. ст. 12. ЗС). Обим овлашћења организације за спорско посредовање, укључујући и овлашћење за заступање је обавезна садржина уговора о посредовању у спорту (чл. 94. ст. 10. ЗС). Одређена организација за спортско посредовање, при том, не може у исто време штитити интересе и спортисте и спортске организације (чл. 94. ст. 13. ЗС).

Писана форма уговора и овера у складу са законом важи и за све измене и допуне уговора (тзв. Анексе), укључујући и споразумни раскид уговора између спортисте и спортске организације (чл. 12. ст. 1. Закона о спорту).

За разлику од Закона о спорту из 2011. године који је форму уговора везивао за регистрацију уговора код надлежног националног гранског спортског савеза, што је подразумевало и оверу и депоновање уговора у савезу, нови Закон о спорту је, како смо већ претходно изнели, оверу уговора поверио јавним бележницима. То, међутим, не значи да не постоји никаква улога надлежног националног гранског спортског савеза у процесу закључења уговора. Тако је чл. 12. ст.3. Закона о спорту утврђено да у случају закључења уговора између спортске организације и спортисте спортска организација је дужна да о томе без одлагања обавести надлежни национални грански спортски савез. Осим тога, Закон о спорту је у чл. 100. ст. 2. тач. 5) овластио надлежни национални грански спортски савез да својим спортским правилима уреди „начин и поступак регистровања уговора између спортисте и спортске организације“. Непоштовање тих правила више нема за последицу ништавост уговора али зато може произвести бројне последице у домену остваривања права и обавеза у савезу.

Новину у Закону о спорту из 2016. представља и одредба да малолетни спортиста при закључењу и извршења уговора о раду са спортском организацијом ужива посебну заштиту прописану законом којим се уређују услови за заснивање радног односа и рад лица млађих од 18 година (чл. 10. ст. 4. ЗС).

Спортска организација заснива са професионалним спортистом радни однос закључењем уговора о раду. Заступник спортске организације је дужан да са спортистом који заснива радни однос закључи уговор о раду (у складу са законом о спорту и Законом о раду) пре ступања на рад и да га пријави организацији обавезног социјалног осигурања, у складу са законом.

Законом о спорту је у чл. 100. ст. 2. тач. 5) прописано овлашћење за надлежне националне гранске спортске савезе да утврђују опште (минималне) услове за закључење уговора између спортиста и спортских организација. Такви општи услови за закључење

уговора имају статус спортских правила у смислу чл. 3. ст. 1. тач. и чл. 100. Закона о спорту, али и статус општих услова формуларних уговора из чл. 142. Закона о облигационим односима. Самим тим, утврђени и објављени општи услове за закључење уговора између спортиста и спортских организација непосредно се примењују на све спортисте и спортске организације које су обухваћене надлежношћу надлежног националног спортског савеза (чл. 6. ст. 2. ЗС), али ако одредбе општих услова нису у складу са законом, непосредно се примењују одредбе закона (чл. 34, у вези чл. 98. ст. 3. ЗС).

Спортисти који нема пуноважно закључен уговор са одређеном спортском организацијом не може бити спортским правилима ускраћено право закључења уговора са другом спортском организацијом, односно прелазак у другу спортску организацију и регистравање и наступање за њу на спортским такмичењима у својству спортисте, осим ако Законом о спорту није друкчије одређено. У овом случају, као и у случају раскида или поништења уговора између спортисте и спортске организације, спор између спортске организације из које одлази и спортске организације у коју прелази о износу и плаћању уговорене накнаде за трансфер, или накнаде за развој, односно обуку (тренирање) спортисте утврђене спортским правилима не сме утицати на спортске активности спортисте и право наступа за спортску организацију у коју је прешао (чл. 11. ст. 1. и 2. ЗС).

1.3.1.12. Које уговоре могу закључити спортисти и спортске организације?

Према Закону о спорту Републике Србије, спортиста и спортска организација могу закључити један од три уговора, у зависности од статуса спортисте

- уговор о стипендирању за спортско усавршавање – малолетни спортиста аматер;
- уговор о бављењу спортом – спортиста аматер;
- уговор о раду – професионални спортиста.

Спортиста и спортска организација могу закључити само један уговор за бављење спортисте спортским активностима у спортској организацији (од наведених), у складу са Законом о спорту, уз санкцију ништавости уговора (чл. 10. ст. 9. и 10. Закона о спорту).

Када се погледају одредбе Закона о спорту којима су регулисани уговори између спортиста и спортских организација може де закључити да је реч о формалним, консесуалним, обострано обавезујућим, теретним, каузалним, дуготрајним, главним, сложеним, посебним, индивидуалним и типским уговорима. Законом о спорту је тим уговорима дат тачно одређени назив и спортисти и спортске организације могу искључиво закључивати неки од тих уговора, када се спортиста уговором ангажује да се бави спортским активностима у спортској организацији и за спортску организацију. То не искључује могућност да између спортисте и спортског клуба постоји и неки други именовани или неименовани уговор, али се он не може сматрати „уговором између спортисте и спортске организације“ којим су регулисана права, обавезе и одговорности спортиста у обављању спортских активности, у смислу чл. 10. ст. 1. и 2. Закона о спорту. Спортисту аматер који нема закључен са клубом уговор о бављењу спортом или уговор о

стипендирању за спортско усавршавање треба сматрати спортистом аматером „који се бави спортским активностима као члан спортског удружења, без уговора“, и може прећи у другу спортску организацију у првом наредном прелазном року (чл. 11. ст. 1. и чл. 50. ст. 2. Закона о спорту).

С обзиром да се у пракси често не поштује законске одредбе о врстама уговора који се закључују између спортских организација и спортиста, укључујући и праксу одређених националних спортских савеза да својим спортским правилима предвиђају обавезу закључење између спортисте и спортске организације уговора који нису регулисани Законом о спорту, у члану 10. ст. 10. Закона о спорту је прописано да је ништав уговор спортске организације и спортисте који је закључен супротно одредбама Закона о спорту.

1.3.1.13. На који рок се закључује уговор између спортисте и спортске организације

Законом о спорту је прописан максимални рок на који се може закључити уговор о раду са професионалним спортистом и уговор о стипендирању малолетног спортисте за спортско усавршавање. Професионални спортиста заснива радни однос са спортском организацијом закључењем уговора о раду, на одређено време, најдуже до пет година.¹ По истеку овог периода, професионални спортиста може поново да закључи уговор са истом или другом спортском организацијом. Прекиди рада краћи од 30 дана не утичу на трајање радног односа. Ограничење времена на који се уговор о раду закључује било је потребно најмање из два разлога: 1) према правилима већине међународних спортских федерације, професионални уговори се закључују за период од најмање једне до највише пет године; 2) интерес је српског спорта да што дуже задрже у земљи младе играче, а то је према спортским правилима могуће само ако имају важећи уговор. Када је, пак, у питању уговор о стипендирању за спортско усавршавање може да се закључи најдуже до стицања пунолетства спортисте (чл. 17. ст. 3. Закона о спорту. Закон о спорту није регулисао рок на који се закључују уговори о бављењу спортом са спортистима аматерима.

Наведена законска решења не значе да се спортским правилима надлежних националних спортских савеза не могу, у складу са спортским правилима надлежних међународних спортских савеза, утврдити и краћи рокови на које се могу закључити уговори о раду са професионалним спортистима и уговори о стипендирању за спортско усавршавање са малолетним спортистима, од оних прописаних, као и да се не може утврдити минимални рок на који се ти уговори могу закључити. Такође, то што Закон о спорту није прописао рок на који се закључује уговор о бављењу спортом не значи да се спортским правилима не може тај рок утврдити. Према чл. 100. ст. 2. тач. 7) и 11) Закона о спорту, надлежни национални грански спортски савези су овлашћени да, у оквирима закона,

¹ „У члану 33. Закона о раду, којим је одређено шта уговор о раду садржи, не наводи се као битан елемент разлог заснивања радног односа на одређено време. Уговор о раду мора да садржи, између осталог, начин заснивања радног односа и трајање уговора о раду на одређено време.“ (Из пресуде Врховог касационог суда, Рев. II 827/10 од 05.05.2011, стр. 21)

утврде статус спортиста и минималне услове за закључење уговора са спортским организацијама.

1.3.1.14. Које су карактеристике уговора о (аматерском) бављењу спортом?

Бављење спортским активностима у складу са уговором о бављењу спортом сматра се радом ван радног односа, у складу са законом (чл. 10. ст. 8. ЗС). Рад ван радног односа регулисан је Законом о раду. Самим тим, поставља се питање смисла и домаћаја одређења да је бављење спортом путем уговора о бављењу спортом рад ван радног односа, као и питање да ли уговор о бављењу спортом представља посебну врсту уговора поред оних наведених у Закону о раду или потпада под неки од њих. Основни смисао одређења да је бављење спортом на основу уговора о бављењу спортом рад ван радног односа лежи у наглашавању да иако спортиста формалноправно има статус аматера он суштински има положај тзв. полупрофесионалца, те да, с тога, на његов правни положај треба применити све законске одредбе које се односе на рад ван радног односа (пореске обавезе, осигурања и др.) које нису у супротности са одредбама Закона о спорту. Спортиста који се бави спортом за новчану накнаду коју добија од стране спортског клуба који га уговором ангажује, суштински гледано, пружа том клубу одређене, спортским правилима и уговором дефинисане спортске услуге, у виду одређеног рада за потребе клуба ван радног односа. С друге стране, ако се погледају одредбе Закона о раду којима је регулисан рад ван радног односа, може се закључити да је уговор о бављењу спортом суи генерис (особени) уговор који се не може подвести ни под један од прописаних уговора. Бављење спортским активностима за одређени клуб није ни „повремени ни привремени“ посао у клубу нити је „ван делатности“ клуба, тако да се не могу применити одредбе чл. 197. и 199. Закона о раду.

Уговором о бављењу спортом спортиста такмичар аматер и спортска организација утврђују, у складу са спортским правилима, нарочито: новчану накнаду за бављење спортским активностима, новчане и друге награде за постигнуте спортске резултате, накнаде трошкова смештаја и исхране за време спортских припрема и спортског такмичења, накнаду за закључење уговора и накнаду за коришћење лика спортисте (чл. 17. ст. 2. ЗС). При уговарању накнада, спортиста и спортска организација су ограничени једино одредбама спортских правила. Према спортским правилима, на пример, Кошаркашког савеза Србије, износ новчане накнаде спортисти за бављење кошарком утврђује се за сваку такмичарску сезону. Према спортским правилима свих наших надлежних националних гранских спортских савеза, битан елемент уговора је и рок на који се уговор закључује.

Основна обавеза спортског клуба је да плати спортисти новчану накнаду за бављење спортским активностима (месечну, по правилу), новчане и друге награде за постигнуте спортске резултате (тзв. премије) и накнаду трошкова смештаја и исхране за време спортских припрема и спортског такмичења, а основна обавеза спортисте је да се бави спортским активностима у оквиру клуба, у складу са спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза и општим актима клуба. Бавити се спортским активностима значи, у смислу чл. 3. ст. 1. тач. 1) ЗС, кроз учешће у организованим физичким

и умне активностима у оквирима клуба (тренинзи, учешће на такмичењима и др.) изражавати и побољшавати физичку спремност и духовно благостање и постизати резултате на спортским такмичењима свих нивоа.

Ово је минимална садржина уговора, која се ближе прецизира спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза, с тим да се спортским правилима и самим уговором могу уредити и друга права и обавезе.

1.3.1.15. Које су карактеристике уговора о стипендирању малолетног спортисте за спортско усавршавање?

Уговором о стипендирању малолетног спортисте за спортско усавршавање утврђује се, у складу са спортским правилима, нарочито: новчана стипендија и накнада трошкова смештаја и исхране за време спортских припрема и спортског такмичења (чл. 17. ст. 3. ЗС). Основна обавеза спортског клуба је да плати спортисти новчану стипендију (месечну, по правилу) и накнаду трошкова смештаја и исхране за време спортских припрема и спортског такмичења, а основна обавеза спортисте је да се спортски усавршава кроз спортске активности у оквиру клуба, у складу са спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза и општим актима клуба.

Ово је минимална садржина уговора, која се ближе прецизира спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза, с тим да се спортским правилима и самим уговором могу уредити и друга права и обавезе.

Према спортским правилима, на пример, Кошаркашког савеза Србије, износ новчане стипендије не може бити бањи од једне десетине просечне зараде на нивоу Републике Србије утврђене од стране републичког органа надлежног за послове статистике за децембар претходне године (чл. 82. ст. 4. Регистрационог правилника). И код овог уговора према спортским правилима свим наших надлежних националних гранских спортских савеза, битан елеменат уговора је и рок на који се уговор закључује.

1.3.1.16. Које су карактеристике уговора о раду између професионалног спортисте и спортске организације?

Када је у питању уговор између професионалног спортисте и спортске организације, пошто је реч о уговору о раду, његова садржина се одређује првенствено у складу са Законом о раду. Закон о спорту садржи, међутим, и одређене изузетке:

- Чланом 13. ст. 4. Закона о спорту је утврђено да уговором о раду професионални спортиста и спортска организација утврђују зараду и друга примања у складу са Законом о спорту и законом којим се уређује рад, а чл. 13. ст. 5. ЗС прописано је да друга примања професионалног спортисте утврђена у складу са Законом о спорту немају карактер зараде. Суштина је, међутим, у одредби чл. 13. ст. 7. Закона о спорту којом је прописано шта се не сматра зарадом спортисте, односно шта су то тзв. „друга примања“ спортисте. То питање је од суштинског значаја и за клуб и за спортисту пошто су пореска давања битно различита када је реч о заради и када се ради о другим примањима. Под другим примањима

професионалног спортисте се сматрају новчана и друга награда за постигнуте спортске резултате, накнада трошкова смештаја, исхране и путовања за време спортских припрема и спортских такмичења, новчана и друга накнада на име закључења уговора, накнада за коришћење лика спортисте и друга слична примања. Та друга примања могу бити утврђена и општим актима спортске организације (чл. 13. ст. 9. ЗС);

- Прекиди рада краћи од 30 дана не утичу на трајање радног односа (чл. 13. ст. 2. ЗС);

- Професионални спортиста има сва права, обавезе и одговорности из радног односа у складу са законом којим се уређује рад, ако Законом о спорту или спортским правилима надлежног међународног спортског савеза није друкчије утврђено (чл. 13. ст. 3. ЗС);

- Уколико је спортиста ангажован у спортској организацији изван свог места пребивалишта, односно боравишта, спортска организација може омогућити спортисти бесплатни смештај на територији јединице локалне самоуправе у којој се налази седиште спортске организације, у ком случају се то не сматра другим примањем спортисте из става 4. овог члана (чл. 13. ст. 8. ЗС);

- Радно време, одмори, одсуства и друга права и обавезе професионалног спортисте према спортској организацији прилагођавају се режиму спортских припрема, односно такмичења (чл. 13. ст. 10. ЗС).

- Професионални спортиста може бити привремено упућен у другу спортску организацију на основу писаног споразума спортске организације у коју се упућује и спортске организације са којом је у радном односу, уз сагласност професионалног спортисте, у складу са овим законом (чл. 13. ст. 11. ЗС).

Уговор о раду закључује се, према Закону о раду, у писаном облику и садржи одредбе о дану почетка рада, заради, условима рада, радном месту, могућности распоређивања и о другим питањима, обавезама и одговорности на раду и у вези са радом.

1.3.1.17. Како престаје уговор између спортисте и спортске организације?

Према чл. 12. ст. 3. ЗС, уговор може престати путем утврђивања ништавости, поништења, споразумног раскида уговора или раскида уговора између спортске организације и спортисте због неиспуњења уговорних обавеза. За сваки од ових случајева важе општа правила о престанку уговора из Закона о облигационим односима, уз посебна правила Закона о раду за престанак уговора о раду. Ту спадају и правила о престанку уговора истеком рока на који је закључен, с обзиром да се они у пракси увек закључују на одређено време.

Ипак, постоји и неколико изузетака предвиђених Законом о спорту:

- спортиста не може једнострано да иступи из спортског удружења у случају када се уговором обавезао да ће остати члан до истека одређеног рока, осим ако је одлуком надлежног суда или одлуком ад хок или сталног спортског арбитражног суда образованог

при надлежном националном спортском савезу или међународне спортске арбитраже уговор раскинут, поништен или је утврђена његова ништавост (чл. 50. ст. 3. ЗС);

- уговорне стране се могу споразумети да спорове у вези раскида, поништења или утврђивања ништавости уговора повере ад хок спортском арбитражном суду, или сталном спортском арбитражном суду при Олимпијском комитету Србије – за олимпијске спортове, сталном спортском арбитражном суду за неолимпијске спортове, Параолимпијском комитету Србије – за параолимпијске спортове и сталном спортском арбитражном суду при надлежном националном гранском спортском савезу – за спорове у оквиру ингеренција савеза (чл. 53. ст. 1. ЗС). Изузетно, спор у вези раскида, поништења или утврђивања ништавости уговора о раду може бити предмет и међународне спортске арбитраже у случајевима утврђеним спортским правилима надлежног међународног спортског савеза (чл. 53. ст. 4. ЗС). У сваком случају, општим актом спортске организације или надлежног спортског савеза не може бити прописана обавезност арбитраже, осим уколико друкчије није прописао спортским правилима надлежног међународног спортског савеза (чл. 53. ст. 6. ЗС);

- професионални спортиста има сва права, обавезе и одговорности из радног односа у складу са законом којим се уређује рад, ако законом о спорту или спортским правилима надлежног међународног спортског савеза није друкчије утврђено (чл. 13. ст. 3. ЗС);

- када је у питању раскид уговора треба имати у виду спорта правила правила надлежних националних спортских савеза, у складу са чл. 6. и 100. ст. 2. тач. 11) Закона о спорту;

- неиспуњење уговорних обавеза између спортисте и спортске организације цени се у складу са чланом 10. став 5, чланом 13. ст. 1, 3. и 4. и чланом 17. ст. 2-4. Закона о спорту. За правни положај професионалних спортиста посебно су значајне одредбе Закона о раду о споразумном престанку радног односа и Закона о спорту које се тичу споразумног престанка уговора између спортисте и спортске организације.

Према Закону о спорту, у случају споразумног раскида уговора са спортистом, спортска организација дужна је да о томе без одлагања обавести надлежни национални грански спортски савез (чл. 12. ст. 3. ЗС), и након тог тренутка спортиста може или да настави да наступа за клуб као спортиста аматер без уговора (в. чл. 17. ст. 1. ЗС) или да иступи из клуба и пређе у други клуб (в. чл. 50. ст. 2. ЗС). У пракси је споразумни престанак уговора између спортисте и његовог клуба претежно везан за ситуације трансфера у други клуб, јер клуб спортисте може да оствари накнаду за прелазак спортисте из клуба у клуб само за време везаности спортисте уговором за клуб.

Посебан режим престанка уговора између професионалних спортиста и спортских организација постоји у фудбалу на основу ФИФА Правилника о статусу и трансферима играча. Поједине одредбе тог правилника су обавезујуће за националне фудбалске савезе и морају бити без измена садржане у правилницима националних савеза: чл. 2 – 8, 10, 11, 18, 18бис, 19 и 19бис. Осим тога, сваки национални фудбалски савез је обавезан да кроз своја

спортска правила обезбеди заштиту уговорне стабилности, поштујући обавезно национално законодавство и колективне уговоре.

Према становишту наше судске праксе, ако је између спортисте и спортске организације закључен уговор чије је извршење већ отпочело па дође до раскида уговора због повреде уговорне обавезе коју учини спортска организација, спортиста има право на накнаду, у виду неисплаћене уговорене накнаде до дана раскида уговора (пресуда Апелационог суда у Београду, Гж 1694/2010 од 28. 6. 2011).

1.3.1.18. Који су услови за самостално професионално бављење спортским активностима?

Према чл. 14. Закона о спорту, самостално бављење спортом као јединим или основним занимањем подразумева испуњеног два кумулативна услова: 1) да спортиста има статус врхунског спортисте у складу са Националном категоризацијом спортиста; 2) да се бави спортским активностима у индивидуалним спортовима. Врхунски спортиста може самостално обављати спортске активности на два начина: 1) да се региструје код Агенције за привредне регистре као предузетник за самостално обављање спортских активности и делатности (чл. 14. ст. 1. ЗС); 2) да поднесе захтев Спортском савезу Србије да му у складу са чл. 102. ст. 3. тач. 1) утврди својство лица које се самостално бави спортом као јединим и основним занимањем.

То не значи да самостални професионални спортиста не може у опште бити члан ни једне спортске асоцијације. Како грански савези, по правилу, допуштају учешће на такмичењима само спортистима који су њихови чланови и самостални професионални спортиста мора да испуни тај услов. То, међутим, не утиче на његов правни статус јер његов однос са савезом се темељи на остваривању права грађана на слободу удруживања, а не на зависном обављању послова за потребе савеза (радном односу). Шта више, надлежни грански спортски савез дужан је према чл. 97. ст. 3. ЗС да прими у чланство самостално професионалног спортисту који је то својство стекао у складу са Законом о спорту.

1.3.1.19. Када се плаћа накнада за развој, односно обуку спортиста?

Спортска правила великог броја међународних и националних (укључујући и српске) спортских савеза садрже одредбе о обавези плаћања тзв. накнаде за обуку и развој (тренирање) играча приликом преласка играча из клуба у клуб (енгл. *compensation fee*). Законска регулатива у области спорта то питање углавном не регулише. Један од изузетака у том погледу је Закон о спорту Републике Србије Ту није реч о обештећењу за трансфер играча, јер се накнада за развој играча плаћа у ситуацијама када играч у тренутку преласка у други клуб још има статус аматера и нема пуноважан уговор са матичним клубом или је он истекао.

Накнада за развој, односно обуку спортисте обрачунава се приликом закључења првог професионалног уговора у складу са спортским правилима надлежног националног гранског и међународног спортског савеза, на основу улагања, односно стварних трошкова спортске

организације/организација које су допринеле развоју спортисте, с тим да као последња година обуке може да се рачуна она година у којој је спортиста напунио 21 годину.

Спортска организација из које спортиста одлази не може да потражује накнаду за развој, односно обуку спортисте уколико је спортиста или његов родитељ или старатељ тој спортској организацији плаћао чланарину или накнаду за бављење спортским активностима, спортску опрему и спортске припреме, односно накнада мора бити сразмерно умањена. Накнада се не може потраживати и ако је уговор спортисте са спортском организацијом раскинут кривицом спортске организације, као и након престанка развоја, односно обуке спортисте (чл. 11. ст. 4-6. ЗС).

1.3.1.20. Шта све обухвата забрана дискриминације спортиста?

Када се говори о забрани дискриминације у спорту, треба водити рачуна да Закон о спорту изричито и на најшири могући начин забрањује дискриминацију спортисте (чл. 4). Забрањена је свака непосредна и посредна дискриминација, укључујући и говор мржње, по било ком основу, спортиста, спортских стручњака, спортских организација и других лица учесника у систему спорта, на отворен или прикривен начин, а која се заснива на неком стварном или претпостављеном личном својству.

Забраном дискриминације обухваћена је и забрана дискриминације професионалних спортиста и спортиста који желе то да постану у погледу запошљавања, зараде или услова рада, осим када се прављење разлике, односно стављање спортисте у неповољнији положај у односу на друге спортисте у истој или сличној ситуацији темељи на самој природи или стварним и одлучујућим условима обављања одређене спортске активности, а циљеви који се тиме желе постићи јесу оправдани.

Одредбе уговора између спортисте и организације у области спорта које представљају дискриминацију спортисте – ништаве су, а одредбе спортских правила и општих аката организација у области спорта које представљају дискриминацију спортисте – не примењују се.

У области спорта посебно је забрањена свака врста дискриминације према деци. Организације у области спорта и лица која обављају стручно-васпитни рад са децом у тим организацијама, као и сви чланови и запослени у организацијама у области спорта, нарочито ће промовисати равноправност међу децом и активно се супротстављати свим врстама дискриминације.

На забрану дискриминације у спорту примењују се одредбе закона којим је уређена забрана дискриминације, ако Законом о спорту није друкчије утврђено. То значи да се на дискриминацију у спорту примењују и следећа одређења из Закона о забрани дискриминације („Сл. гласник РС“, бр. 22/09 и 52/21):

- Непосредна дискриминација постоји ако се лице или група лица, због његовог односно њиховог личног својства у истој или сличној ситуацији, било којим актом, радњом

или пропуштањем, стављају или су стављени у неповољнији положај, или би могли бити стављени у неповољнији положај.

- Посредна дискриминација постоји ако на изглед неутрална одредба, критеријум или пракса лице или групу лица ставља или би могла ставити, због њиховог личног својства, у неповољан положај у поређењу са другим лицима у истој или сличној ситуацији, осим ако је то објективно оправдано легитимним циљем, а средства за постизање тог циља су примерена и нужна.

- Повреда начела једнаких права и обавеза постоји ако се лицу или групи лица, због његовог односно њиховог личног својства, ускраћују права и слободе или намећу обавезе које се у истој или сличној ситуацији не ускраћују или не намећу другом лицу или групи лица, осим ако је то оправдано легитимним циљем, а средства за постизање тог циља су примерена и нужна;

- Дискриминација постоји ако се према лицу или групи лица неоправдано поступа лошије него што се поступа или би се поступало према другима, искључиво или углавном због тога што су тражили, односно намеравају да траже заштиту од дискриминације или због тога што су понудили или намеравају да понуде доказе о дискриминаторском поступању;

- Забрањено је изражавање идеја, информација и мишљења којима се подстиче дискриминација, мржња или насиље против лица или групе лица због њиховог личног својства, у јавним гласилима и другим публикацијама, на скуповима и местима доступним јавности, исписивањем и приказивањем порука или симбола и на други начин;

- Забрањено је узнемиравање, понижавајуће поступање и полно и родно узнемиравање, које има за циљ или представља повреду достојанства лица или групе лица на основу њиховог личног својства, а нарочито ако се тиме ствара застрашујуће, непријатељско, деградирајуће, понижавајуће и увредљиво окружење.

- Полно узнемиравање је свако вербално, невербално или физичко нежељено понашање, које има за циљ или представља повреду достојанства лица или његовог личног интегритета, а које изазива страх или ствара застрашујуће, непријатељско, деградирајуће, понижавајуће или увредљиво окружење;

- Дискриминација постоји и ако се поступа противно начелу родне равноправности, односно начелу поштовања једнаких права и слобода жена и мушкараца;

- Не сматрају се дискриминацијом посебне мере уведене ради постизања пуне равноправности, заштите и напретка лица, односно групе лица која се налазе у неједнаком положају. Забрањено је ускраћивање права или јавно или прикривено признавање погодности у односу на пол, односно род и родни идентитет или због промене пола, односно прилагођавања пола родном идентитету, као и због трудноће, породилског одсуства, одсуства ради неге детета или посебне неге детета. Забрањено је и физичко и друго насиље, експлоатација, изражавање мржње, омаловажавање, уцењивање и узнемиравање с обзиром на пол, односно род и родни идентитет, као и јавно заговарање, подржавање и поступање у складу са предрасудама, обичајима и другим друштвеним обрасцима понашања који су

засновани на идеји подређености или надређености полова, односно стереотипних улога полова;

- Забрањена је дискриминација на основу сексуалне оријентације.

У Закону о спорту је посебно потенцирана забрана дискриминације приликом прелазака спортисте из једне спортске организације у другу. Спортисти који нема пуноважно закључен уговор са одређеном спортском организацијом не може бити спортским правилима ускраћено право закључења уговора са другом спортском организацијом, односно прелазак у другу спортску организацију и регистравање и наступање за њу на спортским такмичењима у својству спортисте, осим ако овим законом није друкчије одређено. У овом случају, као и у случају раскида или поништења уговора између спортисте и спортске организације, спор између спортске организације из које одлази и спортске организације у коју прелази о износу и плаћању уговорене накнаде за трансфер, или накнаде за развој, односно обуку (тренирање) спортисте утврђене спортским правилима не сме утицати на спортске активности спортисте и право наступа за спортску организацију у коју је прешао. Поступање супротно наведеним забранама представља акт дискриминације (чл. 11¹. ст. 1-3. ЗС).

У складу са чл. 19. и 21. став 1. Закона о родној равноправности („Сл. гласник РС” бр. 52/2021) и Правилником о изради и спровођењу плана управљања ризицима од повреде родне равноправности („Сл. гласник РС” бр. 67/2022), организације у области спорта које се у целости или у претежном делу финансирају из јавних прихода морају имати сачињен План управљања ризицима од повреде принципа родне равноправности, који се доставља Министарству за људска и мањинска права и друштвени дијалог. Овом Министарству се доставља и Извештај о спровођењу плана управљања ризицима од повреде принципа родне равноправности у претходној години. План управљања ризицима израђује се на основу процене ризика. Процењом ризика идентификују се извори могућег угрожавања лица у процесу рада који могу да проузрокују повреду принципа родне равноправности и сагледавају могуће последице, потребе и могућности за заштиту од повреде принципа родне равноправности. План управљања ризицима садржи: 1) списак области и радних процеса који су нарочито изложени ризику за повреду принципа родне равноправности, укључујући и резултате процене степена ризика; 2) списак превентивних мера којима се спречавају ризици и рокови за њихово предузимање; 3) податке о лицима одговорним за спровођење мера из Плана управљања ризицима.

1.3.1.21. Које су последице кршења забране дискриминације у спорту?

Спортиста, односно друго лице има право на накнаду штете коју претрпи било којим актом дискриминације, од стране организације или лица у области спорта (чл. 4. ЗС). Осим тога, на последице кршења забране дискриминације у спорту примењују се и све последице прописане Законом о забрани дискриминације

Лице које сматра да је претрпело дискриминацију подноси Поверенику за заштиту равноправности притужбу писмено или, изузетно, усмено у записник, без обавезе плаћања таксе или друге накнаде. Уз притужбу се подnose и докази о претрпљеном акту дискриминације.

У име и уз сагласност лица чије је право повређено, притужбу може поднети организација која се бави заштитом људских права или друго лице. Удружење или организација која се бави заштитом људских права може поднети притужбу у име групе лица чије је право повређено и без сагласности појединаца који чине ту групу, уколико се повреда односи на неодређени број лица друштвене групе које повезује неко лично својство.

У име и уз сагласност лица чије је право повређено, притужбу може поднети и надлежна инспекција, у складу са законом којим се уређује област инспекцијског надзора.

Уколико су испуњени услови за даље поступање по притужби Повереник доставља притужбу лицу против кога је поднета, у року од 15 дана од дана пријема уредне притужбе. Повереник утврђује чињенично стање увидом у све доказе који су од значаја за поступање и одлучивање и узимањем изјаве од подносиоца притужбе, лица против којег је притужба поднета, као и других лица. Уколико је лице против којег је притужба поднета отклонило последице поступања које је било разлог подношења притужбе, а подносилац притужбе је сагласан да су последице отклоњене, Повереник не поступа даље по притужби. Сагласност подносилац притужбе даје најкасније у року од 15 дана од дана пријема дописа Повереника. Уколико подносилац притужбе не да сагласност или се не изјасни у прописаном року, Повереник наставља поступак по притужби.

Повереник, у току поступка до доношења мишљења, може предложити спровођење поступка преговарања ради постизања споразума, у складу са законом којим се уређује поступак посредовања у решавању спорова. Овај поступак је бесплатан за подносиоца притужбе пред Повереником. У случају да поступак посредовања није успешно окончан у законом предвиђеном року, Повереник наставља поступање по притужби.

Повереник даје мишљење о томе да ли је дошло до повреде одредаба овог закона у року од 90 дана од дана подношења притужбе, и о томе обавештава подносиоца и лице против којег је притужба поднета. Уз мишљење да је дошло до повреде одредаба овог закона, Повереник препоручује лицу против којег је поднета притужба начин отклањања повреде права. Лице коме је препорука упућена дужно је да поступи по препоруци и отклони повреду права у року од 30 дана од дана пријема препоруке, као и да о томе обавести Повереника.

Ако лице коме је препорука упућена не поступи по препоруци, односно не отклони повреду права, Повереник му изриче меру опомене. Ако лице не отклони повреду права у року од 30 дана од дана изрицања опомене, Повереник може о томе извести јавност. Мера опомене се изриче решењем, против кога није допуштена посебна жалба. На поступак пред Повереником сходно се примењују одредбе закона којим се уређује општи управни поступак.

Свако ко је повређен дискриминаторским поступањем има право да поднесе и тужбу суду. У поступку се сходно примењују одредбе закона о парничном поступку. Поступак је хитан.

Тужбом се може тражити: 1) забрана извршења радње од које прети дискриминација, забрана даљег вршења радње дискриминације, односно забрана понављања радње дискриминације; 2) утврђење да је тужени дискриминаторски поступао према тужиоцу или другоме; 3) извршење радње ради уклањања последица дискриминаторског поступања; 4) накнада материјалне и нематеријалне штете; 5. објављивање пресуде донете поводом неке од тужби.

Ако је суд утврдио да је извршена радња непосредне дискриминације или је то међу странкама неспорно, тужени се не може ослободити од одговорности доказивањем да није крив. Уколико тужилац учини вероватним да је тужени извршио акт дискриминације, терет доказивања да услед тог акта није дошло до повреде начела једнакости, односно начела једнаких права и обавеза сноси тужени.

Свака странка може користити податке матичних евиденција и административних регистара ради доказивања чињеница у погледу којих сноси терет доказивања.

Тужилац може уз тужбу, у току поступка, као и по окончању поступка, све док извршење не буде спроведено, захтевати да суд привременом мером спречи дискриминаторско поступање ради отклањања опасности од насиља или веће ненакнадиве штете. У предлогу за издавање привремене мере мора се учинити вероватним да је мера потребна да би се спречила опасност од насиља због дискриминаторског поступања, спречила употреба силе или настанак ненакнадиве штете. О предлогу за издавање привремене мере суд је дужан да донесе одлуку без одлагања, а најкасније у року од три дана од дана пријема предлога.

1.3.1.22. Шта обухвата заштита здравља спортисте?

Однос спорта и здравља може се посматрати из два угла. С једне стране се налази питање унапређења здравља кроз спорт, а на другој страни је проблем заштите здравља лица која се баве спортским активностима.

Здравствена заштита спортиста условно се дели на четири сегмента: превентивни здравствени прегледи; рад тимских (клубских, репрезентативних) лекара; медицинско обезбеђење на такмичењима; борба против допинга. Овome, међутим, треба додати и питање здравственог осигурања лица која се баве спортом, посебно оних која учествују у спортским приредбама (спортска такмичења и спортске манифестације).

Организације у области спорта су дужне да доприносе здравственој заштити спортиста. То произилази из члана 4. Закона о здравственој заштити (ЗЗЗ), којим је прописано да су и спортске организације и удружења, поред других организација и појединаца, учесници у здравственој заштити у Републици (чл. 4).

Забрањено је спортисту изложити спортским активностима које могу да угрозе или погоршају његово здравствено стање. Посебно је забрањено децу излагати спортским

активностима и физичким вежбањима која могу да угрозе или погоршају њихово здравствено стање или да негативно утичу на психосоцијални и моторички развој (чл. 22. ст. 1. и 2. ЗС).

Надлежни национални и други спортски савези, спортска друштва, спортске организације и стручна спортска удружења су посебно дужна да обезбеде стално индивидуално медицинско праћење категорисаних спортиста и у том циљу донесе потребне акте и предузме конкретне мере. (чл. 10. ст. 1. тач. 6) Закона о спречавању допинга у спорту). Организација која не поштује ову обавезу не може добијати средства из јавних прихода (чл. 10. ст. 2. и 3. ЗСД) и чини прекршај из чл. 40. ст. 1. тач. 7) Закона о спречавању допинга у спорту за који му се може изрећи новчана казна од 400.000 до 2.000.000 динара.

Превентивни здравствени прегледи су кључни елемент заштите здравља спортиста, како такмичара тако и рекреативца. Када су у питању спортисти рекреативци, према чл. 19. ст. 5. Закона о спорту, обавеза утврђивања опште здравствене способности постоји за све спортисте који се укључују у организоване спортске активности у организацији у области спорта. Када је реч о спортистима такмичарима, Закон о спорту прописује да у спортском такмичењу може учествовати спортиста коме је у периоду од шест месеци пре одржавања спортског такмичења утврђена општа здравствена способност за обављање спортских активности, односно делатности. Посебна здравствена способност утврђује се, поред опште здравствене способности, за одређене спортске гране у периоду од шест месеци пре одржавања спортског такмичења, а за одређене спортске гране и у краћем периоду, у складу са правилником који споразумно доносе министар надлежан за послове здравља и министар надлежан за послове спорта (чл. 19. ст. 1. и 2).

Министар здравља и Министар омладине и спорта су 2020. године донели Правилник о спровођењу здравствених прегледа спортиста и спортских стручњака (Правилник), којим су уређени начин, врсте, обим и рокови у којима се спроводе здравствени прегледи за спортисте и спортске стручњаке.

Општу и посебну здравствену способност учесника у спорту утврђује здравствена установа, приватна пракса, односно завод надлежан за спорт и медицину спорта (пружалац здравствене услуге), у складу са законом и Правилником. Пружалац здравствене услуге обавља здравствене прегледе у складу са овим правилником ако испуњава законом прописане услове за обављање делатности спортске медицине, односно педијатрије за здравствене прегледе деце спортиста.

Изузетно, уколико на територији на којој учесник у спорту има пребивалиште, односно боравиште, ниједна здравствена установа утврђена актом којим се уређује План мреже здравствених установа у Републици Србији не испуњава законом прописане услове за обављање делатности спортске медицине, општу здравствену способност учесника у спорту која се обезбеђује на терет средстава обавезног здравственог осигурања, утврђује дом здравља из Плана мреже у којем се учесник у спорту определио за изабраног лекара. Уколико ниједна здравствена установа у јединици локалне самоуправе на чијој територији учесник у спорту има пребивалиште, односно боравиште не испуњава законом прописане

услове за обављање делатности спортске медицине, здравствене прегледе у складу са овим правилником утврђује здравствена установа која има специјалисту интерне медицине, медицине рада или опште медицине, осим ако се утврђивање опште здравствену способност учесника у спорту обезбеђује на терет средстава обавезног здравственог осигурања. Под Заводом надлежним за спорт и медицину спорта подразумева се Завод за спорт и медицину спорта Републике Србије, а на територији аутономне покрајине Покрајински завод за спорт и медицину спорта (.).

Трошкове утврђивања здравствене способности сноси спортска организација или друга организација у области спорта, спортиста или спортски стручњак, с тим да су трошкови утврђивања здравствене способности за малолетне спортисте узраста од шест до 14 година обухваћени обавезним здравственим осигурањем у складу са законом, када се здравствена способност утврђује у здравственој установи из плана мреже здравствених установа или заводу надлежном за спорт и медицину спорта.

О утврђеној здравственој способности спортисте и спортског стручњака води се евиденција, уношењем података у медицинску документацију, од дана прве регистрације за одређену спортску организацију.

Здравствени прегледи учесника у спорту узраста од шест до 14 година обухватају: 1) утврђивање опште здравствене способности деце и омладине која учествује у школском спорту; 2) утврђивање опште здравствене способности за бављење спортским активностима; 3) утврђивање посебне здравствене способности за бављење спортским активностима. Ови здравствени прегледи обезбеђују се на терет средстава обавезног здравственог осигурања, у складу са законом, на сваких шест месеци.

Поред опште здравствене способности, посебна здравствена способност утврђује се, за све спортске гране, на сваких шест месеци, за: 1) спортисте такмичаре старије од 12 година, чији је енергетски захтев ≥ 6 МЕТ-а (професионални спортисти, спортисти репрезентативци у свим спортским гранама, врхунски спортисти, перспективни спортисти, талентовани спортисти); 2) спортисте такмичаре за које је та обавеза утврђена спортским правилима надлежних националних гранских спортских савеза; 3) спортисте рекреативце који учествују у спортским такмичењима, чији је енергетски захтев ≥ 6 МЕТ-а.

Правилник о спровођењу здравствених прегледа спортиста и спортских стручњака разликује претходни, периодични и контролни здравствени преглед.

Претходни здравствени преглед учесника у спорту врши се пре почетка бављења спортским активностима, односно пре или при првој регистрацији за одређену спортску организацију. Претходни здравствени преглед врши се и пре укључења ученика и студената у ваннаставне спортске активности. Прегледом се утврђује општа здравствена способност учесника у спорту и посебна психофизичка способност у односу на конкретну спортску грану, односно дисциплину. Основни циљ прегледа је утврђивање здравствене способности за бављење одређеном спортском граном, односно спортском дисциплином и усмеравање ка спортској грани и спортској дисциплини у којој се, на основу утврђених предиспозиција, може очекивати највећи успех.

Периодични општи и посебни здравствени преглед спроводи се ради контроле здравља и здравствене способности током бављења одређеном спортском активношћу. Прегледом се утврђује општа здравствена способност учесника у спорту и посебна здравствена способност у односу на конкретну спортску грану, односно дисциплину.

Контролни здравствени преглед обавља се: 1) према медицинским индикацијама, на основу периодичног прегледа; 2) пре наступа учесника у спорту у спортским дисциплинама у којима то одређују спортска правила надлежних националних спортских савеза; 3) после тежих болести и повреда насталих током спортских активности или из других разлога; 4) на захтев спортске организације, националног спортског савеза или учесника у спорту; 5) код контроле пола учесника у спорту; 6) након прекида бављења спортом дужем од годину дана; 7) након истека казне због повреде анти – допинг правила. Прегледом се утврђује општа здравствена способност учесника у спорту и посебна здравствена способност у односу на конкретну спортску грану, односно дисциплину. Учесник у спорту не може да буде укључен у спортске активности и учествовати на спортским такмичењима ако није обављен контролни здравствени преглед.

Захтев за утврђивање опште и посебне здравствене способности учесника у спорту подноси спортска организација, односно спортски савез чији је учесник у спорту члан, односно сам учесник у спорту. Надлежни пружалац здравствене услуге који спроводи утврђивање здравствене способности учесника у спорту, након благовремено поднетог захтева за здравствени преглед, обезбеђује и организује спровођење прегледа и утврђивања здравствене способности пријављених учесника у спорту.

Када је у питању здравствено осигурање спортиста, Законом о спорту је прописано да се спортиста аматер може укључити у обавезно здравствено осигурање, у складу са законом којим се уређује обавезно здравствено осигурање, а да обавезе по основу осигурања могу преузети спортске организације или друга правна лица (чл. 16). Професионални спортисти су здравствено осигурани по основу запослења у клубу.

На крају, допинг спортиста је забрањен, у складу са Законом о спречавању допинга у спорту.

1.3.1.23. У чему се састоји обавеза осигурања врхунских спортиста од последица несрећног случаја?

Спортска организација дужна је да закључи уговор о осигурању својих врхунских спортиста од последица несрећног случаја за време обављања спортске активности, а на основу утврђеног рангирања спортиста и спортских стручњака (чл. 21. ЗС).

Осигурана сума на коју мора бити уговорено обавезно осигурање по једном спортисти, не може бити нижа од: 10.000 евра у динарској противвредности за случај смрти спортисте; 20.000 евра у динарској противвредности за случај трајног губитка опште радне способности спортисте или способности да се бави спортским активностима; 5.000 евра у динарској противвредности за случај привремене спречености за бављење спортским активностима, на име накнаде за губитак прихода и стварних трошкова лечења спортисте.

Надлежни национални грански спортски савез дужан је да осигура спортисту који наступа за националну спортску репрезентацију од последица несрећног случаја за време наступа за националну спортску репрезентацију, уколико спортиста није већ обухваћен претходно наведеним обавезним осигурањем.

Ако спортска организација или надлежни национални грански спортски савез не закључи уговор о осигурању својих врхунских спортиста од последица несрећног случаја за време обављања спортске активности, дужни су да надокнаде штету коју претрпи спортиста који није осигуран.

Надлежни национални грански спортски савез може утврдити обавезу за спортске организације из надлежности савеза да осигурање спортиста врше преко тог савеза, уз сношење трошкова полисе осигурања.

1.3.1.24. Шта је уговор о трансферу и уговор о уступању спортисте?

Уговор о трансферу је, писани и оверен у складу са законом, уговор између спортске организације са којом спортиста има пуноважно закључен уговор у складу са овим законом и спортске организације у коју спортиста прелази, на основу кога се спортска организација са којом спортиста има пуноважно закључен уговор саглашава да уз одређену накнаду превремено споразумно раскине уговор са спортистом како би прешао у спортску организацију са којом се закључује уговор о трансферу.

Уговор о уступању је, писани и оверен у складу са законом, уговор између спортске организације са којом спортиста има пуноважно закључен уговор у складу са овим законом и спортске организације у коју спортиста привремено прелази на основу кога се спортска организација са којом спортиста има пуноважно закључен уговор саглашава да спортиста привремено пређе у спортску организацију са којом се закључује уговор о уступању.

Уговор о трансферу и уговор о уступању може се пуноважно закључити само уз писану и оверену у складу са законом сагласност спортисте (чл.18. ст. 1-3. ЗС).

Уговори на основу којих трећа лица стичу искључива права над будућим економским правима спортске организације при будућим трансферима спортисте ништави су (чл. 18. ст. 10. ЗС).

1.3.1.25. Шта обухвата заштита малолетних спортиста при трансферима и преласцима у другу спортску организацију?

Закон о спорту је прописао да међународни трансфер, односно прелазак малолетног спортисте у страну спортску организацију није дозвољен, осим у посебним случајевима утврђеним спортским правилима надлежног међународног спортског савеза.

Национални трансфер, односно прелазак малолетног спортисте у домаћу спортску организацију изван места пребивалишта малолетног спортисте, такође, није дозвољен, осим ако је прелазак одобрен од стране надлежног националног гранског спортског савеза у складу са критеријумима и у поступку утврђеним спортским правилима. Ови критеријуми морају бити у складу са Законом о спорту и спортским правилима надлежног међународног

спортског савеза за одговарајућу грану спорта и њима се не може ограничавати право малолетног спортисте на прелазак у другу спортску организацију који није повезан са бављењем спортским активностима (образовање, повезаност са породицом и др.).

Министарство спорта даје сагласност на спортска правила којима се регулише национални трансфер малолетних спортиста.

Надлежни национални грански спортски савез обавезан је да води евиденцију трансфера, односно прелазака малолетних спортиста у домаћу спортску организацију изван места пребивалишта малолетног спортисте и да обавештава Министарство у року од 15 дана од сваког обављеног трансфера, односно регистрованог преласка малолетног спортисте.

1.3.1.26. Шта обухвата заштита малолетних спортиста од злоупотреба, злостављања и насиља?

У области спорта је забрањена свака врста злоупотреба, злостављања, дискриминације и насиља према деци.

Организације у области спорта и лица која обављају стручно-васпитни рад са децом у тим организацијама, као и сви чланови и запослени у организацијама у области спорта, нарочито ће промовисати равноправност међу децом и активно се супротстављати свим врстама злоупотреба, злостављања и насиља.

Ближе услове о начинима препознавања облика злостављања, злоупотребе, дискриминације и насиља над децом споразумно прописују министар надлежан за спорт, министар надлежан за унутрашње послове, министар надлежан за правосуђе и министар надлежан за здравље.

Малолетни спортиста има право на накнаду штете коју претрпи актима злоупотреба, злостављања и насиља од стране организације или лица у области спорта (чл. 4. ст. 6-9. ЗС).

1.3.2. Спортски стручњаци

1.3.2.1. Шта све обухвата стручни рад у спорту?

Стручни рад у спорту, у смислу Закона о спорту, посебно обухвата: планирање и спровођење спортских активности деце и омладине, рекреације грађана, тренинга спортиста, спортског васпитања, обучавања и спортског усавршавања, кинезитерапијског вежбања; вођење спортиста на такмичењима; контролу психофизичких и функционалних способности учесника у спортским активностима; истраживачко-развојни и научноистраживачки рад у спорту; стручно-саветодавни и стручно-информативни рад; планирање спортских програма и пројеката; документовање спортске стручне литературе, припремање и уређивање секундарних информационих извора у спорту; креирање, планирање и организовање пропагандних кампања и акција, односа са јавношћу и контактата са средствима јавног информисања у спорту; извештавање са спортских приредаба, писање

информативних и аналитичких новинских чланака у области спорта; планирање и спровођење спортских приредаба; посредовање у спортским трансферима; спортски менаџмент и организовање спортског пословања; спортско суђење; старање о безбедности, реду и сигурности на спортским приредбама и у спортским објектима и о спречавању допинга у спорту; старање о здравственом стању спортиста (чл. 27. ст. 1). Списак није коначан, и стручним радом у спорту треба сматрати и све типичне послове за утврђена спортска занимања и звања у Правилнику о номенклатури спортским звања и занимања. Стручним радом у спорту могу се бавити само спортски стручњаци.

1.3.2.2. Ко има статус спортског стручњака?

Закон о спорту дефинише спортске стручњаке као лица која имају одговарајуће високо или више образовање у области спорта, односно физичке културе или су оспособљена од стране овлашћених организација и у складу са Номенклатуром спортских звања и занимања, за обављање одређених стручних послова у спорту, ако законом није друкчије одређено. (чл. 25. ст. 2). Реч је, разуме се, о физичким лицима. Из претходно наведене дефиниције јасно произилази да Закон о спорту под појмом спортског стручњака подразумева две категорије лица: 1) лица која су стекла одговарајуће високо или више образовање у области спорта; 2) лица која немају одговарајуће образовање у области спорта али су стручно оспособљена за обављање одређених стручних послова у спорту. Међутим, ако спортски стручњак ради са децом, он, у сваком случају, мора имати одговарајуће образовање у области физичког васпитања и спорта, или поред основне стручне оспособљености и посебну (додатну) стручну оспособљеност за рад са децом, у складу са законом (чл. 27. ст. 4. ЗС). Изузетно, спортски стручњаци који обављају васпитно-образовни рад са децом, а који не испуњавају прописане услове у погледу степена и врсте образовања, могу и даље да обављају тај рад ако су до ступања на снагу Закона о спорту најмање 25 година обављали васпитно-образовни рад, од чега најмање 15 година у раду са децом, на основу потврде националног гранског спортског савеза (чл. 180. ст. 2. ЗС). Треба уочити да је и овим лицима потребно да имају одговарајућу стручну оспособљеност. Под децом се сматрају лица која имају мање од 16 година живота (чл. 27. ст. 5. ЗС).

Спортски стручњаци су лица која имају одговарајуће више или високо образовање у области спорта, односно физичке културе или су оспособљена, од стране овлашћених организација и у складу са Номенклатуром спортских звања и занимања, за обављање одређених стручних послова у спорту, ако законом није друкчије одређено.

Страни спортски стручњаци, односно лица са страним држављанством који имају одговарајуће образовање или стручну оспособљеност у области спорта, у складу са законом државе чији су држављани, сматрају се спортским стручњаком у смислу Закона о спорту.

Спортски стручњаци дужни су да планирају и евидентирају стручни рад који обављају у организацијама у области спорта, у складу са правилима надлежних националних спортских савеза која обавезно уређују садржину стручних планова и евиденцију реализације стручног рада.

1.3.2.3. Ко има статус стручњака у спорту?

Стручњаци у спорту су лица других занимања која имају одговарајуће образовање за те врсте послова и доприносе остваривању спортских активности и спортских делатности, у складу са овим законом.

1.3.2.4. Како се разврставају спортски стручњаци?

Спортски стручњаци разврставају се према спортским занимањима и звањима у оквиру занимања (чл. 26. ЗС).

Министар спорта утврђује Номенклатуру спортских занимања и звања и типичне послове за утврђена спортска занимања и звања и услове у погледу образовања, односно стручне оспособљености и стручног искуства за стицање звања. Највиша спортска звања могу да стекну само спортски стручњаци који имају прописано образовање.

Стицањем вишег спортског звања у складу са Номенклатуром, у оквиру једног спортског занимања, спортски стручњак стиче и право бављења пословима карактеристичним за нижа спортска звања из истог спортског занимања, односно за иста или нижа спортска звања из сродног спортског занимања.

Надлежни национални грански спортски савези могу спортским правилима утврдити да се уз називе спортских звања утврђених Номенклатуром спортских звања и занимања користе, у оквирима надлежности тих савеза, и одговарајући називи за иста звања утврђени правилима надлежних међународних гранских спортских савеза.

Министар омладине и спорта је 2020. године донео Правилник о номенклатури спортских звања и занимања (Правилник). Тим правилником је утврђено да у Републици Србији постоје следећа спортска занимања: 1) тренер у спорту; 2) инструктор у спорту; 3) организатор рекреације у спорту; 4) спортски менаџер; 5) организатор спортског пословања; 6) спортски посредник; 7) судија у спорту; 8) спортски водич; 9) спортски спасилац; 10) спортски документалиста; 11) спортски статистичар; 12) спортски новинар; 13) спортски репортер; 14) саветник у спорту; 15) спортски пропагандиста; 16) спортски лекар; 17) спортски физиотерапеут; 18) спортски масер; 19) спортски психолог; 20) спортски нутрициониста.

У оквиру појединих наведених занимања може се стећи више спортских звања, у зависности од степена образовања, односно степена стручне оспособљености, а код неких занимања и у односу на године обављања стручних послова (тренер у спорту, инструктор у спорту, организатор рекреације у спорту, менаџер у спорту, организатор спортског пословања, судија у спорту спортски спасилац и лекар у спорту),

Тако, на пример, у оквиру занимања тренер у спорту могу се стећи следећа спортска звања: 1) спортски оперативни тренер; 2) спортски оперативни кондициони тренер; 3) спортски оперативни тренер – спортски учитељ; 4) спортски тренер; 5) спортски кондициони тренер; 6) дипломирани спортски тренер; 7) специјалиста спортски тренер.

Код већине спортских занимања постоји само једно спортско звање, чији назив је идентичан називу занимања: спортски психолог, спортски посредник, спортски

физиотерапеут; спортски масер, спортски нутрициониста, спортски репортер, спортски новинар, спортски статистичар, спортски документалиста, спортски водич, спортски пропагандиста и саветник у спорту.

Страни спортски стручњаци, односно лица са страним држављанством који имају одговарајуће образовање или стручну оспособљеност у области спорта, у складу са законом државе чији су држављани, сматрају се спортским стручњацима у смислу Закона о спорту и Правилника о номенклатури спортских занимања и звања, и разврставају се за време обављања стручног рада у области спорта у Републици Србији у спортска занимања и звања сходном применом одредби Правилника о номенклатури спортских занимања и звања.

Када се спортско звање стиче за одређену грану, односно област спорта или за одређену спортску дисциплину у оквиру одређене гране, односно области спорта, спортско звање се може стећи само за спортске гране, спортске области и спортске дисциплине утврђене Правилник о спортским гранама и областима спорта и спортским дисциплинама у оквиру спортских грана и области спорта, из члана 120. став 2. тачка 2) Закона о спорту.

Спортско звање стиче се добијањем одговарајуће дипломе о завршеном образовању, односно добијањем одговарајућег уверења о завршеном стручном оспособљавању, у складу са законом и Правилником о номенклатури спортских звања и занимања, ако тим правилником није другачије утврђено. Тако, на пример, звање спортски менаџер може стећи лице које има завршене основне академске студије у обиму од 240 ЕСПБ, односно основне студије на факултету у трајању од четири године, из области економије, менаџмента и бизниса, права, туризма или организационих наука и завршен одговарајући програм стручног оспособљавања I нивоа или са радом на пословима непосредног руковођења, односно управљања организацијама у области спорта или са вршењем јавне функције у области спорта у трајању од најмање четири године (чл. 33. тач. 3) Правилника).

1.3.2.5. Који су услови за обављање стручног рада у спорту?

Стручни рад у спорту могу обављати спортски стручњаци који испуњавају услове предвиђене законом и поседују дозволу за рад предвиђену спортским правилима надлежног националног спортског савеза или правилима надлежног међународног спортског савеза, у складу са овим законом.

Стручно-васпитни рад са децом могу обављати само спортски стручњаци који имају одговарајуће више или високо образовање у области физичког васпитања и спорта или су, поред основне стручне оспособљености, и посебно стручно оспособљени за стручни рад са децом од стране овлашћених организација и у складу са Номенклатуром спортских звања и занимања. Под децом се сматрају лица која имају мање од 16 година живота.

Међународна дозвола за рад издата спортском стручњаку од стране надлежног међународног спортског савеза или надлежног националног спортског савеза у складу са правилима надлежног међународног спортског савеза или страна национална дозвола за рад издата страном спортском стручњаку у складу са законом и спортским правилима стране

државе сматра се важећом дозволом за рад, у смислу Закона о спорту, за период за који је издата.

Дозвола за рад одређеног нивоа даје право да се обављају и сви послови обухваћени дозволом за рад нижих нивоа из исте гране, односно области спорта.

1.3.2.6. Који су услови за стицање, обнављање и одузимање дозволе за рад спортског стручњака?

Спортском стручњаку се може издати или обновити дозвола за рад уколико су испуњени услови у погледу потребне стручне спреме или стручне оспособљености, односно спортског звања, припадности националном спортском савезу, здравствене способности, професионалне праксе (практичног стручног рада), стручног спортског искуства, стручног усавршавања, постигнутих спортских резултата, трошкова издавања дозволе за рад (чл. 27. ст. 3. ЗС).

Дозволу за рад спортским стручњацима издаје надлежни национални грански спортски савез. Под надлежним националним спортским савезом сматра се национални спортски савез утврђен актом из члана 120. став 2. тачка 1) Закона о спорту, који уређује путем спортских правила обављање спортских активности и спортских делатности у одређеној грани или области спорта, у којој спортски стручњак обавља стручни рад на који се односи дозвола за рад.

Министар спорта прописује ближе услове, начин и поступак издавања, обнављања и одузимања дозвола за рад спортским стручњацима (чл. 30. ст. 1. ЗС). Спортским правилима надлежног националног спортског савеза се додатно уређују начин и ближе услове за издавање, обнављање и одузимање дозволе за рад спортским стручњацима, укључујући и стручно усавршавање спортских стручњака, нивое дозволе за рад и стручне послове који се могу обављати у организацијама у области спорта на основу одређеног нивоа дозволе за рад, у складу са Законом, овим правилником и спортским правилима надлежног међународног спортског савеза., у складу са Законом о спорту и Правилником о дозволи за рад спортских стручњака који је донео министар надлежан за спорт. У оквиру сваке спортске гране, односно области спорта дефинишу се спортским правилима минимално два, а максимално четири нивоа дозволе за рад, осим ако спортским правилима надлежног међународног спортског савеза није друкчије одређено. Министар надлежан за спорт даје сагласност на ова спортска правила пре њихове примене.

Правилником о дозволи за рад спортских стручњака утврђени су следећи ближи услови за издавање дозволе за рад спортском стручњаку:

1) ако испуњава услове у погледу образовања или стручне оспособљености за обављање стручних послова за које се издаје дозвола за рад, односно ако има одговарајуће спортско звање у зависности од нивоа дозволе за рад, у складу са Законом о спорту, актом којим се уређује номенклатура спортских занимања и звања и спортским правилима;

2) ако му је утврђена здравствена способност за обављање стручног рада у спорту, у складу са чланом 19. Закона о спорту;

3) ако спортском стручњаку у моменту издавања дозволе за рад није забрањено обављање стручног рада у спорту, у складу са законом;

4) ако уплати накнаду за трошкове издавања дозволе за рад.

Надлежни национални спортски савез може спортским правилима утврдити да је услов за издавање одређеног вишег нивоа дозволе за рад спортском стручњаку:

1) ако је од периода стицања претходне дозволе за рад обавио стручно усавршавање у складу са овим правилником и спортским правилима;

2) ако је од периода стицања претходне дозволе за рад обавио у организацијама у области спорта професионалну праксу (практичан рад) у трајању од најмање 90 сати, у складу са спортским правилима надлежног националног спортског савеза;

3) ако има одговарајуће радно или спортско (такмичарско) искуство, у складу са спортским правилима надлежног националног спортског савеза;

4) ако има постигнуте одговарајуће спортске резултате, у складу са спортским правилима надлежног националног спортског савеза.

Спортским правилима надлежног националног спортског савеза утврђује се који се од наведених услови траже за одређени ниво дозволе за рад.

Сматра се да је услов у погледу образовања или стручне оспособљености из става 1. тачка 1) овог члана испуњен уколико је образовање стечено у одговарајућој акредитованој високошколској установи, односно стручна оспособљеност стечена у организацији у области спорта која је имала дозволу за обављање одговарајућег стручног оспособљавања, у складу са законом.

Надлежни национални спортски савез издаје лицима која су завршила одговарајући акредитовани студијски програм у високошколској установи и стекла одговарајуће стручно звање у области спорта, у складу са законом, дозволу за рад у спортској грани на коју се студијски програм односи која одговара стручном називу односно спортском звању из Номенклатуре спортских звања и занимања које су стекли, ако испуњавају прописане услове.

Надлежни национални спортски савез може да изда дозволу за рад највишег нивоа прописаног спортским правилима тог савеза само спортском стручњаку који има одговарајуће спортско звање које се стиче на основу образовања у складу са Законом и правилником којим се уређује номенклатура спортских занимања и звања.

Дозвола за рад може се *обновити* спортском стручњаку само: 1) ако је у периоду важења дозволе за рад обавио годишње најмање девет часова стручног усавршавања кроз учешће на конгресима, симпозијумима, семинарима, сусретима, саветовањима, округлим столовима, трибинама, курсевима и обукама, које обухвата стицање знања и вештина из области обухваћених одговарајућом дозволом за рад, у складу са правилником којим је уређено стручно усавршавање за обављање одређених стручних послова у спорту; 2) ако је у периоду важења дозволе за рад стекао стручно спортско искуство утврђено спортским правилима надлежног националног спортског савеза; 3) ако испуњава прописане услове за издавање дозволе за рад. Ако спортски стручњак у току трајања дозволе за рад стекне више спортско звање у оквиру одговарајућег спортског занимања, сматра се да је испунио услове прописане

за обнову дозволе за рад. Такође, спортски стручњак који у току важења дозволе за рад стекне или задржи статус врхунски спортски тренер – заслужни тренер или врхунски спортски тренер – тренер међународног ранга, у складу са Националном категоризацијом спортских стручњака, испуњава прописане услове за издавање дозволе за рад.

Надлежни национални спортски савез *одузима* дозволу за рад спортском стручњаку ако престане да испуњава Законом и Правилником о дозволи за рад спортских стручњака прописане услове за издавање дозволе за рад, ако обавља стручни рад за који му није издата дозвола за рад, ако теже прекрши обавезе у вези стручног рада утврђене Законом и спортским правилима надлежног националног и међународног спортског савеза и ако му је, трајно или привремено, забрањено обављање стручног рада у спорту у складу са законом. Спортски стручњак коме је надлежни национални спортски савез одузео дозволу за рад дужан је да у року од осам дана од дана пријема коначне одлуке о одузимању дозволе за рад врати издату дозволу за рад.

1.3.2.7. Који је поступак за издавање, обнављање и одузимање дозволе за рад спортског стручњака?

Поступак за издавање, обнављање и одузимање дозволе за рад спортског стручњака одвија се у складу са Законом о спорту (чл. 27. и 28), Правилником о дозволи за рад спортских стручњака (чл. 2-6. и 8) и спортским правилима надлежног националног спортског савеза.

Надлежни национални спортски савез, у сарадњи са одговарајућом акредитованом високошколском установом, издаје, обнавља и одузима дозволу за рад спортским стручњацима у складу са Законом о спорту, правилима тог савеза и правилима надлежног међународног спортског савеза и води евиденцију издатих, обновљених, односно одузетих дозвола за рад.

Надлежни национални спортски савез утврђује трошкове издавања и обнављања дозволе за рад, уз претходну сагласност Министарства спорта, које плаћа подносилац захтева за издавање, односно обнављање дозволе за рад, у складу са Законом о спорту.

Испуњеност услова утврђених овим правилником и спортским правилима за издавање, обнављање или одузимање дозволе за рад спортском стручњаку утврђује комисија за дозволе за рад надлежног националног спортског савеза, у којој се најмање један члан именује у сарадњи са одговарајућом акредитованом високошколском установом.

Под одговарајућом акредитованом високошколском установом сматра се акредитована високошколска установа у оквиру које се може стећи образовање, односно стручна оспособљеност за стицање спортског звања утврђеног актом којим се уређује номенклатура спортских звања и занимања, које је услов за издавање одговарајуће дозволе за рад.

Поступак издавања дозволе за рад покреће се подношењем захтева надлежном националном спортском савезу. Захтев за издавање дозволе за рад подноси спортски стручњак, или у његово име и за његов рачун организација у области спорта у којој је ангажован. Захтев за издавање дозволе за рад обавезно садржи: име, име једног родитеља и презиме спортског стручњака; две фотографије спортског стручњака величине потребне за пасош; ниво дозволе

за рад; доказе о испуњености услова за издавање дозволе за рад у складу са Законом и овим правилником; назив и седиште организације у области спорта у којој је спортски стручњак ангажован.

Надлежни национални спортски савез издаје дозволу за рад на период од три године, уколико спортским правилима надлежног међународног спортског савеза није друкчије одређено.

Дозвола за рад обавезно садржи: назив националног спортског савеза који издаје дозволу за рад; име, име родитеља и презиме спортског стручњака; редни број дозволе за рад; датум издавања; рок важења; место за фотографију спортског стручњака; спортско звање спортског стручњака; ниво дозволе за рад; печат и потпис лица овлашћеног за заступање националног спортског савеза.

Дозвола за рад одређеног нивоа даје право да се обављају и сви послови обухваћени дозволом за рад нижих нивоа из исте гране, односно области спорта.

Надлежни национални спортски савез објављује на званичној интернет презентацији тог савеза податке о издатим дозволама за рад спортским стручњацима.

Захтев за обнављања дозволе за рад подноси се надлежном националном спортском савезу најкасније 60 дана пре истека рока на који је дозвола за рад издата. Уз захтев за обнављање дозволе за рад подноси се и доказ о обављеном стручном усавршавању, односно доказ о стеченом одговарајућем спортском звању или постигнутом врхунском спортском резултату од стране спортског стручњака.

1.3.2.8. На који све начин спортски стручњак може да се бави стручним радом у спорту?

Организације у области спорта не могу да обављају спортске делатности које су повезане са стручним радом ако немају учлањене или ангажоване спортске стручњаке. Који спортски стручњаци и у ком броју морају бити ангажовани, зависи од врсте спортске делатности и од тога да ли је у питању спортска организација, спортско друштво, спортски савез или је реч о установи и привредном друштву у области спорта, што ближе приписује министар надлежан за спорт.

Највећи број спортских организација како у Србији тако и у свету у правном је статусу удружења (грађана). Сходно томе, спортски стручњак, начелно, не мора да би се бавио стручним радом у спортској организацији чији је члан да има са њом закључен било какав уговор. Шта више, то је супротно изворним циљевима стварање било које спортске организације као удружења. Заједнички циљ у области спорта (чл. 36. ст. 1. ЗС) због кога су се нека лица удружила управо лежи у бављењу удружених лица спортским активностима (спортисти) и спортским делатностима (тренери, службена лица и др.). Због тога, чланови спортског удружења не би требали, по правилу, ни да закључују никакав уговор са удружењем јер управо они сами чине удружење. У случају да се спортски стручњак бави стручним радом у спортској организацији као члан спортског удружења без уговора,

спортска организација доноси одлуку о именовану спортског стручњака за обављање одређеног спортског занимања у спортској организацији, у складу са законом и спортским правилима (чл. 31. ст. 6. ЗС).

Које спортске стручњаке морају да ангажују спортске организације, спортска друштва, спортски савези и друга удружења у области спорта прописано је Правилником о ближим условима за обављање спортских активности и делатности (чл. 4).

Ангажовање спортског стручњака врши се закључењем уговора о стручном ангажовању или уговора о раду, или путем доношења одлуке о именовану спортског стручњака за обављање одређених спортских занимања у случају да се спортски стручњак бави стручним радом у организацији у области спорта као члан организације, у складу са Законом о спорту (чл. 5. ст. 1. Правилника).

Ако организацији има ангажованих више спортских стручњака за рад са спортистима обавезно се одређује спортски стручњак који координира и надзире рад других спортских стручњака. Осим тога, колико организација има ангажована најмање два спортска стручњака, један мора имати одговарајуће образовање у области спорта и физичког васпитања. Сви ангажовани спортски стручњаци морају да испуњавају услове утврђене Законом о спорту и да имају дозволу за рад издату од стране надлежног националног гранског спортског савеза или надлежног међународног спортског савеза, у складу са Законом о спорту. У сваком случају, организација је дужна да својим општим актима ближе утврди надлежности ангажованих спортских стручњака (чл. 5. ст. 2-5. Правилника).

Спортски стручњак, односно стручњак у спорту који се стручним радом бави као члан спортског удружења без уговора и без накнаде има права утврђена спортским правилима и општим актима спортског удружења (чл. 31. ст. 6. ЗС).

1.3.2.9. Како се закључује уговор између спортског стручњака и спортске организације?

Савремена комерцијализација спорта довела је до тога да је данас постојање уговора између спортских стручњака, посебно тренера, и спортских организација правило а не изузетак. Када су у питању спортска привредна друштва, закључењу уговора са спортским стручњаком и не постоји алтернатива.

На закључење уговора између спортског стручњака и организације у области спорта (укључујући и спортске организације и савезе) сходно се примењују правила о закључењу уговора између спортисте и спортске организације (чл. 31. ст. 3. ЗС). Због тога упућујемо на излагање о закључењу уговора између спортиста и спортских организација.

Уговор закључен са лицем које нема статус спортског стручњака и одговарајућу дозволу за рад у складу са Законом о спорту ништав је (чл. 31. ст. 4. ЗС)

Спортска организација дужна је да пре закључења уговора обавести спортског стручњака о правима, обавезама и одговорностима које су утврђене законом, спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза, колективним уговором и

општим актима организације (чл. 10. ст. 7. ЗС). У случају несагласности одредби спортских правила (укључујући и оне о статусу спортског стручњака и уговорима са спортским стручњаком) националних гранских спортских савеза и општих аката спортских организација са законом, непосредно се примењују одредбе закона, а у случају несагласности општих аката спортских организација са спортским правилима надлежног националног спортског савеза непосредно се примењују спортска правила (сходно чл. 34. и чл. 100. ст. 1. ЗС).

Уговор између спортског стручњака и спортске организације закључује у писаној форми (чл. 12. ст. 1. ЗС). У пракси је спорно да ли је потребна и овера уговора код јавног бележника, имајући у виду да код закључења уговора између спортског стручњака и организације у области спорта не постоји потреба за оним степеном заштите у односу на форму закључења уговора, због које је овера уговора прописана за закључење уговора између спортиста и спортских организација. Због тога се у пракси већином ови уговори и не оверавају, посебно уговори о раду. Писана форма уговора важи и за све измене и допуне уговора (тзв. Анексе), укључујући и споразумни раскид уговора између спортског стручњака и спортске организације (чл. 12. ст. 1. Закона о спорту).

У савременом спорту је честа појава да спортски тренер ангажује организацију за спортско посредовање да посредује приликом закључења уговора са спортском организацијом или да га при закључењу уговора заступа. Уговор између тренера и спорске организације који је закључен уз посредовање или заступање организације за спортско посредовање мора садржати означавање организације за спортско посредовање, а у противном је ништав (чл. 94. ст. 12. ЗС). Обим овлашћења организације за спортско посредовање, укључујући и овлашћење за заступање је обавезна садржина уговора о посредовању у спорту (чл. 94. ст. 10. ЗС). Одређена организација за спортско посредовање, при том, не може у исто време штитити интересе и тренера и спортске организације (чл. 94. ст. 13. ЗС).

1.3.2.10. Које су карактеристике уговора о раду између спортске организације и спортског стручњака?

Спортска организација заснива са спортским стручњаком радни однос закључењем уговора о раду, на неодређено време или на одређено време најдуже до пет година (чл. 31. ст. 2. Закона о спорту). Заступник спортске организације је дужан да са спортским стручњаком који заснива радни однос закључи уговор о раду (у складу са Законом о спорту и Законом о раду) пре ступања на рад и да га пријави организацији обавезног социјалног осигурања, у складу са законом.

Страни држављанин који обавља стручни рад у спорту у Републици Србији, поред услова прописаних овим законом, мора да испуњава и друге услове утврђене прописима којима се уређује област запошљавања страних држављана у Републици Србији.

Уговором о раду спортски стручњак и организација у области спорта утврђују зараду и друга примања у складу са овим законом и законом којим се уређује рад, а уговором о стручном

ангажовању утврђују се накнада за обављање стручног рада у организацији у области спорта и друга примања спортског стручњака у складу са овим законом.

Друга примања спортског стручњака су новчана и друга награда за постигнуте спортске резултате, накнада трошкова смештаја, исхране и путовања за време спортских припрема и спортских такмичења, новчана и друга накнада на име закључења уговора, накнада за коришћење лика спортског стручњака и друга слична примања. Ова примања могу бити утврђена и општим актима организације у области спорта. Друга примања спортског стручњака утврђена у складу са овим законом немају карактер зараде (чл. 31. ст. 9-11. ЗС).

На зараду и друга примања спортског стручњака плаћају се одговарајући порези и доприноси на зараду, односно на доходак грађана, у складу са законом.

Спортски стручњак има сва права, обавезе и одговорности из радног односа у складу са законом којим се уређује рад, ако Законом о спорту или спортским правилима надлежног међународног спортског савеза није друкчије утврђено. Радно време, одмори, одсуства и друга права и обавезе спортског стручњака према организацији у области спорта прилагођавају се режиму спортских припрема, односно такмичења (чл. 31. ст. 13-15. ЗС).

Уговор о раду са спортским стручњаком престају у складу са Законом о раду. Ми ћемо овде посебно указати само на проблем отказивања уговора о раду тренера због „неостваривања резултата рада“ (чл. 179. тач. 1) ЗР). Проблем је актуелан у савременом спорту не само када су у питању тренери професионалних клубова већ често и нижеразредних клубова. Изгубљена утакмица, лош бодовни салдо, и сл., чести су разлози због којих тренеру прети „губитак посла“. То није само наша специфичност. Питање је, међутим, да ли су лоши спортски резултати спортисте или тима о којима се тренер стара довољан и оправдан разлог за престанак уговора о раду. Наша судска пракса се о томе није изјашњавала. У нашој радно-правној литератури се истиче да неостваривање резултата рада спада у отказне разлоге способности, јер је последица недовољног рада. Недовољан рад, пак, има узрок у незалагању, а оно постоји где резултати рада изостају. Резултати рада се мере радним учинком, а он се утврђује на основу квалитета и обима обављеног послова, као и односа запосленог према радним обавезама. Одговор, на пример, немачких правника не претходно постављено питање је негативан, и то независно од тога да ли је у питању професионални или други такмичарски спорт. Уговори са тренерима се у Немачкој, по правилу, закључују као орочени уговори о раду (уговори о раду на одређено време). Превремени раскид ороченог уговора са тренером је могућ ако постоје одговарајући разлози, али изостанак одређеног спортског резултата не спада у оправдани разлог са становишта пар. 626. немачког Грађанског законика. Шта више, према становишту Савезног радног суда, уговарање одређеног спортског резултата као раскидног услова у уговору са тренером представља тренутни раскид уговора (без отказног рока), без испуњености претпоставки из Грађанског законика и закона којим је регулисана заштита од једностраног раскида уговора о раду, због чега су такве уговорне клаузуле неважеће (ништаве). Савезни радни суд је стао на становиште да је за спортску организацију довољно то што може са тренером да закључи уговор о раду на одређено време. На спортској организацији је да време трајања уговора прилагоди врсти спорта и планираним спортским

делатностима и резултатима (на пример, да закључи уговор који важи до завршетка светског првенства, или до краја такмичарске сезоне или полусезоне, и сл.).

1.3.2.11. Које су карактеристике уговора о стручном ангажовању спортског стручњака?

Закон о спорту не дефинише детаљније уговоре о стручном ангажовању спортских стручњака. Једино се утврђује да се бављење стручним радом у складу са уговором о стручном ангажовању сматра радом ван радног односа, у складу са законом (чл. 31. ст. 5. ЗС) и да се уговором о стручном ангажовању утврђују накнада за обављање стручног рада у организацији у области спорта и друга примања спортског стручњака (новчана и друга награда за постигнуте спортске резултате, накнада трошкова смештаја, исхране и путовања за време спортских припрема и спортских такмичења, новчана и друга накнада на име закључења уговора, накнада за коришћење лика спортског стручњака и друга слична примања) у складу са Законом о спорту (чл. 31. ст. 9. и 10. ЗС). На ова примања спортског стручњака, која немају карактер зараде, плаћају се одговарајући порези и доприноси на доходак грађана (чл. 31. ст. 12. ЗС).

У сваком случају, за закључење и садржину уговора о стручном ангажовању у пракси су, по правилу, најважнија спортска правила надлежних националних гранских спортских савеза или националних стручних спортских удружења. Законом о спорту је изричито утврђено да се начин и поступак регистрација уговора између спортских стручњака и спортских организација и општи (минимални) услови за закључење уговора уређују спортским правилима надлежних националних спортских савеза (чл. 100. ст. 2. тач. 5) ЗС).

1.3.2.12. Које су карактеристике уговора о посредовању у спорту?

Организације за спортско посредовање са спортистима и спортским стручњацима закључују уговор о посредовању у спорту. Уговор о посредовању у спорту се у нашој правној литератури до сада дефинисао као уговор којим се спортски агент обавезује да ће спортисту довести у везу са спортским клубом ради преговора о закључењу уговора о раду, или да ће довести један спортски клуб у везу са другим клубом ради преговора о закључењу уговора о трансферу, као и да ће са заинтересованим клубом преговарати о закључењу уговора о раду, односно уговора о трансферу и да ће током преговора штити интереса свог клијента (спортисте, односно клуба), а спортиста, односно спортски клуб се обавезује да спортском агенту исплати одређену накнаду ако уговор о раду, односно уговор о трансферу буде закључен. Додатне обавезе спортског агента су да свог клијента обавештава о свим околностима које су од значаја за закључење уговора, да води књиговодство о свом пословању, као и да током обављања своје делатности избегава све сукобе интереса.

Уговор о посредовању у спорту, као и све измене и допуне тог уговора, закључују се у писаној форми и оверавају у складу са законом и обавезно садржи износ накнаде организацији за спортско посредовање, рок на који се закључује и обим овлашћења

организације за спортско посредовање, укључујући и овлашћење за заступање, а у противном је ништав. Уговор о посредовању у спорту закључује се на период од најдуже две године, с тим да између истих уговорних страна може бити по истеку овог рока поново закључен уговор о посредовању. Уговор између спортисте, односно спортског стручњака и спортске организације који је закључен уз посредовање или заступање организације за спортско посредовање мора садржати означавање организације за спортско посредовање, а у противном је ништав. Испуњавајући своје уговорне обавезе, организација за спортско посредовање може штитити интересе само једне стране из уговора о посредовању, а у супротном дугује накнаду штете лицу са којим има закључен уговор о посредовању.

За закључење уговора о посредовању важе посебна правила уколико је у питању малолетни спортиста, односно спортиста који нема потпуну пословну способност. Уговор о посредовању са овим спортистом може се пуноважно закључити само уз претходну писану и оверену у складу са законом сагласност оба родитеља, односно старатеља.

Закон о спорту садржи и једно посредно ограничење за обављање делатности спортског посредовања. То ограничење произилази из одредби чл. 33. став 2. тачка 5) и члана 92. став 12. Закона о спорту. Према одредбама тих чланова, спортски посредник не може бити члан управе или заступник спортских организација и савеза у одговарајућој грани спорта нити може имати уделе или акције у спортском привредном друштву (спортској организацији) у одговарајућој грани спорта.

Посебно треба констатовати да ограничења установљена Законом о спорту за делатност спортских посредника и закључење уговора о посредовању у спорту важи искључиво за услуге спортског посредника које се односе на посредовање при закључењу уговора између спортисте/спортског стручњака и спортске организације (уговор о раду или уговор о бављењу спортом) и уговора о трансферу. На све друге послове спортског посредника који нису у вези са овим уговорима (нпр. уговор о спонзорству, уговор о коришћењу имена и лика спортисте и др.) примењују се општа правила о појединим врстама уговора (уговор о посредовању, уговор о налогу и др.).

1.3.2.13. Ко може да се бави стручним оспособљавањем у спорту и на који начин?

Пословима стручног оспособљавања за обављање одређених стручних послова у спорту могу се бавити високошколске установе, у складу са законом којим се уређује делатност високог образовања и овим законом, као и заводи надлежни за спорт и медицину спорта, у складу са овим законом (чл. 29. ЗС).

Пословима стручног оспособљавања за обављање одређених стручних послова у спорту за које се не могу стећи одговарајућа стручна звања у високошколским установама или за које не постоји интерес тих установа да их врше, односно да их врше у довољној мери, могу се бавити и организације у области спорта које испуњавају услове у погледу простора, опреме и кадрова, у сарадњи са одговарајућом акредитованом високошколском установом.

Пословима стручног оспособљавања за обављање одређених стручних послова могу се бавити и надлежни национални спортски савези и национална стручна спортска удружења, ако је то предвиђено спортским правилима надлежног међународног спортског савеза, у сарадњи са одговарајућом акредитованом високошколском установом.

Наведене организације се могу бавити стручним оспособљавањем уколико: 1) испуњавају услове у погледу простора, опреме, кадрова, и плана и програма стручног оспособљавања, у складу са овим правилником; 2) има дозволу за рад, издату од стране Министарства спорта у складу са Законом о спорту.

Министар надлежан за спорт прописује ближе услове, оквирни план и програм и начин стручног оспособљавања, ближе услове, начин и поступак издавања, обнављања и одузимања дозвола за рад организацијама за стручно оспособљавање у спорту, број полазника стручног оспособљавања који се у оквиру једне групе може уписати и образац и садржину, осим података о личности, уверења о завршеном стручном оспособљавању (чл. 29. ст. 3. и чл. 30. ст. 1. ЗС). Министар омладине и спорта је 2020. године донео Правилник о стручном оспособљавању и усавршавању за обављање одређених стручних послова у спорту.

Поступак за издавање одобрења за обављање послова стручног оспособљавања покреће се захтевом који се подноси Министарству спорта од стране организација које могу бити носиоци стручног оспособљавања у складу са Законом о спорту. О захтеву за издавање одобрења, на основу утврђене испуњености услова од стране спортског инспектора, одлучује Министарство спорта решењем у року од два месеца од дана подношења захтева.

Одобрење се издаје на пет година и одузима се решењем Министарства спорта ако организација престане да испуњава услове за издавање одобрења или ако активности стручног оспособљавања у спорту обавља у супротности за Законом о спорту или ако у току обављања активности стручног оспособљавања учини прекршај у вези са активностима на стручном оспособљавању у спорту, на основу записника спортског инспектора.

Против решења Министарства спорта о издавању, односно одузимању дозволе за рад може се покренути управни спор у складу са законом.

Подаци из уверења о стручној оспособљености за обављање одређених стручних послова у спорту, односно о стицању одређеног спортског звања уписују се у евиденције у области рада.

Спортски инспектор привремено ће забранити организацији која има дозволу за рад даљи рад на стручном оспособљавању, ако утврди да не испуњава прописане услове, или стручно оспособљавање не врши по утврђеном плану и програму и прописаном начину стручног оспособљавања, до испуњавања тих услова, односно обавеза.

Организација која има дозволу за рад може да обавља стручно оспособљавање као обједињени програм за стицање одређеног спортског звања и одговарајуће дозволе за рад, уколико је то предвиђено правилима надлежног међународног спортског савеза.

Стручно оспособљавање се врши у оквиру четири нивоа стручне оспособљености (чл. 4. Правилника):

1) први ниво, који се стиче стручним оспособљавањем (теоријским и практичним), у трајању од 120 сати обуке за обављање одређене врсте стручних послова у спорту. Услов за стицање овог нивоа је претходно завршено најмање средње образовање;

2) други ниво, који се стиче стручним оспособљавањем (теоријским и практичним), у трајању од 240 сати обуке за обављање одређене врсте стручних послова у спорту. Услов за стицање овог нивоа је претходно завршено најмање средње образовање;

3) трећи ниво, који се стиче стручним оспособљавањем (теоријским и практичним), у трајању од 360 сати обуке за обављање одређене врсте стручних послова у спорту. Услов за стицање овог нивоа је завршено најмање средње образовање или завршен одговарајући други ниво стручног оспособљавања;

4) четврти ниво, који се стиче стручним оспособљавањем (теоријским и практичним), у трајању од 360 сати обуке за обављање одређене врсте стручних послова са децом у спорту. Услов за стицање овог нивоа је завршен трећи ниво стручног оспособљавања.

Лице са стеченим првим, односно другим нивоом стручне оспособљености мора путем стручног оспособљавања стећи знања и вештине потребне за обављање мање сложених стручних, унапред утврђених оперативних послова, уз повремену надзор спортског стручњака који има одговарајуће више или високо образовање у области спорта, уз одговорност за примену утврђених поступака, средстава и организације сопственог стручног рада.

Лице са стеченим трећим, односно четвртим нивоом стручне оспособљености мора путем стручног оспособљавања стећи знања и вештине потребне за самостално обављање средње сложених, унапред утврђених оперативних стручних послова у спорту, као и за организацију сопственог рада и/или рада лица са првим или другим нивоом стручне оспособљености.

Организација која има дозволу за рад обавља стручно оспособљавање и усавршавање у оквиру јединственог система оспособљавања стручних кадрова утврђеног од стране надлежног националног спортског савеза и уз уважавање програма развоја одговарајуће гране, односно области спорта, утврђеног од стране надлежног националног спортског савеза у складу са Законом о спорту.

Организација која има дозволу за рад доставља сваке године у јануару Министарству спорта извештај о извршеном стручном оспособљавању у претходној години и план активности за текућу годину на организовању стручног оспособљавања. Организација, такође, доставља Министарству спорта пријаву почетка обављања стручног оспособљавања, најкасније седам дана пре почетка уписа полазника стручног оспособљавања.

Акредитована високошколска установа у области спорта, као и друга организација која се бави пословима стручног оспособљавања у складу са овим законом, води:

евиденцију полазника стручног оспособљавања, евиденцију о издатим уверењима и записник о полагању испита.

Трошкове стручног оспособљавања плаћају организације у области спорта или заинтересовани појединци. Ако се трошкови стручног оспособљавања запослених спортских стручњака и стручњака у спорту обезбеђују из средстава организације у области спорта, у складу са њеним општим актима, међусобна права и обавезе уређују се уговором којим се посебно одређују услови финансирања и обавеза тог лица да у одређеном временском периоду, по завршетку стручног оспособљавања ради у тој организацији. У случају да лице прекине стручно оспособљавање, дужно је да организацији у области спорта накнади трошкове, осим ако је то учинило из оправданих разлога (чл. 28. ст. 12-14. ЗС).

1.3.2.14. Ко може да врши стручно усавршавање спортских стручњака и на који начин?

Ближа правила за обављање стручног усавршавања у спорту прописана су Правилником о стручном оспособљавању и усавршавању за обављање одређених стручних послова у спорту („Сл. гласник РС“, бр. 60/2020 - Правилник).

Организације у области спорта су дужне да утврде план стручног усавршавања спортских стручњака и стручњака у спорту и обезбеђују услове за остваривање тог плана, у складу са спортским правилима надлежног националног спортског савеза. Организација у области спорта обавезна је и да омогући ангажованим спортским стручњацима учешће у стручном усавршавању организованом у складу са овим правилником и спортским правилима надлежног националног спортског савеза. Под стручним усавршавањем, у смислу Закона о спорту, подразумева се стицање знања и вештина спортских стручњака и стручњака у спорту, које обухвата континуирану едукацију током радног века, као и учешће на стручним и научним скуповима, семинарима и курсевима у складу са овим законом и спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза (чл. 28. ст. 2. и 3. ЗС)

Трошкове стручног усавршавања плаћају организације у области спорта или заинтересовани спортски стручњаци. Ако се трошкови стручног усавршавања запослених спортских стручњака обезбеђују из средстава организације у области спорта, у складу са њеним општим актима, међусобна права и обавезе уређују се уговором којим се посебно одређују услови финансирања и обавеза тог лица да у одређеном временском периоду, по завршетку стручног усавршавања, ради у тој организацији. У случају да спортски стручњак прекине стручно усавршавање, дужан је да организацији у области спорта накнади трошкове, осим ако је то учинило из оправданих разлога, у складу са Законом о спорту.

Стручно усавршавање се организује кроз учешће на конгресима, симпозијумима, семинарима, сусретима, саветовањима, округлим столовима, трибинама, курсевима и обукама, које обухвата стицање знања и вештина из области обухваћених одговарајућим спортским звањем, односно одговарајућом дозволом за рад.

Стручно усавршавање могу да организују одговарајуће акредитоване високошколске установе, надлежни национални грански спортски савези, надлежни национални спортски савези за области спорта, одговарајућа национална стручна спортска удружења, Олимпијски комитет Србије, Спортски савез Србије, Параолимпијски комитет Србије, надлежни заводи за спорт и медицину спорта и Антидопинг агенција Републике Србије.

Стручно усавршавање се остварује активностима које се спроводе у складу са програмима обуке, односно курсева и стручних скупова који садрже: назив програма; циљ, садржај и облик рада; трајање програма и временски распоред активности; спортска звања којима је програм намењен; референце извођача обуке, односно предавача на стручном скупу; начин провере примене стечених знања и вештине; спецификацију цене обуке, односно цену котизације.

Организатор стручног усавршавања је обавезан да стручну обуку, односно стручни скуп изводи под условима и на начин који је унапред објављен, и да учесницима по завршетку обуке изда потврду о похађаној обуци, односно учешћу на стручном скупу.

Организатор стручног усавршавања обавезан је да достави Министарству спорта и националном спортском савезу надлежном за издавање одговарајуће дозволе за рад извештај о обављеном стручном усавршавању у року од 30 дана од дана завршетка програма стручног усавршавања, са списком учесника и подацима из програма обуке (чл. 66. Правилника).

1.3.2.15. Шта обухвата заштита здравља спортског стручњака??

Зоном о спорту (чл. 19) прописано је да у спортском такмичењу може учествовати спортски стручњак коме је у периоду од шест месеци пре одржавања спортског такмичења утврђена општа здравствена способност за обављање спортских активности, односно делатности. Посебна здравствена способност утврђује се, поред опште здравствене способности најмање једном годишње, за спортске стручњаке који раде са спортистима, Правилником о спровођењу здравствених прегледа спортиста и спортских стручњака утврђено је (чл. 4) да се на сваких шест месеци утврђује посебна здравствена способност спортских стручњака који рад са спортистима (тренер у спорту, инструктор у спорту, организатор рекреације у спорту, судија у спорту, спортски водич, спортски спасилац), с тим да здравствени преглед обавезно садржи и психолошку процену.

Трошкове утврђивања здравствене способности спортска организација или друга организација у области спорта или спортски стручњак,

Здравствена служба, односно завод доставља Министарству и министарству надлежном за послове здравља годишњи извештај о евалуацији здравственог стања прегледаних спортских стручњака.

О утврђеној здравственој способности спортског стручњака води се евиденција, уношењем података у медицинску документацију, од дана прве регистрације за одређену спортску организацију (чл. 20. ЗС). Садржај, образац и начин вођења медицинске

документације утврђује се у складу са законом којим се уређују евиденције у области здравства.

Спортска организација дужна је да закључи уговор о осигурању својих врхунских спортских стручњака од последица несрећног случаја за време обављања стручног рада у спорту, а на основу утврђеног рангирања спортских стручњака. Осигурана сума на коју мора бити уговорено обавезно осигурање по једном спортском стручњаку не може бити нижа од: 10.000 евра у динарској противвредности за случај смрти спортског стручњака; 20.000 евра у динарској противвредности за случај трајног губитка опште радне способности спортског стручњака или способности да се бави и спортским делатностима; 5.000 евра у динарској противвредности за случај привремене спречености за бављење спортским делатностима, на име накнаде за губитак прихода и стварних трошкова лечења спортског стручњака. Осим тога, надлежни национални грански спортски савез дужан је да осигура спортског стручњака који наступа за националну спортску репрезентацију од последица несрећног случаја за време наступа за националну спортску репрезентацију, уколико спортски стручњак већ није обухваћен осигурањем на основу уговора који је закључила спортска организација. Ако спортска организација или надлежни национални грански спортски савез не закључи уговор о осигурању својих врхунских спортских стручњака од последица несрећног случаја за време обављања стручног рада у спорту, дужни су да надокнаде штету коју претрпи спортиста, односно спортски стручњак који није осигуран. Надлежни национални грански спортски савез може утврдити обавезу за спортске организације из надлежности савеза да осигурање спортских стручњака врше преко тог савеза, уз сношење трошкова полисе осигурања.

1.3.2.16. Да ли спортски стручњаци подлежу надзору над стручним радом?

Над стручним радом у области спорта врши се стручни надзор, у складу са чланом 32. Закона о спорту.

Стручни надзор врши Завод за спорт и медицину спорта Републике Србије (Републички завод), а на територији аутономне покрајине – Покрајински завод за спорт и медицину спорта (Покрајински завод), преко стручних спортских надзорника, као поверени посао.

Правна и физичка лица у области спорта дужна су да омогуће обављање стручног надзора, у складу са овим законом. Лицу које онемогући обављање стручног надзора спортски инспектор може привремено забранити обављање спортске активности, односно делатности, све док не омогући обављање стручног надзора.

Послове стручног спортског надзорника може обављати лице које има одговарајуће спортско звање, најмање пет година обављања одговарајућег стручног рада у спорту и значајне резултате у стручном раду у спорту.

За вршење надзора над стручним радом спортског стручњака одређује се стручни спортски надзорник са Листе стручних спортских надзорника који има најмање исто спортско звање као и спортски стручњак над чијим се стручним радом врши надзор и у

зависности од планиране врсте и предмета надзора. Листу стручних спортских надзорника утврђује Републички завод, односно Покрајински завод, према врсти стручног рада, спортским звањима и занимањима и према спортским гранама и областима утврђеним у складу са овим законом.

У оквиру стручног надзора стручни спортски надзорник остварује увид и оцењује да ли су мере, методе, средства, активности и поступци који се примењују у обављању стручног рада од стране надзираног лица у складу са савременим достигнућима спортских и других одговарајућих наука и важећим, односно утврђеним стручно спортским доктринама и упутствима, утврђеним плановима стручног рада, прописаним условима и прописаним начином за обављање стручног рада у спорту и савременим стручним стандардима утврђеним спортским правилима надлежног националног и међународног спортског савеза.

Ради отклањања уочених недостатака у стручном раду, стручни спортски надзорник може спортском стручњаку и организацији у области спорта предложити предузимање одређених мера за унапређење стручног рада и отклањање уочених недостатака, као и поднети захтев надлежном спортском инспектору за предузимање инспекцијског надзора и изрицање мера у складу са овим законом. На извештај о извршеном стручном надзору, са предложеним мерама, може се поднети жалба Министру спорта, у року од седам дана од дана достављања налаза.

Надлежни спортски инспектор може привремено забранити обављање одређене спортске активности, односно делатности, ако на основу извештаја стручног спортског надзорника о извршеном стручном надзору утврди да су недостаци у раду такве природе да могу изазвати последице по безбедност и здравље спортиста као и других учесника у спорту или се њима тешко нарушавају обавезе утврђене Законом о спорту за обављање стручног рада у спорту, а да нису у остављеном року отклоњени.

Министар спорта ближе уређује начин и поступак обављања стручног надзора, мере за отклањање уочених недостатака, услове за именовање стручног спортског надзорника, образац и начин издавања легитимације стручног спортског надзорника и друга питања од значаја за спровођење стручног надзора у области спорта (Правилник о надзору над стручним радом у области спорта).

1.3.2.17. Шта све обухвата забрана дискриминације спортских стручњака?

Када се говори о забрани дискриминације у спорту, треба водити рачуна да Закон о спорту изричито и на најшири могући начин забрањује дискриминацију спортског стручњака (чл. 4. ст. 3). Забрањена је свака непосредна и посредна дискриминација, укључујући и говор мржње, по било ком основу, спортских стручњака, на отворен или прикривен начин, а која се заснива на неком стварном или претпостављеном личном својству.

Одредбе уговора између спортског стручњака и организације у области спорта које представљају дискриминацију спортског стручњака – ништаве су, а одредбе спортских

правила и општих аката организација у области спорта које представљају дискриминацију спортског стручњака – не примењују се (чл. 4. ст. 5. ЗС).

Спортски стручњак има право на накнаду штете које претрпи актима дискриминације од стране организације или лица у области спорта (чл. 4. ст. 9. ЗС).

На забрану дискриминације у спорту примењују се и одредбе закона којим је уређена забрана дискриминације, ако Законом о спорту није друкчије утврђено. У том погледу упућујемо на излагање о забрани дискриминације спортиста.

1.3.2.18. Које су категорије спортских стручњака и како се врши њихово рангирање?

Националном категоризацијом спортских стручњака утврђују се критеријуми и мерила за рангирање спортских стручњака на основу квалитета рада, остварених резултата, степена стручности и националне категоризације спортова и уређује начин додељивања одговарајућег ранга – спортског статуса (чл. 139. ст. 4. и 6-9. ЗС).

Националну категоризацију спортских стручњака прописује Министар спорта на предлог стручне комисије коју чине представници Олимпијског комитета Србије, Спортског савеза Србије, Републичког завода за спорт и медицину спорта и Министарства спорта.

Национална категоризација спортских стручњака утврђује се за период од две године. На основу утврђене категоризације, једанпут годишње рангирање, односно категорисање врше, као поверени посао:

- 1) Олимпијски комитет Србије – за олимпијске спортске стручњаке;
- 2) Спортски савез Србије – за неолимпијске спортске стручњаке;
- 3) Параолимпијски комитет Србије – за параолимпијске спортске стручњаке.

На извршено рангирање, односно категорисање спортских стручњака може се уложити жалба Министарству спорта у року од 15 дана од дана достављања решења о извршеном рангирању, односно категорисању. Против коначног решења Министарства спорта којим је одлучено о жалби може се водити управни спор.

Рангирања спортских стручњака врше се најкасније до краја јануара текуће године за претходну годину.

Према Правилнику о националној категоризацији спортских стручњака („Сл. гласник РС“, бр. 25/2103), одговарајући ранг – спортски статус може бити додељен спортском стручњаку који има најмање спортско звање спортски оперативни тренер (чл. 2. ст. 2).

Спортски стручњак рангира се као врхунски спортски тренер. У оквиру овог ранга, спортски стручњак може да стекне одговарајући спортски статус (чл. 3. Правилника), и то:

- 1) врхунски спортски тренер – заслужни тренер;
- 2) врхунски спортски тренер – међународни ранг;
- 3) врхунски спортски тренер – национални ранг.

Одговарајући спортски статус додељује се спортским стручњацима који воде националне спортске репрезентације и клупским спортским тренерима. Клубски спортски

тренер може остварити одговарајући спортски статус под условом да у националној спортској репрезентацији наступи најмање 20% спортиста из клуба који тренира (чл. 8. Правилника).

1.4. ПРАВНА ЛИЦА У СИСТЕМУ СПОРТА:

1.4.1. Спортске организације

1.4.1.1. Ко су спортске организације?

Према Закону о спорту, спортска организација је организација у области спорта основана ради обављања спортских активности и спортских делатности у облику спортског удружења или спортског привредног друштва (чл. 33. ЗС). Суштински елемент који разликује спортске организације од других облика организација у области спорта јесте „обављање спортских активности“. Како нема спортских активности без спортиста, то ни спортска организација не може да постоји нити да обавља спортске активности и делатности ако нема „учлањење или уговором ангажоване спортисте“ . Спортске организације могу бити основане како у области такмичарског спорта тако и у области рекреативног спорта.

Највећи број спортских организација у Републици Србији су организоване као спортска удружења (грађана) а само мали број је у облику привредних друштава (друштва са ограниченом одговорношћу и акционарска друштва). Средином 2024. године у надлежни регистар код Агенције за привредне регистре било је регистровано 14480 спортских удружења. Највише их је у: фудбалу – 3738; кошарци – 1037, фитнесу – 1011, каратеу – 775, одбојци – 730, шаху – 688, рукомету – 651, атлетици – 523 и бодибилдингу – 505. Спортских привредних друштава било је регистровано 14.

Иначе, када је у питању професионални спорт, у Европи су доминантна три модела организације клубова: 1) клуб сам бира организациони облик који му одговара (удружење или привредно друштво); 2) клуб мора бити организован као друштво капитала; 3) клуб сам бира да ли ће се у потпуности организовати као друштво капитала или ће бити у статусу удружења, али има и могућност да своју прву екипу (или све екипе) која се такмичи у одређеној лиги организује као друштво капитала у свом власништву (или сувласништву).

Спортске организације су дужне да се при остваривању својих циљева и обављању спортских активности и делатности придржавају закона, спортских правила, потврђених конвенција у области спорта и принципа утврђених у документима међународних организација чија је чланица Република Србија, као и својих општих аката.

1.4.1.2. Шта је спортско удружење?

Правни положај спортских удружења у Републици Србији регулисан је чл. 36-91. Закона о спорту. На питања која нису уређена Законом о спорту сходно се примењују одредбе Закона о удружењима (ЗУ).

Спортско удружење се дефинише као добровољна недобитна организација заснована на слободи удруживања више физичких и/или правних лица, организована на основу статута и основана ради остваривања заједничког циља у области спорта. Дефиниција треба да послужи да се удружења као организација са тзв. идеалним циљевима разликују од других невладиних организација .

Из дефиниције спортског удружења проистичу следеће његове карактеристике:

- добровољност чланства
- организованост на основу статута
- непрофитни карактер
- удруживање више физичких или правних лица
- одређеност циљева и интереса ради којих је основано.

Закон о спорту појам „спортско удружење“ везује искључиво за спортске организације као удружења (удружење које има спортисте и обавља спортске активности), док се за друга удружења у области спорта (удружења тренера, удружења спортских судија, удружења навијача, организационе одборе и др.) користи назив „стручна и друга удружења у области спорта (чл. 105. ст. 1. и 2).

Дефинисање удружења као непрофитне организације одговара како његовој природи тако и упоредноправним решењима. Удружења грађана у свим правима имају карактер недобитних организације и морају подлегати основним заједничким правилима за све недобитне организације (недобитне организације за обављање општекорисних служби, фондације, неинвестициони фондови, приватноправна удружења).

Од спортских удружења треба разликовати спонтана и привремена повезивања више лица ради бављења спортским активностима (друштва грађанског права). Према Закону о спорту на таква повезивања сходно се примењују прописи, односно правна правила о ортаклуку, ако Законом о спорту није друкчије одређено. У суштини је реч о привременим удружењима.

1.4.1.3. Да ли спортско удружење може образовати огранке?

Спортско удружење може образовати један или више огранака (секција, подружница и др.) који се уписују у Регистар удружења, друштава и савеза у области спорта (Регистар). Огранак је организациони део спортског удружења који нема својство правног лица. Огранак има место обављања активности и делатности и заступника, а послове са трећим лицима обавља у име и за рачун спортског удружења (чл. 35. ЗС).

Закон о спорту не дозвољава да се део спортског удружења (секција, група и др.) организује као самостално правно лице. С друге стране, статутом спортског удружења може

се предвидети да део удружења има одређена самостална овлашћења у правном промету и посебан подрачун, с тим да се у том случају и део удружења уписује у Регистар. Прихваћено решење је последица опредељења да се због сигурности правног промета прави јасна разлика између савеза и асоцијација удружења и појединачних удружења, као и чињенице да у правном поретку Србије није ни другим правним лицима допуштено да неки свој део организују као самостално правно лице.

1.4.1.4. Ко може да оснује спортско удружење?

Спортско удружење може основати најмање три лице. Оснивач спортског удружења може бити пословно способно физичко лице (укључујући и малолетника који је у складу са законом закључењем брака стекао пуну пословну способност) или правно лице. Оснивачи удружења не могу бити малолетна лица (чл. 38. ЗС).

Оснивање спортског удружења се темељи на слободи удруживања. Уставом зајемчена слобода политичког и сваког другог удруживања представља једну од темељних политичких слобода, која је, сагласно начелу из члана 19. Устава Србије неотуђиво право сваког појединца и која је, када је реч о удруживању физичких лица, по својој природи, лична слобода, што значи да се остварује путем непосредно (лично) изражене воље појединца да учествује у оснивању неког удружења, да му приступи као члан, да учествује у његовом раду и одлучивању, да иступи из удружења, као и да остане изван сваког удружења. Оснивање и деловање спортског удружења представља институционализовани начин остваривања Уставом зајемчене слободе удруживања (Уставни суд Србије, одлука бр. ИУо-232/2011).

1.4.1.5. Како се оснива спортско удружење?

Спортско удружење се оснива и организује слободно и самостално је у остваривању својих циљева. Међутим, циљеви и деловање спортског удружења не могу бити усмерени на насилно рушење уставног поретка и нарушавање територијалне целокупности Републике Србије, кршење зајемчених људских или мањинских права или изазивање и подстицање неравноправности, мржње и нетрпељивости засноване на расној, националној, верској или другој припадности или опредељењу, као и полу, роду, физичким, психичким или другим карактеристикама и способностима. Ово важи и за удружења која немају статус правног лица.

Закон о спорту усваја крајње једноставан поступак оснивања спортског удружења. Удружење се оснива на оснивачкој скупштини, усвајањем и потписивањем оснивачког акта и статута и избором, односно именовањем лица овлашћеног за заступање. Законом је прописана минимална садржина оснивачког акта и статута удружења, у складу са упоредноправним решењима, с тим да је остављена потпуна слобода да питања која треба да регулишу уреде према сопственим потребама. За разлику од ранијег Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана, Закон о спорту не захтева да се у

статуту удружења прецизира подручје деловања удружења, јер полази од пуне слободе за удружење да своје активности обавља на целој територији Републике Србије.

Оснивачки акт спортског удружења сачињава се у писменој форми и садржи: пословно име, правну форму, седиште и матични број оснивача ако је оснивач правно лице, односно лично име, адресу, јединствени матични број грађана и потпис оснивача ако је оснивач физичко лице; име, адресу и број и земљу издавања путне исправе ако је оснивач страно физичко лице; основне циљеве спортског удружења; назив и седиште спортског удружења; лично име, адресу, јединствени матични број грађана, односно број и земљу издавања путне исправе лица овлашћеног за заступање спортског удружења; датум доношења оснивачког акта. Оснивачки акт мора бити оверен, у складу са законом (чл. 39. ЗС).

Правно лице као оснивач потписује се тако што његов заступник уз назив правног лица додаје свој потпис и печат, матични број и пореско идентификациони број (ПИБ) правног лица.

Оснивачи спортског удружења одговарају солидарно, целокупном својом имовином, за обавезе преузете у вези са оснивањем спортског удружења, ако уговором са трећим лицима која имају потраживања по том основу није друкчије одређено. За ове обавезе спортско удружење одговара солидарно са оснивачима од тренутка уписа у Регистар.

Спортско удружење се може основати на неодређено или на одређено време. Ако у оснивачком акту није другачије одређено сматра се да је удружење основано на неодређено време (чл. 6. ЗУ).

1.4.1.6. Шта се статутом спортског удружења обавезно уређује?

Општи акти спортског удружења јесу: статут, правилник и одлука којом се на општи начин уређују одређена питања (чл. 40). Статут је основни општи акт спортског удружења.

Статутом се обавезно уређује:

- 1) назив и седиште спортског удружења;
- 2) циљеви, садржај активности и одређење спортске гране и спортске дисциплине, односно области спорта у којој се остварују спортски циљеви;
- 3) органи, њихова овлашћења, начин избора и разрешења, трајање мандата и начин одлучивања;
- 4) поступак усвајања, односно измена и допуна статута и других општих аката спортског удружења;
- 5) заступање спортског удружења;
- 6) остваривање јавности рада;
- 7) услови и начин учлањивања и престанка чланства, утврђивање висине чланарине, права, обавезе и одговорност чланова, посебно малолетних лица;

- 8) начин стицања средстава за остваривање спортских циљева и располагања средствима;
- 9) начин одлучивања о статусним променама;
- 10) поступање са имовином спортског удружења у случају престанка удружења;
- 11) поступак усвајања финансијских и других извештаја;
- 12) облик и садржај печата;
- 13) привредна и друге делатности које спортско удружење непосредно обавља;
- 14) друга питања од значаја за спортско удружење, као и друга питања утврђена законом.

Сваки члан спортског удружења има право да добије примерак статута спортског удружења.

1.4.1.7. Какво је правно дејство статута и других општих аката спортског удружења?

Статут и друга општа акта спортског удружења су обавезујућа за чланове спортског удружења.

Статут и други општи акти спортског удружења морају бити сагласни са Законом о спорту и спортским правилима надлежних националних спортских савеза (чл. 40. ст. 5. ЗС). У случају несагласности одредаба општег акта спортског удружења са одредбама закона или спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза, непосредно се примењују одредбе закона, односно спортских правила.

Одредбе општег акта спортског удружења подлежу оцени уставности и законитости у складу са Уставом и законом. Спортско удружење дужно је да у року од 30 дана од дана уручења правноснажне одлуке о поништењу донесе нови општи акт, односно одлуку о одговарајућим изменама општег акта и у законском року поднесе пријаву за упис у Регистар. Ако је поништен статут спортског удружења, односно поједине одредбе статута, а спортско удружење не донесе нови статут, односно одлуку о одговарајућим изменама статута – спортско удружење престаје да постоји и брише се из Регистра. На исти начин ће се поступити и у случају када је, у складу са Уставом и законом, утврђена неуставност, односно незаконитост одредбе општег акта спортског удружења (чл. 41. ЗС)

Сваки члан спортског удружења може покренути поступак пред месно надлежним основним судом за утврђивање ништавости општег акта спортског удружења који је донет супротно статуту спортског удружења или спортским правилима, у складу са законом којим се уређује рад удружења (чл. 41. ст. 4. ЗС). Поступак се може покренути у року од 15 дана од дана сазнања за акт, а најкасније у року од 6 месеци од дана доношења акта (чл. 20. ст. 1. Закона о удружењима). Поступак за утврђивање ништавости акта води се према одредбама закона којим се уређује парнични поступак, а утврђивањем ништавости акта из става 1. овог члана не дира се у права стечена од стране трећих савесних лица (чл. 20. ст. 2. и 3. ЗУ).

Статут и друга општа акта спортског удружења не могу струпити на снагу нити се применити пре њиховог објављивања (чл. 196. ст. 1. и 4. Устава Србије).

1.4.1.8. Ко управља спортским удружењем и на који начин?

Закон о спорту даје широку аутономију спортском удружењу у формирању његових органа и утврђивању њихових надлежности. Једина ограничења која Закон о спорту поставља спортском удружењу везана су за заштиту чланова од незаконитог, нестатутарног и штетног деловања органа удружења.

Спортским удружењем управљају његови чланови на начин одређен статутом удружења. Чланови управљају спортским удружењем непосредно или преко својих изабраних представника у органима удружења (чл. 52. ст. 1. и 2. ЗС). Закон о спорту је дао могућност спортском удружењу да самостално, статутом, као својим највишим правним актом, одредби начин представљања чланова удружења у скупштини. Физичко присуство члана спортског удружења на седници скупштине, само по себи, није неопходно, ако се његово лично (непосредно) учешће у раду и одлучивању скупштине може обезбедити коришћењем савремених аудио или видео средстава. Међутим, природа Уставом зајемчене слободе удруживања искључује могућност да се она остварује посредно - давањем пуномоћја (овлашћења) другом лицу, било оно члан истог удружења или не, да у име и за рачун члана удружења учествује у раду и одлучивању његових органа (одлука Уставног суда Србије, бр. ИУ0-232/2011).

Спортским удружењем у спортској рекреацији непосредно управљају сви чланови са једнаким правом гласа (чл. 52. ЗС).

1.4.1.9. Који су органи спорског удружења?

Органи спортског удружења, њихове надлежности, начин избора и разрешења, трајање мандата и начин одлучивања уређују се искључиво статутом удружења.

Законом о спорту је прописано да је скупштина највиши орган спортског удружења. Ако статутом није друкчије одређено, скупштину чине сви чланови спортског удружења, са једнаким правом гласа.

Поред скупштине, спортско удружење обавезно има и заступника. Уколико спортско удружење има више од 20 чланова онда обавезно има и управу и надзорни одбор.

1.4.1.10. Која су овлашћења, начин избора и разрешења, трајање мандата и начин одлучивања Скупштине спортског удружења?

Скупштина спортског удружења одлучује о:

- 1) усвајању, односно изменама и допунама статута спортског удружења;
- 2) усвајању финансијских извештаја;
- 3) избору, односно именовању и разрешењу лица овлашћеног за заступање;
- 4) удруживању у савезе;
- 5) статусним променама;
- 6) престанку спортског удружења;

7) другим питањима утврђеним законом и статутом спортског удружења (чл. 55. ст. 3. ЗС).

Одлука скупштине о промени статута, статусним променама и престанку спортског удружења доноси се већином гласова од укупног броја чланова скупштине, ако статутом није утврђено да је за доношење одлуке потребан већи број. Колико гласова чланова скупштине је потребно за доношење других одлука, утврђује се статутом спортског удружења (чл. 55. ст. 4. ЗС).

Законом о спорту није прописано трајање мандата чланова скупштине спортског удружења, па се то питање уређује статутом удружења.

Законом о спорту није прописан ни начин избора и разрешења чланова скупштине (начин представљања чланова спортског удружења у скупштини), па се и то питање уређује статутом удружења (чл. 22. ст. 3. Закон о удружењима). Суштински, избор и разрешење чланова скупштине може постојати само код делегатског састава скупштине.

Скупштина спортског удружења сазива се најмање једанпут годишње. Сазивање скупштине спортског удружења може тражити једна трећина чланова скупштине уз предлагање дневног реда, а ако надлежни орган спортског удружења не сазове седницу скупштине, њу могу сазвати они чланови спортског удружења који су тражили њено сазивање. Скупштина се мора сазвати најкасније у року од 15 дана од дана подношења уредног захтева за одржавање скупштине спортског удружења, с тим да између подношења уредног захтева за одржавање скупштине и одржавања скупштине спортског удружења не сме да протекне више од 30 дана, а само изузетно, из разлога утврђених статутом, рокови за сазивање и одржавање скупштине могу бити и двоструко дужи (чл. 55. ЗС).

Ако статутом није друкчије одређено, скупштину чине сви чланови спортског удружења, са једнаким правом гласа. Ако спортско удружење има више категорија чланства, онда чланови различитих категорија чланства могу бити различито представљени у скупштини спортског удружења, с тим да чланови исте категорије чланства морају имати иста права у погледу представљања и одлучивања у скупштини удружења.

Скупштина спортског удружења обавезно се сазива и одржава најмање једанпут годишње (тзв. редовна скупштина), при чему се статутом спортског удружења може предвидети и краћи рок (чл. 55. ст. 2. ЗС и чл. 22. ст. 6. ЗУ).

1.4.1.11. Да ли спортско удружење мора да има управу?

Спортско удружење са више од 20 чланова мора имати и управу изабрану од стране скупштине удружења, на начин одређен статутом (чл. 56. ЗС).

Управа спортског удружења (управни одбор, председништво, извршни одбор и др.) има најмање три члана. Заступник спортског удружења може бити члан управе спортског удружења.

Одлуке управе спортског удружења доносе се већином гласова од укупног броја чланова управе, ако статутом спортског удружења није утврђена друкчија већина.

1.4.1.12. Која су овлашћења и обавезе, начин избора и разрешења и трајање мандата заступника спортског удружења?

Спортско удружење обавезно има и лице овлашћено за заступање спортског удружења (заступник) изабрано, односно именовано на начин утврђен статутом (чл. 57. и 58. ЗС). За заступника може бити одређено само потпуно пословно способно физичко лице. Заступник се стара и одговара за законитост рада спортског удружења, организује и води активности и пословање спортског удружења, брине се о уредном вођењу прописаних евиденција и пословних књига, спроводи одлуке органа спортског удружења и има у односу на запослене и радно ангажована лица у спортском удружењу положај, односно овлашћења директора у правном лицу, у складу са законом којим се уређује рад, ако овим законом или статутом није друкчије одређено. Одредбе статута спортског удружења које ограничавају овлашћења заступника немају правно дејство према трећим лицима.

Заступник је дужан да информише органе спортског удружења о активностима и делатностима спортског удружења и његовом финансијском пословању. Уколико орган спортског удружења, односно статутом одређен број чланова спортског удружења захтева, уз навођење разлога, добијање наведених података, заступник је дужан да им такве информације саопшти најкасније у року од 15 дана од дана подношења захтева.

Мандат заступника престаје истеком периода на који је именован, ако статутом спортског удружења није друкчије одређено. Ако заступник у току трајања мандата престане да испуњава услове да буде заступник у складу са законом, сматра се да му је престао мандат даном престанка испуњености тих услова. Орган који именује заступника може га разрешити и пре истека мандата на који је именован, без навођења разлога.

Заступник може у свако доба дати и оставку спортском удружењу писаним путем. Оставка заступника производи дејство у односу на спортско удружење даном подношења, осим ако у њој није наведен неки каснији датум. Оставка заступника региструје се у складу са законом којим је уређен поступак регистрације у Агенцији. Ако је једини заступник спортског удружења дао оставку, у обавези је да настави да предузима послове који не трпе одлагање до именовања новог заступника, али не дуже од 30 дана од дана регистрације те оставке у складу са законом којим је уређен поступак регистрације у Агенцији.

Ако је спортско удружење остало без јединог заступника, а нови заступник не буде регистрован у Регистру у даљем року од 60 дана, сваки члан спортског удружења може тражити да суд у ванпарничном поступку постави привременог заступника спортског удружења. Овај поступак је хитан и суд је дужан да одлуку по захтеву донесе у року од осам дана од дана пријема захтева. Ако је спортско удружење остало без јединог заступника, а нови заступник не буде регистрован у Регистру у даљем року од шест месеци, спортско удружење престаје.

Према становишту Врховног касационог суда, ако председник удружења, као заступник и одговорно лице, сачини и овери своји потписом и службеним печатом документ удружења који садржи нетачне податке, а документ је подобан да служи као доказ чињеница

које имају значај за правне односе и тиме се сматра службеном исправом, чини кривично дело фалсификовање службених исправа из чл. 357. ст. 1. Кривичног законика (пресуда ВКС, Кзз 452/2016 од 26.4.2016. године).

1.4.1.13. Која је обавезност правних послова које заступник закључи у име и за рачун спортског удружења?

Правни послови које заступник закључи у име и за рачун спортског удружења обавезују спортско удружење и ако нису у оквиру циљева спортског удружења, осим ако спортско удружење докаже да је треће лице знало да је тај посао изван циљева спортског удружења или је према околностима случаја могло знати (чл. 57. ст. 5. ЗС).

1.4.1.14. Да ли спортско удружење мора да има надзорни одбор?

Спортско удружење са више од 20 чланова мора имати и надзорни одбор за контролу финансијског пословања спортског удружења и годишњег завршног рачуна. Спортско удружење може, осим тога, имати и ревизора са надзорним овлашћењима утврђеним у складу са прописима о ревизији (чл. 60. ЗС). Чланови надзорног одбора не могу бити чланови управе и скупштине спортског удружења.

1.4.1.15. Које су обавезе чланова органа спортског удружења према спортском удружењу?

Чланови органа спортског удружења имају посебне дужности према спортском удружењу у погледу дужности пажње, дужности пријављивања послова и радњи у којима имају лични интерес, дужности избегавања сукоба интереса, дужности чувања пословне тајне и дужности поштовања забране конкуренције.

Уговор између члана органа спортског удружења, односно заступника и спортског удружења може да се закључи по одобрењу органа спортског удружења одређеног статутом.

На посебне дужности према спортском удружењу и последице повреде тих дужности сходно се примењују одредбе о посебним дужностима према друштву закона којим је уређен рад привредних друштава и закона којим је уређена правна заштита пословне тајне, ако Законом о спорту није друкчије прописано (чл. 59. ЗС).

1.4.1.16. У чему се састоји одговорност чланова органа спортског удружења за штету коју својом одлуком проузрокују спортском удружењу?

Чланови органа спортског удружења, укључујући и заступника, одговарају солидарно за штету коју својом одлуком проузрокују спортском удружењу, ако такву одлуку донесу намерно или крајњом непажњом. За штету не одговарају чланови који су били против доношења штетне одлуке или су се уздржали од гласања ако су у поступку

који је претходно гласању образложили свој став о штетности предлога одлуке о коме се гласа.

Захтев за накнаду штете застарева у року од десет година од дана доношења одлуке којом је проузрокована штета спортском удружењу.

Тужбу за накнаду штете може у име и за рачун спортског удружења подићи скупштина спортског удружења, орган управе спортског удружења, заступник, надзорни одбор или чланови који чине 5% од укупног броја чланова спортског удружења, спортско друштво и надлежни национални грански спортски савез, а ако спортско удружење користи средства у друштвеној или јавној својини и надлежни јавни правобранилац. Одлуком спортског удружења може се одредити посебни заступник спортског удружења за поступак за накнаду штете.

Остварена накнада штете припада спортском удружењу, а лице које је поднело тужбу има право на накнаду трошкова за вођење спора. Општим актима или одлукама органа спортског удружења не може се условити или забранити могућност подношења тужбе за накнаду штете (чл. 62. ЗС).

Претходно наведена правила сходно се примењују и на радње заступника, заступника огранка спортског удружења, ликвидационог управника и стечајног управника којима је проузрокована штета спортском удружењу.

1.4.1.17. Када члан органа спортског удружења, односно заступник нема право гласа на седници органа спортског удружења?

Члан органа спортског удружења, односно заступник нема право гласа на седници органа спортског удружења кад се одлучује о:

- покретању спора или одустајању од спора против њега;
- одобравању послова између њега и спортског удружења у случају сукоба интереса, односно постојања личног интереса при одлучивању;
- његовој одговорности или разрешењу (чл. 63. ЗС).

1.4.1.18. Када су појединачни акти органа, односно заступника спортског удружења ништаве и како се ништавост утврђује?

Појединачни акти које доносе органи и овлашћена лица у спортском удружењу морају бити у складу са општим актима спортског удружења, спортским правилима и законом. Ако су појединачни акти органа, односно заступника спортског удружења донети супротно закону, спортским правилима или општем акту спортског удружења, онда су ништави.

Ништавост одлуке утврђује месно надлежни основни суд, по тужби сваког члана спортског удружења или другог лица које има правни интерес за подношење тужбе, као и државног правобраниоца, правобраниоца аутономне покрајине и правобраниоца јединице локалне самоуправе на чијој територије је седиште спортског удружења, осим ако

је за решавање спорова који настану у спортском удружењу утврђена надлежност сталног спортског арбитражног суда при Олимпијском комитету Србије, Параолимпијском комитету Србије или Спортском савезу Србије, односно јединственог сталног спортског арбитражног суда.

Тужба за утврђење ништавости подноси се у року од 60 дана од дана када је подносилац тужбе сазнао за разлоге ништавости одлуке, с тим да се не може поднети по истеку рока од три године од дана доношења одлуке. Поступак за утврђивање ништавости појединачног акта надлежни суд води према одредбама закона којим се уређује парнични поступак (чл. 64. ЗС).

Како спортска удружења не спадају у круг организација којима је поверено вршење јавних овлашћења, њихове одлуке не подлежу управно-судској заштити и против њих се не може водити управни спорт (решење Управног суда, 5У 30282/2010 од 29.9.2011). Исто тако, из истих разлога, против спортског удружења се не може подићи тужба због ћутања управа у случају када удружење не донесе одређену одлуку (решење Управног суда, 1У 6588/2016 од 16.5.2016. г.).

1.4.1.19. Какви морају да буду назив и седиште спортског удружења?

Спортско удружење има назив и седиште. Из назива спортске организације као удружења мора бити видљиво да је у питању спортска организација. Удружење самостално бира свој назив и седиште. Назив удружења мора бити на српском језику и ћириличком писму, односно на српском језику и ћириличком писму и језицима и писмима који су у службеној употреби на територији на којој се налази његово седиште. Назив спортског удружења може бити и на страном језику, односно може да садржи и поједине стране речи, ако оне чине име, односно назив оснивача, односно ако су уобичајене у српском језику или ако за њих нема одговарајуће речи у српском језику, односно ако се ради о речима на мртвом језику.

Назив се утврђује статутом спортског удружења и уписује се у Регистар (код АПРа). Спортско удружење може имати и скраћени назив, који се одређује статутом. Скраћени назив такође се уписује у Регистар. Назив и скраћени назив спортског удружења употребљавају се у правном саобраћају у облику у којем су уписани у Регистар.

Уколико спортско удружење има организоване огранак, онда он у правном промету иступа под називом спортског удружења и својим називом. Назив спортског удружења може се пренети на друго лице само у оквиру статусне.

Закон о спорту захтева да се назив новооснованог спортског удружења мора јасно разликовати од назива других удружења која су уписана или уредно пријављени за упис у Регистар, и не сме доводити у заблуду у погледу циљева удружења или о томе о каквој се врсти правног лица ради. Уколико назив спортског удружења може довести до замене са удружењем са истим називом и са истим или сличним циљевима, назив удружења морао би, сходно Закону о удружењима, садржати и седиште удружења. У сваком случају, из назива спортског удружења мора бити видљиво да је у питању спортска организација.

Назив спортског удружења може да садржи назив Републике Србије или јединице локалне самоуправе, уз претходну сагласност надлежног органа Републике Србије или јединице локалне самоуправе. Назив спортског удружења може да садржи име или део имена физичког лица, уз његову сагласност, а ако је то лице умрло, уз сагласност свих наследника првог наследног реда. Ако су активностима спортског удружења доведени у питање углед и други оправдани интереси заштићених лица, дата сагласност може се повући. Назив спортског удружења не може да садржи име стране државе или међународне организације. Претходна правила се не односе се на придевску употребу назива домаће или стране државе, територијалне јединице и међународне организације.

Седиште спортског удружења мора бити на територији Републике Србије, с тим да се као седиште одређује оно место из којег се управља активностима и делатностима удружења. У пословној кореспонденцији и у јавном иступању спортско удружење, у сваком случају, уз свој назив наводи и своје седиште.

Новоосновано спортско удружење може користити назив или део назива спортског удружења које је већ уписано у Регистар под условом да назив новооснованог спортског удружења садржи седиште новооснованог спортског удружења које није идентично седишту спортског удружења које је већ уписано у Регистар или уредно пријављено за упис у Регистар.

Спортско удружење за планинарски спорт може у називу користити реч „друштво” ако се испред речи „друштво” користи реч „планинарско”.

Назив спортског удружења може да садржи назив Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, уз претходну сагласност надлежног органа Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе. Назив спортског удружења може да садржи име или део имена физичког лица, уз његову сагласност, а ако је то лице умрло, уз сагласност свих наследника првог наследног реда. Ако су активностима спортског удружења доведени у питање углед и други оправдани интереси наведених лица, дата сагласност може се повући. Назив спортског удружења, у сваком случају, не може да садржи име стране државе или међународне организације. Претходно наведена ограничења не односе се на придевску употребу назива домаће или стране државе, територијалне јединице и међународне организације, односно навођење територијалне јединице као места седишта спортског удружења (чл. 43-46. ЗС).

Спортско удружење при оснивању не може користити реч „клуб”. Спортско удружење може унети реч „клуб” у свој назив ако континуирано учествује у спортским такмичењима у оквиру надлежног националног гранског спортског савеза, а на основу потврде тог савеза. Спортска удружење која учествује у спортским такмичењима обавезно у називу испред речи „клуб” садржи назив спортске гране или дисциплине у којој се такмичи, а ако учествује у спортским такмичењима у више спортских грана или дисциплина, у називу обавезно садржи речи: „спортски клуб” (чл. 35. ст. 3-6) ЗС).

1.4.1.20. Ко не може да буде члан управе, односно заступник спортског удружења?

Члан органа спортског удружења може бити само члан удружења (чл. 61. ст. 3. ЗС). Насупрот томе, следећа лица не могу бити чланови управе и заступници спортског удружења (чл. 33. ст. 2. ЗС):

- 1) оснивачи, власници удела или акција, заступници, ликвидациони управници, запослени или чланови спортске организације која се такмичи у истом рангу такмичења;
- 2) чланови управе и службена лица надлежног спортског савеза, односно службена лица организације у области спорта која управља спортском лигом;
- 3) лице које врши јавну функцију, као ни лице које врши функцију у органу политичке странке;
- 4) власници и чланови органа спортских кладионица, као ни запослени у спортској кладионици;
- 5) спортски посредници у одговарајућој грани спорта;
- 6) која су осуђена за кривична дела против привреде, имовине и службене дужности, као и за следећа кривична дела: тешко убиство, тешка крађа, разбојничка крађа, разбојништво, утаја, превара, неосновано коришћење кредита и друге погодности, изнуда, уцена и зеленаштво, омогућавање употребе допинг средстава, неовлашћена производња и стављање у промет допинг средстава, насилничко понашање на спортској приредби или јавном скупу и договарање исхода такмичења, док трају правне последице осуде;
- 7) која не могу бити чланови органа привредних друштава или удружења у складу са законом којим је уређен сукоб интереса у обављању јавних дужности.

1.4.1.21. У чему се састоји принцип добре управе у спорту?

Резолуцијом X Конференције европских министара одговорних за спорт (Савет Европе), одржаној 14. и 15. октобра 2004. године у Будимпешти, утврђени су основни принципи на којима би се минимално требало базирати добро управљање у области спорта (Resolution I – On The Principles of Good Governance in Sport):

- демократска структура базирана на јасним изборним процедурама, отворена за чланство;
- професионална организација и менаџмент, са одговарајућим етичким кодексом и процедурама за спречавање сукоба интереса;
- одговорност и јавност у доношењу одлука и финансијским операцијама;
- праведност (непристрасност) у дијалогу са чланством и солидарност;
- установљење еквивалентног партнерства између јавних власти и спортског покрета;
- свака неетичка пракса и понашање мора бити потпуно и ефективно спречено.

Принцип доброг управљања у спорту је један од фундаменталних принципа Олимпијског покрета. У параграфу 5 Основних принципа олимпизма из Олимпијске повеље наведено је: „Препознајући да се спорт дешава у оквиру друштва, спортске организације у оквиру Олимпијског покрета примењује политичку неутралност. Оне имају права и обавезе

аутономије, која укључују слободно успостављање и контролу правила спорта, одређујући структуру и управљање својим организацијама, уживајући у право избора без било каквог спољног утицаја и одговорност за то да се примењују принципи доброг управљања.” Међународни олимпијски комитет је 2022. године објавио „Основне универзалне принципе доброг управљања у оквиру Олимпијског покрета“ (<https://stillmed.olympics.com/media/Documents/Beyond-the-Games/Integrity/Bonne-Gouvernance-EN.pdf>).

Сви чланови Олимпијског покрета су дужни да усвојити те Основне универзалне принципе доброг управљања и да утврђене стандарде примењују у својим правилима, прописима, политикама и операцијама.

У оквру EU Work Plan for Sport 2011-2014, била је образована и Експертска група „Добра управа“, која је 2012. године утврдила „Принципе за добру управу у спорту у Европској унији“. У тим принципима се добра управа у спорту дефинише као „оквир и култура у којима спортско тело поставља политику, остварује своје стратешке циљеве, сарађује са заинтересованим странама, прати учинак, процењује и управља ризиком и извештава своје чланове о својим активностима и напретку, укључујући спровођење ефикасне, одрживе и пропорционалне спортске политике и регулација“. (https://ec.europa.eu/assets/eac/sport/library/policy_documents/xg-gg-201307-dlvrbl2-sept2013.pdf)

1.4.1.22. Ко може да буде члан спортског удружења?

Чланови спортског удружења јесу оснивачи и лица (физичка и правна) која накнадно приступе спортском удружењу у складу са његовим статутом. Физичко лице може бити члан спортског удружења независно од година старости, у складу са законом и статутом (чл. 49. ЗС).

1.4.1.23. Како се постаје члан спортског удружења?

Свако лице може под једнаким условима утврђеним статутом да постане члан спортског удружења (чл. 50. ст. 1. ЗС).

Оснивачи постају чланови спортског удружења самим уписом спортског удружења у надлежни Регистар код Агенције за привредне регистре. Остала лица постају чланови спортског удружења дајући изјаву о приступању, односно учлањењу у спортско удружење и доношењем одлуке о пријему у чланство од стране надлежног органа спортског удружења. Изјаву о приступању, односно учлањењу у спортско удружење за малолетно лице које није навршило 14 година даје малолетно лице уз претходну писмену сагласност родитеља, односно старатеља (чл. 49. ст. 4. ЗС).

Чланство у спортском удружењу не може се преносити нити наследити (чл. 50. ст. 4. ЗС).

1.4.1.24. Да ли спортско удружења може да има различите категорије чланова?

Спортско удружење може, у складу са статутом, имати различите категорије чланова, са различитим правима и обавезама, с тим да чланови исте категорије морају имати иста права и обавезе и да се члану не може ускратити право гласа (чл. 49. ст. 3. ЗС). У пракси је уобичајена подела на следеће категорије чланства: редовни чланови, придружени чланови, почасни чланови и помажући чланови.

1.4.1.25. У чему се састоји обавеза спортског удружења да води књигу чланова?

Спортско удружење је обавезно даводи књигу чланова, укључујући и податке о њиховом праву управљања удружењем чл. 49. ст. 5. ЗС).

У књигу чланова спортског удружења уписују се следећи подаци: име, име оца и презиме; датум рођења; држављанство; број личног документа који служи као средство идентификације; адреса пребивалишта и боравишта; подаци за контакт; датум учлањења; датум престанка чланства; категорија чланства у складу са статутом удружења; избор у органе спортског удружења; изречене дисциплинске казне (чл. 49. ст. 6. ЗС).

Министар омладине и спрота је садржај, осим података о личности, образац и начин вођења књиге чланова удружења, друштава и савеза у области спорта регулисао 2018 Правилником о књизи чланова удружења, друштава и савеза у области спорта.

У Књизи чланова сваки члан спортског удружења мора да има свој евиденциони лис, који је оверен печатом спортског удружења (чл. 3. ст. 1. и 5. Правилника).

У Књигу чланова се уписује и промена података који се воде у Књизи. Промена података који се воде о члану спортског удружења врши се тако што се саставља нови, пречишћени евиденциони лист члана, који носи основни број евиденционог листа и редни број промене (број листа xxx/x), а стари евиденциони лист се улаже у збирку исправа. Члан спортског удружења дужан је да сваку промену података који се воде у књизи чланова достави спортском удружењу најкасније у року од седам дана од дана њеног настанка (чл. 5. Правилника).

1.4.1.26. Како престаје чланство у спортском удружењу?

Чланство у спортском удружењу престаје смрћу, иступањем и искључењем члана.

Спортисти чланови спортског удружења имају право да у свако доба иступе из удружења, али се спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза може прописати да је иступање дозвољено само по истеку одређеног отказног рока, с тим да отказни рок у спортским гранама у којима правила предвиђају прелазни рок може да траје најдуже до почетка првог наредног прелазног рока, а у осталим спортским гранама највише шест месеци. Спортиста не може, међутим, да једнострано иступи из спортског удружења у случају када се уговором обавезао да ће остати члан до истека одређеног рока, осим ако је одлуком надлежног суда или одлуком спортског арбитражног суда, односно

сталног спортског суда (спортска арбитража) или међународне спортске арбитраже уговор раскинут, поништен или је утврђена његова ништавост (чл. 50. ст. 2. и 3. ЗС).

Члан спортског удружења може бити искључен из спортског удружења из разлога и по поступку утврђеном статутом. Искључење је најчешће последица неке дисциплинске мере или сама дисциплинска мера. У сваком случају, општим актима спортског удружења мора бити обезбеђено право на жалбу на одлуку органа удружења којом је одлучивано о престанку чланства у удружењу, осим ако је за доношење одлуке надлежна спортска арбитража у складу са Законом о спорту (чл. 51. ст. 1. и 2. ЗС).

1.4.1.27. Под којим условима се члану спортског удружења могу изрећи дисциплинске санкције?

Према Закону о спорту, члану спортског удружења могу се изрећи дисциплинске санкције у складу са законом, спортским правилима и општим актима спортског удружења, с тим да му не може бити изречена казна за дисциплински прекршај за који није крив и који пре него што је учињен није био општим актом спортског удружења утврђен као дисциплински прекршај и за који није била прописана казна, ако законом није друкчије одређено.

Члан спортског удружења има у дисциплинском поступку право на: вођење поступка без одуговлачења и са што мање трошкова; независност, стручност и непристрасност органа који одлучује о одговорности; браниоца о личном трошку; изјашњење и извођење доказа; писмену и образложену одлуку и жалбу. У сваком случају, општим актима спортског удружења мора бити обезбеђено право на жалбу на одлуку органа удружења којом је одлучивано о правима и обавезама чланова удружења, осим ако је за доношење одлуке надлежна спортска арбитража у складу са Законом о спорту. Члан спортског удружења посебно не може бити дисциплински кажњен за коришћење својих права у складу са законом, спортским правилима и општим актима удружења (чл. 51. ЗС).

Према становишту наше судске праксе, незаконита је изрека одлуке дисциплинске комисије удружења која не садржи наводе о субјективном односу окривљеног према прекршају који му се ставља на терет, као ни опис радње извршења дисциплинског прекршаја (пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Гж 3493/2013 од 14.5.2014).

1.4.1.28. Под којим условима се спорови у спортском удружењу могу решавати преко спортске арбитраже?

Спорови који настану у спортском удружењу могу бити решевани путем спортске арбитраже, у складу са чл. 53. и 54. Закона о спорту.

Чланови спортског удружења и спортско удружење могу се споразумети да решавање спора о правима којима слободно располажу, осим спорова за које је одређена искључива надлежност суда – повере *ad hoc* спортском арбитражном суду или сталном спортском арбитражном суду при Олимпијском комитету Србије – за олимпијске спортове,

сталном спортском арбитражном суду при Спортском савезу Србије – за неолимпијске спортове и сталном спортском арбитражном суду при Параолимпијском комитету Србије – за параолимпијске спортове, а када су у питању спорови у вези раскида, поништења или утврђивања ништавости или испуњења уговора између спортисте, односно спортског стручњака и спортске организације – и сталном спортском арбитражном суду при надлежном националном гранском спортском савезу (спортска арбитража). Наведени спор може бити предмет и међународне спортске арбитраже у случајевима утврђеним спортским правилима надлежног међународног спортског савеза. Олимпијски комитет Србије, Параолимпијски комитет Србије и Спортски савез Србије могу споразумно образовати и јединствени стални спортски арбитражни суд за арбитражно решавање спорова у спорту.

За арбитра арбитражног суда може бити имнован само дипломираани правник. За арбитра не може бити именовано лице које је власник, члан органа или запослени код спортских организација у истој грани спорта, лице које је у истој ствари учествовало у одлучивању у ранијем поступку, лице које је члан органа, службено лице или запослени код надлежног спортског савеза, као ни лице у вези с којим постоје други разлози који доводе у питање његову непристрасност.

Стални спортски арбитражни суд може бити надлежан и за решавање спорова који настану између чланова спортског удружења и спортског удружења у вези остварења чланских права и обавеза утврђених општим актима спортског удружења и спортским правилима, под условом да је надлежност сталног спортског суда за те спорове утврђена у статуту спортског удружења или статуту надлежног националног спортског савеза, осим ако овим законом није друкчије одређено.

Надлежности, састав и организација сталне спортске арбитраже, услови и начин избора и разрешења арбитра, арбитражни трошкови и поступак у стварима из њене надлежности уређује општим актима Олимпијски комитет Србије, Параолимпијски комитет Србије, Спортски савез Србије и надлежни национални грански спортски савез. Овим актима и бројем арбитра на листи арбитра мора бити осигурана независност, непристрасност, самосталност и компетентност спортске арбитраже у одлучивању и заштићена права учесника у поступку, укључујући и право странке у спору да има правног заступника. Министр спорта даје сагасност на општа акта којима се уређује рад сталне спортске арбитраже.

На спортску арбитражу сходно се примењују одредбе о арбитражи закона којим се уређује поступак пред арбитражом, ако Законом о спорту није друкчије утврђено.

Сматра се да је уговор о спортској арбитражи закључен и ако тужилац поднесе тужбу или жалбу спортској арбитражи, а тужени не приговори надлежности арбитраже до упуштања у расправљање о предмету спора.

Општим актом спортског удружења не може бити прописана обавезност арбитраже, осим уколико друкчије није прописано спортским правилима надлежног међународног спортског савеза. С друге стране, статутом спортског удружења може се

предвидети и покушај мирног решавања спорова унутар спортског удружења путем посредовања.

Спор пред спортском арбитражом је хитан.

1.4.1.29. Ко води регистар спортских удружења и према којим правилима?

Спортска удружења уписују се у Регистар удружења, друштава и савеза у области спорта (Регистар) који води Агенција за привредне регистре (Агенција), као поверени посао (чл. 65. ЗС). Спортско удружење стиче својство правног лица даном уписа у Регистар. Привремена и спонтана повезивање више лица за остваривање спортских циљева не уписује се у Регистар.

Агенција води Регистар преко Регистратора надлежног за вођење Регистра (Регистратор). На услове и поступак именовања Регистратора, као и на његова овлашћења и обавезе, сходно се примењују одредбе закона којим се уређује рад Агенције.

На поступак уписа у Регистар примењују се одредбе закона којим се уређује регистрација привредних субјеката, ако Законом о спорту није друкчије утврђено. Реч је о Закону о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре (ЗПУАПР). На питања која се односе на поступак регистрације и евидентирања, а која нису посебно уређена Законом о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре, примењује се закон којим се уређује општи управни поступак.

Сходно Закону о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре, Регистар спортских удружења, друштава и савеза јесте јединствена, централна, електронска база података и докумената који су прописани као предмет регистрације као и докумената на основу којих је извршена регистрација, а регистрација јесте упис, промена или брисање података и докумената у Регистру (чл. 2. ЗПУАПР).

Целокупни поступак регистрације код Агенције за привредне регистре заснива се на начелима: 1) јавности и доступности, према коме су регистровани подаци и документи јавни и доступни свим лицима, преко интернет стране Агенције и непосредним увидом у регистар, осим ако јавност и доступност није ограничена или искључена законом; 2) тачности и претпоставке савесности, према коме трећа лица која се у правном промету поуздају у податке из регистара не сnose штетне правне последице због нетачних података у регистрима; 3) формалности, према коме регистратор доноси одлуке на основу чињеница из пријаве, приложених докумената и регистрованих података, без испитивања тачности чињеница из пријаве, веродостојности приложених докумената и правилности и законитости поступака у коме су документи донети; 4) времена настанка, према коме се подаци и документи воде у регистру према времену настанка податка, односно документа, изузев ако законом није другачије одређено; 5) временског редоследа, према коме првенство у одлучивању има раније поднета пријава. У поступку регистрације није дозвољен повраћај у пређашње стање.

1.4.1.30. Који подаци о спортском удружењу се уписују у надлежни Регистар

У Регистар се уписују: облик организовања спортског удружења (удружење, друштво, грански савез, територијални савез, стручно удружење, друга удружења и савези у области спорта); назив, седиште и адреса спортског удружења; спортска грана/гране, спортска дисциплина/дисциплине или област/области спорта; датум уписа у Регистар; подаци о заступнику (име и презиме, пребивалиште, односно боравиште и адреса и ЈМБГ грађана, односно број пасоша и држава издавања); матични број и порески идентификациони број (ПИБ); број рачуна у банци; измене и допуне статута; привредна делатност коју спортско удружење непосредно обавља; предвиђено време за које се спортско удружење оснива; чланство у надлежном националном спортском савезу или другом савезу или асоцијацији у земљи и иностранству; забелешка покретања поступка за забрану рада; забелешка забране рада; подаци о статусној промени; подаци о ликвидацији; подаци о стечају; контакт подаци (број телефона, факс и интернет адреса); број и датум доношења решења о упису у Регистар.

Регистар садржи и следеће податке, ако ти подаци постоје, и то: скраћени назив; назив на језику и писму националне мањине; назив у преводу на страни језик; назив, седиште и адресу огранка и податке о заступнику огранка (име и презиме, пребивалиште, односно боравиште и адреса и ЈМБГ грађана, односно број пасоша и држава издавања); забелешке података од значаја за правни промет (чл. 67. ЗС).

Министар омладине и спорта је Правилником о садржини и начину вођења Регистра удружења, друштава и савеза у области спорта („Сл. гласник РС“, бр. 32/16 и 44/18) уредио садржину, осим података о личности, и начин вођења Регистра удружења, друштава и савеза у области спорта, предмет регистрације, садржина и образац пријаве за упис у Регистар и регистрацију других података и документација која се уз пријаву прилаже.

1.4.1.31. Како се врши упис спортског удружења, односно података о спортском удружењу у надлежни регистар?

Поступак регистрације покреће се подношењем пријаве Агенцији за привредне регистре (Агенција), а може да се покрене и по службеној дужности (чл. 5. ЗПРАПР). Лице овлашћено за подношење пријаве је лице овлашћено за заступање спортског удружења и законом овлашћено лице за регистрацију података прописаних законом. Изузетно, за регистрацију сваке лица овлашћеног за заступње, лице овлашћено за подношење пријаве може бити и лице које даје оставку (чл. 5а ЗПРАПР). Друга лица не могу да поднесу пријаву за упис података у надлежни регистар, без обзира да ли су чланови спортског удружења, јер се у поступку упис у регистар не одлучује о њиховим правима и обавезама нити се мења њихова субјективно правна ситуација. Тако је, на пример, Управни суд у једном случају утврдио да члан Скупштине фудбалског савеза није активно легитимисан за подношење тужбе против решења којим је у Регистар спортских организација као удружења, спортских друштава и савеза извршен упис промене лица овлашћеног за заступање и представљање

фудбалског савеза. јер нити је био овлашћен за подношење пријаве за упис промене заступника у надлежном Регистру спортских организација нити се решењем уписује или брише из регистра као лице овлашћено за заступање спортске организације (решење Управног суда II-9 Ув 87/2014 од 9.2.2015. и III-4 27 У 12358/2011 од 19.2.2014. године).

Поступак регистрације покреће се по службеној дужности, ако је таква регистрација предвиђена законом или када је то у јавном интересу. Пријава се подноси на прописаном обрасцу, у коме се наводе: 1) назив регистра коме се пријава подноси; 2) предмет и врста регистрације; 3) идентификациони подаци подносиоца пријаве; 4) на који начин подносилац захтева да му се достави одлука регистратора. Уз пријаву се прилажу прописани документи у оригиналу, овереном препису или овереној фотокопији, ако другачије није прописано, као и доказ о уплати накнаде за вођење поступка регистрације. Ако је документ поднет на страном језику, прилаже се и превод тог документа сачињен од стране овлашћеног судског тумача (чл. 6. ЗПРАПР).

Пријава се подноси Агенцији, непосредно у папирној форми или поштом. Када се пријава подноси поштом, као датум и време подношења пријаве узимају се датум и време пријема пријаве у Агенцији (чл. 9. ЗПРАПР). Закон о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре допушта непосредно подношење пријаве и у електронској форми (чл. 9. и 11-ЗПРАПР), али Правилник о садржини и начину вођења Регистра удружења, друштава и савеза у области спрота не регулише подношење пријаве у електронском облику. Подносилац пријаве је дужан да Агенцији поднесе пријаву у року од 15 дана од дана настанка податка или документа који је предмет регистрације, односно промене регистрованог податка или документа, ако Законом о спорту није одређен други рок. За пријаву која је поднета по истеку прописаног рока плаћа се накнада у складу са прописом којим се уређују накнаде које за своје услуге наплаћује Агенција (чл. 10. ЗПРАПР).

Потврда о примљеној пријави издаје се, на захтев подносиоца пријаве, приликом непосредног подношења пријаве Агенцији. Потврда о примљеној електронској пријави доставља се на електронску адресу која је регистрована као електронска адреса за пријем поште или на електронску адресу наведену у пријави. Потврда о примљеној пријави нарочито садржи број под којим је пријава заведена, датум и време пријема пријаве, врсту пријаве, податке о подносиоцу пријаве и списак приложених докумената. На интернет страни Агенције објављују се подаци о примљеној пријави који садрже: 1) ознаку регистра; 2) број под којим је пријава заведена; 3) датум и време пријема пријаве; 4) врсту пријаве; 5) податак о подносиоцу пријаве; 6) податак о статусу у коме се пријава налази (чл. 12. ЗПРАПР).

Подносилац пријаве може да измени пријаву или да од ње одустане до доношења одлуке регистратора о пријави. Ако подносилац пријаве одустане од пријаве, регистратор доноси решење којим се поступак обуставља (чл. 13. ЗПРАПР).

По пријему пријаве регистратор проверава да ли су испуњени услови за регистрацију, и то: 1) да ли је надлежан за поступање по пријави; 2) да ли је пријава поднета од стране лица овлашћеног за подношење пријаве и да ли је потписана у складу са законом;

3) да ли је податак или документ предмет регистрације; 4) да ли је податак или документ чија се регистрација захтева већ регистрован; 5) да ли пријава садржи податке и чињенице потребне за регистрацију; 6) да ли су уз пријаву приложени прописани документи, чија је садржина и форма одређена законом; 7) да ли су чињенице из пријаве сагласне чињеницама из докумената приложених уз пријаву и подацима који су регистровани у регистру који поступа по пријави, односно са подацима регистрованим у надлежном регистру, а који су јавно доступни; 8) да ли је у регистру који поступа по пријави под истим називом већ регистровано друго правно лице или је већ поднета пријава за регистрацију под истим називом или је назив већ резервисан у складу са законом, односно да ли је назив одређен у складу са законом; 9) да ли је уз пријаву приложен доказ о уплати накнаде за вођење поступка регистрације на основу кога се може утврдити да је уплаћена накнада на текући рачун Агенције; 10) да ли је пријава поднета у законом прописаном року, ако је рок услов за регистрацију; 11) да ли је пријава која се подноси након што је регистратор претходно донео решење којим одбацује пријаву поднета у прописаном року; 12) да ли је регистрација податка или документа у супротности са посебним законом; 13) да ли је регистрација податка или документа у супротности са актом надлежног органа донетим у складу са законом (чл. 14. ЗПУАПР).

Ако утврди да нису испуњени услови за регистрацију из претходно наведених тачака 1), 3), 4), 10, 11, 12) и 13), регистратор доноси решење којим одбацује пријаву. Ако нису испуњени услови за регистрацију из претходно наведених тачака 2), 5), 6), 7), 8) и 9), регистратор доноси решење којим одбацује пријаву и утврђује који услови за регистрацију нису испуњени. Ако подносилац пријаве, у року од 30 дана од дана објављивања решења којим је одбачена пријава и утврђено који услови за регистрацију нису испуњени, поднесе нову регистрациону пријаву, уз позивање на број решења којим је ранија пријава одбачена и отклони све утврђене недостатке, за вођење поступка регистрације плаћа половину прописаног износа накнаде за регистрацију. Уз ту нову пријаву подносилац пријаве дужан је да приложи само недостајућу, односно уредну документацију ради отклањања недостатака утврђених решењем којим је ранија пријава одбачена. (чл. 17. ЗПУАПР).

Регистратор решењем одлучује о пријави у року од пет дана од дана пријема пријаве (чл. 15. ЗПУАПР). Ако су испуњени услови за регистрацију, регистратор без учешћа подносиоца пријаве у поступку, доноси решење којим усваја пријаву. Ако се пријава односи на регистрацију два или више податка или документа, пријава се делимично усваја тако што се региструју подаци или документи за чију су регистрацију испуњени услови, а о пријави у осталом делу се пријава, у зависности од разлога, или у потпуности одбацује или одбацује уз утврђивање који услови за регистрацију нису испуњени (чл. 18. ЗПУАПР). Ако регистратор не одлучи о пријави у року од 5 дана од дана пријема пријаве, сматраће се да је пријава усвојена, о чему доноси решење и тражену регистрацију, без одлагања, спроводи у регистар, изузев у случајевима када нису испуњени услови претходно наведени у тачкама 1), 3) и 4) (чл. 19. ЗПУАПР).

Одлуке регистратора донете у поступку регистрације истовремено се и објављују. Регистровани подаци и документи истовремено се објављују са доношењем решења којим се пријава усваја. Регистрација производи правно дејство према трећим лицима наредног дана од дана објављивања, с тим да регистрација производи правно дејство за убудуће (чл. 22. ЗПУАПР).

Ако је приликом регистрације начињена грешка у писању, рачунању или друга очигледна грешка, регистратор ће, у року од пет радних дана од дана сазнања за грешку или од дана подношења захтева за исправку, извршити исправку грешке у регистру и о томе донети решење. Ако регистратор, одлучујући о захтеву за исправку грешке, утврди да грешка није начињена, доноси решење којим се захтев одбија као неоснован (чл. 23. ЗПУАПР).

Достављање писменог отправака одлуке регистратора врши се на захтев подносиоца пријаве и то: 1) поштанском пошиљком, на регистровану адресу за пријем поште правног лица или предузетника; 2) поштанском пошиљком, на адресу седишта правног лица или предузетника, ако адреса за пријем поште није регистрована; 3) слањем на регистровану адресу за пријем електронске поште у складу са прописима којима се уређује електронско пословање; 4) преузимањем у седишту Агенције или њених организационих делова; 5) поштанском пошиљком, на адресу пребивалишта или боравишта физичког лица које је странка у поступку. Ако је поднета електронска пријава, отправак одлуке регистратора у електронској форми доставља се на регистровану адресу за пријем електронске поште или на адресу за пријем електронске поште која је у пријави означена. Достављање писменог отправака одлуке регистратора сматра се извршеним даном слања на адресу одређену на претходни начин. Ако је пријаву поднео пуномоћник достављање отправака одлуке се врши на адресу пуномоћника (чл. 24. ЗПУАПР).

Против одлука регистратора лице овлашћено за подношење пријаве може да поднесе жалбу Министру спорта, преко Агенције, у року од 30 дана од дана објављивања одлуке. Жалба не задржава извршење. Ако подносилац пријаве изјави жалбу на решење којим је пријава одбачена и утврђено који услови за регистрацију нису испуњени и истовремено отклони недостатке утврђене решењем, сматраће се да радње предузете ради отклањања утврђених недостатака нису ни предузете, односно наставиће се поступак по жалби. На интернет страни Агенције објављују се подаци о примљеној жалби (чл. 25. ЗПУАПР).

У жалби се наводи број и датум одлуке која се жалбом побија, разлози побијања, идентификациони подаци о подносиоцу жалбе и потпис подносиоца жалбе. Подносилац жалбе не може у жалби да се позива на чињенице које нису унете у пријаву и документа која уз пријаву нису приложена (чл. 27. ЗПУАПР).

Ако регистратор утврди да је жалба неблаговремена, недопуштена или изјављена од неовлашћеног лица, доноси решење којом је одбацује. Ако регистратор утврди да је жалба основана, измениће побијану одлуку или ставити ван снаге решење о одбацивању пријаве и донети решење о усвајању пријаве. Ако регистратор у року од пет радних дана од

дана пријема уредне жалбе не одлучи на неки од наведених начина, жалбу без одлагања доставља Министру спорта (чл. 28. ЗПУАПР). Министар о жалби одлучује у року од 30 дана од дана пријема жалбе у Министарству спорта. Министар може: 1) одбацити жалбу ако је неблаговремена, недопуштена или поднета од неовлашћеног лица, ако регистратор није то учинио; 2) одбити жалбу као неосновану; 3) усвојити жалбу и укинути одлуку и вратити регистратору предмет на поновно одлучивање; 4) усвојити жалбу и укинути одлуку и сам одлучити о пријави. Одлука о жалби доставља се регистратору који је дужан да ту одлуку достави странци у року од осам дана од дана пријема (чл. 29 ЗПУАПР).

Регистратор, када утврди да је податак или документ регистрован, а да у моменту регистрације нису били испуњени услови за његову регистрацију, укинуће своју одлуку и брисати податак или документ, најкасније у року од 12 месеци од наредног дана од дана објављивања регистрованог податка или документа. Решење о брисању регистрованог податка или документа доставља се лицу чији је податак или документ брисан. Истовремено са брисањем регистрованог податка или документа успоставља се претходно регистровано стање. Подносилац пријаве по основу које је извршена регистрација податка или документа који је брисан, има право на жалбу Министру спорта (чл. 30. ЗПУАПР).

Правна средства, прописана законом којим се уређује општи управни поступак, сходно се примењују и на одлуке донете у поступку регистрације. Одлуке донете у поступку по тим правним средствима производе дејство за убудуће.

Одлука Министра спорта по жалби је коначна и против ње се може покренути управни спор. Против правноснажне одлуке Управног суда странка и надлежни јавни тужилац могу да поднесу Врховном суду захтев за преиспитивање судске одлуке (чл. 32. ЗПУАПР).

1.4.1.32. Када је регистрација оснивања спортског удружења ништава, односно када се поништава регистрација одређеног податка о спортском удружењу?

Према чл. 69. ст. 1. Закона о спорту, регистрација оснивања спортског удружења, односно регистрација одређеног податка о спортском удружењу ништава је:

- 1) ако су у регистрационој пријави наведени неистинити подаци;
- 2) ако је регистрација извршена на основу лажног документа (лажног општег или појединачног акта), документа издатог у незаконито спроведеном поступку или документа са неистинитим, односно незаконитим подацима;
- 3) ако постоје други законом предвиђени разлози.

1.4.1.33. Ко може и под којим условима да тражи да се утврди да је регистрација оснивања спортског удружења ништава, односно да се поништи регистровани података о спортском удружењу?

Члан спортског удружења, спортско друштво и спортски савез у који је спортско удружење учлањено, друго лице које има правни интерес да се утврди ништавост регистрације, као и државни правобранилац, правобранилац аутономне покрајине и

правобранилац јединице локалне самоуправе на чијој територије је седиште спортског удружења, могу тражити тужбом за утврђење да се утврди да је регистрација оснивања спортског удружења ништава, односно тужбом за поништење да се поништи регистровани податак о спортском удружењу.

Тужба се подноси месно надлежном основном суду у року од 30 дана од дана сазнања тужиоца за разлоге ништавости, а најкасније у року од годину дана од дана регистрације.

По пријави тужиоца, уз коју се доставља доказ о покретању поступка за утврђивање ништавости, односно поништење регистрације, Регистратор ће у року од три дана у Регистар регистровати забележбу постојање спора за утврђивање ништавости, односно поништење регистрације.

Кад је правноснажном пресудом поништена регистрација одређеног податка о спортском удружењу, суд је дужан да у року од 15 дана од дана правноснажности достави пресуду Агенцији. На основу те пресуде, Регистратор брише ништаву регистрацију из Регистра. У овом случају, спортско удружење је обавезно да, у року од три месеца, од брисања ништаве регистрације из Регистра поднесе пријаву за регистрацију податка који замењује ништаву регистрацију, а у противном спортско удружење престаје, ако Законом о спорту није другачије утврђено.

Ако је правноснажном пресудом утврђена ништавост регистрације оснивања спортског удружења, Регистратор у Регистар региструје забележбу ништавости регистрације оснивања и о томе обавештава спортско удружење, Министарство спорта и надлежног спортског инспектора ради покретања поступка за брисање спортског удружења из Регистра (чл. 68. ст. 2-7. ЗС).

1.4.1.34. Како се стиче и под којим условима се може користити имовина спортског удружења?

Спортско удружење може стицати средства и остваривати приход од прилога, чланарине, донација и поклона, субвенција, наслеђа, камата на улоге, закупнине, дивиденди, услуга, спонзорства и других комерцијалних, маркетиншких, пословних и привредних делатности и активности, у складу са законом. Наведена средства су својина спортског удружења (чл. 70. ст. 1. и 2. ЗС).

За своје обавезе спортско удружење одговара целокупном својом имовином (чл. 75. ст. 1. ЗС).

Имајући у виду непрофитни карактер спортског удружења, његова имовина може да се користи једино за остваривање циљева утврђених статутом. Приходи остварени обављањем делатности спортског удружења користе се искључиво за остваривање статутарних циљева спортског удружења. Ова правила не односе се на давање члановима пригодних награда и накнада оправданих трошкова насталих остваривањем статутарних циљева спортског удружења (путни трошкови, дневнице, трошкови преноћишта и сл.),

испуњавање обавеза према члановима уговорених у складу са овим законом и исплату зарада запосленима (чл. 76. ЗС).

Имовина спортског удружења не може се делити његовим члановима. Удружење нема право да остварену добит од своје привредне или друге делатности расподељује својим оснивачима, члановима, члановима органа удружења, директорима, запосленима или са њима повезаним лицима (чл. 72. ст. 4. ЗС). Под повезаним лицима сматрају се лица која су као таква утврђена законом којим се уређују привредна друштва.

Располагање имовином спортског удружења супротно одредбама Закона о спорту ништаво је, односно не производи правно дејство (чл. 70. ст. 3).

Закон о спорту садржи и додатна правила за спортске објекте које су у власништу или које крости спортско удружење. Спортско удружење је обавезно да те спортске објекте користи у складу са прописима и наменом објекта, укључујући и обезбеђење употребне дозволе; одржава у технички исправном стању и да обезбеди одговарајуће санитарно-хигијенске услове, као и да предузме мере које омогућавају предупређење, односно смањење ризика настанка штете за кориснике и трећа лица и којима се на повећане ризике утиче (чл. 152. ст. 1. ЗС). Осим тога, спортско удружење може променти намену спортског објекта или његовог дела намењеног обављању спортске активности (укључујући случајеве потпуног или делимичног рушења спортског објекта или затварања објекта за коришћење у спортске сврхе услед мера реконструкције или одржавања које трају до годину дана, као и измене и могућности коришћења спортског објекта на начин да објекат може да користи значајно мањи број лица него раније) само на основу претходне сагласности о испуњености прописаних услова из чл. 154. ст. 2. ЗС од стране Министарства спорта. Изузетно, допуштена је трајна или привремена промена намене дела пратећег простора спортског објекта, укључујући и земљиште које припада спортском објекту, под условом да није у питању гардеробни, санитарни, гледалишни, паркинг и сличан простор, да промене не угрожавају извођење и праћење спортских активности и да не умањују функционалност објекта, на основу сагласности надлежног органа јединице локалне самоуправе (чл. 154. ст. 6. ЗС).

1.4.1.35. Када чланови спортског удружења и органи спортског удружења солидарно одговарају са спортским удружењем за обавезе спортског удружења?

Чланови спортског удружења и органа спортског удружења солидарно одговарају са спортским удружењем за обавезе спортског удружења ако поступају с имовином спортског удружења као да је у питању њихова имовина или злоупотребе спортско удружење као форму за незаконите или преварне циљеве. Поверилац спортског удружења може поднети тужбу против ових лица надлежном суду према седишту спортског удружења у року од шест месеци од дана сазнања за злоупотребу, а најкасније у року од пет година од дана злоупотребе. У случају да потраживање повериоца није доспело у тренутку сазнања за злоупотребу рок од шест месеци почиње да тече од дана доспећа потраживања (чл. 75. ЗС).

1.4.1.36. Под којим условима спортско удружење може основати привредно друштво или друго правно лице?

Ради прибављања средстава потребних за остваривање својих спортских циљева, спортско удружење може основати привредна друштва или друга правна лица, у складу са законом. Спортско удружење – оснивач користи целокупну остварену нето добит тог основаног правног лица за остваривање својих спортских циљева утврђених статутом (чл. 71. ЗС).

1.4.1.37. Под којим условима спортско удружење може да оснује спортско привредно друштво и на њега пренесе права и обавезе у погледу учешћа у одређеном рангу такмичења?

Спортско удружење може да оснује спортско привредно друштво и на њега пренесе права и обавезе у погледу учешћа у одређеном рангу такмичења и права и обавезе према одређеним спортским и другим ангажованим лицима, под условима и на начин утврђен законом и спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза (чл. 71. ст. 2. ЗС). У пракси се овакво оснивање допушта само између две такмичарске сезоне.

Новоосновано спортско привредно друштво одговара за обавезе спортског удружења – свог оснивача настале пре свог оснивања.

Спортско удружење које жели да оснује спортско привредно друштво на које би пренела права и обавезе у погледу учешћа у одређеном рангу такмичења и права и обавезе према одређеним спортским и другим ангажованим лицима, а поседује имовину и капитал у друштвеној или јавној својини мора да води рачуна да је чланом 179. ст. 4. Закона о спорту прописано да је овим спортским удружењима допуштено да располажу непокретностима у друштвеној или јавној својини на којој имају право коришћења и да доносе одлуке којима би се смањивао капитал, вршила реорганизација или располагало потраживањима, у знатном обиму и ван тока редовног обављања спортских активности и делатности, само уз претходну сагласност Владе, на предлог Министарства спорта. Ово ограничење важи до доношења закона којим би се регулисала приватизација имовине и капитала у друштвеној и јавној својини у организацијама у области спорта.

1.4.1.38. Под којим условима спортско удружење може непосредно да обавља привредну или другу делатност којом се стиче добит?

Спортско удружење може непосредно да обавља привредну или другу делатност којом се стиче добит у складу са законом којим се уређује класификација делатности. Спортско удружење региструје само једну привредну делатност под следећим условима: 1) да је привредна делатност у вези са статутарним циљевима тог спортског удружења; 2) да

је привредна делатност предвиђена статутом; 3) да је привредна делатност мањег обима, односно да се обавља у обиму потребном за остваривање циљева спортског удружења; 4) да је привредна делатност уписана у Регистар.

Спортско удружење може отпочети са непосредним обављањем привредне делатности тек након уписа у Регистар.

Послови које спортско удружење закључи супротно претходно наведеним ограничењима правно су ваљани, осим ако је треће лице знало или је морало знати за прекорачење (чл. 72. ст. 1-3. ЗС).

1.4.1.39. Под којим условима спортско удружење може да промени правни облик у спортско привредно друштво?

Једини случаја када спортско удружење може да промени правни облик, и то у друштво са ограниченом одговорношћу регулисан је чланом 71. ст. 3-9. ЗС.

Спортско удружење може да промени правни облик у спортско привредно друштво доношењем одлуке о организовању као друштво са ограниченом одговорношћу и преношењем оснивачких права на јединицу локалне самоуправе на чијој територији има седиште, уз претходну сагласност те јединице локалне самоуправе.

Новоосновано привредно друштво је правни следбеник спортског удружења чијом променом правног облика је настало, те преузима имовину и сва права и обавезе спортског удружења из кога је настало, укључујући и запослене.

Привредно друштво настало променом правног облика спортског удружења обавезно је да обавља исте спортске активности и спортске делатности као и спортско удружење.

Одлуку везане за промену правног облика доноси скупштина спортског удружења двотрећинском већином од укупног броја чланова скупштине спортског удружења. Спортско удружење пре доношења одлуке о промени правног облика проценом утврђује вредност имовине и укупног капитала. Одлука локалне самоуправе да бира прве органе привредног друштва.

Уписом привредног друштва у регистар привредних субјеката заступник спортског удружења подноси пријаву за брисање спортског удружења из Регистра. Пријава се подноси у року од седам дана од дана када је привредно друштво уписано у регистар привредних субјеката који води Агенција, а Агенција брише спортско удружење из Регистра са даном уписа привредног друштва у регистар привредних субјеката.

1.4.1.40. Које статусне промене може да врши спортско удружење?

Статусне промене спортског удружења представљају промену у правном положају удружења. Ове промене настају углавном као последица прилагођавања удружења условима обављања одређене активности у друштву. Статусне промене врше удружења као правна лица, тако да делови удружења немају никаква овлашћења у погледу статусних промена. Надлежност за одлучивање о статусним променама у искључивој је надлежности

скупштина удружења, и одлуке се доносе већином гласова од укупног броја чланова скупштине, ако статутом није утврђено да је за доношење одлуке потребан већи број гласова (чл. 52. ст. 21. и 3. ЗС).

Статусне промене спортског удружења јесу: припајање, спајање, подела и одвајање (чл. 78. ст. 1. ЗС). Статусном променом спортско удружење преноси целу своју имовину или њен део на једно или више постојећих или нових спортских удружења, која су његови општи правни следбеници. У истој статусној промени може да се комбинује припајање, спајање, подела и одвајање. У случају престанка спортског удружења услед статусне промене, не спроводи се ликвидација (чл. 78. ст. 2-4. ЗС).

Спортска удружења која учествују у лигашким спортским такмичењима могу вршити статусне промене ако се статусном променом не утиче на регуларност такмичења и уз претходну сагласност надлежног гранског спортског савеза. Споразум о замени назива између спортских удружења не сматра се статусном променом, у складу са Законом о спорту сачиња (чл. 78. ст. 5. ЗС).

Свако спортско удружење које учествује у статусној промени ва финансијски извештај према стању на дан доношења одлуке о спајању, припајању, подели и одвајању, у складу с прописима о рачуноводству и ревизији (чл. 79. ЗС).

Статусна промена извршена супротно закону ништава је (чл. 78. ст. 7. ЗС).

1.4.1.41. Како се врши и које је дејство припајања једног спортског удружења другом?

Припајање једног спортског удружења другом регулисано је чл. 80-82. ЗС.

Припајањем се преноси цела имовина једног спортског удружења (припојеник) на друго спортско удружење (припојилац), на основу уговора о припајању.

Припајање једног или више спортских удружења другом уписује се у надлежни Регистар. Уписом припајања у Регистар имовина припојеника прелази на спортско удружење припојеоца. На упис припајања сходно се примењују одредбе Закона о спорту о упису оснивања спортског удружења.

Уписом припајања у Регистар престаје да постоји припојено спортско удружење, а удружење припојилац наставља с радом под називом под којим је уписано у Регистар. Уписом припајања запослени и чланови припојеника постају запослени и чланови припојеоца.

Уз пријаву за упис припајања подносе се одлуке скупштина спортских удружења која учествују у припајању – о прихватању закључења уговора о припајању (у истоветном тексту), уговор о припајању, решење о упису у Регистар спортских удружења која се припајају, оглас о намери припајања објављен у средству јавног информисања специјализованом за спорт, које излази на територији целе Републике Србије и сагласност надлежног гранског спортског савеза ако спортска удружења учествују у лигашком спортском такмичењу.

Уговор о припајању садржи називе и седишта спортских удружења, одредбе у вези с преносом имовине спортског удружења које се припаја (тачан опис делова имовине који

се преносе, при чему је дозвољено упућивање на посебне исправе) и одредбе о правима чланова спортског удружења које се припаја. Повериоци спортских удружења која учествују у припајању могу, у року од 30 дана од дана објављивања огласа о покретању поступка припајања, захтевати обезбеђење својих потраживања или њихову исплату. Довољним обезбеђењем поверилаца сматра се изјава заступника спортских удружења која учествују у припајању да ће се имовином тих спортских удружења управљати одвојено до намирења поверилаца сваког спортског удружења посебно. У противном, надлежни суд може поништити припајање на захтев поверилаца. Нацрт уговора о припајању подлеже ревизији једног или више ревизора кога заједнички именују спортска удружења која учествују у припајању. Ревизор саставља писмени извештај о ревизији нацрта уговора о припајању који се подноси спортским удружењима која учествују у припајању у року одређеним актом о именовану и који садржи нарочито: образложени приказ свих важних делова имовине и обавеза спортских удружења која учествују у припајању; податке о примењеном методу процене вредности свих спортских удружења која учествују у припајању, разлоге због којих је примењен тај метод; податке о посебним тешкоћама у процени вредности спортских удружења која учествују у припајању, ако их је било. Скупштине спортских удружења не могу да донесу одлуку о прихватању закључења уговора о припајању пре него што размотре извештај ревизора.

1.4.1.42. Како се врши и које је дејство спајања спортских удружења?

Спајањем се оснива ново спортско удружење, на које се преноси укупна имовина два или више спортских удружења која се спајају (спојена спортска удружења). На спајање спортских удружења сходно се примењују одредбе Закона о спорту о припајању, а на новонастало спортско удружење – одредбе о оснивању спортског удружења. Уписом новог спортског удружења у надлежни Регистар престају да постоје спортска удружења која су се спојила.

Уписом новог спортског удружења у Регистар имовина спојених спортских удружења прелази на ново спортско удружење. Запослени и чланови спортских удружења која су се спојила постају запослени и чланови новог спортског удружења (чл. 83. ЗС).

1.4.1.43. Како се врши и које је дејство поделе спортског удружења?

Подела спортског удружења јесте статусна промена којом се спортско удружење дели на више спортских удружења, чиме оно престаје. Одлука о подели спортског удружења има правно дејство акта о оснивању. Поделом спортско удружење дели своју имовину на више делова коју преноси на више спортских удружења. У подели, делови имовине спортског удружења које се дели могу да се: припоје постојећем спортском удружењу; споје са постојећим спортским удружењем уз оснивање новог спортског удружења; оснују као нова спортска удружења; неки припоје једном или више постојећих спортских удружења, а други оснују као једно или више нових спортских удружења, са или без спајања са постојећим удружењима (чл. 84. ст. 1-3. ЗС).

На поделу се сходно примењују одредбе Закона о спорту о оснивању, спајању и припајању спортских удружења. У случају поделе, за обавезе спортског удружења које су постојале пре уписа поделе у надлежни Регистар, солидарно одговара свако учествујуће спортско удружење које постоји након уписа поделе. Спортско удружење коме је пренесен део имовине поделом, као општи правни следбеник, ступа у све правне односе подељеног спортског удружења, са трећим лицима, а у вези с пренесеним делом имовине .

Спортска удружења настала поделом се уписују у надлежни Регистар после закључења уговора о разграничењу средстава, права и обавеза (деобни биланс). Деобним билансом уређују се и питања везана за статус чланова спортског удружења и запослених. Заступници спортских удружења која учествују, односно настају у подели подносе пријаву за упис у Регистар поделе. Спортско удружење престаје уписом поделе у Регистар, без спровођења ликвидације.

1.4.1.44. Како се врши и које је дејство одвајања дела спортског удружења?

Одвајање јесте статусна промена којом се од спортског удружења одваја његов део, а спортско удружење остаје да постоји као правно лице. Одвајањем спортско удружење преноси један или више делова своје имовине на једно или више нових (одвајање оснивањем) или постојећих спортских удружења (одвајање припајањем).

На одвајање се сходно примењују одредбе Закона о спорту о оснивању, спајању и припајању спортских удружења. У случају одвајања, за обавезе спортског удружења које су постојале пре уписа одвајања у надлежни Регистар, солидарно одговара свако учествујуће спортско удружење које постоји након уписа одвајања. Спортско удружење коме је пренесен део имовине одвајањем, као општи правни следбеник, ступа у све правне односе спортског удружења од којег је одвојен његов део, са трећим лицима, а у вези с пренесеним делом имовине (чл. 84. ст. 4-7. ЗС) .

Спортска удружења настала одвајањем уписују се у Регистар после закључења уговора о разграничењу средстава, права и обавеза (деобни биланс). Деобним билансом уређују се и питања везана за статус чланова спортског удружења и запослених. Заступници спортских удружења која учествују, односно настају у одвајању подносе пријаву за упис у надлежни Регистар одвајања. Спортско удружење не престаје одвајањем његовог дела, већ мења статут ради усклађивања с променама које су у вези с одвајањем.

1.4.1.45. Када престаје спортско удружење?

Према члану 86. ст. 1. Закона о спорту, спортско удружење престаје:

- 1) ако се број чланова смањи испод броја потребног за оснивање, а надлежни орган удружења не донесе одлуку о пријему нових чланова у року од 30 дана;
- 2) ако надлежни орган спортског удружења донесе одлуку о престанку удружења;
- 3) статусном променом и променом правног облика која води престанку удружења;

4) ако му је изречена мера забране обављања спортских активности и делатности због тога што не испуњава услове за њихово обављање, а у року одређеном у изреченој мери не испуни те услове;

5) ако је правноснажном одлуком надлежног суда утврђено да је регистрација оснивања спортског удружења била ништава;

6) ако му је забрањен рад;

7) ако се утврди да је престало са радом;

8) у другим случајевима утврђеним законом, оснивачким актом или статутом спортског удружења који су наведени као основ за престанак удружења;

9) стечајем.

Спортско удружење престаје брисањем из надлежног Регистра (чл. 86. ст. 2. ЗС).

1.4.1.46. Шта бива са имовином спортског удружења у случају његовог престанка?

За случај престанка спортског удружења као прималац његове имовине статутом се може одредити само домаћа недобитна организација у области спорта.

Ако се у тренутку престанка спортског удружења не може поступити на начин одређен законом и статутом за расподелу имовине, или ако је спортско удружење престало на основу одлуке о забрани рада, имовина постаје својина јединице локалне самоуправе на чијој је територији било седиште спортског удружења и мора се употребити у сврхе које највише одговарају циљевима спортског удружења или у друге спортске сврхе. Ако јединица локалне самоуправе није у могућности да обезбеди испуњеност наведених услова, онда имовина постаје својина Републике Србије (чл. 77. ЗС).

1.4.1.47. Како се врши брисање спортског удружења из надлежног Регистра?

Околности: да се број чланова смањио испод броја потребног за оснивање (три), а надлежни орган удружења није донео одлуку о пријему нових чланова у року од 30 дана<, да је удружењу изречена мера забране обављања спортских активности и делатности због тога што не испуњава услове за њихово обављање, а у року одређеном у изреченој мери није испунило те услове; да је правноснажном одлуком надлежног суда утврђено да је регистрација оснивања спортског удружења била ништава; да је удружењу забрањен рад; да је утврђено да је удружење престало са радом; да постоје други случајеви утврђени законом (нпр. није у прописаном року именован и регистрован нови заступник спортског удружења и ако је једини заступник подено оставку – чл. 57. ст. 15. ЗС)), оснивачким актом или статутом спортског удружења који су наведени као основ за престанак удружења, решењем утврђује надлежни спортски инспектор. У овим случајевима, спортски инспектор подноси, у року од 15 дана од дана правноснажности решења којим је утврдио постојање разлога за престанак удружења, Агенцији за привредне регистре пријаву за брисање спортског

удружења из Регистра. Регистратор који води Регистар региструје у складу са Законом о спорту у Регистар испуњеност услова за престанак спортског удружења и, истовремено, објављује оглас о томе на интернет страници Регистра у непрекидном трајању од 30 дана. Ако Регистар у року од 60 дана од дана објаве огласа не прими решење надлежног суда о отварању стечаја над спортским удружењем које престаје, Регистратор који води Регистар по службеној дужности брише спортско удружење из Регистра (чл. 86. ст. 3, 5-7. ЗС).

У случају ако надлежни орган спортског удружења донесе одлуку о престанку удружења, брисање из надлежног Регистра врши се након спроведеног поступка ликвидације, односно стечаја спортског удружења (чл. 86. ст. 4. ЗС).

Од тренутка наступања околности које представљају разлог за престанак спортског удружења, осим престанка статусном променом и променом правног облика која води престанку удружења, оно не може обављати спортске активности и делатности (чл. 86. ст. 8. ЗС).

1.4.1.48. Када се спроводи ликвидација спортског удружења?

Ликвидација спортског удружења спроводи се када спортско удружење има довољно финансијских средстава за покриће свих својих обавеза и када надлежни орган спортског удружења донесе одлуку о престанку удружења. На спровођење ликвидације спортског удружења сходно се примењују одредбе закона којим се уређује ликвидација привредних друштава, ако Законом о спорту није друкчије одређено. У називу спортског удружења уписује се ознака „у ликвидацији“ (чл. 87. ст. 1, 2, и 7. ЗС).

Спортско удружење може престати и по скраћеном поступку ликвидације под условима и на начин утврђен законом којим се уређује ликвидација удружења (чл. 87. ст. 3. ЗС).

Од тренутка када су се стекли услови за покретање ликвидације, спортско удружење може предузимати само активности потребне за спровођење ликвидационог поступка. Доношењем одлуке о престанку спортског удружења ликвидацијом и именовањем ликвидационог управника престају овлашћења заступника и пуномоћника спортског удружења. Дејство отварања поступка ликвидације наступа регистрацијом ликвидације, података о ликвидационом управнику и објављивањем огласа о покретању ликвидације у складу са законом (чл. 87. ст. 4, 5. и 8. ЗС).

После окончања ликвидације спортског удружења, ликвидациони управник без одлагања подноси пријаву за брисање спортског удружења из надлежног Регистра, уз коју прилаже извештај о току ликвидације и изјаву да је сва имовина спортског удружења подељена у складу са законом и статутом спортског удружења (чл. 88. ст. 3. ЗС).

Након брисања спортског удружења из Регистра, у поступку који је покренуо спортски инспектор, за обавезе спортског удружења са примаоцем имовине неограничено солидарно одговарају чланови и органи спортског удружења који су поступали с имовином спортског удружења као да је у питању њихова имовина или су злоупотребили спортско

удружење као форму за незаконите или преварне циљеве, док чланови органа спортског удружења који су својом одлуком, донетом намерно или крајњом непажњом, проузроковали штету удружењу, одговарају солидарно са примаоцем имовине до висине штете коју су својим одлукама нанели спортском удружењу (чл. 89. ст. 3. ЗС).

Са имовином спортског удружења која преостане после намирења поверилаца ликвидациони управник поступа на начин предвиђен законом и статутом спортског удружења (чл. 88. ст. 1. ЗС).

Финансијски извештај састављен са даном завршетка ликвидације и извештај о спровођењу ликвидације одобрава скупштина спортског удружења, а ако се скупштина удружења не састане или не одржи због недостатка кворума, ликвидациони управник завршава поступак ликвидације и без одобрења (чл. 88. ст. 2. ЗС).

Лице које је примило имовину спортског удружења из ликвидационог остатка одговара до висине примљеног износа за евентуалне неизмирене обавезе спортског удружења у ликвидационом поступку (чл. 89. ст. 1. ЗС).

Имовина брисаног спортског удружења у случају „принудног гашења“ постаје имовина примаоца из члана 77. Закона о спорту (организација одређена статутом удружења са сличним циљевима или град/општина) који одговара до висине вредности примљене имовине за евентуалне неизмирене обавезе спортског удружења које престаје (чл. 89. ст. 2. ЗС).

1.4.1.49. Када се спроводи стечај спортског удружења?

Над спортским удружењем које је неспособно за плаћање спроводи се стечајни поступак, у складу са законом. На упис у Регистар података који се односе на стечај спортског удружења сходно се примењују одредбе закона којим се уређује стечајни поступак, и то одредбе о упису у надлежни регистар одлука из стечајног поступка. Ако је над спортским удружењем спроведен стечајни поступак, орган који је тај поступак спровео, у року од 15 дана од дана окончања поступка, доставља Агенцији доказ о томе, након чега се, по службеној дужности, спроводи брисање удружења из Регистра (чл. 90. ст. 1-3. ЗС).

Закон о спорту регулише само могућност за спровођење стечаја, уз упућивање на правила закона којим се стечај регулише. Такво решење је у основи рационално из следећих разлога: 1) за разлику од ликвидације удружења до које може доћи из различитих разлога али није спорно “позитивно пословање” удружења, стечај удружења се спроводи само у ситуацији када је оно трајније неспособно за плаћање својих дугова; 2) када је неко правно лице инсолвентно, са становишта правног поретка и заштите поверилаца нема битне разлике да ли је оно удружење грађана или привредно друштво; 3) дугови које је удружење направило потичу из грађанскоправних послова и логично је да спорне односе између поверилаца и дужника разреши надлежни суд, у поступку за који постоје и јасна правила и јасна пракса.

Према ставу Привредног апелационог суда, спортско удружење као правно лице и непрофитна организација може се у стечајном поступку понудити на продају као правно лице, будући да је одредбом чл. 58 ст. 1 Закона о удружењима прописано да се над удружењем које је трајније неспособно за плаћање спроводи поступак стечаја сходном применом одредаба закона којим се регулише стечај и пореских закона којима се уређује третман обвезника у стечају (чл. 90. ст. 1. ЗС), па како је један од Законом о стечају предвиђених начина уновчења имовине стечајног дужника и продаја стечајног дужника као правног лица то не постоје законске препреке да се та одредба примени и на спортско удружење као непрофитну организацију.

1.4.1.50. Када може да се забрани деловање спортског удружења?

Спортско удружење престаје и у случају забране рада.

Забрањено је деловање спортског удружења усмерено на насилно рушење уставног поретка, кршење зајемчених људских или мањинских права, или изазивање расне, националне или верске мржње. Одлуку о забрани рада спортског удружења чије је деловање супротно наведеним забранама доноси Уставни суд. Забрана рада спортског удружења односи се и на све делове удружења. Символи визуелног идентитета и друге ознаке спортског удружења коме је забрањен рад не смеју се јавно употребљавати. Ова правила сходно се примењују и на забрану рада спонтаних и привремених повезивања више лица за остваривање спортских циљева (чл. 93. Закона о удружењима).

Одлука о забрани рада спортског удружења може се заснивати на радњама чланова удружења ако постоји веза између тих радњи и деловања удружења или његових циљева, ако се радње заснивају на организованој вољи чланова и ако се према околностима случаја може сматрати да је удружење толерисало радње својих чланова.

Спортском удружењу ће се забранити рад ако се учлани у међународну организацију или удружење које делује ради остваривања законом забрањених циљева.

Уколико се забрани рад спортског савезу, забрана се односи се и на она спортска удружења у његовом чланству која су изричито била обухваћена поступком забране (чл. 50. ст. 2-4. ЗУ).

1.4.1.51. Ко може и под којим условима да оснује спортско привредно друштво?

Савремени спорт служи не само физичкој разоноди човека већ је постао и веома значајно привредно добро, које значајно учествује у укупном привредном животу савремених друштава. Организациони облици у спорту који су деценијама стварани на моделу удружења грађана постали су "претесни" за професионални спорт и у знатној мери неодговарајући правни оквир. Професионални спорт није, међутим, "обично привредно добро", па није ни једноставно заоденути спортски клуб у форму класичног привредног

друштва као потпуно одговарајућег организационог оквира. Чињеница да ни у западноевропским оквирима још није утврђен у потпуности јединствени модел организовања у професионалном спорту, довољно говори у том погледу.

Спортска привредна друштва су спортске организације (чл. 33. ст. 1. ЗС). Спортску организацију као привредно друштво (спортско привредно друштво) могу основати физичка и/или правна лица, у складу са законом (чл. 92. ст. 1. ЗС)).

Спортско удружење се са становишта Закона о спорту може појавити као оснивач неког спортског привредног друштва на два начина. Прво да оснује потпуно ново привредно друштво које ће почети да се такмичи од најнижег ранга такмичења (чл. 71. ст. 1. ЗС). Друго, да издвоји своју прву екипу у привредно друштво, односно да оснује спортско привредно друштво и на њега пренесе права и обавезе у погледу учешћа у одређеном рангу такмичења и права и обавезе према одређеним спортским и другим ангажованим лицима (чл. 71. ст. 2. ЗС).

Спортско привредно друштво може се основати као друштво са ограниченом одговорношћу или акционарско друштво, у складу са законом (чл. 92. ст. 2. ЗС).

Назив спортског привредног друштва не сме доводити у заблуду у погледу гране или области спорта коме припада спортско привредно друштво или о томе о каквој се врсти правног лица ради (чл. 92. ст. 8. ЗС).

Исто лице не може директно, посредно или преко повезаних лица, у смислу закона којим се уређују привредна друштва, бити власник, односно имати уделе или акције у више од једног спортског привредног друштва у истом степену такмичења, а у оквиру исте гране спорта може имати уделе или акције на које отпада највише 5% основног капитала спортског привредног друштва само у још једном спортском привредном друштву. Уделе, односно акције спортског привредног друштва не могу, директно, посредно или преко повезаних лица да имају ни лица чији послови и активности могу непосредно да утичу на такмичење у одговарајућој грани спорта, односно степену такмичења (спортске судије, спортски посредници, спортисти, тренери и др.), као и власници спортских кладионица и запослени у спортским кладионицама (чл. 92. ст. 11. и 12. ЗС).

Уколико неко лице стекне уделе, односно акције супротно одредбама Закона о спорту, дужно је да без одлагања отуђи свој удео, односно акције које је стекло иако није на то имало право, а док то не учини не може да оствари права из стечених удела, односно акција ни у једној спортској организацији. До отуђења удела, односно акција, права из удела, односно акција остварује повереник кога именује надлежни национални грански спортски савез. Лице које има уделе или акције у спортском привредном друштву, а које је изабрано или именовано на јавну функцију или на функцију у органу политичке странке дужно је да у року од 30 дана од дана избора или именовања управљачка права по основу удела или акција пренесе на правно или физичко лице које није са њим повезано лице, да их оно, у своје име, а за рачун функционера, врши до престанка јавне функције, односно функције у органу политичке странке и да о овом преносу обавести спортско привредно

друштво. Стицање удела, односно акција супротно Закону о спорту ништаво је (чл. 92. ст. 13 - 15. ЗС).

На спортско привредно друштво основано у форми акционарског друштва не примењују се одредбе закона којим је регулисано преузимање акционарских друштава путем објављивања понуда за преузимање (чл. 92. ст. 16. ЗС).

1.4.1.52. Које су обавезе спортског привредног друштва у обављању делатности?

Према чл. 92. став 3. Закона о спорту, спортско привредно друштво може обављати спортску активност и спортску делатност ако се те активности и делатности обављају као претежна делатност спортског привредног друштва.

На решавање спорова насталих у вези са обављањем спортских активности и делатности спортског привредног друштва са другим учесницима у систему спорта сходно се примењују одредбе Закона о спорту о спортској арбитражи (чл. 92. ст. 6. ЗС).

Према чл. 4. Закона о привредним друштвима, претежна делатност спортског привредног друштва се региструје у складу са законом о регистрацији, а спортско привредно друштво може обављати и све друге делатности које нису законом забрањене независно од тога да ли су одређене оснивачким актом, односно статутом. Законом о спорту није условљена регистрација или обављање спортских активности и спортских делатности од стране спортског привредног друштва издавањем претходног одобрења, сагласности или другог акта надлежног органа, тако да спортско привредно друштво може да почне са обављањем своје претежне делатности одмах након оснивања.

Спортско привредно друштво може да ангажује, односно региструје спортисте и спортске стручњаке на основу уговора који је закључен у складу са Законом о спорту (чл. 92. ст. 7. ЗС). Спортисти и спортски стручњаци не могу да буду „чланови“ спортског привредног друштва. Статус члана спортског привредног друштва може да има само власник удела у спортском привредном друштву

Него добит коју у текућој години оствари спортско привредно друштво мора бити најмање 70% реинвестирана у спортску делатност тог друштва (чл. 92. ст. 4. ЗС).

На повреду конкуренције при обављању спортских делатности од стране спортског привредног друштва сходно се примењују прописи којима се уређује заштита конкуренције, осим ако то није супротно самој природи спортских активности и спортских делатности (чл. 92. ст. 5. ЗС).

1.4.1.53. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране спортске организације?

Спортско привредно друштво може обављати спортску активност и спортску делатност ако испуњава прописане услове. Према чл. 92. став 3. Закона о спорту, спортско

привредно друштво може обављати спортску активност и спортску делатност ако испуњава услове из члана 35. Закона о спорту и ако се те активности и делатности обављају као претежна делатност спортског привредног друштва. Испуњеност тих услова утврђује решењем спортски инспектор у оквиру инспекцијског надзора. Спортска организација организована као привредно друштво може поред спортске активности за коју се региструје обављати и спортске и друге делатности, ако испуњава прописане услове за обављање сваке од тих делатности.

Спортска организација може обављати спортске активности и спортске делатности ако, у складу са Законом о спорту (чл. 35) и спортским правилима, има:

- 1) учлањене или уговором ангазоване спортисте;
- 2) ангазоване спортске стручњаке у зависности од врсте делатности;
- 3) обезбеђен одговарајући простор, односно спортске објекте и спортску опрему;
- 4) одговарајућу унутрашњу организацију и финансијска средства, ако учествује у спортским такмичењима.
- 5) осигурану безбедност спортиста и других учесника при обављању спортских активности и делатности;
- 6) одговарајући број животиња у спорту у којем учествују животиње.

Министар надлежан за спорт ближе уређује ове услове, а њихову испуњеност проверава спортски инспектор у поступку редовног инспекцијског надзора. Министар спорта је услови за обављање спортских активности и делатности од стране спортских организација ближе регулисао Правилником о ближим условима за обављање спортских активности и делатности.

1.4.1.54. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу учлањених или уговором ангажованих спортиста?

У односу на спортисте, сматра се да организација у области спорта има учлањене или уговором ангазоване спортисте ако:

- 1) у колективним спортовима има регистровану, код одговарајућег националног гранског спортског савеза, најмање једну спортску екипу са потребним бројем спортиста у складу са спортским правилима тог савеза;
- 2) у колективним спортовима има најмање 15 спортиста у млађим и омладинским категоријама, регистрованих код надлежног националног гранског спортског савеза у складу са правилима тог савеза, уколико се спортска организација такмичи у сениорском националном лигашком спортском такмичењу или професионалном такмичењу;
- 3) у појединачним спортовима има најмање пет спортиста регистрованих код одговарајућег националног гранског спортског савеза, у складу са спортским правилима тог савеза;
- 4) у спортској рекреацији и другим областима спорта најмање пет спортиста са потписаним приступницама или закљученим уговором у складу са Законом о спорту

Спортска организација је обавезна да учлани или уговором ангажује и региструје спортисте код надлежног националног спортског савеза најкасније до почетка првог наредног прелазног рока од дана свог уписа у надлежни регистар у спортским гранама у којима је предвиђен прелазни рок, а у другим спортским гранама најкасније у року од три месеца од дана свог уписа у надлежни регистар

1.4.1.55. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу ангажованих спортских стручњака?

У односу на спортске стручњаке, спортска организација може обављати делатности у области спорта ако има, у складу са Правилником о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности:

1) ангажованог најмање једног одговарајућег спортског стручњака за рад са спортистима и унапређење стручног рада, у зависности од врсте спортске активности, као и још једног одговарајућег спортског стручњака на сваких 160 спортиста;

2) спортска организација (спортски клуб) која се такмичи у сениорском националном лигашком спортском такмичењу или професионалном спортском такмичењу има ангажованог најмање:

- (1) једног спортског тренера за рад са спортистима и координацију стручног рада у спортској организацији (главни тренер),
- (2) једног спортског тренера на сваких додатних 160 спортиста,
- (3) једног спортског тренера као руководиоца програма развоја дечијег и омладинског спорта,
- (4) једно лице са одговарајућим спортским звањем у оквиру занимања менаџер у спорту (спортски директор, генерални секретар, секретар и сл.),
- (5) једно лице са одговарајућим спортским звањем које координира обављање послова који се односе на безбедност учесника спортских такмичења чији је организатор,
- (6) једног клубског лекара за бригу о медицинској заштити спортиста и примени антидопинг правила.

1.4.1.56. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу обезбеђења одговарајућег простора, односно спортског објекта?

Поред кадровских услова, спортска организација мора да има и одговарајући простор, односно спортске објекте. Сматра се да је тај услов испуњен, у складу са Правилником о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности, ако спортска организација има:

1) спортски објекат, односно простор за припреме (тренинг) и вежбање спортиста у току целе године (са основним просторијама, односно површинама за извођење једне или више спортских активности, пратећим простором, инсталацијама и одговарајућом техничком опремом), који испуњава услове утврђене спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза, у зависности од врсте и нивоа спортских активности;

2) спортски објекат за организовање спортских такмичења, уколико се организација бави таквом спортском делатношћу, који испуњава услове утврђене спортским правилима надлежног националног и међународног гранског спортског савеза, у зависности од врсте и нивоа такмичења;

3) пословну просторију (канцеларију) у којој се налази седиште организације, најмање површине од 6 м квадратних (по једном кориснику - организацији), са пратећим тоалетом, с тим да пословни простор спортске организације која се такмичи у националном рангу такмичења и професионалном спортском такмичењу и националног спортског савеза мора бити површине од најмање 12 м квадратних (по једном кориснику - организацији).

Спортска организација испуњава наведене услове уколико је власник спортског објекта, односно пословног простора или уколико га користи на основу права коришћења, уговора о закупу, уговора о послузи или на основу другог допуштеног правног основа. Који простор ће се сматрати одговарајућим, прописано је у зависности од врсте спорта.

1.4.1.57. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу обезбеђења одговарајуће спортске опреме?

Спортска организација мора, такође, да има и одговарајућу опрему. Сматра се да је овај услов испуњен, у складу са Правилником о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности, уколико спортска организација има:

1) лопте, тренерке, дресове, справе, уређаје и друге спортске реквизите потребне за опремање и активности спортиста, у складу са спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза, који су атестирани и одговарају стандардима који се траже за спортску опрему;

2) канцеларијску опрему - сто, столицу, орман на закључавање, телефон (фиксни или мобилни),

3) факс, компјутер, штампач и имејл и званичну интернет презентацију која садржи: основне податке о организацији (назив, седиште, заступник, органи, кратак историјат, чланство у националним и међународним савезима, систем такмичења, структура и број чланова); податке о реализацији програма који се финансирају из јавних прихода; податке о спортским резултатима; текст статута и општих аката; податке о издатим дозволама за рад спортским посредницима и другим спортским стручњацима; спортска правила или линк на спортска правила надлежног националног и међународног спортског савеза – ако се спортска организација такмичи у сениорској конкуренцију у највишем националном рангу такмичења;

4) прибор за пружање прве помоћи на спортском објекту на коме се организује обављање спортске активности и одржавају спортска такмичења.

1.4.1.58. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу обезбеђења унутрашње организације?

Спортска организација која учествује у спортским такмичењима мора да испуни и услове у погледу унутрашње организације, у складу са Правилником о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности (чл. 10-13. Правилника). Сматра се да су ти услови испуњени:

- уколико је обављање спортских активности и делатности организовано тако да је одвојен, односно јасно разграничен рад са спортистима од обављања других спортских делатности;
- уколико је обезбеђена безбедност спортиста и других учесника у обављању активности и делатности; ако су донета сва спортска правила и друга прописна општа акта и планови, усклађени са законом;
- ако су образовани сви органи у складу са законом и статутом;
- ако су испуњени други услови у погледу организације утврђени спортским правилима надлежног националног и међународног спортског савеза.

У сваком случају, спортска организација мора бити организована тако да је обезбеђено стално медицинско праћење свих спортиста регистрованих за спортску организацију. Спортиста не може да буде укључен у спортске активности у оквирима спортске организације уколико није утврђена његова здравствена способност за обављање спортских активности у складу са Законом.

Спортске организације које се такмиче у националном спортском такмичењу морају бити организоване тако да имају екипе млађих селекција које учествују у званичним такмичењима или програмима признатим од стране надлежног националног гранског спортског савеза, у складу са спортским правилима тог савеза, с тим да најмлађе узрастне категорије (испод 10 година) не морају да учествују у званичним такмичењима, већ се за тај узраст организују мини турнири, окупљања на локалном нивоу и сл.

Спортска организација која се такмичи у националном спортском такмичењу и професионалним такмичењима мора да има формиран секретаријат организације, као административно-техничку подршку органима спортске организације, спортистима и другим запосленим, који је доступан за комуникацију са члановима и са јавношћу најмање пет дана у недељи, у унапред утврђено и објављено време од најмање четири сата дневно.

1.4.1.59. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу обезбеђења финансијских средстава?

Спортска организација може да учествује на спортским такмичењима у одређеној спортској сезони уколико има планирана финансијска средства довољна за учешће у свим такмичењима током целе такмичарске сезоне, у складу са спортским правилима.

Спортска организација може да учествује на националном лигашком спортском такмичењу и професионалном спортском такмичењу у одређеној спортској сезони уколико, у складу са Правилником о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности, пре почетка такмичарске сезоне, има:

1) на пословном рачуну или у виду банкарске гаранције, или обезбеђена на други одговарајући начин у складу са спортским правилима, финансијска средства довољна за учешће у свим такмичењима током целе такмичарске сезоне;

2) уколико је надлежном националном гранском спортском савезу поднела пре почетка такмичења ревидирани финансијски извештај (извештај овлашћеног ревизора о извршеној ревизији финансијских извештаја);

3) испуњава друге финансијске услове утврђене спортским правилима којима се уређује издавање дозволе за сезону.

1.4.1.60. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу безбедности?

Спортска организација испуњава услове у погледу безбедности спортиста и других учесника при обављању спортских активности и делатности, у складу са Правилником о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности (чл. 16-19. Правилника), уколико:

1) спортски објекат на коме се обављају спортске активности и делатности испуњава услове утврђене законом и спортским правилима надлежних националних спортских савеза за обављање одређених врста спортских активности и спортских делатности;

2) спортска и друга опрема која се користи при обављању спортских активности и делатности испуњава прописане услове;

3) спортске активности и делатности воде одговарајући спортски стручњаци;

4) је спортска приредба која се организује пријављена и организована у складу са законом;

5) је утврђена процедура за осигурање да у спортским активностима и делатностима учествују само спортисти којима је утврђена здравствена способност у складу са Законом о спорту;

6) је утврђена процедура за осигурање да се спортисти не изложе спортским активностима које могу да угрозе или погоршају њихово здравствено стање, а посебно да деца не буду изложена активностима и физичким вежбањима која могу да угрозе или погоршају

њихово здравствено стање или да негативно утичу на психосоцијални и моторички развој или образовање;

7) је пре почетка обављања спортских активности и делатности проверено да ли постоје неуобичајене опасности и ризици бављења одређеном спортском активношћу, односно обављања одређене спортске делатности;

8) редарска служба на спортској приредби има најмање једног редара на 300 гледалаца, односно најмање једног редара на 150 гледалаца на ризичним спортским приредбама;

9) постоји детаљан план организовања спортске приредбе, у складу за законом и спортским правилима, који обавезно садржи: процену ризика, план обезбеђења (број редара и њихов распоред, правила понашања и овлашћења редара, комуникација са редарима, начин контроле приступа, сигурносне провере, дефинисање оперативног центра, одређење подручја и зона спортског објекта и његове непосредне околине, постављање ознака, време отварања улаза на спортском објекту за гледаоце, информације које се дају гледаоцима, начин одвајања гледалаца, лице које руководи редарском службом), план евакуације спортског објекта, план за случај нужде, израчунавање максималног сигурносног капацитета спортског објекта, одређење вође спортске приредбе.

Спортски објекат у или на коме се организује спортско такмичење мора да испуњава следеће безбедносне услове:

1) сви делови спортског објекта морају бити у складу са условима прописаним законом којим је уређено спречавање насиља и недоличног понашања на спортским приредбама и спортским правилима надлежних националних и међународних спортских савеза;

2) сви делови спортског објекта укључујући и улазе, излазе, степеништа, врата, пролазе, кровове, просторије, све јавне и приватне зоне и просторије, и сва опрема на спортском објекту морају да буду у складу са законом;

3) сви јавни пролази и степеништа у зони гледалишта морају да буду офарбана истом јарком светлом бојом, што важи и за све капије које воде од зоне гледалишта ка терену за игру и излазне капије спортског објекта;

4) сва излазна врата и капије на стадиону и све капије које воде из зоне гледалишта ка зони игралишта, морају да се отварају у правцу од гледалаца и морају да остану откључана док су гледаоци на спортском објекту;

5) код свих врата и капија мора да се обезбеди присуство једног редара;

6) у циљу спречавања нелегалног упада на спортски објекат, врата морају имати уређај за закључавање (резу), којим свако изнутра може брзо и једноставно да рукује;

7) објекат мора да поседује заштиту особа на терену и трибинама од удара грома, у складу са законом;

8) објекат мора да има довољно јако и равномерно распоређено озвучење, које ће омогућити јасну комуникацију са гледаоцима на свим деловима објекта, уколико се на спортском такмичењу очекује веће присуство гледалаца;

9) објекат мора поседовати план евакуације, којим се осигурава да се спортски објекат на најбржи могући начин може испразнити у хитним случајевима, на који је сагласност дало лице надлежно за безбедност спортских приредби надлежног националног спортског савеза;

10) уколико су на спортском објекту постављена седишта, она морају бити фиксирана, одвојена од осталих седишта, анатомска, нумерисана и морају поседовати атест произвођача седишта (столица);

11) трибине на спортском објекту морају бити подељене на независне целине, подељене по секторима ради лакше оријентације и безбедности, које су међусобно физички одвојене;

12) на спортском објекту мора постојати простор на коме ће се обезбедити паркинг места за возила организација учесника, судија и других званичних лица, који је изолован од гледалаца;

13) на спортском објекту морају бити изложена, на видним местима, правила понашања гледалаца, у складу са законом и спортским правилима, ван и унутар спортског објекта, како би била доступна свим посетиоцима;

14) излаз из свлационица и пут (пролаз) до терена мора бити недоступан за гледаоце и представнике медија;

15) на прозорима око спортског терена мора бити постављена одговарајућа жичана или друга заштита од ломљења стакла услед удара.

Спортски објект у или на коме се организује национално спортско такмичење, професионално такмичење или међународно спортско такмичење мора да поседује најмање једну просторију за прву помоћ и негу гледалаца у случају да је потребна медицинска помоћ на лицу места.

Просторија (амбуланта) за прву помоћ мора да испуни следеће услове: 1) да има одговарајућу површину; 2) мора да се налази на локацији где повређени гледаоци и амбулантна возила могу лако доћи, како са унутрашњих делова стадиона, тако и споља, ван стадиона; 3) врата и ходници који воде до собе за прву помоћ морају бити довољно широки да кроз њих могу да прођу носила и инвалидска колица; 4) осветљење, вентилација и уређаји за грејање морају бити у оптималном стању; 5) да има електричне прикључке, уређаје за топлу и хладну воду и санитарне просторије; 6) да има стаклени ормар за лекове и остали медицински материјал; 7) да располаже боцом са кисеоником и маску; 8) има апарат за мерење притиска; 9) најмање један кревет; 10) најмање два носила; 11) телефон.

На самом спортском објекту морају бити постављене јасно видљиве ознаке, које ће омогућити да се лако и брзо стигне до собе за прву помоћ.

Претходно наведене обавезе важе и за друге организације у области спорта.

1.4.1.61. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу организовања спортских припрема и кампова?

Спортска организација организовање спортских припрема и кампова у земљи и иностранству, које обухвата смештај и превоз спортиста (спортске припреме), мора предузети, у складу са Правилником о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности, тако да:

1) одговара годишњем плану и програму рада, који је усвојио надлежни орган организације;

2) програм реализације спортских припрема садржи: циљеве и задатке; садржај активности; планирани обухват учесника; носиоце предвиђених садржаја и активности; план дежурства; трајање, путне правце, техничку организацију, смештај и начин финансирања;

3) да је одређен стручни вођа спортских припрема;

4) путни правци, објекти и опрема буду одређени у складу са циљевима и задацима спортских припрема;

5) уколико се за реализацију спортских припрема користи нека агенција она буде изабрана тако да су обезбеђени најбољи услови за реализацију предвиђеног путовања, да поседује одговарајућу лиценцу министарства надлежног за туризам и да има искуство у спортском туризму;

6) је за превоз спортиста сачињен план превоза који обавезно садржи: избор одговарајућег превозног средства, превозника, цену превоза, утврђивање маршуте – руте, време поласка, одмора и доласка, техничке услове везане за исправност возила и хигијенско-санитарне услове у току превоза, начин преузимања и смештај спортиста у превозно средство;

7) уколико се за превоз користи сопствено путничко средство организације оно мора бити технички прегледано најкасније пет дана пре почетка пута, а возач који је ангажован за превоз учесника мора бити професионалац и не сме у претходна два дана да је возио више од осам сати дневно;

8) за путовање у иностранство буде обезбеђен лекар – пратилац;

9) спортисти учесници буду здравствено прегледани пре почетка путовања, осим ако имају важећу позитивну оцену здравственог стања за учешће на спортским такмичењима, издату у складу са Законом о спорту;

10) након окончања спортских припрема, стручни вођа спортских припрема поднесе организацији извештај о путовању, који надлежни орган организације обавезно разматра и увршћује, заједно са својом оценом, у годишњи извештај о раду организације;

11) стручни вођа спортских припрема води основну документацију: књигу евиденције учесника; здравствени протокол; књигу реализације програмских садржаја.

Стручни вођа спортских припрема може бити само лице које има искуство у организовању и реализовању сличних спортских садржаја. Стручни вођа спортских припрема спроводи програм који се односи на остваривање постављених циљева и задатака и одговарајућих садржаја, и стара се о безбедности и понашању учесника.

Уколико у спортским припрема учествују деца, односно лица која имају мање од 16 година живота, спортска организација мора спортске припреме организовати тако да:

- 1) свако дете има писану сагласност родитеља за учешће у спортским припремама;
 - 2) су родитељи претходно упознати са програмом, садржином и ризицима активности којима ће дете бити изложено, врстом превоза и смештаја, маршутом превоза, финансијским обавезама и другим елементима битним за давање сагласности;
 - 3) да се превоз аутобусом не обавља ноћу, у време од 22 до 5 часова;
 - 4) лице овлашћено за заступање спортске организације обавести најкасније у року од 48 сати пре отпочињања путовања надлежни орган унутрашњих послова о: превознику, месту и времену поласка учесника, броју ангажованих аутобуса и пријављених учесника који ће непосредно пре отпочињања путовања извршити контролу документације, техничке исправности возила предвиђених за превоз (морају поседовати записник о извршеном техничком прегледу аутобуса, не старији од пет дана) и тахографских уложака за претходна два дана за возаче који су ангажовани за превоз;
 - 5) дневне активности утврђене програмом спортских припрема буду реализоване до 22 часа;
 - 6) за спортске припреме буде обезбеђен лекар – пратилац, или лекар на месту припрема;
 - 7) за припреме дуже од седам дана родитељ, односно старатељ достави здравствени лист за дете спортисту, који садржи податке о здравственом, физичком и психичком стању детета, издат од стране изабраног лекара на основу здравственог картона.
- Претходно наведене обавезе важе и за друге организације у области спорта.

1.4.1.62. Ко и на који начин утврђује испуњеност услова за обављање спортских активности и спортских делатности од стране спортске организације?

Испуњеност прописаних услова за обављање спортских активности и спортских делатности од стране спортске организације утврђује решењем надлежни спортски инспектор у поступку инспекцијског надзора. На решење спортског инспектора може се уложити жалба Министарству спорта у року од 15 дана од дана достављања решења.

Утврђење испуњености услова за обављање спортских активности и спортских делатности од стране спортске организације је битно јер се само спортске организације које испуњавају ове услове могу удруживати у гранске спортске савезе (чл. 97. ст. 1. ЗС) и јер само спортске организације које испуњавају ове услове могу бити носиоци програма, односно пројеката који се финансирају из јавних средстава (чл. 118. ст. 4 и чл. 138. ст. 1. ЗС).

1.4.1.63. Под којим условима спортска организације одговара за штету коју проузрокују њени чланови и ангажована лица?

Према члану 23. Закона о спорту на одговорност за штету коју спортиста и спортски стручњак штету коју претрпи спортиста и спортски стручњак при бављењу спортским активностима, односно обављању стручног рада у спорту или је проузрокује другом лицу примењују се општа правила о одговорности за штету. Правом на накнаду штете не обухвата се она штета која је, у складу са спортским правилима, резултат уобичајених опасности и ризика бављења одређеном спортском активношћу, односно обављања одређеног стручног рада у спорту.

Спортска организација, по правилу, ангажује друга лица (тренере, клупске лекаре, физиотерапеуте и др.) да „раде“ уместо ње или заједно с њом у обављању спортских активности и спортских делатности. У односу на спортисте, спортски тренери, спортски лекари, спортски физиотерапеути и друга лица која је ангажовала спортска организација за обављање спортских активности и спортских делатности, имају, по правилу, или својство помоћника или својство радника спортске организације.

Према општим правилима о имовинској одговорности, противправне радње које изврше *помоћници спортске организације* урачунавају се спортској организацији, односно сматрају се као њене властите радње. То значи да ће он одговарати за њихове радње по правилима о одговорности господара посла за помоћнике у обављању посла. Између спортска организације и помоћника не мора чак ни постојати посебан правни однос. Довољно је фактичко коришћење помоћника. Својство помоћника имају и лица која је ангажовао сам помоћник (помоћникови помоћници) уколико се с тим, макар и прећутно, сагласила спортска организација. Ако је помоћник ангажовао друго лице мимо воље спортске организације или противно њеној вољи, он је одговоран за кривицу лица које је ангажовао, уколико је она узрок штете. Међутим, да би спортска организација била одговорна, потребно је да је помоћник проузроковао штету противправном радњом испуњавајући обавезу спортске организације према оштећеном спортисти или у вези са тим.

Одговорност за помоћнике у испуњењу неке обавезе је објективна, јер спортска организација, као господар посла, сноси ризик непрописног поступања својих помоћника. Основ њене одговорности није властита кривица при избору, надзору или упутствима, већ је битно постојање кривице помоћника. Међутим, пошто помоћник поступа у име спортске организације мерило за његову пажњу одређује се према личности господара посла. Од помоћника се тражи да покаже онолико пажње, знања и умешности колико се захтева и од господара посла кад он лично испуњава своју обавезу. Код спортских организација то је одређена „професионална“ пажња савесне и обазриве спортске организације, у зависности од организационог облика спортске организације (удружење или привредно друштво) и степена такмичења у коме учествује (разлика, на пример, између професионалног прволигашког клуба и аматерског сеоског клуба).

Одговорност спортска организације не искључује могућност да и помоћник одговара паралелно са њом. У обзир долази само неуговорна одговорност помоћника. Ако спортска

организација сама исплати оштећеног спортисту, стиче право да захтева накнаду од помоћника који је штету проузроковао, уколико је овај искључиво крив за штету. Ако се кривица може пребацити и спортској организацији и помоћнику, накнада се међу њима раздељује сразмерно кривици.

Нешто је друкчија ситуација *уколико штету проузрокује лице које има својство радника спортске организације*. За те штете одговара спортска организација. Радник који је штету проузроковао спортисти не одговара непосредно њему, него једино својој спортској организацији. Само у случају да је штету проузроковао намерно, радник је одговоран и оштећеном спортисти и то солидарно са својом спортском организацијом (чл. 170. ст. 2. Закон о облигационим односима -ЗОО). Претпоставка за одговорност спортске организације је да је противправна радња учињена у раду или у вези са радом (чл. 170. ст. 1. ЗОО). Спортска организација не одговара за штету коју њен радник проузрокује радњом која није предузета у циљу извршења обавеза које за њега произилазе из његовог радног односа, већ за њу одговара лично радник. Довољно је, међутим, да је та радња у вези са делокругом његових радних задатака. Штетна радња је извршена на раду ако је обављена у функцији рада, односно у оквиру послова који су му поверени као раднику. Реч је о радњама предузетим у току радног времена, на радном месту и у оквиру делокруга рада. Веза са радом постоји и када радник у оквиру радног места обавља недозвољене послове, што је код допинга правило, уколико без постојања радног односа не би се ни могла предузети одређене радње. Начелно, међутим, спортска организација не одговара ако радник без њеног знања и за свој рачун (знања њених органа) у раду предузме недозвољене радње. Штета коју радник проузрокује спортисти „у вези са радом“ обухвата случајеве штете ван радног места или ван радних задатака радног места (па макар и без дозволе спортске организације), али који су у узрочној вези са вршењем рада.

Спортска организација одговара и за своју и за кривицу свога радника. Она се може ослободити одговорности само „ако докаже да је радник у датим околностима поступао онако како је требало“, али не и доказујући да није погрешила у избору радника, у надзору над њим, у давању инструкција, или у организовању посла. Спортска организација сноси ризик за поступке својих радника, али за само проузроковање штете које је радник починио, спортска организација не одговара објективно него субјективно. Када радник спортске организације није поступао „онако како је требало“, цени суд у зависности од околности конкретног случаја. Али мерило, при том, није пажња која се при обављању одређених послова захтева од радника, већ од спортске организације која се бави одређеним спортским активностима и делатностима, у одређеном рангу такмичења (тзв. пажња доброг стручњака). И кад сам радник није крив за штету, може постојати кривица спортске организације. Међутим, ако је радник проузроковао штету трећем лицу опасном ствари, спортска организација одговара без обзира на кривицу.

Кад спортска организација исплати накнаду оштећеном спортисти стиче право регреса од радника који је штету починио само уколико је овај штету изазвао намерно или крајњом непажњом (чл. 171. ЗОО). Ако је штета последица кривице више радника, сваки од њих сноси део штете који је сам проузроковао. Ако се удео сваког радника не може утврдити,

они штету сnose на једнаке делове. Солидарна одговорност радника је могућа само ако су штету проузроковали кривичним делом.

Спортска организација може да *одговара и за штету коју проузрокују радње које предузме лице које је њен орган* (председник, генерални секретар и др.), уз услов да су радње предузете у вршењу или у вези са вршењем функција органа. Исто као за своје органе, спортска организација одговара и за своје заступника (физичка лица која немају својство органа). Услов је да је штета причињена у вршењу заступничких дужности. Радње које предузимају органи правних лица сматрају се радњама самог правног лица. Спортска организација одговара за своје органе независно од своје кривице. Међутим, радња органа којом је штета проузрокована треба да буде противправна и скривљена (деликт), осима ако је коришћена опасна ствар. Кад спортска организација исплати накнаду оштећеном, има право на накнаду (регрес) од лица које је штету скривило намерно или крајњом непажњом. То прво застарева у року од шест месеци од дана исплаћене накнаде штете (чл. 172. ст. 2. и 3. ЗОО).

1.4.1.64. У које националне евиденције у области спорта је спортска организација обавезна да се упише?

Спортска организација је обавезна да се упише у Националну евиденцију организација у области спорта, коју води Завод за спорт и медицину спорта Републике Србије, као и у Националну евиденцију програма и пројеката којима се остварује општи интерес у области спорта и задовољавају потребе и интереси грађана у аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе, када је носилац програма.

Спортска организација је дужна да поднесу пријаву за упис у наведене националне евиденције најкасније до краја фебруара текуће године за претходну годину. Свака промена података који се воде у националној евиденцији мора се пријавити у року од 30 дана од настанка промене.

Спортска организација је обавезна да поднесе пријаву за упис података за спортисте, спортске стручњаке и стручњаке у спорту који у организацији обављају спортске активности и делатности (за коју је регистрован, односно уговорно ангажован), у Националне евиденције: категорисаних и других спортиста такмичара; спортских стручњака и стручњака у спорту; физичких спортских повреда и начина њиховог лечења врхунских спортиста и спортиста националних спортских репрезентација. Осим тога, обавезна је да поднесе пријаву за упис података за спортске објекте чији је власник, односно корисник и велике међународне спортске приредбе чији је организатор у Националне евиденције: спортских објеката; великих међународних спортских приредаба у Републици Србији.

Уз пријаву за упис у националну евиденцију прилаже се документација којом се потврђује веродостојност података који се уписују у складу са овим правилником.

1.4.2. Спортско друштво

1.4.2.1 Шта је спортско друштво?

Према Закону о спорту, спортске организације могу се, ради уређивања и остваривања заједничких циљева и интереса, као и заједничког наступања у области спорта, удруживати у спортска друштва (чл. 96. ст. 1. ЗС). Закон о спорту издваја спортска друштва од осталих савеза, јер су она више "заједница"(сложена спортска организација) него прост савез спортских организација. Основна карактеристика спортских друштава јесте већа унутрашња кохезија и зависност удружених чланица него што је то случај код "обичних" савеза и заједничко основно име свих удружених чланица. Погледају ли се одредбе Закона о спорту, видеће се да он спортска друштва у ствари и не третира као савез спортских организација него као самосвојну организацију у области спорта коју су основале спортске организације.

Спортско друштво као удружење оснива се споразумом (уговором, одлуком) најмање три спортске организације који оне закључују на начин одређен њиховим статутима. На оснивање, упис у регистар и обављање спортских активности спортског друштва сходно (у мери у којој је то могуће, односно у мери која уважава специфичности спортско друштво) примењују се одредбе Закона о спорту које се односе на спортска удружења (чл. 96. ст. 3. ЗС).

Специфичност спортског друштва је и у томе да су оснивачи увек спортске организације као правна лица. Уписом у одговарајући регистар, спортско друштво добија статус правног лица.

1.4.2.2. Које су надлежности спортског друштва у односу на његове чланове?

Спортско друштво има у односу на његове чланове надлежности утврђене одлуком о оснивању и статутом спортског друштва, осим ако оне не би биле у супротности са Законом о спорту.

Спортско друштво је носилац права на заједнички назив и заједничке симболе, ако статутом спортског друштва није друкчије одређено (чл. 96. ст. 2. ЗС).

1.4.3. Грански спортски савези

1.4.3.1. Ко се може удруживати у грански спортски савез?

Спортске организације, територијални грански спортски савези, самостални професионални спортисти, савези и стручна и друга удружења у одређеној грани спорта која испуњавају услове за обављање спортских активности и делатности прописане овим законом

могу се, ради уређивања питања од заједничког интереса, заједничког репрезентовања, уређивања питања организовања такмичења и статуса спортиста у одређеној грани спорта, удруживати у гранске спортске савезе за једну или више спортских грана, у складу са законом и спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза. Наведене организације морају бити уписане у Регистар (чл. 97. ст. 1. и 2. ЗС).

Спортске организације које окупљају лица с инвалидитетом могу се удруживати по спортским гранама или по другом критеријуму, у складу са спортским правилима надлежних међународних спортских савеза (чл. 97. ст. 4. ЗС).

1.4.3.2. Да ли је грански спортски савез дужан да прими у чланство организације у области спорта које су регистроване за грану спорта за коју је грански спортски савез надлежан?

Надлежни национални грански спортски савез, односно грански спортски савез члан надлежног националног гранског спортског савеза дужан је да прими у чланство субјекте који се могу према Закону о спорту удруживати у гранске спортске савезер у року од 60 дана од дана подношења уредног захтева за пријем у чланство, ако је њихов статут у складу са статутом тог савеза (чл. 97. ст. 3. ЗС).

1.4.3.3. Који су циљеви оснивања гранског спортског савеза?

Грански спортски савези оснивају се првенствено с циљем: развоја спортске гране, односно спортских активности и делатности у подручју свог деловања; усклађивања активности својих чланова; репрезентовања националног спорта у подручју свог деловања; стварања услова за постизање врхунских спортских резултата; организовање и вођење спортских такмичења; учешћа у унапређивању стручног рада спортских стручњака; подстицања бављења спортом, посебно деце и омладине, у свом подручју деловања (чл. 97. ст. 1. ЗС).

1.4.3.4. На који начин се оснива грански спортски савез?

На оснивање, упис у надлежни Регистар, обављање спортских активности и спортских делатности, стицање средстава и остваривање прихода, решавање спорова, одговорност, забрану дискриминације, назив, ангажовање спортиста и спортских стручњака, општа и појединачна акта, као и на друга питања у вези с радом гранских спортских савеза, сходно се примењују одредбе Закона о спорту које се односе на спортска удружења.

Грански спортски савези уписују се у Регистар спортских удружења, друштава и савеза.

Грански спортски савез се може основати ако на подручју за које се оснива има најмање три регистроване спортске организације у грани спорта за коју се тај савез оснива (чл. 98. ст. 2. ЗС).

1.4.3.5. Како се стиче статус надлежног националног гранског спортског савеза?

Надлежни национални грански спортски савез јесте онај национални грански спортски савез који уређује путем спортских правила обављање спортских активности и спортских делатности у одређеној грани спорта, у складу са Законом о спорту (чл. 3. ст. 1. тач 18) ЗС).

Надлежни национални грански спортски савез јесте највиши облик удруживања у Републици Србији у одговарајућој грани спорта (чл. 99. ст. 1. ЗС). Само један спортски савез може да стекне статус надлежног националног гранског спортског савеза у једној грани спорта, осим у случају спорта особа са инвалидитетом (чл. 99. ст. 3. ЗС).

Статус надлежног националног гранског спортског савеза стиче се на основу акта који доноси Министар спорта, у складу са чланом 120. ст. 2. тач. 1) Закона о спорту. У питању је Правилник о надлежним националним спортским савезима за спортске гране и области спорта. Пре доношења Правилника, Министарство спорта прибавља мишљење Олимпијског комитета Србије, Параолимпијског комитета Србије и Спортског савеза Србије.

У децембру 2024. години, од 150 грана спорта за 127 грана су утврђени надлежни национални спортски савези, а за 23 гране спорта нису (Сурфинг, Банди, Даме, Dragon Boat, Icestock sport, Минигольф, Netball, Pelote Bosque, Поло, Racquetball, Sepaktakraw, Ски алпинизам, Sleddog, Soft тенис, Сумо, Fistball, Florball, Flying Disk, Casting, Текбол, Електронски спорт, Преферанс, Strongman, Касачки спорт).

1.4.3.6. Који су услови (критеријуми) за стицање статуса надлежног националног гранског спортског савеза?

Услови које треба да испуни неки национални спортски савез да би могао да стекне статус надлежног националног гранског спортског савеза прописани су чл. 120. ст. 3. Закона о спорту. Ти услови се односе на: организацију савеза, броја учлањених организација и спортиста, економску снагу, медијски и друштвени утицај, развијеност спортске гране, националну и међународну организованост и традицију, чланство у надлежном међународном спортском савезу, систем такмичења, испуњеност прописаних услова за обављање спортских активности и делатности, као и спортске резултате.

Савез који жели да стекне статус надлежног националног гранског спортског савеза подноси предлог Министарству спорта за измену, односно допуну Правилника о надлежним националним спортским савезима за спортске гране и области спорта. Уз предлог мора бити приложен елаборат у коме се образлаже испуњеност услова, односно критеријума прописаних Законом о спорту за стицање статуса надлежног националног гранског спортског савеза за

одређену грану спорту и документација из које произилази испуњеност услова, односно којом се поткрепљују наводи из елабората.

1.4.3.7. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране гранских спортских савеза?

Грански спортски савези могу обављати спортске активности и спортске делатности уколико, у складу са законом, спортским правилима и Правилником о ближим условима за обавање спортских активности и спортских делатности имају: 1) ангажоване спортске стручњаке у зависности од врсте делатности; 2) обезбеђен одговарајући простор, односно спортске објекте и спортску опрему; 3) одговарајућу унутрашњу организацију; 4) осигурану безбедност спортиста и других учесника при обављању спортских активности и делатности. Неки од наведених услова се траже само за надлежне националне гранске спортске савезе.

1.4.3.8. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране гранских спортских савеза у односу на спортске стручњаке?

Сматра се да надлежни национални грански спортски савез има ангажоване одговарајуће спортске стручњаке уколико има ангажованог најмање: 1) једног спортског тренера за рад са спортистима и координацију стручног рада у савезу (главни тренер); 2) једног спортског тренера као руководиоца програма развоја дечијег и омладинског спорта; 3) једног спортског тренера као руководиоца програма развоја женског спорта; 4) једно лице са одговарајућим спортским звањем у оквиру занимања менаџер у спорту (спортски директор, генерални секретар, секретар и сл.), за оперативно извршне послове и старање о уговорима и трансферима спортиста; 5) једно лице са одговарајућим спортским звањем које координира обављање послова који се односе на безбедност учесника спортских такмичења која су у ингеренцији савеза; 6) једног лекара спортских репрезентација за бригу о медицинској заштити спортиста и примени антидопинг правила.

Надлежни национални грански спортски савези морају да имају запосленог или ангажованог спортског стручњака или стручњака у спорту са положеним спортским стручним испитом.

1.4.3.9. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране гранских спортских савеза у односу на простор?

Грански спортски савез има одговарајући простор, односно спортске објекте ако има:
1) одговарајући спортски објекат, односно простор за припреме (тренинг) и вежбање спортиста у току целе године (са основним просторијама, односно површинама за извођење једне или више спортских АКТИВНОСТИ, пратећим простором, инсталацијама и одговарајућом

техничком опремом), који испуњава услове утврђене спортским правилима надлежног националног спортског савеза, у зависности од врсте и нивоа спортских активности;

2) одговарајући спортски објекат за организовање спортских такмичења, уколико се савез бави таквом спортском делатношћу, који испуњава услове утврђене спортским правилима надлежног **НАЦИОНАЛНОГ** и међународног гранског спортског савеза, у зависности од врсте и нивоа такмичења;

3) пословну просторију (канцеларију) у којој се налази седиште савеза, најмање површине од 6 m² (по једном кориснику – организацији), са пратећим тоалетом, с тим да пословна просторија националног гранског спортског савеза мора бити површине од најмање 12 m² (по једном кориснику – организацији). Савез испуњава просторни услов уколико је власник спортског објекта, односно пословног простора или уколико га користи на основу права коришћења, уговора о закупу, уговора о послузи или на основу другог допуштеног правног основа.

Уколико је савез регистрован за обављање спортских активности у више грана спорта, услови у погледу потребног објекта требају бити испуњени за сваку од тих грана спорта.

1.4.3.10. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране гранских спортских савеза у односу на спортску опрему?

Грански спортски савез има одговарајућу спортску опрему уколико има:

1) канцеларијску опрему – сто, столицу, орман на закључавање, телефон (фиксни или мобилни), а надлежни национални спортски савези и факс, компјутер, штампач, имејл и званичну интернет презентацију која садржи: основне податке о организацији (назив, седиште, заступник, органи, кратак историјат, чланство у националним и међународним савезима, систем такмичења, структура и број чланова); податке о реализацији програма који се финансирају из јавних прихода; податке о спортским резултатима; текст статута и општих аката; податке о издатим дозволама за рад спортским посредницима и другим спортским стручњацима; спортска правила или линк на спортска правила надлежног националног и међународног спортског савеза;

2) прибор за пружање прве помоћи на спортском објекту на коме се организује обављање спортске активности и одржавају спортска такмичења;

1.4.3.11. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране гранских спортских савеза у односу на унутрашњу организацију?

Надлежни национални грански спортски савези испуњавају услове у погледу унутрашње организације:

1) уколико је обављање спортских активности и делатности организовано тако да је одвојен, односно јасно разграничен рад са спортистима од обављања других спортских делатности;

2) уколико је обезбеђена безбедност спортиста и других учесника у обављању активности и делатности;

3) ако су донета сва спортска правила и друга прописна општа акта и планови, усклађени са законом;

4) ако су образовани сви органи у складу са законом и статутом;

5) ако су испуњени други услови у погледу организације утврђени спортским правилима надлежног националног и међународног спортског савеза.

Надлежни национални грански спортски савез мора бити организован тако да, у складу са правилима надлежног међународног спортског савеза, омогућава обухватање (учлањење) свих организација из гране спорта коју представља.

1.4.3.12. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране гранских спортских савеза у односу на безбедност?

Грански спортски савез мора да испуни услове у погледу безбедности спортиста и других учесника при обављању спортских активности и делатности који се траже и за спортске организације, укључујући и оне који се траже за организовање спортских припрема и кампова у земљи и иностранству, које обухвата смештај и превоз спортиста.

1.4.3.13. Која су законска овлашћења и надлежности надлежног националног гранског спортског савеза?

Надлежни национални грански спортски савези су врх пирамидалног организовања у одређеној грани спорта и имају монополски положај у гранама спорта за које су надлежни. У складу са таквим положајем, Закон о спорту им даје и признаје бројна овлашћења и надлежности:

- Надлежни национални грански спортски савез има искључиву улогу у одређеној грани спорта за репрезентовање националног спорта на међународним такмичењима и у међународним спортским савезима, организовање и вођење националних спортских такмичења и уређење обављања спортских активности и делатности путем спортских правила (чл. 99. ст. 2. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез може да користи у свом називу назив Републике Србије, у складу са законом (чл. 99. ст. 4. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез утврђује спортска правила у одговарајућој грани спорта, а у складу са законом и спортским правилима надлежног међународног спортског савеза, којима утврђује: 1) систем, пропозиције, правила и календар

такмичења, укључујући и одређивање аматерских и професионалних спортских такмичења и лига; 2) правила за организовање спортских такмичења; 3) услови и критеријуми за учешће на спортским такмичењима и поступак утврђивања њихове испуњености, укључујући и услове за наступ страних спортиста и спортиста који наступају за стране репрезентације; 4) услови и критеријуми за учешће на националном лигашком спортском такмичењу, односно професионалном спортском такмичењу и поступак утврђивања њихове испуњености (дозвола за сезону); 5) начин и поступак регистровања уговора између спортисте, односно спортског стручњака и спортске организације и опште (минималне) услове за закључење уговора између спортисте, односно спортског стручњака и спортске организације; 6) услови за организовање и учешће спортских организација у такмичењима за подручје више држава или више региона различитих држава; 7) услови и начин регистровања спортиста и спортских стручњака за спортску организацију, укључујући и регистровање страних спортиста и спортских стручњака; 8) мере за спречавање негативних појава у спорту (допинг, насиље и недолично понашање, лажирање спортских резултата, расизам и шовинизам, нелегално клађење и др.); 9) медицинска заштита спортиста; 10) дисциплински поступак и дисциплинске казне; 11) статус спортиста и спортских стручњака и преласци спортиста и спортских стручњака у домаће и иностране спортске организације, укључујући трансфере и уступање спортиста између спортских организација; 12) услови за вршење посредовања у преласцима спортиста и спортских стручњака из једне у другу спортску организацију; 13) статус спортских судија, суђење на такмичењима, надзор над суђењем и статус и надлежности других службених лица на спортским такмичењима; 14) обављање стручног рада у спортским организацијама; 15) друга питања утврђена законом и спортским правилима надлежног међународног спортског савеза (чл. 100. ст. 1. и 2. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез даје мишљење Министарству о постојању интереса за пријем у држављанство Републике Србије спортисте или спортског стручњака који је страни држављанин (чл. 100. 5. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез је носилац годишњих и посебних преograma којима се оставује општи интерес у области спорта у грани спорта за коју је надлежан (чл. 112, чл. 114. ст. 2, чл. 116. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез прописује и утврђује испуњеност услова за издавање дозволе за сезону за учешће спортских организација на националним лигашким спортским такмичењима и професионалним спортским такмичењима у одређеној спортској сезони (чл. 158. ЗС). Надлежни национални грански спортски савез утврђује испуњеност услова пре почетка такмичарске сезоне и издаје дозволу за сезону. Спортска сезона траје једну такмичарску сезону,

- Надлежни национални грански спортски савез води систем такмичења у спортској грани за коју је основан (чл. 160. ст. 1. ЗС).

- У остваривању својих циљева везаних за вођење система спортских такмичења, надлежни национални грански спортски савез може поверити вођење одређених такмичења, укључујући и издавање дозвола за сезону, удружењу или организацији коју су основале

спортске организације које учествују у такмичењу или сам надлежни национални грански савез (чл. 160. ст. 2. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез доноси одлуку о утврђивању професионалних спортских лига. Одлука се доноси на основу елабората о оправданости таквог система такмичења (чл. 161. ст. 1. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез даје мишљење о оправданости организовања великом међународног спортског такмичења на територији Републике Србије, у процесу давања сагласности на кандидовање за организовање великог међународног спортског такмичења на територији Републике Србије од стране одређеног организатора (чл. 162. ЗС)

- Надлежни национални грански спортски савез даје претходну сагласност спортским организацијама, спортским екипама и спортистима да могу учествовати на међународним спортским приредбама. Надлежни национални грански спортски савез може да одбије давање сагласности ако би учешће спортске организације, односно спортске екипе или спортиста на међународним спортским приредбама, штетило интересу и угледу Републике Србије (чл. 165. ст. 1. и 2. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез даје претходну сагласност спортским организацијама да могу учествовати у регионалним лигама (чл. 165. ст. 3. ЗС).

- Национална спортска репрезентација надлежног националног спортског савеза приликом учешћа на међународном спортском такмичењу може да употребљава грб, заставу и химну Републике Србије, у складу са законом којим је уређена употреба заставе, грба и химне Републике Србије (чл. 165. ст. 4. и 5. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез може утврдити обавезу за спортске организације из надлежности савеза да осигурање врхунских спортиста и спортских стручњака од последица несрећног случаја за време обављања спортске активности врше преко тог савеза, уз сношење трошкова полисе осигурања (чл. 21. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савези могу својим спортским правилима утврдити да се уз називе спортских звања утврђених Номенклатуром спортских звања и занимања користе, у оквирима надлежности тих савеза, и одговарајући називи за иста звања утврђени правилима надлежних међународних гранских спортских савеза (чл. 26. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савези издају дозволе за рад спортским стручњацима у гранама спорта за које су надлежни.

- Надлежни национални грански спортски савез може поднети тужбу за накнаду штете, у име и за рачун спортског удружења свог члана, против чланова органа спортског удружења који су својом одлуком проузроковали спортском удружењу, ако су такву одлуку донели намерно или крајњом непажњом (чл. 62. ст. 4. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез утврђује услове и поступак за стицање дозволе за рад организације за спортско посредовање и издаје дозволу (чл. 94. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез има статус овлашћене антидопинг организације, у складу са Законом о спречавању допинга у спорту (чл. 4. ст. 1. ЗСДС).

- Надлежни национални грански спортски савез може предложити Антидопинг агенцији РС да спроведе допинг контролу на одређеним такмичењима или допинг контролу изван такмичења одређених тимова, тренинг група или појединих спортиста, уз сношење трошкова спровођења допинг контроле (чл. 12. ЗЗаконa о спречавању допинга у спорту – ЗСДС).

- Надлежни националног грански спортски савез је овлашће на прогласи спортску приредбу повећаног ризика, кад посебне околности указују да на њој може доћи до насиља или недоличног понашања гледалаца (чл. 10. Закона о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама).

1.4.3.14. Које су законске обавезе надлежног гранског спортског савеза?

Надлежни национални грански спортски савези имају законске обавезе које су сразмерне њиховом положају у систему спорта у Републици Србији:

- Надлежни национални грански спортски савез дужан је да донесе спортска правила из чл. 100. ст. 1^г. ЗОО, којим ће уредити систем у грани спорта за коју је надлежан. Неутврђивање спортских правила представља прекршај (чл. 175. ст. 1. тач. 34) ЗС), а републички спортски инспектор може наложити доношење спортских правила (чл. 173. ст. 1. тач. 6) ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез дужан је да објави на интернет страници Агенције за привредне регистре годишњи финансијски извештај и ревизорски извештај (чл. 99. ст. 10. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез дужан је да, у року од 15 дана од дана ступања на снагу спортских правила које је донео, достави примерак тих правила Министарству, укључујући и касније измене и допуне правила, рачунајући рок посебно за сваки општи акт којим су утврђена спортска правила (чл. 100. ст. 3. ЗОО).

- Надлежни национални грански спортски савез дужан је да објави своја спортска правила и статут на званичној интернет презентацији тог савеза (чл. 100. ст. 4. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез дужан је да донесе програм развоја гране спорта за коју је основан, за најмање четири године, и да га достави Министарству у року од 15 дана од дана доношења (чл. 100. ст. 6. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез дужан је да достави Министарству оверен превод статута надлежног међународног спортског савеза, укључујући и касније измене и допуне тог статута (чл. 100. ст. 7. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез дужан је да покрене дисциплински поступак и примени дисциплинске мере утврђене спортским правилима против својих чланова (непосредних и посредних) који, као организатори, не предузму мере прописане чланом 157. Закона о спорту за оганзоване спортских придби. Дисциплинске мере обавезно обухватају: новчане казне, одузимање бодова и враћање у нижи ранг такмичења. У случају поновљеног кршења обавеза у току исте такмичарске сезоне обавезно се изриче дисциплинска мера

одузимања бодова, а у случају континуираног и тешког кршења обавеза у току исте такмичарске сезоне обавезно се изриче дисциплинска мера враћања у нижи ранг такмичења (чл. 157. ст. 5, 7-8. ЗС).

- Службено лице надлежног националног спортског савеза дужно је да, у складу са законом, не дозволи почетак спортске приредбе, односно да је прекине трајно или привремено или да наложи одржавање спортске приредбе без присуства гледалаца, у потпуности или делимично, ако органотор спортке приредбе није: осигуроа несметано и безбедно одржавање спортске приредбе; 2) предузео мере које омогућавају предупређење ризика настанка штете за спортисте, гледаоце и друге учеснике спортске приредбе и трећа лица (упозорења, истицање забрана, давање обавештења и упутстава и сл.), као и мере којима се на повећане ризике утиче (безбедност спортског објекта, исправност и адекватност инсталиране и друге опреме, обезбеђење хитне медицинске помоћи, одвијање манифестације у складу са пропозицијама и др.); 3) предузео потребне безбедносне мере за спречавање насиља и недоличног понашања на спортским приредбама и мере за спречавање других негативних појава у спорту, у складу са законом и спортским правилима; пријавио одржавање спортске приредбе у складу са прописима којима се уређује јавно окупљање грађана (чл. 157. ст. 6. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез дужан је да се упише у Националну евиденцију организација у области спорта и да поднесе пријаву за упис података у Националну евиденцију резултата спортиста и националних спортских репрезентација Републике Србије на великим међународним спортским такмичењима и националним спортским такмичењима (чл. 168. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез води евиденцију трансфера, односно прелазака малолетних спортиста из ст. 4. и 5. овог члана и обавештава Министарство у року од 15 дана од сваког обављеног трансфера, односно регистрованог преласка малолетног спортисте (чл. 18. ст. 7. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез дужан је да осигура спортисту, односно спортског стручњака који наступа за националну спортску репрезентацију од последица несрећног случаја за време наступа за националну спортску репрезентацију, уколико спортиста, односно спортски стручњак није обухваћен осигурањем од стране његове спортске организације (чл. 21. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез дужан је да изврши јавну објаву на званичном сајту савеза издатих дозвола за рад организацијама за спортско посредовање (чл. 94. ЗС).

- Надлежни национални грански спортски савез, односно грански спортски савез члан надлежног националног гранског спортског савеза дужан је да прими у чланство организације регистроване за грану спорта за коју је надлежан у року од 60 дана од дана подношења уредног захтева за пријем у чланство, ако је њихов статут у складу са статутом тог савеза. Пријем уз чланство је битан за спортске организације, јер само тако могу бити носиоци годишњих програма којима се задовољавају потребе грађана у јединицама локалне самоуправе.

1.4.3.15. Које су обавезе надлежног националног гранског спортског савеза у односу на спречавање допинга у спорту?

Надлежни национални грански спортски савез дужан је да у складу са чланом 10. Закона о спречавању допинга у спорту предузме следеће мере:

1) спортским правилима утврди дисциплинске мере и уреди поступак њиховог изрицања у случајевима утврђене повреде антидопинг правила, у складу са Законом о спречавању допинга у спорту и правилима Антидопинг агенције Републике Србије, и да обезбеди да се у поступку изрицања мера лицима одговорним за допинг поштује њихова личност и право на одговарајућу правну заштиту (поштовање приватности, правовремени претрес, јемчење права на правно изјашњење, поштено, стручно, оперативно независно и непристрасно тело за претрес, право на заступника о личном трошку, увид у списе, подношење доказа, стандарде у погледу доказивања допинга, благовремено информисање, правовремена, писмена и образложена одлука, право на жалбу и др.). Спортска правила морају бити у складу са правилима Светског антидопинг кодекса и надлежних међународних спортских савеза. Надлежни национални спортски савез дужан је да у року од 15 дана од дана ступања на снагу спортских правила којима су утврђене мере за спречавање допинга у спорту, односно њихових измена и допуна, достави примерак тих правила министарству надлежном за послове спорта и Антидопинг агенцији РС;

2) да обезбеди, у оквирима надлежности савеза, да спортистима, спортским стручњацима и другим особама за које је утврђена одговорност за допинг буду изречене одговарајуће дисциплинске мере, у складу с овим законом и правилима надлежне антидопинг организације. У случају да надлежни национални спортски савез не изрекне мере у року од четири месеца од подношења пријаве за учињену повреду антидопинг правила, одговорност лица које је учинило повреду антидопинг правила утврђује Антидопинг агенција РС;

3) да не призна спортски резултат у чијем постизању је учествовао допинговани спортиста;

4) да не дозволи учешће на спортској приредби спортисти, спортском стручњаку и другом лицу у ингеренцији националног спортског савеза коме је изречена мера због допинга, или је изречена, у складу са овим законом, казна због учињеног кривичног дела или прекршаја;

5) да донесе програм антидопинг деловања и достави га Антидопинг агенцији у року од 15 дана;

6) да обезбеди стално индивидуално медицинско праћење категорисаних спортиста и у том циљу донесе потребне акте и предузме конкретне мере;

7) да спортским правилима и у сарадњи са Антидопинг агенцијом обезбеди да се чланови савеза, а посебно спортски стручњаци и регистровани спортисти свих узрасних категорија непрекидно, а најмање једанпут годишње, обавештавају и едукују о важећим прописима који се односе на допинг у спорту и штетним последицама по здравље употребе допинг средстава;

8) да спортским правилима обезбеди да свако лице које је члан савеза или је на други начин у надлежности савеза да поштује, примењује, подржава и спроводи мере на спречавању

допинга у спорту утврђене у складу са овим законом, а када утврди да одређено лице није испунило такву обавезу, да предузме одговарајуће мере, које морају да укључују и могућности искључења из одређених будућих спортских догађаја или свих спортских догађаја који се одвијају у одређеном временском периоду;

9) да одреди одговорно лице, односно одговарајућег спортског стручњака за надзор над спровођењем мера за спречавање допинга;

10) да најмање 21 дан пре одржавања такмичења које организује, или које је под његовом контролом, пријави такмичење Антидопинг агенцији РС, као и да најкасније до краја текуће године достави Антидопинг агенцији РС календар такмичења за наредну годину;

11) да најмање једанпут у шест месеци обавести Антидопинг агенцију РСo плановима тренинга и припрема врхунских спортиста и националних спортских репрезентација;

12) да ускрати у потпуности финансирање спортиста, спортских стручњака, спортских организација и других лица која не поштују важећа антидопинг правила;

13) да контролише антидопинг програме својих чланица, као и спровођење тих програма;

14) да на крају године обавести министарство надлежно за послове спорта и Антидопинг агенцију о мерама за борбу против допинга предузетим у току године;

15) да у спорту у коме се такмиче животиње утврди и спроведе антидопинг правила за животиње које учествују у том спорту, у складу са правилима Антидопинг агенције и надлежног међународног спортског савеза;

16) да не дозволи обављање било које спортске активности и спортске делатности или било које функције у оквирима надлежности савеза лицу коме је, у складу са овим законом, изречена мера због повреде антидопинг правила или кривична или прекршајна казна, за време трајања изречене мере, односно казне;

17) да изван спортских такмичења и на спортским такмичењима у ингеренцији савеза организује током године допинг контроле и да сноси трошкове њиховог спровођења, у складу са овим законом и годишњим планом допинг контроле утврђеним од стране Антидопинг агенције;

18) да промовише јачање вредности спортске етике, фер плеја и здравља спортиста;

19) да пријави Антидопинг агенцији РС и надлежном међународном спортском савезу сваку информацију која указује на повреду или је у вези са повредом антидопинг правила и да сарађује са Антидопинг агенцијом и другом овлашћеном антидопинг организацијом у спровођењу истраге;

20) да захтева од својих чланова да пријаве све информације које указују или се односе на повреду антидопинг правила и да учествују у истрагама које спроводи Антидопинг агенција или било која друга овлашћена антидопинг организација која има надлежност за спровођење истраге;

21) да усвоји правила за заштиту лица које је у доброј вери пружило доказе или информације које се односе на допинг и непоштовање антидопинг правила;

22) да о свакој одлуци коју донесу у процесу управљања резултатима обавести Антидопинг агенцију Републике Србије и спортисте, односно друга лица на која се одлука односи;

23) да поштују и примењују мере које донесе Антидопинг агенција Републике Србије. Надлежни национални грански спортски савез који не поштује све наведене обавезе не може добијати средства из јавних прихода.

Када Антидопинг агенција РС утврди да надлежни национални спортски савез није ускладио своја правила са Светским антидопинг кодексом и Законом о спречавању допинга у спорту или их није применила или их се не придржава, може против те организације предузети мере утврђене Законом о спречавању допинга у спорту, Светским антидопинг кодексом и правилима Антидопинг агенције РС.

1.4.3.16. Које су обавезе надлежног националног спортског савеза на спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама?

Према Закону о спорту, надлежни национални грански спортски савез води систем такмичења у спортској грани за коју је основан (чл. 160. ст. 1). Утолико, он дели одговорност са организаторима спортских такмичења која су у грани спорта за коју је национални грански спортски савез надлежан за предузимање мера на спречавању насиља и недоличног понашања на тим спортским такмичењима. Ово погледу што је чланом 159. ст. 1. Закона о спорту изричито прописано да се спортска приредба може организовати само ако организатор испуњава и услове утврђене не само законом већ и спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза. Обавеза доношења спортских правила којима се утврђују мере за спречавање насиља и недоличног понашања на спортским приредбама у надлежности националног гранског спортског савеза изричито је прописана чл. 100. ст. 2. тач. 8) Закона о спорту. Не доношење тих правила представља прекршај из чл. 175. ст. 1. тач. 34) Закона о спорту.

Обавезе надлежног националног гранског спортског савеза не своде се, међутим, само на утврђивање спортских правила. Надлежни национални грански спортски савез не сме да изда дозволу или да наложи да се одређена спортска приредба одржи иако нису биле предузете све потребне мере за спречавање насиља и недоличног понашања на спортској приредби од стране организатора (чл. 157. ст. 1. тач. 3) и чл. 157. ст. 3. ЗС). Надлежни национални грански спортски савез који је дао сагласност, односно дозволу или наложио да се одређена спортска приредба одржи иако нису били испуњени сви прописани услови, солидарно је одговоран са организатором за штету коју на спортској приредби претрпи неко од учесника спортске приредбе или треће лице услед пропуста у организацији (чл. 157. ст. 3. ЗС). Осим тога, надлежни национални грански спортски савез дужан је да покрене и дисциплински поступак и примени дисциплинске мере утврђене спортским правилима против својих чланова (непосредних и посредних) који, као организатори, не предузму мере за спречавање насиља и недоличног понашања на спортској приредби (чл. 157. ст. 5. ЗС). Те дисциплинске мере обавезно обухватају: новчане казне, одузимање бодова и враћање у

нижи ранг такмичења. У случају поновљеног кршења обавеза на спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама од стране организатора у току исте такмичарске сезоне, надлежни национални спортски савез је дужан да изрекне дисциплинска мера одузимања бодова, а у случају континуираног и тешког кршења обавеза у току исте такмичарске сезоне да изрекне и дисциплинску меру враћања у нижи ранг такмичења (чл. 157. ст. 7. и 8. ЗС).

Коначно, у циљу превентивног деловања и смањења ризика избијања насиља и недоличног понашања гледалаца, надлежни национални грански спортски савези дужни су, у мери у којој је то применљиво, да: 1) подстичу организовање и добро понашање својих навијача (на утакмицама репрезентације) и њихових клубова; 2) остварују одговарајуће информисање својих навијача (састанци са навијачима, издавање билтена и др.); 3) координирају активности са клубовима својих навијача приликом организованог одласка на гостујуће спортске приредбе; 4) уреде спортским правилима из своје надлежности које се спортске приредбе сматрају високо ризичним и које мере су организатори спортских приредби и други учесници дужни да предузму, у складу са законом и другим прописима, на спортским приредбама високог ризика; 5) предузму друге мере и активности, у складу са законом, прописима донетим на основу закона и спортским правилима; 6) подстичу позитивно понашање и деловање играча и службених лица пре, за време и након одржавања спортске приредбе (чл. 7. ЗСННПСП).

Претходно наведене важи и за друге надлежне националне спортске савезе у односу на спортске приредбе које су у њиховој ингеренцији.

1.4.3.17. Како се врши категорисање националних гранских спортских савеза?

Категорисање националних гранских спортских савеза врши се Правилником о националној категоризацији националних гранских спортских савеза, коју доноси Министар спорта на период од две године (чл. 139. ст. 2. и 9. и чл. 140. ст. 1. ЗС).

Националном категоризацијом националних гранских спортских савеза утврђују се критеријуми за рангирање и одређује ранг надлежних националних гранских спортских савеза на основу ранга спортске гране, остварених спортских резултата које су постигли спортисти, спортске организације и националне спортске репрезентације на међународним спортским такмичењима, броја регистрованих спортских организација, спортиста и спортских стручњака, националне традиције и броја и врсте такмичења која се организују.

Правилником о националној категоризацији националних гранских спортских савеза сви надлежни национали грански спортски савези су ранжирани у шест категорија, с тим да у шесту категорију спадају надлежни национални грански спортски савези за спортске гране које нису од посебног значаја за Републику Србију.

1.4.3.18. Ко су надлежни међународни спортски савези?

Надлежни међународни спортски савез јесте међународни спортски савез који је члан или који је признат од стране Међународног олимпијског комитета и Међународног параолимпијског комитета када су у питању спортови особа са инвалидитетом, односно међународни спортски савез који је на светском нивоу надлежан за одређену грану или област спорта и у који је учлањен надлежни национални спортски савез (чл. 3. ст. 1. тач. 20) ЗС).

На светском новиу постоји поред Међународног олимпијског комитета и Међународног параолимпијског комитета четири кровна савеза:

- THE ASSOCIATION OF SUMMER OLYMPIC INTERNATIONAL FEDERATION (Асоцијација летњих олимпијских међународних спортских федерација) – ASOIF. Од априла 2024. године, АСОИФ има 30 пуноправних чланица међународних федерација и две међународне федерације придружене чланице. Међународне федерације могу се пријавити да постану пуноправне чланице ако управљају основним спортом на Летњој олимпијади или управљају спортом који је био на три последње Летње олимпијаде (Олимпијских игара). Они се могу пријавити да постану придружени чланови ако управљају спортом који је укључен у програм за будућа издања Летњих олимпијских игара или управљају спортом који је представљен у било којих пет издања Летњих олимпијских игара од 1988;

- Winter Olympic Federations (Савез зимских олимпијских међународних спортских федерација) – WOF. WOF има 7 чланова;

- ASSOCIATION OF IOC RECOGNISED INTERNATIONAL SPORTS FEDERATION (Асоцијација међународних спортских федерација признатих од МОКа) – ARISF. Чланови АРИСФ-а су међународне спортске федерације које признаје МОК (37) чији се спорт тренутно не такмичи ни на Летњим ни на Зимским олимпијским играма, иако чланство у АРИСФ-у не значи нити гарантује да ће спорт бити укључен у будуће Олимпијске игре. У чланству АРИСФ-а је у 2024 години 39 међународних спортских савеза;

- ALLIANCE OF INDEPENDENT RECOGNISED MEMBERS OF SPORT (Савез независних препознатих чланова спорта) - AIMS. У чланству АИМС-а је у 2024. години 20 међународних спортских савеза који још нису признати од МОКа, али томе теже.

Наведена четири међународна спортска савеза су конститутивни чланови (Stakeholders) SPORTACCORD-а. Sportakord управља процесом подношења захтева за чланство у АИМС. Међународни спортски савез који жели признање АИМС и Спортацорд-а мора да испуни три критеријума: 1) општи критеријуми; 2) критеријуми легитимности и 3) критеријуми управљања. У Опште критеријуме спада: 3 године постојања; непрофитни или еквивалентни статус; универзалност (30 одобрених националних спортских савеза са минимум 3 континетна, за зимске спортове, односно 60 одобрених националних спортских савеза са минимално 3 континента, за летње спорове); усклађеност са организационим стандардима; усклађеност са стандардима активности; усклађеност са стандардима управљања. Критеријуми легитимитета испитују да ли постоји више кандидата или других организација које тврде да су управљачко тело за спорт. Подносилац захтева мора да докаже да је легитимно управно тело. Критеријуми

управљања спортом су слични критеријумима легитимитета и испитују да ли постоје проблеми компатибилности између подносиоца(а) захтева и члана кровне организације (чланови ASOIF, WOF, ARISF и AIMS) или других организација које признаје МОК (нпр. Међународни параолимпијски комитет, Федерација игара Комонвелта итд.).

Међународни спортски савези (федерације) су међународне невладине организације које администрирају једним или више спортова на светском нивоу и које су одговорне за интегритет свог спорта на међународном нивоу. Међународне федерације имају одговорност и дужност да управљају и прате свакодневно одвијање различитих светских спортских дисциплина, Међународне федерације такође морају да надгледају развој спортиста који се баве овим спортовима на свим нивоима. Сваки признати међународни спортски савез управља својим спортом на светском нивоу и обезбеђује његову промоцију и развој. Они прате свакодневну администрацију свог спорта и гарантују редовно организовање такмичења као и поштовање правила фер-плеја.

Мишљење о томе који међународни спортски савез има статус надлежног међународног спортског савеза у складу са Законом о спорту, у случају потребе, даје министарство надлежно за спорт, а на основу претходно прибављеног стручног мишљења Спортског савеза Србије, Олимпијског комитета Србије и Параолимпијског комитета Србије (чл. 3. ст. 4. ЗС).

1.4.4. Територијални спортски савези

1.4.4.1. Ко може да оснује и ради којих циљева територијални спортски савез?

Територијални спортски савез (савез спортова) могу да оснују три организације у области спорта, са статусом правног лица, са одређене територије. Територијални спортски савези се оснивају ради уређивања и остваривања спортских питања од заједничког интереса (за Републику Србију, аутономну покрајину, јединицу локалне самоуправе) за чланове савеза (чл. 102. ЗС).

Грански спортски савези, односно спортски савези за области спорта за одређену територију (нпр. градски фудбалски савез или општински школски спортски савез) нису територијални спортски савези у смислу Закона о спорту.

1.4.4.2. Шта је Спортски савез Србије и које послове обавља?

Спортски савез Србије јесте територијални спортски савез за Републику Србију у који се удружују надлежни национални грански спортски савези, надлежни национални спортски савези за области спорта, национална стручна и друга спортска удружења, као и територијални

спортски савези за аутономну покрајину, јединицу локалне самоуправе и градску општину (чл. 102. ст. 2. ЗС).

Спортски савез Србије обавља послове (чл. 102. ст. 3. ЗС) којима се обезбеђују услови за праћење, развој и унапређење спортске рекреације, спорта деце, укључујући физичко васпитање деце предшколског узраста и школски спорт, универзитетски спорт, спорт у дијаспори и врхунског спорта у неолимпијским спортовима, као и друге послове у складу са овим законом и Националном стратегијом развоја спорта (у даљем тексту: Стратегија), а посебно:

1) утврђује, као поверени посао, својство лица које се самостално бави спортом као јединим и основним занимањем на основу мерила за утврђивање тог својства, која ће утврђују уз сагласност Министарства спорта;

2) решава арбитражне спорове за неолимпијске спортове, области спорта и територијалне спортске савезе;

3) учествује у раду Управног одбора Републичког завода за спорт;

4) у своје име предлаже годишње и посебне програме којима се остварује општи интерес у области спорта и прикупља од надлежних националних гранских спортских савеза преко којих се остварује општи интерес у неолимпијским спортовима, надлежних националних спортских савеза преко којих се остварује општи интерес у одређеним областима спорта и територијалних спортских савеза и у њихово име предлаже годишње и посебне програме којима се остварује општи интерес у области спорта;

5) учествује у раду стручних комисија које врше евалуацију програма који се финансирају у складу са овим законом;

6) даје мишљење на акт министра којим се утврђује надлежни национални спортски савез за грану, односно област спорта, спортске гране и спортске дисциплине у Републици Србији и спортске гране које су од посебног значаја за Републику Србију;

7) учествује у раду комисије за припрему категоризације спортова, спортиста и спортских стручњака и врши рангирање;

8) даје мишљење у вези са кандидатуром за организацију великих међународних спортских такмичења на територији Републике Србије;

9) привремено остварује надлежности и права и обавезе из чл. 99, 100. и 106. Закона о спорту уколико у одређеној грани спорта или области спорта није образован надлежни национални грански спортски савез, односно надлежни национални спортски савез за област спорта или национални спортски савез изгуби статус надлежног националног гранског спортског савеза, односно надлежног националног спортског савеза за област спорта или надлежни национални грански спортски савез, односно надлежни национални спортски савез за област спорта не функционише у складу са овим законом, ако овим законом није друкчије прописано;

10) привремено остварује надлежности територијалног спортског савеза јединице локалне самоуправе у јединици локалне самоуправе у којој није образован територијални спортски савез или он не функционише у складу са овим законом;

11) стара се о унапређењу заштите здравља спортиста и спортских стручњака из неолимпијских спортова и спречавању негативних појава у спорту;

12) прати остваривање функција територијалних спортских савеза у јединицама локалне самоуправе и одобравање и реализацију програма, односно пројеката који се финансирају из јавних прихода у јединицама локалне самоуправе и два пута годишње подноси извештај Министарству спорта и јединицама локалне самоуправе о томе.

Министарство спорта решењем утврђује испуњеност услова да Спортски савез Србије привремено остварује надлежности и права националног спортског савеза, односно привремено остварује надлежности територијалног спортског савеза, у законом утврђеним случајевима (чл. 102. ст. 5. ЗС).

Спортски савез Србије дужан је да донесе оквирни програм развоја неолимпијских грана спорта и области спорта, у границама својих надлежности утврђених Законом о спорту, за најмање четири године, и да га достави Министарству спорта у року од 15 дана од дана доношења (чл. 102. ст. 6. ЗС).

Спортски савез Србије има статус надлежног националног спортског савеза у погледу остваривања својих надлежности утврђених овим законом (чл. 102. ст. 7. ЗС).

На оснивање, упис у Регистар и обављање спортских активности и спортских делатности, стицање средстава и остваривање прихода, као и на друга питања у вези са радом територијалног спортског савеза сходно се примењују одредбе Закона о спорту које се односе на спортска удружења, ако Законом о спорту није друкчије одређено (чл. 100. ст. 4. ЗС).

1.4.4.3. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране територијалних спортских савеза?

Територијални спортски савези требају да испуњавају услове који су ближе утврђени Правилником о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности. Тих услова нема много, с тим да Спортски савез Србије треба, начелно, да испуни услове који се траже и од Олимпијског комитета Србије.

Територијални спортски савез треба да има:

- запосленог или ангажованог спортског стручњака или стручњака у спорту са положеним спортским стручним испитом;

- пословну просторију (канцеларију) у којој се налази седиште организације, најмање површине од 6 m² (по једном кориснику – организацији);

- канцеларијску опрему – сто, столицу, орман на закључавање, телефон (фиксни или мобилни), факс, компјутер, штампач, имејл и званичну интернет презентацију која садржи: основне податке о организацији (назив, седиште, заступник, органи, кратак историјат, чланство у националним и међународним савезима, структура и број чланова); податке о реализацији програма који се финансирају из јавних прихода; податке о спортским резултатима; текст статута и општих аката; податке о издатим дозволама за рад

спортским посредницима и другим спортским стручњацима; спортска правила или линк на спортска правила Спортског савеза Србије;

- донета прописна општа акта и планове, усклађене са законом;
- образоване све органе у складу са законом и статутом;
- испуњене друге услови у погледу организације утврђени спортским правилима Спортског савеза Србије;

Територијални спортски савез који организује обављање спортских активности и спортских делатности са спортистима мора да обезбеди и испуњеност услова у погледу спортског објекта, опреме и безбедности учесника.

1.4.4.4. Који територијални спортски савез има статус надлежног територијалног (градског/општинског) спортског савеза за јединицу локалне самоуправе?

Статус надлежног територијалног спортског савеза за одређену јединицу локалне самоуправе (општину/град) има онај територијални спортски савез који је учлањем у Спортски савез Србије (чл. 138. ст. 6. ЗС). Уколико у одређеној јединици није образован територијални спортски савез или он не функционише у складу са Законом о спорту, онда Спортски савез Србије, на основу решења Министарства спорта, привремено остварује надлежности територијалног спортског савеза за ту јединицу локалне самоуправе.

1.4.5. Олимпијски комитет Србије и Параолимпијски комитет Србије

1.4.5.1. Шта је Олимпијски комитет Србије и које послове обавља?

Олимпијски комитет Србије јесте организација у области спорта, образована у складу с Олимпијском повељом и призната од стране Међународног олимпијског комитета (чл. 103. ЗС).

Олимпијски комитет Србије обавља послове којима се обезбеђују услови за: праћење, развој и унапређење врхунског спорта и система врхунског спорта у олимпијским спортовима, организацију и одржавање међународних спортских такмичења која су у надлежности Међународног олимпијског комитета, остваривање муђудржавне и међународне спортске сарадње и реализацију програма и пројеката из ове области који су од општег интереса за Републику Србију, као и друге послове у складу са Законом о спорту, а посебно:

- 1) решава арбитражне спорове за олимпијске спортове;
- 2) учествује у раду Управног одбора Републичког завода за спорт и медицину спорта;
- 3) у своје име предлаже годишње и посебне програме којима се остварује општи интерес у области спорта и прикупља од својих сталних чланова (надлежних националних

гранских спортских савеза олимпијских спортова) и у њихово име предлаже годишње и посебне програме којима се остварује општи интерес у области спорта;

4) учествује у раду стручних комисија које врше евалуацију програма који се финансирају у складу с овим законом;

5) даје мишљење на акт министра којим се утврђују национални грански спортски савези чији се програми финансирају из буџета Републике Србије, спортске гране и спортски објекти од значаја за Републику Србију;

6) учествује у раду комисије за припрему категоризације спортова, спортиста и спортских стручњака и врши рангирање;

7) даје мишљење у вези с кандидатуром за организацију великих међународних спортских такмичења на територији Републике Србије за олимпијске спортове;

8) стара се о унапређењу заштите здравља спортиста и спортских стручњака из олимпијских спортова и спречавању негативних појава у спорту;

9) привремено остварује функцију носиоца програма надлежног националног гранског спортског савеза олимпијског спорта из члана 99. став 1. Закона о спорту у односу на задовољавање општег интереса у области спорта из члана 112. став 1. тачка 1) Закона о спорту, уколико у одређеној грани спорта није образован надлежни национални грански спортски савез или национални спортски савез изгуби статус надлежног националног гранског спортског савеза или надлежни национални грански спортски савез не функционише у складу са овим законом.

Олимпијски комитет Србије своје активности обавља у складу са начелима олимпијског покрета и Олимпијском повељом Међународног олимпијског комитета.

На оснивање, упис у Регистар и обављање спортских активности и спортских делатности, као и на друга питања у вези с радом и програмима Олимпијског комитета Србије, сходно се примењују одредбе овог закона које се односе на националне гранске спортске савезе, ако овим законом није друкчије одређено.

Речи „олимпијски” и „олимпијада”, самостално или у међусобној вези, као и одговарајуће речи или групе речи у страном језику, не могу бити коришћене у називу, односно пословном имену неке организације или за означавање одређене спортске приредбе.

Олимпијски комитет Србије може да користи олимпијске симболе у оквиру свог визуелног идентитета, у складу са законом.

Олимпијски комитет Србије своје активности обавља у складу са начелима олимпијског покрета и Олимпијском повељом Међународног олимпијског комитета. На оснивање, упис у регистар и обављање спортских активности и спортских делатности, као и на друга питања у вези с радом и програмима Олимпијског комитета Србије, сходно се примењују одредбе Закона о спорту које се односе на националне гранске спортске савезе, ако Законом о спорту није друкчије одређено. Одговарајуће важи и за Параолимпијски комитет Србије.

1.4.5.2. Шта је Параолимпијски комитет Србије и које послове обавља?

Параолимпијски комитет Србије јесте организација у области спорта образована у складу с Параолимпијском повељом и призната од стране Међународног параолимпијског комитета (чл. 103. ст. 7. ЗС).

Параолимпијски комитет Србије обавља послове којима се обезбеђују услови за: праћење, развој и унапређење спорта особа са инвалидитетом, организацију и одржавање међународних спортских такмичења која су у надлежности Међународног параолимпијског комитета, остваривање међудржавне и међународне спортске сарадње и реализацију програма и пројеката из области спорта особа са инвалидитетом који су од општег интереса за Републику Србију, као и друге послове у складу са овим законом.

Одредбе Закона о спорту које се односе на Олимпијски комитет Србије сходно се примењују и на Параолимпијски комитет Србије.

1.4.5.3. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране Олимпијског комитета Србије и Параолимпијског комитета Србије?

Олимпијски комитет Србије и Параолимпијски комитет Србије требају да испуњавају услове који су ближе утврђени Правилником о ближим условима обављањ спортских активности и спортских делатности. Тих услова нема много. Олимпијски комитет Србије и Параолимпијски комитет Србије морају да имају:

- запосленог или ангажованог спортског стручњака или стручњака у спорту са положеним спортским стручним испитом.
- одговарајући спортски објекат за припреме спортиста и организовање спортских такмичења, ако се баве таквом спортском делатношћу;
- пословну просторију (канцеларију) у којој се налази седиште организације, најмање површине од најмање 12 m² (по једном кориснику – организацији);
- канцеларијску опрему – сто, столицу, орман на закључавање, телефон (фиксни или мобилни), факс, компјутер, штампач, имејл и званичну интернет презентацију која садржи: основне податке о организацији (назив, седиште, заступник, органи, кратак историјат, чланство у националним и међународним савезима, структура и број чланова); податке о реализацији програма који се финансирају из јавних прихода; податке о спортским резултатима; текст статута и општих аката; спортска правила или линк на спортска правила и спортска правила МОКа и МПК;
- донета сва спортска правила и друга прописна општа акта и планови, усклађени са законом;
- образоване све органе у складу са законом и статутом;
- испуњеност других услова у погледу организације утврђени спортским правилима МОКа и МПКа.
- испуњеност прописаних услова у погледу безбедности уколико организују спортске активности и делатности са спортистима.

Како ПОКС има статус надлежног националног гранског спортског савеза за одређене параолимпијске гране спорта он мора у односу на те гране спорта да испуни све услове као и други надлежни национални грански спортски савези.

1.4.6. Спортски савези за области спорта

1.4.6.1. Ко се може и под којим условима удруживати у спортске савезе за области спорта?

Спортске организације и стручна и друга удружења и савези у одређеној области спорта могу се удруживати у одговарајуће спортске савезе за области спорта, у складу са законом и спортским правилима надлежног националног спортског савеза за одређену област спорта (чл. 106. ЗС). Наведене организације оснивачи морају бити уписане у надлежни Регистар код Агенције за привредне регистре.

Спортски савез за област спорта се може основати ако на подручју за које се оснива има најмање три регистроване спортске организације у области спорта за коју се тај савез оснива.

1.4.6.2. Како се стиче и под којим условима статус надлежног националног спортског савеза за одређену област спорта?

Статус надлежног националног спортског савеза за одређену област спорта стиче се на исти начин као и статус надлежног националног гранског спортског савеза.

У једној области спорта само један национални спортски савез може имати статус надлежног националног спортског савеза, осим у области спортске рекреације (чл. 120. ст. 5. ЗС)

1.4.6.3. Која правила Закона о спорту се примењују на рад спортског савеза за област спорта?

На оснивање, упис у Регистар и обављање спортских активности и спортских делатности, стицање средстава и остваривање прихода, као и на друга питања у вези са радом спортског савеза за област спорта сходно се примењују одредбе Закона о спорту које се односе на гранске спортске савезе, ако овим законом није друкчије одређено (чл. 106. ст. 2. ЗС).

Надлежни национални спортски савез за област спорта дужан је да донесе програм развоја области спорта за коју је основан, за најмање четири године, и да га достави Министарству у року од 15 дана од дана доношења (чл. 100. ст. 6. ЗС).

1.4.6.4. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране спортских савеза за области спорта?

Савези у област спорта могу огу обављати спортске активности и спортске делатности уколико, у складу са законом, спортским правилима и Правилником о ближим условима за

обавање спортских активности и спортских делатности имају: 1) ангажоване спортске стручњаке у зависности од врсте делатности; 2) обезбеђен одговарајући простор, односно спортске објекте и спортску опрему; 3) одговарајућу унутрашњу организацију; 4) осигурану безбедност спортиста и других учесника при обављању спортских активности и делатности. Неки од наведених услова се траже само за надлежне националне спортске савезе за области спорта.

Сматра се да надлежни национални спортски савез за област спорта има ангажоване одговарајуће спортске стручњаке уколико има ангажованог најмање:

(1) једног одговарајућег спортског стручњака за рад са спортистима и координацију стручног рада у савезу,

(2) једног одговарајућег спортског стручњака као руководиоца програма развоја дечијег и омладинског спорта,

(3) једно лице са одговарајућим спортским звањем у оквиру занимања менаџер у спорту (спортски директор, генерални секретар, секретар и сл.), за оперативно извршне послове,

(4) једно лице са одговарајућим спортским звањем које координира обављање послова који се односе на безбедност учесника спортских приредби која су у ингеренцији савеза.

Надлежни национални спортски савези за области спорта морају да имају запосленог или ангажованог спортског стручњака или стручњака у спорту са положеним спортским стручним испитом.

Спортски савез за област спорта има одговарајући простор, односно спортске објекте ако има:

1) одговарајући спортски објекат, односно простор за припреме (тренинг) и вежбање спортиста у току целе године (са основним просторијама, односно површинама за извођење једне или више спортских активности, пратећим простором, инсталацијама и одговарајућом техничком опремом), који испуњава услове утврђене спортским правилима надлежног националног спортског савеза, у зависности од врсте и нивоа спортских активности;

2) одговарајући спортски објекат за организовање спортских такмичења, уколико се савез бави таквом спортском делатношћу, који испуњава услове утврђене спортским правилима надлежног националног и међународног гранског спортског савеза, у зависности од врсте и нивоа такмичења;

3) пословну просторију (канцеларију) у којој се налази седиште савеза, најмање површине од 6 m² (по једном кориснику – организацији), са пратећим тоалетом, с тим да пословна просторија националног спортског савеза мора бити површине од најмање 12 m² (по једном кориснику – организацији). Савез испуњава просторни услов уколико је власник спортског објекта, односно пословног простора или уколико га користи на основу права коришћења, уговора о закупу, уговора о послужу или на основу другог допуштеног правног основа.

Уколико је савез регистрован за обављање спортских активности у више области спорта, услови у погледу потребног објекта требају бити испуњени за сваку од тих области спорта.

Савез за област спорта има одговарајућу спортску опрему уколико има: 1) канцеларијску опрему – сто, столицу, орман на закључавање, телефон (фиксни или мобилни), а надлежни национални спортски савези и факс, компјутер, штампач, имејл и званичну интернет презентацију која садржи: основне податке о организацији (назив, седиште, заступник, органи, кратак историјат, чланство у националним и међународним савезима, систем такмичења, структура и број чланова); податке о реализацији програма који се финансирају из јавних прихода; податке о спортским резултатима; текст статута и општих аката; податке о издатим дозволама за рад спортским посредницима и другим спортским стручњацима; спортска правила или линк на спортска правила надлежног националног и међународног спортског савеза; 2) прибор за пружање прве помоћи на спортском објекту на коме се организује обављање спортске активности и одржавају спортска такмичења;

Надлежни национални спортски савези за области спорта испуњавају услове у погледу унутрашње организације:

1) уколико је обављање спортских активности и делатности организовано тако да је одвојен, односно јасно разграничен рад са спортистима од обављања других спортских делатности;

2) уколико је обезбеђена безбедност спортиста и других учесника у обављању активности и делатности;

3) ако су донета сва спортска правила и друга прописна општа акта и планови, усклађени са законом;

4) ако су образовани сви органи у складу са законом и статутом;

5) ако су испуњени други услови у погледу организације утврђени спортским правилима надлежног националног и међународног спортског савеза.

Надлежни национални спортски савез за област спорта мора бити организован тако да, у складу са правилима надлежног међународног спортског савеза, омогућава обухватање (учлањење) свих организација из области спорта коју представља.

Савез за област спорта испуњава услове у погледу безбедности спортиста и других учесника при обављању спортских активности и делатности уколико испуњава услове који се траже и за гранске спортске савезе.

1.4.7. Предузетници у области спорта

1.4.7.1. Који су услови за обављање спортске делатности од стране предузетника?

Када су у питању предузетници у спорту, њих је Закон о спорту регулисао чл. 93-95, при чему је чл. 94. регулисано обављање послова посредовања приликом преласка спортисте,

односно спортског стручњака из једне спортске организације у другу и приликом закључења уговора између спортисте, односно спортског стручњака и спортске организације.

Предузетник може обављати спортску делатност ако има обезбеђен одговарајући објекат, одговарајућу опрему, ангажоване одговарајуће спортске стручњаке и ако испуњава услове у погледу безбедности у обављању делатности, укључујући и потребне акте (правила о раду и сл.), ако Законом о спорту није друкчије утврђено. Министар спорта ближе прописује ове услове, а њихову испуњеност утврђује решењем спортски инспектор у оквиру инспекцијског надзора. На самостално обављање спортске делатности примењују се порписи којима се уиређује предузетништво, ако Законом о спорту није друкчије одређено.

1.4.7.2. Ко може да се бави пословима посредовања приликом преласка спортисте, односно спортског стручњака из једне у другу спортску организацију?

Пословима посредовања приликом преласка спортисте, односно спортског стручњака из једне у другу спортску организацију и приликом закључења уговора између спортисте, односно спортског стручњака и спортске организације може се бавити привредно друштво, односно предузетник у области спорта ако има дозволу за рад издату од стране надлежног националног гранског спортског савеза, као и друга лица у складу са правилима надлежног међународног спортског савеза (организација за спортско посредовање).

Надлежни национални грански спортски савез утврђује услове и поступак за стицање дозволе за рад организација за спортско посредовање, а Министарство спорта даје сагласност на тај акт.

Надлежни национални грански спортски савез издаје дозволу за рад организацији за спортско посредовање и обавештава Министарство спорта о сваком издавању дозволе, у року од 15 дана од дана издавања. Надлежни национални грански спортски савез дужан је и да изврши јавну објаву на званичном сајту савеза издатих дозвола за рад (чл. 94. ст. 1, 3-6. ЗС).

Дозвола за рад издата организацији за спортско посредовање од стране надлежног међународног спортског савеза сматра се важећом дозволом за рад за време за које је издата.

Одредбе Закона о спорту које се односе на организацију за спортско посредовање односе се и на сва физичка и правна лица која имају закључене уговоре о улагању у спортисте, односно спортске стручњаке на основу којих имају право на део прихода који произлази из обављања њихове спортске активности, односно делатности (чл. 94. стр. 14. ЗС).

1.4.7.3. Под којим условима се обавља делатност спортског посредовања?

Организација за спортско посредовање може обављати делатност спортског посредовања под условом да има ангажованог спортског стручњака са одговарајућим спортским звањем и одговарајућом дозволом за рад издатом од стране надлежног националног гранског спортског савеза (чл. 94. ст. 2. ЗС).

1.4.7.4. Могу ли школе фудбала, школе тениса, кампови, фитнес центри, други спортски центри и сл. да обављају спортске делатности у правној форми спортског удружења?

Не могу. Правна и физичка лица која не учествују у спортским такмичењима која су у оквиру надлежног националног гранског спортског савеза који организује спортска такмичења и којима је претежна делатност пружање услуга стручног рада у спорту (школе фудбала, школе тениса, кампови, фитнес центри, други спортски центри и сл.), могу обављати спортске делатности само у облику привредног друштва, односно одговарајућем облику предузетништва и не могу у називу тог привредног друштва, односно одговарајућем облику предузетништва имати реч „клуб” или реч „савез” или речи „спортски клуб”. Обављање наведених делатности од стране спортског удружења супротно прописаним условима преставља основ за престанак спортског удружења (чл. 95. ЗС). Постојање ових околности решењем утврђује спортски инспектор.

1.4.8. Стручна спортска удружења и друга удружења и савези у области спорта

1.4.8.1. Ко се може и на који начин удруживати у стручна спортска удружења?

Спортски стручњаци и стручњаци у спорту могу се ради уређивања и остваривања стручних спортских питања од заједничког интереса удруживати у стручна спортска удружења (удружења тренера, спортских судија и др.).

На оснивање, упис у Регистар и обављање спортских активности и спортских делатности, као и на друга питања у вези с радом стручних спортских удружења, сходно се примењују одредбе Закона о спорту које се односе на спортска удружења (чл. 105. ст. 1. и 2. ЗС).

1.4.8.2. Ко се може и на који начин удруживати у друга удружења и савезе у области спорта?

Спортске организације, спортска друштва, спортски савези и друга правна и физичка лица могу ради остваривања заједничких циљева и интереса у области спорта оснивати и друга удружења (организациони одбори, удружења навијача и др.) и савезе у области спорта. Удружењем у области спорта у области спорта, већ остваривање неког другог допуштеног циља, у складу са законом којим је уређен рад удружења (чл. 102. ст. 2-4. ЗС).

На оснивање, упис у Регистар и обављање спортских активности и спортских делатности, као и на друга питања у вези с радом тих удружења и савеза, сходно се примењују одредбе Закона о спорту које се односе на спортска удружења (чл. 105. ЗС).

1.4.9. Организације за обављање спортских делатности

1.4.9.1. Ко може и на који начин основати установу у области спорта?

Установе у области спорта могу оснивати, у складу са законом којим се уређују јавне службе, Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе и у буџету оснивача обезбеђују се средства за рад, у складу са законом. Годишњи програм рада ових установе одобрава оснивач. Установе у области спорта могу оснивати и друга правна и физичка лица, под условима прописаним законом (чл. 110. ст. 1-3. ЗС).

Установа за обављање спортске делатности не може у називу имати реч: „клуб” или „савез”.

Закон о спорту регулише и један посебан случај оснивања привредног друштва за обављање спортске делатности. Према члану 118. ст. 6. ЗС, носилац програма организовања међународне спортске приредбе од значаја за Републику Србију може да буде организација у области спорта коју је наменски и привремено основала за техничку организацију међународног спортског такмичења организација у области спорта која има сагласност за организовање међународног спортског такмичења. Реч је о неком од великих међународних спортских такмичења из чл. 163. ст. 1. ЗС, јер се само за та такмичења тражи сагласност или Владе Републике Србије (олимпијске и параолимпијске игре и светска и европска првенства) или Министарства спорта. У пракси се за реализацију таквих великих међународних спортских такмичења оснивају друштва са ограниченом одговорношћу, код којих је организација (најчешће надлежни национални спортски савез) која је добила организовање такмичења једини оснивач и члан привредног друштва.

1.4.9.2. Ко може и на који начин основати привредно друштво за обављање спортске делатности?

Привредна друштва за обављање спортске делатности могу оснивати физичка или правна лица, у складу са законом (чл. 110. ст. 4. ЗС). Реч је о Закону о привредним друштвима и Закону о јавним предузећима.

Привредно друштво за обављање спортске делатности не може у називу имати реч: „клуб” или „савез”.

1.4.9.3. Који су услови за обављање спортских делатности од стране установа и привредних друштава за обављање спортских делатности?

Установе и привредна друштва у области спорта могу обављати спортску делатност ако имају обезбеђен одговарајући простор, односно објекат, одговарајућу опрему, одговарајуће спортске стручњаке у зависности од врсте делатности, ако испуњавају услове у погледу безбедности за обављање делатности и ако имају одговарајућу унутрашњу организацију, односно службу.

Министар надлежан за спорт прописује ближе услове, а испуњеност услова проверава спортски инспектор у оквиру инспекцијског надзора (чл. 110. ст. 5-8. ЗС). Ови услови су прописани Правилником о ближим условима за обављање спортских делатности.

1.4.9.4. Које услове треба да испуне организације које управљају базенима и плажама?

Услови које треба да испуне установе и привредна друштва која управљају базенима и плажама примењују се и на спортска удружња, друштва и савезе који управљају затвореним и отвореним базенима и плажама.

Установе и привредна друштва који обезбеђују и управљају затвореним и отвореним базенима и уређеним плажама (купалиште), намењеним такмичарском и рекреативном пливању (купању), обуци пливања, скоковима у воду, ватерполу и другим спортским активностима, могу обављати спортску делатност ако испуњавају услове утврђене Правилником о ближним условима за бављае спортских делатности у погледу уређености купалишта и безбедности његових корисника (чл. 15-32), као и одговарајуће услове из Правилника који се односе на простор, односно објекат, опрему, ангажоване спортске стручњаке и организовање спортских приредби.

1.4.9.5. Шта обухвата делатност Републичког завода за спорт?

Завод за спорт и медицину спорта Републике Србије (Републички завод за спорт) јесте установа која обавља делатност ради развоја стручног рада и задовољавања стручних потреба у области спорта чл. 107. и 108. ЗС).

Делатност Републичког завода обухвата:

- 1) периодична тестирања, односно праћење антрополошких способности и карактеристика деце, омладине и одраслих;
- 2) контролу тренираности перспективних и врхунских спортиста и стручно-саветодавну помоћ тим спортистима и спортским стручњацима;
- 3) организацију и реализацију континуираних тренинга и завршних припрема перспективних и врхунских спортиста;
- 4) вођење националних евиденција у области спорта (прикупљање података и обрада) и периодично објављивање и публикување збирних података из националних евиденција;
- 5) стручно оспособљавање и усавршавање спортских стручњака и стручњака у области спорта и медицине спорта у сарадњи са одговарајућом акредитованом високошколском установом, у складу са законом;
- 6) обављање надзора над стручним радом у области спорта преко стручних спортских надзорника;
- 7) евалуацију здравственог стања учесника у физичким активностима;
- 8) унапређење здравственог стања и функционалних способности перспективних и врхунских спортиста;
- 9) организациону и стручну помоћ организацијама које реализују програме којима се остварује општи интерес у области спорта и организаторима великих међународних спортских такмичења;
- 10) саветовање при планирању, изградњи и реконструкцији спортских објеката у јавној својини и праћење њихове искоришћености;

- 11) пропагандну, издавачку, научну, истраживачко-развојну и библиотечку делатност у области спорта и медицине спорта, у складу са законом;
- 12) учествовање у изради Стратегије;
- 13) давање мишљења и стручне помоћи учесницима у систему спорта у питањима од значаја за развој спорта;
- 14) међународну сарадњу у области спорта и медицине спорта;
- 15) унапређење развоја спорта деце и младих;
- 16) праћење планирања изградње и искоришћености спортских објеката;
- 17) идентификацију и развој спортских талената, у сарадњи са надлежним националним гранским спортским савезима.

Републички завод може обављати и здравствену делатност, односно одређене послове здравствене делатности, у складу са законом којим се уређује здравствена заштита.

Републички завод има статус националног тренинг центра и има искључиво право за обављање делатности организације и реализације континуираних тренинга и завршних припрема перспективних и врхунских спортиста, осим уколико из објективних разлога организација и реализација континуираних тренинга и завршних припрема перспективних и врхунских спортиста није могућа у Републичком заводу.

1.4.10. Спортске задужбине и фондациије

1.4.10.1. Ко може и под којим условима основати спортску задужбину

Ради остваривања друштвено корисних циљева у области спорта могу се добровољно оснивати спортске задужбине (чл. 111. ст. 1. и 2. ЗС). На оснивање и рад спортских задужбина примењују се прописи о задужбинама и фондацијама (Закон о задужбинама и фондацијама).

Спортска задужбина јесте недобитно правно лице без чланова којем је оснивач наменио одређену имовину (основна имовина) ради доброделиног остваривања општекорисног циља у области спорта.

Задужбину могу основати једно или више пословно способних домаћих или страних физичких или правних лица.

Задужбина се оснива актом о оснивању или уговором (у даљем тексту: оснивачки акт), састављеним у писменој форми. Оснивачки акт доноси оснивач. Потписи оснивача на оснивачком акту оверавају се у складу са законом. Задужбина се оснива и завештањем, а ако оставилац није одредио извршиоца завештања, суд надлежан за вођење оставинског поступка одређује извршиоца завештања.

Основаној задужбини могу приступити друга физичка и правна лица у својству суоснивача, ако оснивачким актом није другачије одређено, на начин утврђен статутом задужбине.

Права оснивача да учествују у управљању задужбином основаном ради остваривања општекорисног циља и њихова друга права у погледу задужбине не прелазе на наследнике.

Задужбина стичу својство правног лица даном уписа у надлежни Регистар

1.4.10.2. Ко може и под којим условима основати спортску фондацију?

Ради остваривања друштвено корисних циљева у области спорта могу се добровољно оснивати спортске фондације (чл. 111. ст. 1. и 2. ЗС). На оснивање и рад спортских фондација примењују се прописи о задужбинама и фондацијама.

Спортска фондација јесте недобитно правно лице без чланова и основне имовине које је основано ради доброделиног остваривања општекорисног циља у области спорта.

За оснивање спортске фондације важе иста правила као и за спортске задужбине.

2. ОБЛАСТ: СПОРТСКЕ ПРИРЕДБЕ

2.1. УСЛОВИ ЗА ОРГАНИЗОВАЊЕ СПОРТСКИХ ПРИРЕДБИ

2.1.1. Шта су спортске приредбе?

Појам „спортска приредба“ садржан је у Закону о спорту. Према чл. 3. ст. 1. тач. 21) Закона о спорту, под спортском приредбом се подразумева „одређени, плански припремљен и спроведен, временски ограничен спортски догађај, за који постоји јавни интерес и на којем учествује више спортиста“. Спортска приредба се може организовати у облику спортских манифестација (фестивали, сусрети, смотре, игре и сл.) и спортских такмичења (чл. 156. ст. 1. ЗС).

Очигледно је да Закон о спорту прави разлику између спортског догађаја, спортске приредбе, спортског такмичења и спортске манифестације. Спортска приредба је ужи појам од спортског догађаја, као што су и спортско такмичење и спортска манифестација ужи појмови од спортске приредбе. Да би неки спортски догађај имао карактер спортске приредбе суштински су битна четири елемента: организационе мере, временско ограничење спортских дешавања, јавни интерес, учешће спортиста. Спортски догађај се уобичајено дефинише као системски организована активност усмерена на реализацију програма из појединих области спорта.

Према становишту наше судске праксе, све спортске манифестације (приредбе) имају исти циљ, здрав начин живота и фер приступ игри, те се једна манифестација која у основи има наведене циљеве не може сматрати плагијатом друге спортске манифестације која се такође заснива на таквим принципима и не постоји повреда ауторског права (пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Гж 869/2011 од 11.4.2011).

2.1.2. У чему је разлика између спортских манифестација и спортских такмичења?

Спортско такмичење јесте спортска приредба која се одвија према унапред утврђеним и познатим спортским правилима, која могу бити опште важећа за конкретну грану спорта или само за конкретну спортску приредбу и чији је циљ, којем сваки учесник тежи, или победа противника или постизање извесног унапред одређеног спортског резултата (чл. 3. ст. 1. тач. 22) ЗС). Дакле, да би једна спортска приредба имала карактер спортског такмичења нужно су потребна два елемента: 1) приредба се мора одвијати према унапред утврђеним и познатим правилима, која могу генерално важити за дотичну врсту спорта или само за поједину спортску приредбу; 2) циљ коме сваки учесник приредбе тежи је или победа противника или постизање извесног унапред одређеног резултата.

Обележја која су типична за спортску приредбу могу бити присутна и када извесна правила нису унапред утврђена, или се не тежи победи, односно постизању одређеног резултата, у ком случају говоримо о спортским манифестацијама.

2.1.3. Која такмичења имају статус националних спортских такмичења и у чему је значај тог статуса?

Национално спортско такмичење јесте спортско такмичење које се организује за територију Републике Србије од стране надлежног националног гранског спортског савеза, у складу са Законом о спорту и спортским правилима.

Чињеница да неко спортско такмичење има у складу са спортским правилима надлежног националног спортског савеза статус „националног такмичења“ има значајне последице, како у односу на услове који требају да буду испуњени за организацију такмичења, тако и у односу на услове које треба да испуне учесници у такмичењу. О неким од тих услова је већ говорено у оквиру услова за обављање спортских активности и спортских делатности које треба да испуне спортска удружења и грански спортски савези. Овде бисмо указали и на следеће законске одредбе:

- Надлежни национални грански спортски савез има искључиву улогу у одређеној грани спорта за организовање и вођење националних спортских такмичења (чл. 99. ст. 2. ЗС);

- На националним лигашким спортским такмичењима и професионалним спортским такмичењима у одређеној спортској сезони могу да учествују само спортске организације, односно спортске екипе спортских организација које су добиле дозволу за сезону, на основу испуњености прописаних услова (чл. 158. ЗС);

- организација националних спортских такмичења од значаја за Републику Србију представља општи интерес у области спорта за чије се остваривање обезбеђују средства у буџету Републике Србије.

2.1.4. У чему је разлика између аматерских и професионалних спортских такмичења?

Аматерско спортско такмичење је спортско такмичење које тај статус има у складу са спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза и у коме може наступити највише 20% професионалних спортиста. Насупрот томе, професионално спортско такмичење јесте спортско такмичење које тај статус има у складу са спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза и у којем се, у складу са овим законом и спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза, такмичи најмање 75% професионалних спортиста, осим ако је правилима надлежног међународног спортског савеза друкчије одређено (чл. 3. ст. 1. та. 24) и 25) ЗС).

2.1.5. Шта су професионалне спортске лиге?

Професионална спортска лига јесте највише национално професионално спортско такмичење (отвореног или затвореног типа) спортских организација, односно спортских екипа спортских организација, организованих као привредна друштва, које се такмиче једне против других по унапред утврђеном распореду и спортским правилима (чл. 3. ст. 1. тач. 26) ЗС). У професионалној спортској лиги могу да учествују и спортска удружења најдуже

две такмичарске сезоне након ступања на снагу закона којим ће се уредити приватизација имовине и капитала у друштвеној, односно јавној својини у организацијама у области спорта (чл. 179. ст. 6. ЗС).

Надлежни национални грански спортски савез доноси одлуку о утврђивању професионалних спортских лига, на основу елабората о оправданости таквог система такмичења (чл. 161. ст. 1. ЗС).

На професионалним спортским такмичењима, укључујући и професионалне спортске лиге, у одређеној спортској сезони могу да учествују само спортске организације, односно спортске екипе спортских организација које су добиле дозволу за сезону, на основу испуњености прописаних услова (чл. 158. ЗС).

Према спортским правилима надлежних националних гранских спортских савеза, у 2024. години у Републици Србији статус професионалних лига имају само три лиге: Супер лига Србије и Прва лига Србије у фудбалу и Прва мушка лига у кошарци.

2.1.6. Ко је организатор спортске приредбе?

Код сваке спортске приредбе логично је да је основно питање ко се сматра организатором. Према чл. 3. ст. 1. тач. 27) Закона о спорту, организатор спортске приредбе јесте лице које на сопствену одговорност одлучује о организовању и спровођењу одређене спортске приредбе, њоме управља и води је, у складу са законом и спортским правилима. Битно својство организатора јесте у томе да он управља (руководи) спортском активношћу, односно да има непосредни утицај на припрему и ток спортског такмичења.

Организовањем спортских приредаба могу се бавити спортске организације, савези и друга лица под условима утврђеним законом и спортским правилима (чл. 156. ст. 2. ЗОО).

Нешто другачије одређење организатора спортске приредбе садржи Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама. Организатор спортске приредбе, у смислу овог закона, јесте спортски савез, спортско друштво, спортска организација – клуб, друго правно или физичко лице које се стално или повремено бави организацијом спортских приредби, односно које је преузело организовање одређене спортске приредбе, или вршење одређених послова у организовању спортске приредбе (чл. 2. ст. 2). Као што се види, према овом закону статус организатора има не само лице које је одлучило о организовању и спровођењу спортске приредбе већ и лице које је преузело организовање само дела послова у организовању спортске приредбе.

Од организатори спортске приредбе нису увек и њихови „власници“. Код великих спортских приредби то је чак и правило. Власник права на Олимпијским играма је Међународни олимпијски комитет а организатор је одређени град домаћин, кога кандидује Национални олимпијски комитет. Власник права на Светском првенству у фудбалу је ФИФА а организатор је национални фудбалски савез и градови домаћини. Раздвајање власника и организатора спортске приредбе није, међутим, карактеристично само за међународне спортске приредбе. У многим спортовима национални спортски савези склапају уговоре са агенцијама (фирмама) које се баве организовањем спортских догађаја.

Многе спортске приредбе се део серије или тура који је у власништву одређене организације у области спорта, а свако такмичење од којих се та серија или тур састоји организује други организатор. Раздвајање власника и непосредног организатора спортске приредбе доводи до потребе да се установи систем кандидовања за добијање организације (да се буде домаћин спортског догађаја). Он подразумева подношење молбе власнику права на спортској приредби, формирање организационог комитета и предузимање читавог низа припремних радњи. Власници права на организовање спортске приредбе све чешће прибегавају и расписивању конкурса на коме се надмећу организације које желе да приреде спортску приредбу.

2.1.7. Ко су учесници спортске приредбе?

Свака спортска приредба нужно подразумева организаторе и спортисте, а, по правилу, и гледаоце. Сем тога, успешно одржавање приредбе све више претпоставља ангажовање и других лица која посредно доприносе њеној припреми и спровођењу (тренери, инструктори, лекари, судије, делегати ...). Шта више, према прописима спортских савеза, спортска приредба се и не може одржати без присуства неких од њих. На пример, свако такмичење мора да има судију.

Према закону о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама, учесници спортске приредбе јесу сва лица присутна на спортској приредби. (чл. 2. ст. 5).

2.1.8. Под којим условима се може организовати спортска приредба?

Спортска приредба може да се организује ако организатор има обезбеђен одговарајући објекат, односно простор, опрему, стручне и друге раднике и ако испуњава друге услове у складу са законом и спортским правилима (чл. 159. ст. 1. ЗС).

Забрањено је организовање било које спортске приредбе која се темељи на тзв. слободној борби два или више лица, као и учешће у таквој приредби (чл. 159. ст. 4. ЗС).

Како је организовање спортских приредби спортска делатност, организатор мора да испуни све услове прописане Правилником о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности и Правилником о ближим условима за обављање спортских делатности.

За организовање спортских приредби на јавним скијалиштима важе додатна правила. Према чл. 59. Закона о јавним скијалиштима, на скијалишту се могу организовати спортске приредбе (такмичења, укључујући тренинге и манифестације) уз сагласност скијашког центра, под условима и на начин утврђеним Законом о јавним скијалиштима, Законом о спорту, прописима донетим на основу ових закона и правила надлежног спортског савеза и међународне скијашке федерације (ФИС). Ски-стаза може да се користи за такмичења и тренинге за такмичења само ако је уређена и хомологизована у складу са законом и одговарајућим спортским правилима. Организатор спортске приредбе за време спортске приредбе има, поред права и обавеза утврђених за спортске приредбе Законом о

спорту и спортским правилима надлежног спортског савеза и права и обавезе који су Законом о јавним скијалиштима утврђени за скијашки центар, ако споразумом између скијашког центра и организатора није другачије утврђено. Организатор приредбе обавезан је да по завршетку приредбе, пре отварања скијалишта за редовну употребу, уклони ознаке, уређаје, реквизите и друге предмете постављене ради одржавања приредбе (чл. 60. ЗЈС).

2.1.9. Под којим условима спортисти, спортске организације и други учесници могу да учествују на спортској приредби?

Спортисти, спортске организације, спортске екипе, спортски тренери, спортске судије, спортски делегати, односно друга стручна и службена лица могу да учествују на спортској приредби ако испуњавају услове утврђене Законом о спорту и спортским правилима, и током учешћа морају поштовати обавезе утврђене законом и спортским правилима (чл. 159. ст. 2. ЗС).

2.1.10. Да ли службена лица имају право на накнаду трошкова и накнаду за обављање своје дужности на спортској приредби?

Спортске судије, спортски делегати и друга службена лица могу остварити право на накнаду трошкова и накнаду за обављање својих дужности, у складу са правилима надлежног националног гранског спортског савеза, с тим да се накнада трошкова и накнада за обављање дужности мора исплатити искључиво безготовински (чл. 159. ст. 3. ЗС).

2.1.11. Под којим условима је могућа измена система такмичења и пропозиција такмичења?

Надлежни национални грански спортски савез може да изврши измене система такмичења која су у његовој надлежности, утврђен спортским правилима из чл. 100. ст. 2. тач. 1) Закона о спорту. Међутим, извршене измене се могу примењивати најраније по истеку једне такмичарске сезоне од утврђивања тих измена (чл. 160. ст. 3. ЗС).

Пропозиције такмичења у надлежности националног гранског спортског савеза, утврђене спортским правилима из члана 100. став 2. тачка 1) Закона о спорту, утврђују се најкасније 40 дана пре почетка такмичења и не могу се мењати у току такмичарске сезоне на коју се односе. У гранама спорта у којима нема посебно напред утврђене такмичарске сезоне, надлежни национални грански спортски савез утврђује пропозиције такмичења најкасније 40 дана пре почетка сваког појединачног спортског такмичења (чл. 160. ст. 4. и 5. ЗС).

2.1.12. Може ли надлежни национални грански спортски савез поверити вођење одређених такмичења другим организацијама у области спорта?

Надлежни национални грански спортски савез води систем такмичења у спортској грани за коју је основан. У остваривању својих циљева везаних за вођење система спортских

такмичења, надлежни национални грански спортски савез може поверити вођење одређених такмичења, укључујући и издавање дозвола за сезону, удружењу или организацији коју су основале спортске организације које учествују у такмичењу или сам надлежни национални грански савез (чл. 160. ст. 1. и 2. ЗС). Може се поверити само вођење такмичења али не и питања везана за уређење и организацију такмичења (чл. 99. ст. 2. ЗС). Тако, надлежни национални грански спортски савез не може да повери другоме доношење спортских правила из чл. 100. ст. 2. Закона о спорту у односу на одређено такмичење.

2.1.13. Које су обавезе организатора спортске приредбе?

Организатор спортске приредбе обавезан је да:

1) осигура несметано и безбедно одржавање спортске приредбе (те мере су детаљно прописане Правилником о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности);

2) предузме мере које омогућавају предупређење ризика настанка штете за спортисте, гледаоце и друге учеснике спортске приредбе и трећа лица (упозорења, истицање забрана, давање обавештења и упутстава и сл.), као и мере којима се на повећане ризике утиче (безбедност спортског објекта, исправност и адекватност инсталиране и друге опреме, обезбеђење хитне медицинске помоћи, одвијање манифестације у складу са пропозицијама и др.);

3) предузме потребне безбедносне мере за спречавање насиља и недоличног понашања на спортским приредбама (Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама) и мере за спречавање других негативних појава у спорту, у складу са законом и спортским правилима;

4) предузме потребне мере за спречавање допинга на спортској приредби, у складу са законом (Закон о спречавању допинга у спорту) и спортским правилима;

5) предузме потребне мере заштите природе и животне средине, односно мере којима ће се предупредити, смањити и отклонити евентуални неповољни утицаји на природне вредности и животну средину;

6) пријави одржавање спортске приредбе у складу са прописима којима се уређује јавно окупљање грађана (чл. 157. ст. 1. ЗС);

7) оствари сарадњу са Министарством унутрашњих послова, ради спровођења мера и налога који се односе на одржавање јавног реда и мира (чл. 9. ст. 1. ЗСННПСП);

8) обезбеди присуство одговарајуће службе медицинске помоћи, као и да оствари сарадњу, а по потреби предузме мере да обезбеди и присуство других надлежних органа и организација, јавних служби и јавних предузећа (ватрогасне јединице, инспекцијске и комуналне службе и др.) (чл. 9. ст. 2. ЗСННПСП).

Организатор спортске приредбе је посебно дужан да, у складу са законом, не дозволи почетак спортске приредбе, односно да је прекине трајно или привремено или да наложи одржавање спортске приредбе без присуства гледалаца, у потпуности или делимично, ако нису испуњени услови претходно наведени у тач. 1), 2), 3) и 6).

Организатор спортске приредбе повећаног ризика дужан је да отвори улазе најкасније два сата пре почетка спортске приредбе, а организатори осталих спортских приредаба најкасније сат времена пре почетка спортске приредбе или у друго време које одреди министарство надлежно за унутрашње послове (чл. 2. ст. 4. ЗСННПСП).

На међународним спортским приредбама, спортским приредбама повећаног ризика и спортским приредбама највишег ранга националних екипних спортских такмичења, организатор је дужан да:

- за обављање послова редарске службе, ангажује правно лице или предузетника за вршење послова приватног обезбеђења;

- води евиденцију о продатим улазницама и бесплатно подељеним улазницама, која садржи: име и презиме, ЈМБГ или број путне исправе (ако се ради о странцу) лица којима се улазнице продају и да ту евиденцију одмах достави територијално надлежној јединици Министарства унутрашњих послова по месту одржавања спортске приредбе, а најкасније до завршетка спортске приредбе, након чега је брише;

- достави надлежној организационој јединици Министарства унутрашњих послова по месту одржавања спортске приредбе податке о идентитету лица која поседују годишње и друге повлашћене улазнице, пре почетка такмичења и у случају наступања промене;

- обезбеди да се улазнице продају искључиво лицима која поседују идентификациони документ (лична карта, путна исправа и др.) и да једно лице не може да купи више од укупно четири улазнице независно од начина продаје;

- онемогући улазак на спортску приредбу лицима која не поседују идентификациони документ, односно лицима млађим од 16 година која нису у пратњи родитеља или старатеља (чл. 8. и 13. ЗСННПСП).

Битно је, такође, да пошто спортска приредба може да се организује само ако организатор има обезбеђен одговарајући објекат, односно простор, опрему, стручне и друге раднике и ако испуњава друге услове у складу са законом и спортским правилима (чл. 159. ст. 1. ЗС), онда је основна обавеза организатора да обезбеди испуњеност прописаних услова за организовање одређене врсте спортске приредбе.

Организатор спортске приредбе има, поред обавеза из Закона о спорту и Закона о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама и обавезе утврђене Законом о јавном окупљању и Законом о приватном обезбеђењу (чл. 5. ЗСННПСП). Обавезе организатора из Закона о приватном обезбеђењу су везане за образовања, односно ангажовање одговарајуће редарске службе. Обавезе из Закона о јавном окупљању су шире (чл. 11):

- обавеза пријаве спортске приреде,
- обавеза ангажовања редарске службе,
- обавеза да се онемогући избијање насиља и недоличног понашања учесника током трајања спортске приредбе, као и приликом доласка и одласка учесника спортске приредбе са места одржавања спортске приредбе;

- обавеза да се прекине спортска приредбу ако наступи непосредна опасност за безбедност људи и имовине и о томе се одмах обавести полицију;
- обавеза да се поступи по наређењу надлежног органа;
- обавеза да се води надзор над спортском приредбом и организује и усмерава рад редара;
- обавеза да се омогући несметан пролазак возилима хитне помоћи, полиције и ватрогасним возилима) (обавеза образовања, односно ангажовања одговарајуће редарске службе).

Конвенцијом Савета Европе о интегрисаном приступу безбедности, сигурности и услугама на фудбалским утакмицама и другим спортским приредбама дата је и дефиниција безбедоносних мера. По овој Конвенцији „безбедносне мере” означавају сваку меру која је осмишљена и спроведена с примарним циљем заштите здравља и добробити појединаца и група који присуствују или учествујуу фудбалској утакмици или другом спортском догађају, унутар или изван стадиона, или који бораве или раде у близини догађаја.

2.1.14. Које су последице за организатора у случају не поштовања обавеза у организовању спортске приредбе?

Организатор спортске приредбе који не поштује обавезе прописане законом за организовање спортске приредбе чини прекршај из чл. 175. ст. 1. тач. 45) Закона о спорту, за који се изриче новчана казна од 500.000 до 2.000.000 динара.

Организатор спортске приредбе одговара и за штету која настане спортистима, гледаоцима и другим учесницима спортске приредбе и трећим лицима због непоштовања обавеза у организацији спортске приредбе, у складу са општим правилима о одговорности за проузроковану штету (чл. 157. ст. 2. ЗС).

Организатору спортске приредбе који не поштује обавезе у организовању спортске приредбе надлежни спортски инспектор може забранити организовање спортске приредбе (чл. 173. ст. 1. тач. 12) ЗС.

2.1.15. Које мере се морају предузети на предупређењу ризика настанка штете за спортисте, гледаоце и друге учеснике спортске приредбе?

Према чл. 157. ст. 1. тач. 2) Закона о спорту, организатор спортске приредбе је обавезан да предузме мере које омогућавају предупређење ризика настанка штете за спортисте, гледаоце и друге учеснике спортске приредбе и трећа лица. У те мере спада: истицање упозорења, истицање забрана, давање обавештења и упутстава и сл.

Упозорења морају бити дата на такав начин да не изазову неспоразуме. Она треба да буду уперена на конкретан ризик, јасно и енергично изнета, тако да свако пажљиво лице буде у стању да ризик избегне, односно да се према њему опходи са посебним опрезом. За упозоравање се могу користити табле са натписима, или опште познати симболи за опасност са текстуалним додатком који указује на конкретан извор ризика. Табла са натписом "поступање на сопствени ризик" није довољна. Упозорења морају бити постављена на уочљивим местима и у довољном броју, да би их

сва потенцијално угрожена лица могла опазити. Упозорења су могућа и помоћу заставица, акустичних сигнала, путем разгласа, гласом, или на било који други подесан начин. Посебно треба водити рачуна да упозорење дато симболима или сигналима има значај само ако угрожено лице може схватити његов смисао.

Забрањивање је радња уперена према лицима којима прети опасност. Док упозорење упућује на опрезно опхођење с ризиком, забрана треба да спречи приближавање ризичном подручју или одређеном извору ризика. Забране се морају тицати конкретног ризика. Забрана треба да буде истакнута тако да њеним адресатима буду потпуно очигледни ризици чија се реализација жели спречити. Да би се удовољило том захтеву, забране морају пратити појашњења у виду допунских натписа. Текст који указује на узроке или трајање забране требало би, у начелу, поставити у облику додатка, непосредно испод табле са забраном. Ако постоји било каква сумња у делотворност забране, њу треба допунити додатним упозорењима. Са таквом "објашњеном" забраном може се испунити како обавеза забрањивања тако и дужност упозоравања.

Обавеза давања упутстава и обавештења испуњава своју сврху само у случају кад је спортска приредба организована „исправно“. Ако постоје недостаци у организацији, организатор није испунио дужност предузимања мера на предупређењу ризика само давањем упутстава и обавештења. Потребно је да делује и на извор ризика.

2.1.16. Које мере се морају предузети ради утицаја на повећане ризике спортске приредбе?

Према чл. 157. ст. 1. тач. 2) Закона о спорту, организатор спортске приредбе је обавезан да предузме мере којима се на повећане ризике утиче. У те мере спада: безбедност спортског објекта, исправност и адекватност инсталиране и друге опреме, обезбеђење хитне медицинске помоћи, одвијање манифестације у складу са пропозицијама и др.

Циљ обавеза које се тичу повећаних ризика јесте да спрече "промену нагоре" правних добара одређених лица. Оне претпостављају два услова. Прво, организатор спортске приредбе не сме створити претеране ризике помоћу забрањене радње. Друго, потребно је да постоје повећани, прекомерни и атипични ризици, које угрожена лица не могу сама у пуној мери спознати нити их без туђе помоћи могу избећи. Уколико су испуњени ти услови, организатор је дужан да отклони све неуобичајене и нетипичне ризике. Он није обавезан да непосредно делује на извор ризика само ако дужност осигурања безбедног саобраћања може испунити како ваља давањем упозорења, упутстава или забрана. Разуме се, организатор може утицати на ризике само ако су му познате све околности из којих они проистичу. Али је на њему да до таквих сазнања дође.

Које све радње треба да предузме да би на одговарајући начин утицао на повећане и атипичне ризике, то зависи увек од околности конкретног случаја (конкретног ризичног стања). Основна обавеза организатора спортске приредбе, у том погледу, јесте да одржава спортски објекат на коме се спортска приредба организује, укључујући и прилазе њему у безбедном стању, и да учини све што је потребно да се инсталирана опрема, уређаји (посебно противпожарни) и реквизити могу употребити у сврхе за које су намењени. Својства спортских објекта, уређаја и реквизита су такве природе да изискују сталан надзор. Организатор се не сме поуздати у то да је

објекат исправно изграђен, односно да су уређаји и реквизити произведени без грешке, него мора стално вршити проверу да ли се они налазе у употребљивом стању. Ако сам не располаже потребним знањима за такав надзор, дужан је да се користи услугама стручњака. Контрола се не сме ограничити на истрошеност, похабаност и замор материјала, који постоје код сваке ствари, него се мора протегнути и на радње трећих лица (нпр. кидање заштитне ограде). Сталан надзор је изузетно значајан и због чињенице да су објекти, односно уређаји и реквизити за време коришћења изложени знатним оптерећењима. Томе треба додати и околност да су "отворени" спортски објекти изложени неумитним атмосферским утицајима. Организатор се, посебно, не сме поуздати у то да је у неком ранијем времену спортски објекат већ коришћен за организацију сличних спортских приредби. Он мора преконтролисати да ли објекат и уређаји још увек одговарају важећим спортским правилима и општепризнатом стању сигурносне технике. Уколико приликом контроле пронађе неки недостатак, власник је обавезан да га неодложно отклони (на пример, да поправи уређај, да закрпи рупу у огради). Недостаци који се не дају одмах отклонити, морају се, што је могуће пре, "неутралисати".

2.1.17. Које услове треба да испуни спортски објекат на коме се организује спортска приредба?

Према Закону о спорту, основни услов који треба спортски објекат да испуни јесте да је "одговарајући", односно да задовољава критеријуме утврђене Правилником о ближим условима за обављање спортских активности и делатности и Правилником о условима за обављање спортских делатности. Првим правилником су прописани услови за спортске објекте које користе спортске организације, спортска друштва и савези, а другим правилником су утврђени услови за спортске објекте које користе организације за обављање спортских делатности. Наведеним правилницима су детаљно прописани услови које треба да задовоље како основне просторије (површине) тако и пратећи простор, све у зависности од намене спортског објекта. Ти услови нису исти у зависности од тога да ли се спортски објекат користи само за тренирање или и за организовање спортских такмичења. Посебни услови се траже за спортске објекте на којима се организују такмичења националног ранга, професионална такмичења и међународна спортска такмичења.

Спортски објекат мора да испуни и услове утврђене Законом о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама. Спортски објекта, према том закону, јесте објекат намењен за одржавање спортских приредби, који поред спортског терена има простор за гледалиште и који може имати и пратећи простор (санитарни, гардеробни, спремишни и др.), као и простор на који је улазак и кретање физичких лица условљено поседовањем улазнице или дозволе коју издаје организатор спортске приредбе. Спортски терен јесте простор на коме се обавља спортска активност (спортска игра, такмичење), као и простор до гледалишта. Гледалиште јесте уређен простор на спортском објекту намењен за смештај гледалаца (трибине), односно простор уз спортски терен намењен за гледаоце ако објекат нема трибине.

2.1.18. Када организатор спортске приредбе одговара за штету насталу учесницима спортске приредбе и трећим лицима?

Организатор спортске приредбе одговара за штету која настане спортистима, гледаоцима и другим учесницима спортске приредбе и трећим лицима због непоштовања обавеза у организовању спортске приредбе прописаних Законом о спорту (чл. 157. ст. 1. ЗС), у складу са општим правилима о одговорности за проузроковану штету (чл. 157. ст. 2. ЗС).

Један од најчешћих разлога за имовинску одговорност организатора спортске приредбе јесте штета настала услед неконтролисаног деловања окупљених учесника спортске приредбе. Закон о облигационим односима (ЗОО) је у члану 181. прописао: "Организатор окупљања већег броја људи у затвореном или на отвореном простору одговара за штету насталу смрћу или телесном повредом коју неко претрпи услед изванредних околности које у таквим приликама могу настати, као што је гибање маса, општи неред и слично". Насилничко понашање учесника спортске приредбе, пре свега гледалаца (навијача – хулигана), најчешћи је вид таквих изванредних околности. Први услов одговорности организатора спортске приредбе јесте да је штета последица "изванредних околности". Из примера наведених у члану 181. ЗОО произилази да се те околности морају манифестовати кроз неконтролисано деловање окупљене масе људи (гибање маса, општи неред и слично). На одговорност организатора не утиче узрок деловања окупљене масе људи: рушење трибине, туча међу гледаоцима, пожар, временска непогода, употреба хладног или ватреног оружја, упаљене ракете или димне бомбе, итд. Узрок може бити како поступак самог организатора тако и учесника приредбе, али и трећих лица. Узрок неконтролисаног деловања окупљених људи није битан јер се одговорност организатора не темељи на кривици већ је објективна. Други услов за одговорност организатора спортске приредбе везан је за „окупљање већег броја људи“. Појам већег броја људи ће увек зависити од околности конкретног случаја. У суштини је реч о правном стандарду који процењује суд у сваком конкретном случају. Начелно, ако окупљени број људи својим понашањем могу створити "изванредне околности" као што су гибање, општи неред и слично, треба сматрати да је реч о "већем броју", у смислу Закона о облигационим односима. Трећи услов за одговорност организатора спортске приредбе везан је за простор на којем се приредба изводи. Ако би штета настала ван тог простора, за њу би одговорност следила или по општим прописима (одговорност за претпостављену кривицу из чл. 154. ст. 1. ЗОО) или по одредбама о одговорности услед терористичких аката, јавних демонстрација или манифестација. Организатор одговара само за простор над којим може вршити непосредну контролу. Право на накнаду штете према организатору имају првенствено лица која су се налазила у маси која је штету проузроковала. Осим њих, то право имају и лица која су била у близини окупљене масе, уколико су штету претрпели услед њеног деловања. Уколико се испуне сви потребни услови из члана 181. Закона о облигационим односима, организатор је одговоран само за штете (имовинске и неимовинске) које су последица смрти или телесне повреде оштећеног лица. Штете које би настале на другим добрима

надокнађивале би се према општим правилима о одговорности за штету (одговорност з акривицу). Организатор спортске приредбе одговара за штету независно од своје кривице – његова одговорност је објективна. Он је се не може ослободити доказујући да је предузео све потребне мере да не дође до неконтролисаног деловања присутне масе људи. Међутим, он то може учинити ако докаже да је стварни узрок штете искључиво радња оштећеног, коју он није могао предвидети и чије последице није могао избећи или отклонити. Организатор се, такође, не може ослободити одговорности доказујући да је радња извесног трећег лица била узрок изванредних околности. Али ће треће лице солидарно одговарати са организатором приредбе, који се од њега може касније регресирати за плаћену надокнаду оштећеном.

Организатор спортске приредбе ће посебно ретко одговарати за штете које један спортиста проузрокују другом током утакмице, односно извођења спортске активности, чак и ако је до повреда дошло кршењем правила спортске игре. Према чл. 23. Закона о спорту, на одговорност за штету коју претрпи спортиста при бављењу спортским активностима или је проузрокује другом лицу примењују се општа правила о одговорности за штету. Међутим, правом на накнаду штете не обухвата се она штета која је, у складу са спортским правилима, резултат уобичајених опасности и ризика бављења одређеном спортском активношћу. Идентично решење је и у Закону о јавним скијалиштима. Када су у питању чак и штете које учесници неке опасне спортске активности проузрокују један другоме (на пример, потрес мозга боксера услед нокаута), не може се рећи да је ризик њиховог наступања последица делатности организатора спортске приредбе. Те штете не потичу од делатности организатора, па отпада и законска претпоставка узрочности, по којој се сматра да штета настала у вези са опасном делатношћу потиче од ње.

Надлежни национални грански спортски савез који је дао сагласност, односно дозволу или наложио да се одређена спортска приредба одржи иако нису били испуњени сви прописани услови за организовање спортске приредбе, солидарно је одговоран са организатором за штету коју на спортској приредби претрпи неко од учесника спортске приредбе или треће лице услед пропуста у организацији (чл. 157. ст. 3. ЗС).

У једном случају, Апелациони суд у Новом Саду је пресудио (Гж. 1754/2022 од 23. 11. 2022. године) да је организатор такмичења у скоковима у реку које представља опасну делатност, одговара за накнаду штете због смрти такмичара, у складу са чл. 157. Закона о спорту, у ситуацији када узрок његове смрти нису повреде које је задобио скоком у воду, већ је смрт наступила утапањем, што је у узрочној вези са пропустима у организацији спасилачке службе и неблаговремене реакције услед замућености воде и умањене видљивости, што је као услове одржавања догађаја организатор проценио безбедним. Према становишту суда, организовањем догађаја скокова у реку са висине од 20 метара тужени организатор је вршио опасну делатност у смислу чл. 174 ЗОО, када за штету која је настала у вези са том делатношћу одговара по принципу објективне одговорности.

2.1.19. Када надлежни национални грански спортски савез солидарно одговара са организатором за штету коју на спортској приредби претрпи неко од учесника или треће лице?

Надлежни национални грански спортски савез који је дао сагласност, односно дозволу или наложио да се одређена спортска приредба одржи иако нису били испуњени сви прописани услови за њено одржавање, солидарно је одговоран са организатором за штету коју на спортској приредби претрпи неко од учесника спортске приредбе или треће лице услед пропуста у организацији (чл. 157. ст. 3. ЗС) .

2.1.20. Када спортске организације морају да поседује дозвола за сезону да би учествовале у спортском такмичењу?

Спортска организација мора да поседује дозволу за сезону уколико учествује на националном лигашком спортском такмичењу или професионалном спортском такмичењу (чл. 158. ст. 1. ЗС).

Спортска сезона траје једну такмичарску сезону, ако спортским правилима надлежног међународног спортског савеза није друкчије одређено (чл. 158. ст. 8. ЗС).

Дозволу за сезону издаје надлежни национални грански спортски савез, пре почетка такмичарске сезоне, након што утврди испуњеност прописаних услова. Издата дозвола за сезону се може и одузети ако спортска организација престане да испуњава прописане услове.

2.1.21. Који услови морају да се испуне за добијање дозволе за сезону?

Услови који морају да се испуне да би спортска организација добила дозволу за сезону прописани су чл. 158. ст. 2-5. Закона о спорту, а ближе се прецизирају спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза из чл. 100. ст. 2. тач. 4) Закона о спорту.

Дозволу за сезону може добити спортска организација која испуњава прописане услове за бављење спортским активностима и спортским делатностима и посебне услове за издавање дозволе за сезону утврђене од стране надлежног националног гранског спортског савеза. Надлежни национални грански спортски савез утврђује најмање следеће групе критеријума, односно услова за давање дозволе, у складу са законом: 1) спортски; 2) инфраструктурни; 3) персонални и административни, односно организациони; 4) правни; 5) финансијски.

У оквиру персоналних услова, спортска организација је дужна је да има и запослено или ангажовано лице са одговарајућим спортским звањем које координира обављање послова који се односе на безбедност учесника спортских такмичења чији је организатор, као и лице са одговарајућим спортским звањем у оквиру занимања менаџер у спорту за оперативне, односно извршне послове.

Финансијски услови обухватају и ревизију финансијских извештаја спортске организације и услове који се односе на финансијски фер плеј.

2.1.22. Која су велика међународна спортска такмичења?

Велика међународна спортска такмичења, у смислу Закона о спорту, јесу:

- 1) олимпијске и параолимпијске игре;
- 2) светска и европска првенства;
- 3) медитеранске игре;
- 4) универзијаде;
- 5) светски купови и финални турнири светске лиге;
- 6) зимски и летњи Олимпијски фестивал младих Европе;
- 7) балканска и друга регионална првенства;
- 8) финала и финални турнири европских клупских спортских такмичења, осим финала европских клупских такмичења која су резултат спортских успеха домаћих спортских организација;
- 9) критеријумски и квалификациони међународни спортски турнири националних спортских репрезентација (чл. 163. ЗС).

Одређено велико међународно спортско такмичење може да се организује на територији републике Србије само ако организатор такмичења добио претходну сагласност за подношење кандидатуре за организовање тог такмичења, у скаладу за Законом о спорту.

2.1.23. Који су услови да би се организација у области спорта кандидовала за организовање великог међународног спортског такмичења на територији Републике Србије?

Организација у области спорта може се кандидовати за организовање великог међународног спортског такмичења на територији Републике Србије под условом да пре подношења кандидатуре (чл. 162. ЗС):

- 1) образује иницијативни одбор за припрему кандидатуре;
- 2) припреми пројекат, односно студију о организовању и финансирању такмичења, која обавезно садржи материјално-техничке, финансијске, организационе и стручно-кадровске елементе за организацију;
- 3) прибави мишљење Олимпијског комитета Србије, односно Параолимпијског комитета Србије, када су у питању олимпијски, односно параолимпијски спортови и надлежног националног гранског спортског савеза у олимпијском спорту, односно параолимпијском спорту;
- 4) прибави мишљење Спортског савеза Србије и надлежног националног гранског спортског савеза у неолимпијском спорту;
- 5) прибави мишљење надлежног органа јединице локалне самоуправе на чијој територији се организује такмичење и територијалног спортског савеза јединице локалне самоуправе;
- 6) прибави сагласност Владе за велика међународна спортска такмичења из члана 163. тач. 1), 2), 3), 4) и 6) Закона о спорту (олимпијске и параолимпијске игре, светска и

европска првенства, медитеранске игре, универзијаде и зимски и летњи Олимпијски фестивал младих Европе), односно сагласност Министарства спорта за друга велика међународна спортска такмичења. Давање сагласности не ствара обавезу финансирања одобреног спортског такмичења.

Министар спорта прописује ближе услове за кандидовање за организацију великих спортских такмичења на територији Републике Србије (Правилник о условима за кандидовање организација у области спорта за организовање великог међународног спортског такмичења на територији Републике Србије, "Службени гласник РС", број 11/2021). Према том правилнику, организација у области спорта може се кандидовати за организовање великог међународног спортског такмичења на територији Републике Србије (у даљем тексту: такмичење) под условом да пре подношења кандидатуре надлежном међународном спортском савезу или другој надлежној међународној организацији у области спорта:

- 1) одлуку о подношењу кандидатуре донесе највиши орган организације;
- 2) образује иницијативни одбор за припрему кандидатуре;
- 3) припреми пројекат, односно студију о организовању и финансирању такмичења, која обавезно садржи материјално-техничке, финансијске, организационе и стручно-кадровске елементе за организацију такмичења, у складу са чл. 3. и 4. овог правилника;
- 4) прибави образложено мишљење Олимпијског комитета Србије, односно Параолимпијског комитета Србије, када су у питању олимпијски, односно параолимпијски спортови, дато од стране управе Олимпијског комитета Србије, односно Параолимпијског комитета Србије;
- 5) прибави образложено мишљење Спортског савеза Србије, дато од стране управе Спортског савеза Србије;
- 6) прибави образложено мишљење надлежног националног спортског савеза за грану, односно област спорта у оквиру које се организује такмичење, дато од стране управе тог савеза;
- 7) прибави образложено мишљење надлежног органа јединице локалне самоуправе на чијој територији се организује такмичење;
- 8) прибави образложено мишљење надлежног територијалног спортског савеза јединице локалне самоуправе на чијој територији се организује такмичење, дато од стране управе тог савеза;
- 9) нема дугове према буџетима Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, пореске дугове или дугове према организацијама социјалног осигурања;
- 10) прибави сагласност Владе за такмичења из члана 163. тач. 1), 2), 3), 4) и 6) Закона о спорту, односно сагласност министарства надлежног за спорт за друга такмичења. Приликом прибављања сагласности Владе за наведена такмичења, доставља се процена укупних финансијских ефеката организовања истих, као и процена евентуалне обавезе финансирања из буџета Републике Србије.

ОКС, ПОКС, ССС, територијални спортски савез и јединица локалне самоуправе своје мишљење дају на основу пројекта, односно студије о организовању и финансирању

такмичења, водећи рачуна о усаглашености организације такмичења у Републици Србији са циљевима из програма развоја одговарајуће гране спорта (из члана 100. став 6, члана 102. став 6, члана 103. став 12. ЗС) и програма развоја спорта на територији јединице локалне самоуправе (чл. 142. став 4. ЗС).

2.1.24. Шта треба да садржи пројекат, односно студија о организовању и финансирању великог међународног спортског такмичења?

Пројекат, односно студија о организовању и финансирању такмичења за такмичења за која сагласност даје Влада треба да садржи:

1) податке о организацији у области спорта која подноси кандидатуру за организовање такмичења, односно која ће бити непосредни организатор такмичења (назив, правни статус, име и презиме заступника);

2) назив надлежног националног спортског савеза у случају када он није непосредни организатор такмичења;

3) назив такмичења и планирано место одржавања у случају добијања организације такмичења;

4) податке о терминима и процедури за одлучивање надлежног међународног спортског савеза о поднетим кандидатурама;

5) циљеве одржавања такмичења у Републици Србији;

6) податке о врсти и структури такмичења, датуму одржавања и оквирним терминима појединачних такмичења;

7) податке о прелиминарном броју учесника такмичења (број репрезентација, такмичара, пратећег особља и др.) и начину њиховог смештаја;

8) податке о очекиваном броју гледалаца, као и о томе који су смештајни капацитети у јединици локалне самоуправе у којој се требају одржати такмичења или у њеној непосредној околини;

9) опис техничко-материјалних услова и норматива које у организацији такмичења организатор треба да испуни у складу са правилима надлежног међународног спортског савеза (објекти, опрема, гледалиште, услови превоза, смештаја и исхране учесника, гледаоци, маркетиншка правила, правни услови и др.);

10) опис стручно организационих елемената: организациона структура; ко ће бити укључен у менаџмент за кандидовања, а ко ће бити укључен у менаџмент организације такмичења ако кандидатура буде успешна; постојећи стручни кадрови и друго особље и њихова организациона задужења; ангажовање волонтера; непосредно организовање или формирање посебног правног лица за организацију; самостално организовање или суорганизација, и др.;

11) податке о потребним спортским објектима за организацију такмичења; подаци о постојећим спортским објектима који испуњавају услове да се на њима одрже планирана такмичења; опис потреба за изградњом нових спортских објеката или реконструкцијом постојећих спортских објеката; подаци да ли ће спортски објекти бити трајни или

привремени; планирано коришћење спортских објеката непосредно након завршетка такмичења; дугорочна стратегија одржавања и коришћења тих спортских објеката;

12) елементе у погледу осигурања здравствене заштите (укључујући и допинг контролу) свих учесника такмичења;

13) елементе за осигурање безбедности свих учесника у такмичењу, са проценом ризика;

14) опис искустава подносиоца кандидатуре у организацији истих или сличних такмичења;

15) опис искустава других организатора истог такмичења;

16) детаљан финансијски план, са показатељима на приходовној и расходовној страни;

17) преглед обавеза јавних власти у организацији такмичења у складу са спортским правилима надлежног међународног спортског савеза;

18) анализу утицаја организације такмичења на развој и ширење гране спорта у којој се такмичење организује у Републици Србији, унапређење спортског туризма, бољу искоришћеност спортске инфраструктуре и унапређење јавне инфраструктуре;

19) анализу утицаја организације такмичења на афирмацију вредности националног спорта, укључујући и очекиване спортске резултате домаћих спортиста;

20) анализу утицаја организације такмичења на окружење (економски утицај, социјални утицај, утицај на животну средину);

21) планирану организацију маркетинга такмичења и комуникације са јавношћу;

22) процену занимљивости такмичења за телевизијске и радио преносе, друге медије и гледаоце;

23) анализу усаглашености ефеката организације такмичења са циљевима стратегије развоја спорта;

24) процену финансијских обавеза организатора спортског такмичења према надлежном међународном спортском савезу у случају добијања организације такмичења, са структуром трошкова;

25) превод такмичарског правилника и других спортских правила надлежног међународног спортског савеза која се непосредно односе на спровођење такмичења;

26) податке о пратећим догађајима, ако се планирају;

27) анализу тржишта које прати такмичење;

28) SWOT анализу;

29) обавезујућу изјаву да ће се у случају добијања организације такмичења о томе обавестити без одлагања министарство надлежно за спорт, као и да ће се министарству надлежном за спорт доставити сваки акт (уговор, одлука – са званичним преводом) којим организатор такмичења накнадно преузима финансијске обавезе према надлежном међународном спортском савезу или другој надлежној међународној организацији у области спорта у вези такмичења или обавезе које се тичу јавних власти у Републици Србији у вези такмичења, у року од седам дана од дана настанка обавезе;

30) протокол о сарадњи са Републичким заводом за спорт и медицину спорта у случају добијања организације такмичења, у складу са чланом 107. став 1. тачка 9) Закона о спорту;

31) податке о другим елементима и условима неопходним за организацију такмичења, у складу са законом и спортским правилима надлежног међународног спортског савеза (чл. 3. Правилника).

За такмичења за која сагласност даје Министарство спорта, пројекат (студија) треба да испуни услове из чл. 4. Правилника и њих је упола мање него оних за такмичења у надлежности Владе.

Изузетно, пројекат, односно студија о организовању и финансирању такмичења може садржати само сажетак утврђених информација у случају да због изненадне могућности добијања организације такмичења није могуће благовремено припремити одговарајући пројекат, односно студију (када је између позива међународног спортског савеза за достављање кандидатура и крајњег датума за достављање кандидатура мање од 45 дана, а у питању је грана спорта од посебног значаја за Републику Србију). Уколико је у овом случају дата сагласност за кандидовање, организација у области спорта је обавезна да достави министарству надлежном за спорт комплетан пројекат, односно студију најкасније у року од 45 дана од дана добијања организације такмичења (чл. 5. Правилника).

2.1.25. Како се одлучује о давању сагласности за кандидовање за организовање великог међународног спортског такмичења на територији Републике Србије?

Владе Републике Србије даје сагласност за велика међународна спортска такмичења из члана 163. тач. 1), 2), 3), 4) и 6) Закона о спорту (олимпијске и параолимпијске игре, светска и европска првенства, медитеранске игре, универзијаде и зимски и летњи Олимпијски фестивал младих Европе), док за друга велика међународна спортска такмичења сагласност даје Министарство спорта.

При одлучивању о сагласности на подношење кандидатуре за организовање великог међународног спортског такмичења у Републици Србији посебно се узимају у обзир следећи критеријуми:

1) организовање такмичења мора имати позитиван утицај на развој и ширење гране спорта у којој ће се такмичење одржати;

2) такмичење мора бити оправдано са становишта тржишта;

3) такмичење мора бити занимљиво за телевизијске и радио преносе, друге медије и гледаоце;

4) такмичење треба да утиче на афирмацију вредности националног спорта;

5) такмичење треба да се организује у грани спорта која има организациону и такмичарску традицију у Републици Србији (чл. 164. ЗС).

2.1.26. Под којим условима спортске организације, спортске екипе и спортисти могу учествовати на међународни спортским приредбама?

Спортске организације, спортске екипе и спортисти могу учествовати на међународним спортским приредбама само уз претходну сагласност надлежног националног гранског спортског савеза. Надлежни национални грански спортски савез може да одбије давање сагласности ако би учешће спортске организације, односно спортске екипе или спортиста на међународним спортским приредбама, штетило интересу и угледу Републике Србије (чл. 165. ст. 1. и 2. ЗС).

Спортске организације, односно спортске екипе могу учествовати у регионалним лигама само уз претходну сагласност надлежног националног гранског спортског савеза (чл. 165. ст. 3. ЗС).

2.1.27. Ко може да користи заставу и грб Републике Србије на спортској опреми?

Коришћење заставе и грба Републике Србије на спортској опреми уређено је чл. 165. ст. 4-6. Закона о спорту.

Застава и грб Републике Србије могу да се користе само на спортској опреми националних спортских репрезентација, спортских организација и спортиста надлежних националних спортских савеза, Олимпијског комитета Србије, Параолимпијског комитета Србије и Спортског савеза Србије.

Национална спортска репрезентација надлежног националног спортског савеза приликом учешћа на међународном спортском такмичењу употребљава грб, заставу и химну Републике Србије у складу са законом којим је уређена употреба заставе, грба и химне Републике Србије.

Министар спорта прописује јединствени визуелни идентитет националних спортских репрезентација на међународним спортским такмичењима.

2.2. СПРЕЧАВАЊА НАСИЉА И НЕДОЛИЧНОГ ПОНАШАЊА НА СПОРТСКИМ ПРИРЕДБАМА

2.2.1. Кад постоји насиље и недолично понашања на спортским приредбама?

Под насиљем и недоличним понашањем на спортским приредбама сматра се нарочито:

- 1) физички напад на учеснике спортске приредбе, односно физички обрачун између учесника на спортској приредби;
- 2) бацање предмета на спортски терен или у гледалиште;
- 3) покушај уношења или уношење у спортски објекат или истицање у спортском објекту обележја којима се вређају национална, расна, верска или друга осећања или на други начин изазива мржња или нетрпељивости која може да доведе до физичких сукоба;

4) оштећивање спортског објекта, опреме, уређаја и инсталација на спортском објекту на коме се одржава спортска приредба;

5) изазивање нереда или уништавање имовине приликом доласка, односно одласка са спортске приредбе или у спортском објекту, ремећење тока спортске приредбе, угрожавање безбедности учесника спортске приредбе или трећих лица;

6) неовлашћени улазак на спортски терен, односно у службене просторије и службене пролазе спортског објекта или у део гледалишта спортског објекта који је намењен противничким навијачима;

7) покушај уношења, односно уношење у спортски објекат, поседовање или употреба алкохола или других опојних средстава;

8) покушај уношења, односно уношење у спортски објекат или коришћење пиротехничких средстава и других предмета и средстава којима може да се угрози безбедност учесника у спортској приредби или омета њен ток;

8а) поседовање у доласку или одласку са спортске приредбе пиротехничких средстава, предмета и средстава којима може да се угрози безбедност;

9) паљење навијачких реквизита или других предмета;

10) маскирање лица ради прикривања идентитета у случају вршења било ког облика насиља, коришћењем одевних или других предмета (чл. 4. ст. 1. ЗСННДСП).

2.2.2. У чему се састоји обавеза организатора да ангажује, односно организује одговарајућу редарску службу?

Према Закону о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама (ЗСННПСП) и Закону о спорту, организатор сваке спортске приредбе дужан је да осигура безбедно одржавање спортске приредбе и да предузме мере којима се предупређује и онемогућава избијање насиља и недоличног понашања гледалаца. У том циљу он је посебно дужан да образује одговарајућу редарску службу, или да ангажује правно лице или предузетника ради обављања послова физичког обезбеђења и одржавања реда на спортској приредби (чл. 8. ст. 1. (ЗСННПСП)). Обавеза организатора да образује редарску службу проистиче и из Закона о јавном окупљању. Међутим, приликом одржавања међународних спортских приредаба, спортских приредаба повећаног ризика или спортских приредаба највишег ранга националних екипних спортских такмичења, организатор је дужан да, за обављање послова редарске службе, ангажује правно лице или предузетника за вршење послова приватног обезбеђења (чл. 8. ст. 3. ЗСННПСП).

Шта значи „образовати“ редарску службу, на који начин се „ангажује“ редарска служба и када је редарска служба „одговарајућа“ ближе је регулисано Законом о приватном обезбеђењу (ЗПО).

Према члану 41. став 1. Закона о приватном обезбеђењу, када правно лице и предузетник за приватно обезбеђење пружајући услугу одржавања реда на јавном скупу по Закону о приватно обезбеђењу, ангажује више од три редара (код спортских приредби је то увек случај), дужно је да сачини план обезбеђења, који организатор скупа, заједно са

пријавом, доставља полицијској управи са седиштем на територији на којој се заказује и одржава јавни скуп. Садржина плана обезбеђења јавног скупа је одређена одредбом члана 41. став 2. Закона о приватном обезбеђењу, према којој план *обезбеђења* мора да садржи број и распоред ангажованих редара, овлашћења редара, податке о одговорном лицу које ће руководити редарском службом за време одржавања јавног скупа и средству комуникације са њим.

Службеници обезбеђења редарску службу врше без оружја (чл. 40. ст. 2. ЗПО). Током вршења посла, редару на јавном скупу није дозвољено да регулише саобраћај ван границе штићеног простора, а обављајући своје послове, редар је дужан да поступи по наређењу овлашћеног полицијског службеника, у складу са Планом обезбеђења (чл. 42. ст. 2. и 3. ЗПО). Закон о приватном обезбеђењу није у оквирима одељка посвећеног пословима редарске службе (чл. 40) утврдио посебна овлашћења редара. Утолико су овлашћења редара идентична онима које имају и други службеници обезбеђења за време вршења послова физичке заштите (чл. 46-57. ЗПО), с изузетком да с обзиром да послове врше без оружја они могу да користе једино средства за везивање и физичку снагу, а не и остала прописана средства принуде.

Треба, међутим, водити рачуна да су чланом 8а Закона о спречавању насиља и недоличног понашања на спортски приредбама прописане дужности редарске службе на спортској приредби. Редарска служба је тако дужна да приликом обављања послова физичког обезбеђења и одржавања реда на спортској приредби: забрани приступ објекту на коме се одржава спортска приредба лицима која су под утицајем алкохола или других опојних средстава, или се из њиховог понашања може закључити да су склони насилном или недоличног понашању; одвоји гостујуће навијаче усмеравањем на посебне улазе и излазе из спортског објекта и посебан део гледалишта који је за њих одређен; обезбеди да гледалац седи на тачно одређеном месту; онемогући улазак гледалаца на спортски терен и спречи њихов прелазак из једног дела гледалишта намењен навијачима једног клуба у други; онемогући уношење или продају алкохолних пића у спортском објекту; онемогући уношење у спортски објекат предмета који се могу употребити у насилничким поступањима (пиротехничка средства, мотке, флаше и сл.), односно којима се може ометати ток спортске приредбе (огледала, ласерски показивачи, звучни уређаји веће снаге, транспаренти или обележја којима се подстиче расна, верска, национална или друга нетрпељивост и мржња, односно чији је садржај увредљив или непристојан и сл.); онемогући уношење у спортски објекат и истицање навијачких симбола који су већих димензија и могу ометати рад службених лица, осим застава, шалова, капа и дресова са обележјима клуба; упозори, односно удаљи гледаоца који својим понашањем или пропуштањем одређене радње може изазвати насиље на спортској приредби, угрозити безбедност учесника спортске приредбе или ометати њен ток.

2.2.3. Које су обавезе при организовању спортске приредбе високог ризика?

Надлежни спортски савез Републике Србије, односно организатор спортске приредбе проглашава спортску приредбу повећаног ризика на основу акта надлежног спортског савеза или на препоруку Министарства унутрашњих послова (Министарство) кад посебне околности указују да на њој може доћи до насиља или недоличног понашања гледалаца (чл. 10. ЗСННПСП).

На спортским приредбама повећаног ризика организатор је дужан да:

1) оствари сарадњу с представницима клубова навијача ради међусобне размене информација;

2) о свим информацијама које поседује у вези са спортском приредбом, обавести одмах, а најкасније 48 сати пре почетка спортске приредбе Министарство и друге надлежне органе, надлежни спортски савез и друге заинтересоване спортске организације, а по потреби и спортисте који учествују на спортској приредби;

3) одреди одговорно лице задужено за спровођење мера прописаних Законоомо спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама и сарадњу са Министарством;

4) поступа по налозима Министарства.

5) обезбеди одвајање група гостујућих навијача продајом улазница на одвојеним и посебним продајним местима;

6) обезбеди да се у продају пуне само нумерисане улазнице за седење, чији број не може бити већи од капацитета спортског објекта и који не угрожава безбедност учесника спортске приредбе;

7) обезбеди да се на дан одржавања спортске приредбе улазнице продају само у спортском објекту у коме се спортска приредба одржава или у његовој непосредној близини;

8) обезбеди распоред седења на нумерисаним седиштима у складу са нумерацијом на улазницима;

9) оствари сарадњу са спортским организацијама – клубовима који учествују у спортској приредби у погледу продаје улазница за њихове навијаче;

10) одреди посебне улазе, излазе и део гледалишта за групе гостујућих навијача, уколико се очекује њихов организовани долазак или долазак у већем броју;

11) обезбеди преко програма спортске приредбе или других средстава информисања подстицање гледалаца на коректно понашање;

12) обезбеди да се спортска приредба повећаног ризика одржи у одговарајућем спортском објекту (чл. 11, 12, 14. и 15. ЗСННПСП).

2.2.4. У чему се састоји обавеза обезбеђења адекватног спортског објекта за одржавање спортске приредбе, а посебно оне повећаног ризика?

Организатор сваке спортске приредбе је дужан да обезбеди да се спортска приредба одржи у спортском објекту који има:

1) одговарајући број јасно и видљиво обележених улаза и излаза према свим деловима гледалишта;

2) просторију за пружање хитне медицинске помоћи;

3) одговарајући број мушких и женских мокрих чворова у свим деловима гледалишта (чл. 15. ст. 2. ЗСННПСП);

4) друге елементе прописане чл. 6. и 7. Правилника о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности (да је објекта припремљен тако да је гледаоцима са инвалидитетом омогућено да посматрају такмичење на приближно истом нивоу, као и остали присутни на спортском објекту; да су постављена најмање три јарбола на отвореним спортским теренима, односно обезбеђен простор у спортским салама за истицање најмање три заставе; да постоји гледалишни простор од најмање 100 места; да објекат има димензије које омогућавају да се на њему несметано одвија такмичење; да објекат има најмање две гардеробе; да је у простору за такмичење, у гардероби и у купатилу температура најмање 21 степен целзијуса, ако у складу са законом или спортским правилима за одређену грану спорта није другачије прописано; да у објекту постоји лекарска амбуланта уколико се на спортском објекту организује национално, професионално или међународно спортско такмичење, односно да на објекту постоји комплетан прибор и средства за пружање прве помоћи на осталим спортским приредбама; да је подлога терена на коме се одвија спортско такмичење од одговарајућег материјала; да објекат испуњава опште услове за коришћење (санитарно-хигијенске, противпожарне и др.) и има одговарајуће инсталације (осветљење, вентилација, филтрација воде на базенима, вода, струја).

Спортски објекта на коме се одржава спортска приредба повећаног ризика мора да има, поред претходно наведеног, и:

1) одговарајуће ограде испред спортског објекта за усмеравање и раздвајање противничких група навијача;

2) одговарајуће ограде за спречавање уласка гледалаца на спортски терен;

3) одговарајуће ограде за раздвајање противничких група навијача;

4) одговарајућа нумерисана седишта која се не могу одвалити само коришћењем физичке снаге;

5) одговарајући простор за дежурног судију, јавног тужиоца и овлашћено лице Министарства, надлежно за одржавање јавног реда и мира на спортској приредби, са којег имају јасан преглед спортског терена и гледалишта и приступ техничкој опреми за праћење и снимање уласка и понашања гледалаца;

6) техничку опрему за праћење и снимање уласка и понашања гледалаца на спортском објекту;

7) одговарајућу просторију за безбедно задржавање учесника спортске приредбе који се противправно понаша, као и лица којем је изречена мера безбедности, односно

заштитна мера забране присуствовања одређеним спортским приредбама, а затечено је на спортском објекту;

8) простор за безбедан смештај превозних средстава гостујућих екипа;

9) систем јавног разгласа;

10) одговарајуће осветљење уколико се спортска приредба одржава у вечерњим часовима, као и обезбеђено непрекидно напајање електричном енергијом.

Ближе услове које треба да испуни спортски објекат на коме се организује спортска приредба и њихову испуњеност утврђује надлежни национални спортски савез, односно асоцијација клубова, уз претходно прибављено мишљење Министарства спорта и сагласност Министарства унутрашњих послова (чл. 15. ст. 3. ЗСННПСР).

2.2.5. Ко подлеже прекршајној одговорности због насиља и недоличног понашања на спортској приредби и које су казне.

Прекршајној одговорности подлеже како организатор спортске приредбе тако и физичко лице које чини акте насиља и недоличног понашања на спортској приредби.

Спортски савез, спортско друштво, спортска организација – клуб или друго правно лице организатор спортске приредбе чини прекршај из члана 21. ст. 1. Закона о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама, за који се изриче новчана казна од 1.000.000 до 2.000.000 динара, ако:

1) не осигура безбедно одржавање спортске приредбе;

2) не врши контролу над спровођењем мера утврђених овим законом;

3) не предузме прописане превентивне мере;

4) не образује, односно не ангажује одговарајућу редарску службу;

6) редарска служба не обавља послове прописане законом;

7) не оствари сарадњу са Министарством унутрашњих послова;

8) не обезбеди за време трајања спортске приредбе присуство одговарајуће службе медицинске помоћи или не оствари сарадњу, односно не обезбеди присуство других надлежних органа и организација, јавних служби и јавних предузећа;

9) не прогласи спортску приредбу повећаног ризика;

10) не предузме радње прописане законом за спортске приредбе повећаног ризика;

11) не предузме прописане мере пре почетка, за време трајања и по завршетку спортске приредбе повећаног ризика које се односе на гледаоце и навијаче;

12) не обезбеди вођење прописаних евиденција о продаји улазница за спортске приредбе и не достави их територијално надлежној организационој јединици Министарства унутрашњих послова по месту одржавања спортске приредбе или је не обрише након достављања;

13) не обезбеди да се улазнице продају искључиво лицима која поседују идентификациони документ;

14) не обезбеди да се једном лицу не може продати више од четири улазнице;

15) не онемогући улазак на спортску приредбу лицима која не поседују идентификациони документ, односно лицима млађим од 16 година која нису у пратњи пунолетног лица;

16) продаје улазнице на дан одржавања спортске приредбе повећаног ризика улазнице изван спортског објекту у коме се спортска приредба одржава или у његовој даљој околини;

17) не обезбеди да се спортска приредба одржи у одговарајућем спортском објекту;

18) гостујући спортски клуб не предузме мере прописане законом;

19) продаје алкохолна пића у спортском објекту или на удаљености до једног километра од средишње тачке спортског терена у Београду, Крагујевцу, Нишу и Новом Саду, а у осталим местима до 300 метара за време одржавања спортске приредбе, ваздушном линијом.

За наведене прекршаје одговарају и физичка лица и предузетници организатори спортских приредби. Осим тога, за наведне прекршаје кажњавају се и одговорна лица у правном лицу организаторима спортским приредби (од 50.000 до 150.000 динара).

Организатору коме је изречена казна за прекршај може се изрећи и заштитна мера забране вршења одређене делатности.

Казном затвора од тридесет до шездесет дана и новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај из чл. 23. ст. 1. ЗСННПСП физичко лице ако:

1) баца предмете на спортски терен или у гледалиште;

1а) физички напада учеснике на спортској приредби или учествује у физичком обрачуну на спортској приредби;

2) уништава имовину приликом доласка или одласка са спортске приредбе;

3) неовлашћено уђе на спортски терен, односно у службене просторије и службене пролазе спортског објекта или у део гледалишта спортског објекта који је намењен противничким навијачима;

4) унесе или покуша да унесе у спортски објекат, или поседује или употребљава у спортском објекту, алкохол или друга опојна средства

5) унесе или покуша да унесе у спортски објекат или користи пиротехничка средства и друге предмете и средстава којима може да се омета ток спортске приредбе;

5а) поседује у доласку или одласку са спортске приредбе пиротехничка средства, предмете и средства којима може да се угрози безбедност;

б) пали навијачке реквизите или друге предмете;

7) маскира лице ради прикривања идентитета у случају вршења било ког облика насиља, коришћењем одевних или других предмета;

8) не поступи по налозима редарске службе;

9) продаје или конзумира алкохолна пића у спортском објекту или на удаљености до једног километра од средишње тачке спортског терена у Београду, Крагујевцу, Нишу и

Новом Саду, а у осталим местима до 300 метара за време одржавања спортске приредбе, ваздушном линијом.

За извршене прекршаје, уз казну за прекршај обавезено се изриче и заштитна мера забране присуствовања одређеним спортским приредбама.

Као што је раније наведено, за одређене радње везане за насиље и недолично понашање на спортским приредбама могућа је и кривична одговорност. Треба, међутим, водити рачуна да између радњи које су утврђене као прекршај и радњи које представљају кривично дело насилничко понашање на спортској приредби или јавном скупу из члана 344а КЗ постоје суштинске разлике, и ако у пракси може постојати привидна сличност. Тако је у једном случају када је један навијач заустављен на самом улазу у стадион приликом уласка на трибину и при том му у левом рукаву дуксерице коју је имао на себи пронађена метална шипка (део арматуре дужине око 30 сантиметара), Апелациони суд нашао (пресуда Кж1 242/2018 оде 29. 3. 2018) да метална шипка или друго средство које је подобно да изазове тешке телесне повреде учесника спортске приредбе представља предмет кривичног дела насилничко понашање на спортској приредби или јавном скупу, те не може бити предмет прекршаја из члана 23. став 1. Закона о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама (уношење или покушај уношења у спортски објекат предмета и средстава којима може да се омета ток спортске приредбе).

2.3. СПРЕЧАВАЊЕ ДОПИНГА У СПОРТУ

2.3.1. Шта је допинг у спорту?

Допинг у спорту јесте постојање једне или више повреда антидопинг правила утврђених чланом 3. Закона о спречавању допинга у спорту („Сл. гласник РС“, бр. 111/14 и 47/21).

Допинг у спорту је забрањен јер је супротан је основним вредностима савременог спорта и представља његову грубу злоупотребу.

Разлози због којих спортисти употребљавају допинг су многоструку. Основни узрок, ипак, лежи, у околности да допинг скраћује време опоравка (одмора) и доноси бољи психички и физички учинак. Према истраживањима, три су основна разлога за коришћење допинга у врхунском спорту:

- Енормни притисак на спортисту за постизање што бољег резултата. Овај притисак проистиче пре свега из околности да се на међународним, националним, па чак и регионалним такмичењима, пажња поклања само ономе ко стоји на победничком постољу и ко је постигао „изванредне“ резултате. Само ти спортисти добијају медаље, пажњу медија и јавности, а самим тим и спонзорске уговоре;

- Врхунски спорт је постао бизнис и индустрија, у коме влада стални притисак за резултатом. Финансирање бављења спортом, које је постало професија спортисте, могуће је само уз врхунски спортски учинак;

- Допинг једног јединог спортисте и резултати које он кроз то постиже, повећава притисак на друге спортисте да и они користе допинг уколико желе да победе. Колико је тај притисак, најбоље сведоче речи бившег врхунског бициклисте Didi Thureau: „У бициклизму сви узимају нешто... Ко вози само с водом, готов је“.

2.3.2. Када постоји повреда антидопинг правила?

Повреда антидопинг правила (допинг) постоји у случајевима:

1) присуства забрањене супстанце или њених метаболита или маркера у телесном узорку спортисте (није неопходно да у поступању спортисте постоји намера, непажња, пропуст или свесно коришћење допинг средства);

2) коришћења или покушаја коришћења (примена, уношење, убризгавање или конзумирање на било који начин) забрањене супстанце или забрањеног метода (није неопходно да у поступању спортисте постоји намера, непажња, пропуст или свесно коришћење допинг средства);

3) одбијања, или пропуштања без уверљивог оправдања, давања узорка после обавештења о допинг контроли или избегавања давања узорка на други начин;

4) било које комбинације од три пропуштена допинг теста и/или пропуста при попуњавању обрасца о локацији спортисте, у складу са међународним стандардима за управљање резултатима одобреним од Светске антидопинг агенције, унутар периода од 12 месеци, од стране спортисте који је укључен у регистровану тест групу;

5) ометања или покушаја ометања било којег дела допинг контроле;

6) недозвољеног поседовања допинг средстава од стране спортисте или особа које помажу спортисти;

7) неовлашћене продаје, транспорта, слања, испоруке или дистрибуције забрањене допинг супстанце или забрањеног допинг метода (било физички, електронски или неким другим начином) од стране спортисте, особа које помажу спортисти или посредством трећег лица, било ком лицу које је у ингеренцији неке организације у области спорта, или покушај таквог поступања;

8) давања или покушаја давања или примене или покушаја примене било ког допинг средства на спортисти на такмичењу, или давања или покушаја давања или примене или покушаја примене било ком спортисти изван такмичења било ког допинг средства које је забрањено изван такмичења;

9) асистирања, подстицања, помагања, подржавања, прикривања, стварања услова или било ког другог вида намерног саучесништва или покушаја саучесништва у повреди или покушају повреде антидопинг правила или у кршењу изречене мере због повреде антидопинг правила;

10) удруживања, у професионалном или са спортом повезаном својству, спортисте или друге особе која је у надлежности овлашћене антидопинг организације са особом која помаже спортисти којој траје изречена мера због повреде антидопинг правила или је у кривичном, прекршајном или другом поступку кажњена због дела које представља повреду антидопинг правила у смислу овог закона, уколико јој казна још увек траје или је прошло мање од шест година од изрицања такве казне или са особом која је посредник или представник такве особе;

11) поступања спортисте или другог лица које представља претњу или служи застрашивању другог лица с намером његовог одвраћања од саопштавања информација везаних за допинг и непоштовање антидопинг правила или има за циљ да се стави у неповољан положај лице које је у доброј вери пружило доказе или информације које се односе на допинг и непоштовање антидопинг правила, овлашћеној антидопинг организацији или надлежном државном органу.

Наведене повреде антидопинг правила не постоје у случајевима одобрених изузетака за терапеутску употребу и других изузетака утврђених Светским антидопинг кодексом.

Под особама које помажу спортисти подразумевају се васпитачи, тренери, менаџери, агенти, особље тима, званичници, здравствени радници и здравствени сарадници и друго особље које ради са или врши третман спортиста који учествују или се припремају за спортско такмичење.

2.3.3. Ко и како одређује листу забрањених допинг средстава?

Појам повреде антидопинг правила у тесној је вези са појмовима „забрањене супстанце“ и „забрањене методе“, који су обухваћени и заједничким појмом „допинг средства“. Само „активности“ које су у вези са „допинг средствима“ могу се квалификовати као повреда антидопинг правила. Појам „допинг средства“ је неодвојиво везан за појам „Листе забрањених допинг средстава“, односно појмом „допинг“ и појмом „допинг средства“ обухваћене су само оне супстанце и методе које су стављене на Листу забрањених допинг средстава. Другим речима, забрањена супстанца и забрањена метода (допинг средство) је било која супстанца и метода која је унета на Листи забрањених допинг средстава.

Антидопинг агенција Републике Србије (АДАС) утврђује, најмање једанпут годишње, Листу забрањених допинг средстава за спортисте и Листу забрањених допинг средстава за животиње (референтне листе забрањених фармаколошких класа допинг супстанци и допинг метода), у складу са Европском конвенцијом о спречавању допинга у спорту, међународним стандардима за листу забрањених средстава одобреним од стране Светске антидопинг агенције и спортским правилима надлежних међународних спортских савеза за спорт у коме учествују животиње.

Листе забрањених допинг средстава објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије“ (чл. 22. ЗСД).

2.3.4. Како спортиста може да добије изузетак за терапеутску употребу?

Спортиста може да добије изузетак за терапеутску употребу (ТУЕ) у складу са чл. 15. Закона о спречавању допинга у спорту и Правилником о одобравању изузетака за терапеутску употребу („Сл. билтен АДАС“, бр. 38/2021).

Спортиста може затражити од Антидопинг агенције РС да га ослободи забране употребе допинг средстава, у случају када постоји јасна и нужна медицинска потреба (индикација).

Антидопинг агенција утврђује правила за одобравање изузетака за терапеутску употребу и доноси одлуку о одобравању изузетака за терапеутску употребу, у складу са међународним стандардима за процес одобравања изузетака за терапеутску употребу одобреним од стране Светске антидопинг агенције. ТУЕ одобрава Одбор за одобравање изузетака за терапеутску употребу Антидопинг агенције.

Спортиста који мора да користи забрањену супстанцу или забрањен метод у терапијске сврхе, у обавези је да тражи и добије одобрење за ТУЕ пре коришћења или поседовања те супстанце, односно метода. ТУЕ се одобрава искључиво ако спортиста може да докаже, са степеном подједнаке вероватноће, да је сваки од следећих критеријума задовољен:

1) забрањена супстанца или забрањени метод за који се захтева ТУЕ је неопходан за лечење дијагностикованог медицинског стања које је потврђено релевантним клиничким доказима;

2) терапијско коришћење забрањених супстанци и/или метода неће изазвати никакво додатно побољшање способности спортисте осим оног које би се могло очекивати услед враћања у нормално здравствено стање након третмана медицинског стања;

3) забрањена супстанца и/или метода је индикуван начин лечења за одређено медицинско стање и не постоји дозвољена терапијска алтернатива;

4) неопходност коришћења забрањених допинг супстанци и/или метода није, у потпуности или делом, последица њиховог претходног нетерапеутског коришћења који су били забрањени у време употребе.

Медицинско стање спортисте мора бити дијагностиковано у складу са постојећим међународним стандардима, листама за проверу пријаве ТУЕ (“Checklist for Therapeutic Use Exemption Application”) и водичима добре лекарске праксе Светске антидопинг агенције (WADA) доступним на њиховом званичном сајту (“Medical Information to Support the Decisions of TUECs”). Кад год је то могуће, ове препоруке треба пратити у потпуности и приложити уз одговарајућу валидну медицинску документацију. ТУЕ се неће одобрити уколико тражена примена забрањеног допинг средства или методе служи прикривању дејства претходне повреде антидопинг правила, посебно употребе забрањене допинг супстанце.

2.3.5. Које су обавезе спортиста на спречавању допинга у спорту?

Обавезе спортиста на спречавању допинга у спорту утврђене су чл. 6. Закона о спречавању допинга у спорту и чланом 20. Правилника о усаглашавању антидопинг правила АДАС са Светским антидопинг кодексом.

Спортисти и други учесници у обављању спортских активности и делатности, дужни су (чл. 6. ЗСД) да:

- дозволе и омогуће обављање допинг контроле (Спортисти који одбије, не приступи, избегне или онемогући допинг тестирање, изрећи ће се мера због повреде антидопинг правила као да је на допинг тесту био позитиван, а у случају таквог покушаја, може му се мера изрећи и ако допинг тест буде негативан.);

- објаве идентитет особа које помажу спортисти (васпитачи, тренери, менаџери, агенти, особље тима, званичници, здравствени радници и здравствени сарадници и друго особље које ради са или врши третман спортиста који учествују или се припремају за спортско такмичење) на захтев Антидопинг агенције или друге овлашћене антидопинг организације;

- су упознати и поступају у складу са антидопинг правилима Антидопинг агенције и других овлашћених антидопинг организација.

Спортиста је дужан и да обавести лекара који га лечи о својој забрани да користи допинг средства и да се увери да било каква добијена медицинска терапија не садржи допинг средства.

Спортиста има према члану 20. Правилника и додатне обавезе:

- Да познаје и поступа у складу са антидопинг правилима АДАС;
- Да буде доступан за узимања узорка у било које време;
- Да одговара, у контексту антидопинга, за оно што се унесе у организам и користи;

- Да обавестити медицинско особље о својој обавези некористићења забрањених супстанци и забрањених метода и увери се у то да било која добијена медицинска терапија није у супротности са овим антидопинг правилима.

- Да пружи информацију АДАС и интернационалној федерацији о свакој одлуци оних који нису потписници, а којом се утврђује да је спортиста починио повреду антидопинг правила у претходних (10) десет година.

- Да сарађује са антидопинг организацијама у истрази повреда антидопинг правила. Пропуст спортисте да у потпуности сарађује са антидопинг организацијама које испитују повреде антидопинг правила може за последицу да има прекршајну одговорност из Закона о спречавању допинга у спорту.

- Да објави идентитет свог помоћног особља на захтев АДАС или националног спортског савеза или било које друге антидопинг организације која има надлежност над спортистом.

- Да се не понаша агресивно према допинг контролору или другом лицу укљученом у допинг контролу.

2.3.6. Ко спроводи и на који начин допинг контролу?

Допинг контрола се спроводи у складу са чл. 7-9. Закона о спречавању допинга у спорту и Правилником о допинг контроли на спортским такмичењима и изван такмичења („Сл. билтен АДАС“, бр. 41/21 и 46/23).

Антидопинг агенција уређује, одређује, организује и спроводи допинг контролу на спортским такмичењима и изван спортских такмичења, осим оне коју спроводи друга овлашћена антидопинг организација у складу са Светским антидопинг кодексом. Правила Антидопинг агенције о допинг контроли морају бити у складу са Законом о ратификацији Европске конвенције против допинговања у спорту, Законом о потврђивању Међународне конвенције против допинга у спорту, Светским антидопинг кодексом и међународним стандардима за допинг тестирање одобреним од стране Светске антидопинг агенције.

Допинг контрола је поступак који, у складу са Законом о спречавању допинга у спорту и Светским антидопинг кодексом, укључује све кораке и фазе почев од процене ризика и планирања распореда тестирања па до коначне одлуке о било којој жалби и примени изречених мера, укључујући све кораке и фазе између, укључујући али не ограничавајући се на: избор спортиста за тестирање и утврђивање регистроване тест групе спортиста, прикупљање и руковање узорцима, лабораторијску анализу, управљање резултатима и истраге или поступке који се односе на кршење статуса током периода забране учешћа или привремене суспензије, одобравање изузећа за терапеутску употребу, прослеђивање информација у вези са доступношћу за тестирање изван такмичења и претресе.

Допинг контрола организује се и спроводи тако да је искључена свака могућност замене узорака или манипулације било какве врсте.

Допинг контрола може се организовати како на такмичењима тако и изван такмичења, најављено и ненајављено. Уколико није другачије утврђено правилима надлежног међународног спортског савеза, допинг контрола на такмичењу је свака контрола код које се спортиста бира за допинг контролу у вези са учешћем на одређеном спортском такмичењу.

Допинг контрола спроводи се узимањем узорака урина и крви или применом друге ауторизоване технике за детектовање забрањених супстанци и метода.

Допинг контрола или анализа допинг узорака и повезаних аналитичких податка или информација прикупљених на допинг контроли може се предузети од стране овлашћене организације у било које легитимне антидопинг сврхе.

Антидопинг агенција Републике Србије може да прикупи узорке, у било које време и на било ком месту, од сваког спортисте такмичара или спортисте рекреативца над којим има надлежности у складу са овим законом и Светским антидопинг кодексом, укључујући и спортисте којима траје изречена мера забране такмичења, у складу са међународним стандардима одобреним од стране Светске антидопинг агенције.

Допинг контрола може се спроводити само од стране овлашћених и квалификованих контролора, односно од стране лица која поседују легитимацију издату од стране Антидопинг агенције Републике Србије или коју је та агенција признала као еквивалентну. За допинг контролора се именује лице са одговарајућим медицинским образовањем, које је претходно завршило обуку за допинг контролоре коју је организовала Антидопинг агенција РС, Светска антидопинг агенција или друга одговарајућа надлежна антидопинг организација. Допинг контролор се именује на период од две године и може бити поново именован.

Антидопинг агенција Републике Србије одређује организацију у којој ће се обавити анализа допинг узорака спортиста, односно животиња које учествују на такмичењима (у поступку јавне набавке). Организација у којој се спроводи допинг анализа мора поседовати важећу хомологацију издату од стране овлашћеног међународног органа или организације (Светске антидопинг агенције), а у поступку допинг контроле узете узорке мора складиштити, њима руковати и анализирати их у складу с одредбама овог закона и одговарајућим међународним стандардима одобреним од стране Светске антидопинг агенције.

Надлежни национални спортски савез, организација лигашког спортског такмичења, организатор спортског такмичења и спортска организација, односно спортиста учесник спортског такмичења може предложити Антидопинг агенцији Републике Србије да спроведе допинг контролу на одређеним такмичењима или допинг контролу изван такмичења одређених тимова, тренинг група или појединих спортиста, уз сношење трошкова спровођења допинг контроле (чл. 12. ЗСД).

2.3.7. Ко подлеже допинг контроли изван такмичења?

Контроли изван такмичења подлежу, у складу са чл. 13. Закона о споречавању допинга у спорту и чл. 19. Правилника о допинг контроли на спортским такмичењима и изван такмичења АДАС, подлежу спортисти који су у националној регистрованој тест групи, коју устављава Антидопинг агенција у сарадњи са надлежним националним спортским савезима. АДАС обавештава спортисту и његов надлежни национални спортски савез да га је уврстила у националну регистровану тест групу или искључила из исте, без одлагања.

У националну регистровану тест групу могу бити укључени:

- 1) спортисти који су од стране Олимпијског комитета Србије означени као олимпијски кандидати;
- 2) спортисти националног ранга;
- 3) спортисти међународног ранга, у складу са правилима надлежног међународног спортског савеза, уколико нису у регистрованој групи међународног спортског савеза ;

4) спортисти који су проглашени одговорним за повреду антидопинг правила и спортисти који желе да наставе спортску каријеру након истека мере забране учешћа на такмичењима због допинга;

5) спортисти који су чланови националних спортских репрезентација;

6) спортисти чији је резултат у три најбоља резултата у Републици Србији, постигнута у претходној/ текућој години;

7) спортисти код којих је забележено значајно и неочекивано побољшање резултата у протеклих 12 месеци;

8) спортисти који су циљано одабрани од стране АДАС.

Спортисти који подлежу контроли изван такмичења, дужни су да у складу са Међународним стандардом за тестирање и истрагу одобреним од Светске антидопинг агенције: (а) обавестити АДАС и одговорно лице у надлежном националном спортском савезу о својој локацији свака три месеца; (б) ажурира те информације ако је потребно тако да су тачне и потпуне све време; и (ц) учини себе доступним за тестирање на тој наведеној локацији. Подаци се достављају преко светске базе подата АДАМС, коју администрира Светска антидопинг агенција.

2.3.8. Која су овлашћења Антидопинг агенције Републике Србије на спречавању допинга у спорту?

Антидопинг агенција Републике Србије обавља спортске делатности у вези са спречавањем допинга у спорту, а посебно:

1) предузима мере за смањење допинга у спорту и његово дугорочно отклањање;

2) објашњава шта се под одређеним појмом везаним за проблем допинга у спорту подразумева;

3) стара се о обезбеђењу потребне опреме за анализу допинг узорака и потребних средстава за допинг контролу;

4) остварује увид у организовање и спровођење допинг контроле на међународним такмичењима која се организују у Републици Србији;

5) утврђује годишњи план допинг контроле коју спроводи;

6) издаје службени билтен;

7) остварује међународну стручну сарадњу на питањима која су везана за спречавање допинга у спорту и закључује споразуме о тестирању;

8) остварује сарадњу са заинтересованим надлежним државним органима и организацијама у области спорта у вези са спречавањем допинга у спорту и оштећењем здравља спортиста употребом допинга;

9) организује образовне и друге кампање против допинга у спорту;

10) информише јавност о активностима које се предузимају против допинга у спорту, укључујући и организовање интернет презентације (сајта) на којој се објављују општа акта и одлуке органа Антидопинг агенције ;

11) даје препоруке и савете за предузимање мера од стране државних органа и организација у области спорта у циљу спречавања допинга у спорту;

12) организује истраживања, саветовања, семинаре, округле столове и издаје публикације о питањима везаним за борбу против допинга у спорту;

13) прати и прикупља информације у вези са законским и другим мерама које се у другим земљама и међународним организацијама предузимају у борби против допинга у спорту;

14) прати и прикупља информације о мерама које државни органи и организације у области спорта предузимају у борби против допинга у спорту;

15) утврђује изглед маркице са знаком „DOPING FREE” који се ставља на тестиране производе који садрже додатке за исхрану и поступак за издавање маркице, као поверени посао;

16) обавља друге послове и предузима друге мере које се односе на спречавање допинга у спорту, а који су у складу са Светским антидопинг кодексом у надлежности националне антидопинг организације.

Наведене спортске делатности обављају се у складу са законом и Светским антидопинг кодексом.

Од 2006 до средине 2024. године Антидопинг агенција Републике Србије је процесуирала 132 повреде антидопинг правила спортиста и 62 повреде антидопинг правила за коње.

2.3.9. Кад постоји прекршајна одговорност због допинга?

Према члану 40. Закона о спречавању допинга у спорту, новчаном казном од 400.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај надлежни национални спортски савез, спортска организација и друго правно лице:

1) ако омета или покуша ометање било ког дела допинг контроле;

2) ако неовлашћено продаје, транспортује, шаље, испоручује или дистрибуира забрањена допинг средства (било физички, електронски или неким другим начином), непосредно или посредством трећег лица, било ком лицу у области спорта, или покуша такво понашање;

3) ако да или покуша давање, или пропише или покуша прописивање допинг средства спортисти;

4) ако подстиче, помаже, подржава, прикрива, ствара услове или на било који други начин учествује у повреди или покушају повреде антидопинг правила или у кршењу изречене мере забране учествовања у спорту;

5) ако предузме било који поступак ради застрашивања или кажњавања другог лица како би се одвратило од саопштавања информација везаних за допинг и непоштовање антидопинг правила или како би се казнило јер је пружило доказе или информације које се односе на допинг и непоштовање антидопинг правила, овлашћеној антидопинг организацији или надлежном државном органу;

б) ако не дозволи, односно не омогући обављање допинг контроле

7) ако узете узорке не складишти, или ако њима не рукује или их не анализира у складу с одредбама Закона о спречавању допинга у спорту и одговарајућим међународним стандардима одобреним од стране Светске антидопинг агенције;

8) ако у оквиру својих надлежности не предузме прописане мере и активности на спречавању допинга у спорту;

9) ако не поступи по мерама изреченим од стране антидопинг агенције;

10) ако у року од 15 дана од дана ступања на снагу спортских правила не достави примерак тих правила министарству надлежном за послове спорта и Антидопинг агенцији;

11) ако омогући лицу коме је изречена мера због повреде антидопинг правила учествовање на спортској приредби или у активности у области спорта, или обављање послова, односно чланство у неком органу или радном телу;

12) неовлашћено стави на производ маркицу са знаком „DOPING FREE” коју није издала Антидопинг агенција;

13) ако онемогући спортском инспектору обављање надзора;

14) ако не поступи по налогу спортског инспектора;

За наведене прекршај казниће се и одговорно лице у националној спортској асоцијацији, односно спортској организацији и другом правном лицу у износу од 50.000 до 150.000 динара.

Према члану 41. Закона о спречавању допинга у спорту, новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај физичко лице:

1) ако као спортиста користи допинг средства

2) ако одбије или пропусти без уверљивог оправдања давање узорка после обавештења или избегава давање узорка на други начин;

3) ако као спортиста из регистроване тест групе три пута пропусти допинг тест и/или направи пропуст при попуњавању обрасца о локацији спортисте, у складу са међународним стандардима за управљање резултатима одобреним од Светске антидопинг агенције, унутар периода од 12 месеци;

4) ако омета било који део допинг контроле;

5) ако се удружи, у професионалном или са спортом повезаном својству, са особом којој траје мера забране учествовања у спорту или је у кривичном, дисциплинском или другом поступку кажњена због дела које представља повреду антидопинг правила, уколико јој казна још увек траје или је прошло мање од 6 година од изрицања такве казне или са особом која је посредник или представник такве особе;

6) ако не дозволи, односно ако не омогући обављање допинг контроле;

7) ако врши допинг контролу иако није за то овлашћен;

8) ако не обавести Антидопинг агенцију о могућности да је спортиста био допингован;

9) ако не обавести спортисту који му је саопштио да се бави спортским активностима да му је прописао у циљу лечења средство које садржи забрањене допинг супстанце;

10) ако учествује на спортској приредби или у активности у области спорта, или обавља послове, односно чланство у неком органу или радном телу организације у области спорта и ако му траје изречена мера збор повреде антидопинг правила;

11) ако онемогући спортском инспектору обављање надзора;

12) ако не поступи по налогу спортског инспектора.

Физичко лице може, у складу са чл. 42. Закона о спречавању допинга у спорту, бити кажњено новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара или казном затвора до 60 дана:

1) ако неовлашћено транспортује, шаље, испоручује или дистрибуира забрањена допинг средства (било физички, електронски или неким другим начином), непосредно или посредством трећег лица, било ком лицу у области спорта, или покуша такво понашање ;

2) ако на било који начин учествује у повреди или покушају повреде антидопинг правила или у кршењу изречене мере забране учествовања у спорту (члан 3. став 1. тачка 9);

3) ако на било који начин прети или застрашује друго лице с намером његовог одвраћања од саопштавања информација везаних за допинг и непоштовање антидопинг правила или поступа са циљем да се стави у неповољан положај лице које је у доброј вери пружило доказе или информације које се односе на допинг и непоштовање антидопинг правила, овлашћеној антидопинг организацији или надлежном државном органу.

2.3.10. Које су дисциплинске мере у случају допинга?

Дисциплинске мере које се изричу у случају повреде антидопинг правила утврђене су чл. 16-19. Закона о спречавању допинга у спорту, Правилником о усаглашавању антидопинг правила са Светским антидопинг кодексом (усвојен од Управног одбора Антидопинг агенције 6. новембра 2020. године) и спортским правилима надлежних националних и међународних спортских савеза.

Дисциплинске мере које се изричу због повреде антидопинг правила, кршења изречених мера због повреде антидопинг правила и непоштовања обавеза утврђених Законом о спречавању допинга у спорту и Светским антидопинг кодексом, јесу:

1) дисквалификација спортских резултата;

2) привремена суспензија;

3) забрана учешћа на такмичењима;

4) забрана обављања послова у области спорта;

5) друге мере утврђене Светским антидопинг кодексом и спортским правилима надлежних националних и међународних спортских савеза (одузимање новчаног дела награде, финансијске мере ; мере за тим у тимским спортовима када се утврди да је више од два члана тима повредило антидопинг правила за време спортског догађаја, попут губитка бодова, дисквалификације са такмичења; и друге мере).

Дисциплинске мере неће бити изречене ако лице које је оптужено за повреду антидопинг правила докаже да није криво, односно да код њега није било намере или непажње. Спортисти може бити и умањена казна која би се иначе изрекла (максимално смањење је утврђено Светским антидопинг кодексом) у случају признања повреде антидопинг правила у одсуству других доказа пре него што прими обавештењ о допинг контроли, у случају закључења споразума о раном признању и прихватању санкција након што је спортиста обавештен о потенцијалној повреди антидопинг правила и у случају споразума о решавању случаја након што је спортиста суочен од стране Антидопинг агенције са оптужбом за повреду антидопинг правила.

Ниједно лице коме је изречена мера због повреде антидопинг правила не може, за време трајања мере, учествовати у било ком својству и у било ком спорту, на спортским приредбама или у активностима (изузев у овлашћеним програмима антидопинг образовања и рехабилитације) у ингеренцији овлашћених антидопинг организација, као и оних које организују или дозвољавају организације у области спорта у Републици Србији, осим ако је правилима Светског антидопинг кодекса и надлежних међународних спортских савеза другачије одређено. Ова забрана обухвата и забрану обављања било каквог посла, односно функције или чланства у органима и радним телима организација у области спорта у Републици Србији.

Спортиста или спортски стручњак за кога се утврди да је одговоран за допинг губи за време трајања изречене мере статус који има на основу прописа којим се уређује национална категоризација спортиста, односно национална категоризација спортских стручњака.

2.3.11. Ко изриче дисциплинске мере због повреде антидопинг правила?

Ко изриче мере због повреде антидопинг правила прописано је чланом 26. Закона о спречавању допинга у спорту.

Одговорност за повреду антидопинг правила, кршење изречених мера због повреде антидопинг правила и за непоштовање обавеза утврђених од стране овлашћене антидопинг организације у складу са овим законом и Светским антидопинг кодексом утврђују Антидопинг одбор при Антидопинг агенцији Републике Србије (Антидопинг одбор) и надлежни национални спортски савез, ако Законом о спречавању допинга у спорту или Светским антидопинг кодексом није другачије утврђено.

Спор у вези утврђивања одговорности за повреду антидопинг правила може бити предмет и међународне спортске арбитраже у случајевима утврђеним Светским антидопинг кодексом и спортским правилима надлежног међународног спортског савеза.

Споразумом Антидопинг агенције, Олимпијског комитета Србије, Параолимпијског комитета Србије и Спортског савеза Србије коначно решавање спора у вези утврђивања одговорности за повреду антидопинг правила може бити поверено јединственом сталном спортском арбитражном суду за арбитражно решавање спорова у спорту из члана 53. став 7. Закона о спорту.

Антидопинг одбор је стручно радно тело образовано при Антидопинг агенцији за одлучивање, на непристрасан и правичан начин, по жалбама на првостепене одлуке дисциплинских органа надлежних националних спортских савеза о повредама антидопинг правила, као и за првостепено одлучивање о повредама антидопинг правила, кршењу изречених мера због повреде антидопинг правила и непоштовању обавеза утврђених Светским антидопинг кодексом, у случајевима утврђеним овим законом и Светским антидопинг кодексом. Антидопинг одбор је оперативно и институционално независан у доношењу одлука од органа Антидопинг агенције или било које треће стране.

Антидопинг одбор има председника и осам чланова, који се именују на обновљиви мандат од четири године, из реда истакнутих стручњака у областима које су од значаја за спречавање допинга у спорту (експерти спортске медицине, експерти за токсикологију и фармакологију, правни експерти за проблем допинга и спортског права, експерти за клиничку биохемију, експерти за биомеханику, врхунски спортски стручњаци).

Олимпијски комитет Србије, Параолимпијски комитет Србије и Спортски савез Србије именују по три члана Антидопинг одбора, од којих су обавезно по један дипломирани правник и доктор медицине који имају најмање три године релевантног искуства у струци. Чланови Антидопинг одбора бирају председника Антидопинг одбора из својих редова, већином од укупног броја чланова Антидопинг одбора.

Организација и рад Антидопинг одбора ближе се регулише општим актом који усваја Управни одбор Антидопинг агенције на предлог Антидопинг одбора.

Статутом и финансијским планом Антидопинг агенције обезбеђује се финансијска независност Антидопинг одбора у обављању послова у надлежности Антидопинг одбора.

Антидопинг одбор одлучује, у појединачним случајевима, преко Првостепеног и Жалбеног већа за антидопинг прекршаје, састављеног од три члана. Чланове Првостепеног и Жалбеног већа за антидопинг прекршаје именује председник Антидопинг одбора, од којих један члан мора да буде дипломирани правник, а један члан доктор медицине. За члана већа не може бити именовано лице које је запослено у Антидопинг агенцији или надлежном националном спортском савезу, или је члан њихових органа или радних тела или је учествовало у било којој претходној фази допинг контроле или је у било ком другом сукобу интереса.

2.3.12. Како се води поступак за изрицање дисциплинских мера због повреде антидопинг правила?

Поступак утврђивања одговорности за повреду антидопинг правила води се у складу са чл. 27. Закона о спречавању допинга у спорту, Светским антидопинг кодексом, међународним стандардима за управљање резултатима одобреним од стране Светске антидопинг агенције и правилима овлашћених антидопинг организација (Антидопинг агенције и надлежног националног спортског савеза).

Поступак се покреће пријавом, односно жалбом коју могу да поднесу: 1) директор Антидопинг агенције; 2) надлежни међународни спортски савез; 3) Светска антидопинг агенција; 4) спортска организација којој спортиста или друго лице припада; 5) организатор спортског такмичења на коме је извршена допинг контрола; 6) надлежни национални спортски савез; 7) власник допинговане животиње; 8) спортиста или друго лице за које постоји сумња да је извршило повреду антидопинг правила, односно на које се односи одлука на коју се улаже жалба; 9) друга страна у спору у коме је донета одлука; 10) Међународни олимпијски комитет или Међународни параолимпијски комитет у случају када одлука може да има дејство у вези са Олимпијским играма или Параолимпијским играма, укључујући одлуке које утичу на право учешћа на Олимпијским играма или Параолимпијским играма; 11) национална антидопинг организација, према држављанству, пребивалишту, боравишту или спортској лиценци лица.

Пријава се подноси против лица за које постоји основана сумња да је начинило повреду антидопинг правила.

Жалба на првостепену одлуку у поступку утврђивања одговорности због повреде антидопинг правила подноси се Антидопинг одбору у року од 21 дан од дана достављања одлуке.

У поступку утврђивања одговорности за повреду антидопинг правила морају се поштовати права лица одговорних за допинг и принципи који обезбеђују правичан поступак ((поштовање приватности, правовремени претрес, јемчење права на правно изјашњење, поштено, стручно, оперативно независно и непристрасно тело за претрес,

право на заступника о личном трошку, увид у списе, подношење доказа, стандарде у погледу доказивања допинга, благовремено информисање, правовремена, писмена и образложена одлука, право на жалбу и др.).

Поступак утврђивања одговорности за повреду антидопинг правила и за кршење изречених мера због повреде антидопинг правила води се без одуговлачења и уз што мање трошкова, с тим да је поступак у вези са одређеним спортским такмичењем хитан. Због тога, у поступку утврђивања одговорности за повреду антидопинг правила и за кршење изречених мера због повреде антидопинг правила нема мировања поступка.

Поступак по жалби пред Антидопинг одбором укључује сва питања од значаја за предмет разматрања и није ограничен на питања или разлоге садржане у првостепеној одлуци или у поднетој жалби.

Поступак утврђивања одговорности за повреду антидопинг правила и за кршење изречених мера због повреде антидопинг правила води се на српском језику, с тим да спортиста или друго лице које је осумњичено за повреду антидопинг правила има право на овлашћеног преводиоца, о сопственом трошку.

Поступак за утврђивање одговорности за повреду антидопинг правила може се водити и ако било која страна или њен представник или пуномоћник одбије да учествује у поступку или пропусти да присуствује претресу након што су примили, у разумном року, обавештења о покретању поступка, односно одржавању претреса.

Трошкове поступка сноси лице које је учинило повреду антидопинг правила, односно страна која је покренула поступак у коме није утврђена повреда антидопинг правила.

Никакви поступци не могу бити покретани против спортисте или другог лица због повреде антидопинг правила уколико је прошло више од десет година од датума када је повреда почињена, осим уколико су на одговарајући начин обавештени о повреди антидопинг правила, или је обавештавање покушано на разумно прихватљив начин, пре истека тог рока.

Поступак утврђивања одговорности и изрицања дисциплинских мера лицу које је учинило повреду антидопинг правила, у случају да надлежни национални спортски савез не изрекне мере или у случају када је уложена жалба на мере које је изрекао надлежни национални спортски савез, поступак утврђивања одговорности и изрицања дисциплинских мера лицу које је прекршило изречене мере због повреде антидопинг правила, поступак одлучивања по жалби на одлуке ТУЕ одбора, поступак одлучивања у случају непоштовања обавеза утврђених Светским антидопинг кодексом, као и услови и начин избора и разрешења чланова Антидопинг одбора, ближе су уређени Правилником о утврђивању одговорности лица које је учинило повреду антидопинг правила Антидопинг агенције („Сл. билтен АДАС“, бр. 38/21 и 47/23).

3. ФИНАНСИРАЊЕ СПОРТА

3.1. Извори финансирања спорта:

3.1.1. Који су приватни извори финансирања учесника у систему спорта?

Према Закону о спорту, спортска удружења, друштва и савези могу стицати средства и остваривати приход од прилога, чланарине, донација и поклона, субвенција, наслеђа, камата на улоге, закупнине, дивиденди, услуга, спонзорства и других комерцијалних, маркетиншких, пословних и привредних делатности и активности, у складу са законом. Та средства су својина спортских удружења, друштва и савеза. Спортска привредна друштва и предузетници стичу средства и остварују приходе првенствено кроз обављање своје спортске делатности.

Спортско удружење, друштво или савез може основати привредно друштво или друго правно лице, у складу са законом, ради прибављања средстава потребних за остваривање својих спортских циљева. Спортско удружење, друштво или савез – оснивач користи целокупну остварену нето добит тог основаног правног лица за остваривање својих спортских циљева утврђених статутом.

Спортско удружење, друштво и савез може непосредно да обавља само једну привредну или другу делатност којом се стиче добит у складу са законом којим се уређује класификација делатности. Услов је: 1) да је привредна делатност у вези са статутарним циљевима тог спортског удружења, друштва или савеза; 2) да је привредна делатност предвиђена статутом; 3) да је привредна делатност мањег обима, односно да се обавља у обиму потребном за остваривање статутарних циљева; 4) да је привредна делатност уписана у надлежни Регистар.

Са непосредним обављањем привредне делатности може се почети тек након уписа у надлежни Регистар.

Спортско удружење, друштво или савез нема право да остварену добит од привредне или друге делатности расподељује својим оснивачима, члановима, члановима органа, директорима, запосленима или са њима повезаним лицима. Под повезаним лицима, у смислу овог закона, сматрају се лица која су као таква утврђена законом којим се уређују привредна друштва.

3.1.2. Које су карактеристике чланарина као извора финансирања спортских удружења и савеза?

Чланарина је основни извор финансирања спортских удружења, друштава и савеза. Права и обавезе чланова на плаћање чланарине, као и начин утврђивања чланарине уређују се статутом. Висина чланарина може да зависи од категорије чланства, с тим да чланови исте категорије требају да имају исту обавезу у погледу плаћања чланарине. Чланарине се одређује на годишњем нивоу, а може да се плати једнократно или у ратама (месечно), у

зависности од одредби статута и одлуке надлежног органа спортског удружења, друштва или савеза. Законом о спорту је прописано да висина месечне чланарине за малолетне спортисте не може бити већа од једне десетине просечне зараде на нивоу Републике Србије утврђене од стране републичког органа надлежног за послове статистике за претходну буџетску годину.

Карактер чланарине немају различите накнаде које чланови спортског удружења, друштва или савеза плаћају како би добили различите услуге од стране спортског удружења, друштва или савеза (накнада за тренирање и др.).

3.1.3. Које су карактеристике уговора о спонзорству у спорту?

Спонзорство представља у савременом спорту један од најважнијих извора финансирања појединаца и организација у области спорта. У питању је комерцијални однос између спонзора, који пружа финансијску подршку, и спонзорисаног, који пружа услуге оглашавања и јавног презентовања спонзора. Спонзорство није изричито, генерално уређен позитивним законодавством Републике Србије. Спонзорство је једино дефинисано у Закону о оглашавању, и то као сваки вид финансијске или друге подршке спонзора другом правном и физичком лицу или његовим активностима у циљу промоције спонзорског имена, назива или жига, активности или производа. Међутим, оно што свакако одваја спонзорство од оглашавања роба и услуга је чињеница да оно има за циљ промовисање имица спонзора коришћењем потенцијала спонзорисаног.

Уговор о спонзорству је неименовани, двострано обавезујући, теретни уговор, којим се спонзор обавезује да спонзорисаном лицу пружи договорени облик материјалне подршке (у виду новца, робе или услуга), а спонзорисано лице (спортска организација, спортисти, спортска манифестација и др.) се за узврат обавезује да на основу сопственог имица пружи спонзору уговорене услуге јавног презентовања (пропаганде). Спонзорисани садржај мора да буде у уговору означен као такав, навођењем имена, знака или другог симбола спонзора те не сме да доведе у заблуду потрошача у погледу идентитета спонзора, делатности спонзора и активности на коју се спонзорство односи. С друге стране, спонзорство не сме да ограничава креативну слободу спонзорисаног лица, његова права на самостално управљање, одређивање циља и садржаја спонзорисане активности, а у супротном је . уговор ништав. Спонзор не сме да угрози интегритет спортског садржаја спонзорисане активности као и да нашкоди угледу спонзорисаног лица.

Када су у питању уговори о спонзорству које закључују спортски клубови и спортски савези треба водити рачуна да право експлоатације колективног имица спортиста, везаног за спортске активности клуба, односно савеза припада клубу, односно савезу, јер он и настаје као резултат активности клуба, односно савеза. Међутим, коришћење имена или угледа спортисте (индивидуални имиц), без његовог одобрења, у комерцијалне сврхе, повлачи

одговорност за штету коју трпи спортиста због повреде личног права или права на приватност.

Уговором о спонзорству се заснива облигација средства, а не циља на страни спонзорисаног лица, тако да се спонзор не може позивати на неизвршење или манљиво извршење уколико се спонзорски уговорни однос не одрази на његов пословни успех.

Циљ који спонзор има у виду приликом закључења уговора јесте не само повезивање, већ и поистовећивање са вредношћу коју ужива спонзорисано лице кроз промоцију, па се самим тим тежи и промоцији везе између спонзора и спонзорисаног лица. Стога се овај уговор по правилу закључује с обзиром на личност спонзорисаног лица (*интуиту персонае*). Спонзор улаже финансијска и друга средства како би добио промоцију сопственог брэнда, робе и услуга, повећао сопствени успех на тржишту и конкурентске способности. Циљ коме тежи спонзорисано лице је првенствено да обезбеди средства за свој рад али то може бити и сопствено промовисање кроз сарадњу са спонзором.

Спонзорисано лице мора преузете обавезе извршити лично, а спонзор није дужан примити испуњење од трећег лица. Смрћу, односно престанком спонзорисаног лица, обавезе из тог уговора не прелазе на његове правне следбенике.

Законом о оглашавању је спортистима, спортским клубовима и организаторима спортских такмичења ограничена слобода уговарања када је реч о закључењу уговора о спонзорству. Они не могу закључити уговор о спонзорству са оглашивачима алкохолних пића са садржајем алкохола већим од 20%, нити са оглашивачима дуванских производа и електронских цигарета.

Уколико се у уговор унесе клаузула ексклузивности, тада спонзорисани не може да закључи уговор о спонзорству са неким трећим лицем. Када спортске активности или догађај налажу потребу постојања више од једног спонзора, уговором морају да се јасно одреде права, ограничења и одговарајуће обавезе сваког спонзора. Спонзорисани мора да обавести сваког од потенцијалних спонзора о сваком од спонзора са којима је већ закључио уговор. Не може да закључи уговор са новим спонзорима а да претходно није осигурао да то неће нарушити права постојећих спонзора и, ако је потребно, без обавештавања постојећих спонзора.

3.1.4. Који су јавни извори финансирања спорта?

Буџет Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе су најважнији јавни извор финансирања спорта у Републици Србији. Према одредбама чл. 112. 134. и 137. Закона о спорту, за остваривање општег интереса и задовољавање потреба и интереса грађана у области спорта у буџетима Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе обезбеђују се средства за финансирање програма и пројеката организација у области спорта и финансирање делатности организација у области спорта којима је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе.

Под јавним извором финансирање треба третирати и све пореске олакшице које се законски омогућавају учесницима у систему спорта, као и вредност бесплатног коришћења спортске инфраструктуре и опреме у јавној својини.

Такође, јавним извором финансирања спорта треба третирати и сваки вид државне помоћи у смислу Закона о контроли државне помоћи („Сл. гласник РС“, бр. 73/2019). Тим законом је прописано да је државна помоћ је сваки стварни или потенцијални јавни расход или умањено остварење јавног прихода коју додељује давалац државне помоћи у било ком облику, којом се одређени учесник на тржишту ставља у повољнији положај у односу на конкуренте или се даје предност производњи одређене робе и/или услуга, којом се нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту и утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније.

3.1.5. Који је порески третман прихода спортиста и спортских стручњака?

Према одредби члана 6. Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС“, бр. 24/01, 80/02, 80/02 - др. закон, 135/04, 62/06, 65/06 - исправка, 31/09, 44/09, 18/10, 50/11, 91/11 - УС, 93/12, 114/12 - УС, 47/13, 48/13 - исправка, 108/13, 57/14, 68/14 - др. закон, 112/15, 113/17, 95/18, 86/19, 153/20, 44/21, 118/21, 138/22 и 92/23, у даљем тексту: ЗПДГ), порески обвезник је физичко лице које је по одредбама овог закона дужно да плати порез.

Сагласно одредби члана 84а став 1. ЗПДГ, приходи спортиста и спортских стручњака обухватају примања која остваре професионални спортисти, спортисти аматери, спортски стручњаци и стручњаци у спорту, од спортске организације, односно организације за обављање спортске делатности, спортских друштава и савеза, која немају карактер зараде у смислу прописа којима се уређује спорт.

Приходима који немају карактер зараде сматрају се примања по основу:

- 1) накнаде на име закључења уговора (трансфер и др.);
- 2) накнаде за коришћење лика спортисте;
- 3) новчане помоћи врхунским спортистима са посебним заслугама;
- 5) стипендије врхунским спортистима за спортско усавршавање;
- 5) новчане и друге награде;
- 6) националног признања и награде за посебан допринос развоју и афирмацији спорта;
- 7) накнаде и награде за рад спортским стручњацима, односно стручњацима у спорту (тренери, судије, делегати и др.);
- 8) других врста примања осим примања из тач. 1) до 7).

Опорезиви приход за примања који немају карактер зараде чини бруто приход умањен за нормиране трошкове у висини од 50% (члан 84а став 3. ЗПДГ).

Порези на приходе спортиста и спортских стручњака, утврђују се и плаћају по одбитку од сваког појединачно оствареног прихода, тако што их за сваког обвезника и за сваки појединачно исплаћени приход, исплатилац обрачунава, обуставља и уплаћује на прописани јединствени уплатни рачун у моменту исплате прихода, у складу са прописима

који важе на дан исплате прихода, осим ако ЗПДГ није друкчије прописано (члан 99. став 1. тачка 8) и члан 101. ЗПДГ).

Према одредбама члана 6. тач. 17) и 18) Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС“, бр. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13, 108/13, 57/14, 68/14 - др. закон, 112/15, 113/17, 95/18, 86/19, 153/20, 44/21, 118/21, 138/22 и 92/23, у даљем тексту: ЗДОСО), лице које остварује уговорену накнаду је физичко лице које обавља послове по основу уговора о делу, ауторског уговора, уговора о допунском раду и другог уговора или по неком другом основу, а за извршени рад остварује уговорену накнаду, односно накнаду за рад у којој су садржани порез и доприноси који се плаћају на терет лица која остварују ту накнаду.

Када осигураник остварује приходе по више различитих основа (радни однос, самостална делатност, уговори и др.), допринос за обавезно пензијско и инвалидско осигурање обрачунава се и плаћа по свим тим основима, до износа највише годишње основице доприноса, у складу са овим законом (члан 12. став 1. ЗДОСО). Основица доприноса за лица која остварују уговорену накнаду је опорезиви приход од уговорене накнаде у складу са законом који уређује порез на доходак грађана (члан 28. став 1. ЗДОСО). Доприносе за лица која остварују уговорену накнаду, сагласно одредби члана 57. став 1. ЗДОСО, исплатилац је дужан да обрачуна, обустави и уплати приликом исплате уговорене накнаде.

Када су у питању професионални спортисти (у радном односу са спортском организацијом) и спортски стручњаци који имају закључен уговор о раду са спортском организацијом или савеза, на зараду и друга њихова примања плаћају се одговарајући порези и доприноси на зараду, односно на доходак грађана, у складу са законом. Друга примања професионалног спортисте и запосленог спортског стручњака су новчана и друга награда за постигнуте спортске резултате, накнада трошкова смештаја, исхране и путовања за време спортских припрема и спортских такмичења, новчана и друга накнада на име закључења уговора, накнада за коришћење лика спортисте, односно спортског стручњака и друга слична примања (чл. 13. ст 7. и чл. 31. ст. 7. Закона о спорту). Ова друга примања професионалног спортисте имају карактер прихода спортиста који се опорезује на раније описан начин, сагласно члану 84а ЗПДГ. На ове приходе спортиста плаћа се и допринос за пензијско и инвалидско осигурање. Допринос за пензијско и инвалидско осигурање обрачунава се и плаћа на основицу коју чини опорезиви приход као бруто приход умањен за нормиране трошкове у висини од 50%. На примања професионалног спортисте и запосленог спортског стручњака која имају карактер зараде плаћају се порези и доприноси као и за било које друго запослено лице у спортској организацији (савезу).

3.1.6. Како се опорезују приходи који се исплаћују приликом спортских такмичења лицима која нису спортисти, спортски стручњаци и стручњаци у спорту?

Накнаде које се приликом спортских такмичења исплаћују лицима која нису спортисти, спортски стручњаци и стручњаци у спорту опорезују се по члану 85. ЗПДГ, с

тим што се на њих плаћају и доприноси. То значи да се порез плаћа по стопи од 20% која се примењује на бруто приход умањен за нормиране трошкове у висини од 20%. На исти начин опорезују се и примања лица која обављају одређене послове спортских стручњака и стручњака у спорту, а не испуњавају прописане услове. Наведена лица немају повлашћени статус спортисте или спортског стручњака, па се њихов приход не може опорезовати у складу са чланом 84а Закона.

По основу наведених накнада увек се плаћа допринос за ПИО, док обавеза плаћања доприноса за здравствено осигурање зависи од тога да ли је лице здравствено осигурано по другом основу. Ако лице није осигурано, обрачунава се допринос за здравствено осигурање. Изузетно, према одредбама члана 85. став 6. тачка 5) Закона, уколико је организатор спортско удружење (недобитна организација) и поменутима лицима надокнађује документоване трошкове по основу службеног путовања, а не исплаћује им накнаду по основу радног ангажовања, накнада трошкова по основу службеног путовања неопорезива је до износа из члана 18. т. 2)–4) Закона (дневница, смештај и превоз). Међутим, уколико се поред накнаде трошкова путовања исплаћује и накнада за радно ангажовање, онда не постоји право на пореску олакшицу.

3.1.7. Какав је порески третман донација и спонзорства?

Донација по својој суштини представља поклањање, где прималац донације не даје накнаду (противуслугу) за примљени поклон. Донација може бити у добрим, услугама или у новцу. Насупрот томе, као што смо раније навели, спонзорство је теретан правни посао у коме и спонзор и спонзорисани имају узајамне теретне обавезе.

Пореском обвезнику који је донатор спортским удружењима и савезима средстава за спортске намене, ови расходи се, у складу са Законом о порезу на добит правних лица, признају у Пореском билансу највише до 5% од укупног прихода, али збирно са другим донаторским давањима за здравствене, образовне, научне, хуманитарне и верске намене, заштиту животне средине и давањима учињеним установама социјалне заштите. Ови расходи признају се пореском обвезнику независно од тога да ли је давање новчаних средстава за прописане намене извршено непосредно кориснику – примаоцу донације (здравственој установи, школи и др.) или посредно (преко банке или на неки други начин). За давање донације није неопходан уговор о донацији у писаној форми. Међутим, донатор треба одговарајућом документацијом да докаже настале издатке и да постојећу пратећу документацију (нпр. захтев за давање донације, потврда примаоца донације о износу, времену примања и намени добијене донације и сл.) поднесе надлежном пореском органу уз пореску пријаву.

Како донација представља поклон, она може бити обухваћена и порезом на поклон. Порез на поклон се плаћа на примљен готов новац, штедне улоге, депозите у банкама, донације спортске опреме, реквизита. Спортска недобитна организација која као поклонопримац има обавезу плаћања пореза на поклон по стопи од 2,5 %. Неопорезиви износ донације – поклона износи 30.000.00 динара. За случај да вредност донације – поклона

прелази наведени износ макар и за један динар порез се плаћа на укупан износ. Ослобађање пореза на донацију спортске недобитне организације као поклонопримци не плаћају порез на средства која су примљена од: фонд или фондација; прималац донација по међународном уговору који је закључила РС; на средства примљена од РС, аутономне покрајне односно јединице локалне самоуправе.

Кад је у питању уговор о спонзорству, уколико противчинидбу за спонзора представља рекламирање, према Закону о порезу на добит правних лица, расходи по основу рекламе и пропаганде се признају у пуном износу. Међутим у складу са наведеним Законом издаци за репрезентацију се признају као расход у износу до 0,5% укупних прихода. С друге стране, приход који прима правно лице по основу Уговора о спонзорству улази у опорезиву добит тог правног лица и опорезује се као приход са тржишта. Када је у питању ПДВ, спортски организације које нису у систему ПДВ-а нису у обавези да плате порез на дозначена средства до износа од 8.000.000. динара, док обвезници ПДВ-а плаћају порез у износу од 20% на уговорена средства.

3.1.8. Која су пореска ослобађања у односу на ПДВ

Одредбом члана 25. став 2. тачка 19) Закона о порезу на додату вредност прописано је пореско ослобођење без права на одбитак претходног пореза за промет услуга из области спорта и физичког васпитања лицима која се баве спортом и физичким васпитањем, од стране лица чија делатност није усмерена ка остваривању добити, а која су регистрована за ту делатност. Лицем чија делатност није усмерена ка остваривању добити, у смислу става 2. овог члана, сматра се лице које је основано од стране Републике, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе и чији је власник Република, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе у потпуности или у већинском делу (члан 25. став 4. ЗПДВ). С тим у вези, ако новчана средства названа чланарином представљају накнаду за промет наведених услуга, ПДВ се не обрачунава и не плаћа, а обвезник ПДВ који пружа те услуге нема право на одбитак претходног пореза по том основу.

На промет услуга из области спорта за које није прописано пореско ослобођење у складу са чланом 25. став 2. тачка 19) ЗПДВ, ПДВ се обрачунава и плаћа у складу са ЗПДВ. Ако новчана средства названа чланарином представљају накнаду за промет тих услуга, обвезник ПДВ - пружалац услуга дужан је да за њихов промет обрачуна ПДВ и да обрачунати ПДВ плати у складу са ЗПДВ, а има право на одбитак претходног пореза уз испуњење прописаних услова. На промет услуга из области спорта које пружају лица која нису обвезници ПДВ, ПДВ се не обрачунава и не плаћа.

У износ укупног промета за обавезно евидентирање у систем ПДВ (8.000.000 динара у претходних 12 месеци) у складу са чланом 38. став 1. ЗПДВ, не урачунава се промет за који је прописано пореско ослобођење без права на одбитак претходног пореза (нпр. за услуге из области спорта из члана 25. став 2. тачка 19) ЗПДВ). Међутим, промет за који је прописана обавеза обрачунавања ПДВ и промет за који је прописано пореско

ослобођење са правом на одбитак претходног пореза урачунавају се у укупан промет за обавезно евидентирање у систем ПДВ.

(Наведено према мишљењу Министарства финансија од 31. 01. 2022. године)

3.2. Финансирање програма којима се остварује општи интерес у области спорта, и задовољавају потребе и интереси грађана у аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе

3.2.1. Шта је општи интерес у области спорта?

Општи интерес у области спорта јесте (чл. 112. ст. 1. Закона о спорту):

1) обезбеђивање услова за припрему, учешће и остваривање врхунских спортских резултата спортиста на олимпијским играма, параолимпијским играма и другим великим међународним спортским такмичењима;

2) унапређење система спорта и подизање капацитета Олимпијског комитета Србије, Параолимпијског комитета Србије и Спортског савеза Србије и других надлежних националних спортских савеза за гране и области спорта преко којих се остварује општи интерес у области спорта;

3) изградња, опремање и одржавање спортских објеката који су од значаја за развој спорта на целом подручју Републике Србије, водећи рачуна о регионалној покривености и степену развоја спортске инфраструктуре у јединицама локалне самоуправе;

4) стипендије за спортско усавршавање врхунских спортиста аматера и новчана помоћ врхунским спортистима са посебним заслугама;

5) национална признања и награде за посебан допринос развоју и афирмацији спорта;

6) активности спортских кампова за перспективне спортисте, који су од посебног значаја за Републику Србију;

7) организација међународних и националних спортских такмичења од значаја за Републику Србију;

8) обезбеђивање услова за организовање и одржавање школских и универзитетских спортских такмичења на нивоу Републике Србије;

9) унапређење спортске рекреације, промоција и подстицање бављења спортом свих грађана Републике Србије, а нарочито деце, жена, младих и особа са инвалидитетом;

10) спречавање негативних појава у спорту (допинг, насиље и недолично понашање, намештање спортских резултата и др.);

11) унапређење заштите здравља спортиста, унапређење стручног рада и стручног оспособљавања у спорту;

12) међудржавна и међународна спортска сарадња и развијање спорта и сарадње са организацијама из дијаспоре;

13) научни скупови, истраживачко-развојни и научноистраживачки пројекти у спорту и издавање спортских публикација од националног значаја;

14) делатност и програми организација у области спорта чији је оснивач Република Србија.

3.2.2. Шта су потребе и интереси грађана у аутономној покрајини?

Потребе и интереси грађана у области спорта за чије се остваривање обезбеђују средства у буџету аутономне покрајине, у складу са Законом о спорту, јесу (чл. 134. ст. 1. Закона о спорту):

1) изградња, опремање и одржавање спортских објеката којима се доприноси развоју спорта на територији аутономне покрајине, односно обезбеђују услови за развој врхунског спорта на територији аутономне покрајине (спортски објекти од значаја за аутономну покрајину);

2) промоција и подстицање бављења грађана спортом, посебно деце, омладине, жена и особа са инвалидитетом, на територији аутономне покрајине;

3) организација спортских такмичења од значаја за аутономну покрајину;

4) стварање услова за развој врхунског спортског стваралаштва и унапређење квалитета рада са перспективним и талентованим спортистима на територији аутономне покрајине;

5) школска спортска такмичења на нивоу аутономне покрајине;

6) делатност Покрајинског завода и других организација у области спорта чији је оснивач аутономна покрајина;

7) активности покрајинских спортских савеза од значаја за аутономну покрајину;

8) развој спортских грана које су од посебног значаја за аутономну покрајину;

9) спречавање негативних појава у спорту (допинг, насиље и недолично понашање, намештање спортских резултата и др.) на нивоу аутономне покрајине и унапређење заштите здравља спортиста;

10) стручно-спортски скупови, истраживачко-развојни и научноистраживачки пројекти и издавање спортских публикација од значаја за аутономну покрајину;

11) унапређивање стручног рада у организацијама у области спорта са територије аутономне покрајине;

12) награде и признања за постигнуте спортске резултате и допринос развоју спорта у аутономној покрајини;

13) стипендије за спортско усавршавање категорисаних спортиста, посебно перспективних спортиста;

14) прикупљање и дистрибуција података у области спорта од значаја за аутономну покрајину, укључујући периодична тестирања и праћење, у анонимизираном облику, стања физичких способности деце, омладине и одраслих на територији аутономне покрајине;

15) друге потребе и интереси грађана у области спорта од значаја за аутономну покрајину, које утврди аутономна покрајина преко својих органа.

3.2.3. Шта су потребе и интереси грађана у јединицама локалне самоуправе?

Потребе и интереси грађана за чије се остваривање обезбеђују средства у буџету јединица локалне самоуправе, у складу са Законом о спорту, јесу (чл. 137. ст. 1. Закона о спорту):

1) подстицање и стварање услова за унапређење спортске рекреације, односно бављења грађана спортом, посебно деце, омладине, жена и особа са инвалидитетом;

2) изградња, одржавање и опремање спортских објеката на територији јединице локалне самоуправе, а посебно јавних спортских терена у стамбеним насељима или у њиховој близини и школских спортских објеката, и набавка спортске опреме и реквизита;

3) организација спортских такмичења од посебног значаја за јединицу локалне самоуправе;

4) обезбеђење услова и организовање спортских кампова за спортски развој талентованих спортиста и унапређење квалитета стручног рада са њима;

5) учешће спортских организација са територије јединице локалне самоуправе у домаћим и европским клупским такмичењима;

6) физичко васпитање деце предшколског узраста и школски спорт (унапређење физичког вежбања, рад школских спортских секција и друштава, општинска, градска и међуопштинска школска спортска такмичења и др.);

7) делатност организација у области спорта чији је оснивач јединица локалне самоуправе;

8) делатност организација у области спорта са седиштем на територији јединице локалне самоуправе које су од посебног значаја за јединицу локалне самоуправе;

9) унапређење заштите здравља спортиста и обезбеђивање адекватног спортско-здравственог образовања спортиста, посебно младих, укључујући и антидопинг образовање;

10) стипендирање за спортско усавршавање категорисаних спортиста, посебно перспективних спортиста;

11) спречавање негативних појава у спорту (допинг, насиље и недолично понашање, намештање спортских резултата и др.);

12) едукација, информисање и саветовање грађана, спортиста и осталих учесника у систему спорта о питањима битним за одговарајуће бављење спортским активностима и делатностима;

13) периодична тестирања, сакупљање, анализа и дистрибуција релевантних информација за адекватно задовољавање потреба грађана у области спорта на територији јединице локалне самоуправе, истраживачко-развојни пројекти и издавање спортских публикација;

14) унапређивање стручног рада учесника у систему спорта са територије јединице локалне самоуправе и подстицање запошљавања висококвалификованих спортских стручњака и врхунских спортиста;

15) рационално и наменско коришћење спортских сала и спортских објеката у државној својини чији је корисник јединица локалне самоуправе и спортских објеката у својини јединице локалне самоуправе кроз одобравање њиховог коришћења за спортске активности и доделу термина за тренирање учесницима у систему спорта;

16) награде и признања за постигнуте спортске резултате и допринос развоју спорта.

3.2.4. Да ли је сваки општи интерес, односно да ли су све потребе и интереси грађана у области спорта равноправни при избору шта ће се у текућој години финансирати из буџета јавне власти?

При одобравању програма, односно пројекта којим се остварује општи интерес у области спорта из буџета Републике Србије, приоритет имају програми који су структурне и развојне природе, а између програма организовања, односно учешћа на спортским приредбама, приоритет имају програми који се односе на спортске приредбе вишег ранга.

Када је у питању финансирање годишњих програма организација у области спорта у јединицама локалне самоуправе, потребе грађана из члана 137. став 1. тач. 1), 2) и 6) Закона о спорту (подстицање и стварање услова за унапређење спортске рекреације, односно бављења грађана спортом, посебно деце, омладине, жена и особа са инвалидитетом ; изградња, одржавање и опремање спортских објеката на територији јединице локалне самоуправе, а посебно јавних спортских терена у стамбеним насељима или у њиховој близини и школских спортских објеката, и набавка спортске опреме и реквизита; физичко васпитање деце предшколског узраста и школски спорт - унапређење физичког вежбања, рад школских спортских секција и друштава, општинска, градска и међуопштинска школска спортска такмичења и др.) имају приоритет при избору програма којим се задовољавају потребе грађана у области спорта у јединици локалне самоуправе, односно други програми могу бити одобрени тек након што се задовоље наведене потребе грађана.

3.2.5. Како се финансира остваривање општег интереса у области спорта, односно задовољавање потреба и интереса грађана у области спорта?

Општи интерес у области спорта из члана 112. став 1. Закона о спорту, односно потребе и интереси грађана у аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе из чл. 134. ст. 1. и чл. 137. ст. 1. Закона о спорту, остварују се кроз финансирање или суфинансирање годишњих и посебних програма и пројеката из средстава буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе и средстава која се у буџету Републике Србије остваре приређивањем игара на срећу, у складу са Законом о спорту.

Делатност и програми организација у области спорта чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе остварује се у складу са Законом о спорту и законима којима је уређено финансирање установа и привредних друштава од стране јавних власти као оснивача.

3.2.6. Шта је програмски календар?

Закон о спорту прави битну разлику између тзв. годишњих и посебних програма. Ти програми се не разлику по својој суштини, већ према лицима која могу да их поднесу и према динамици подношења. Наиме, Закон о спорту је прописао *програмски календар* за подношење годишњих програма и одлучивање о поднетим предлозима.

Годишњи програм се извршава према следећој динамици:

1. јун – носиоци програма достављају своје предлоге годишњих програма Министарству спорта и надлежном органу аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе;

1. јул – надлежни орган образује стручну комисију за избор програма и пројеката која анализира и оцењује поднете предлоге годишњих програма;

15. јул – надлежни орган доноси прелиминарну одлуку, на предлог стручне комисије, о додели средстава за наредну буџетску годину за реализацију годишњих програма;

15. децембар – надлежни орган ревидира предлоге годишњих програма и усклађује их са средствима утврђеним у буџету за наредну годину;

30. децембар – надлежни орган доноси одлуку и обавештава носиоце програма о висини одобрених средстава по програмима.

Наведени рокови за годишње програме јесу крајњи рокови у Програмском календару.

Закон о спорту није прописао рокове за објављивање јавног позива за предлагање посебних програма и њихово објављивање.

3.2.7. Да ли може да се одступи од програмског календара?

Може изузетно. Надлежни орган може изузетно одобрити одређени годишњи програм у области спорта и на основу поднетог предлога програма у току године, без јавног позива, у случају када је у питању програм од посебног значаја за остваривање општег интереса, односно потреба и интереса грађана у области спорта, а поднесе га овлашћене организације у области спорта и када је у питању програм који није из објективних разлога могао бити поднет у складу са Програмским календаром, а предмет и садржај програма је такав да може бити успешно реализован само од стране одређеног носиоца програма.

3.2.8. За који период се може поднети предлог програма?

Предлог програма може се поднети најдуже до краја буџетске године у којој се одобрава програм. Предлог програма може се изузетно односити и на активности које се реализују у дужем временском року, до четири године, под условом да је то нужно с обзиром на природу и циљеве активности, да су предлогом програма за сваку годину предвиђена потребна средства и да су мерљиви годишњи резултати реализације програма.

Наставак реализације програма одобрава се сваке године. Реализација, односно наставак програма може се одобрити само ако је поднет годишњи извештај за претходну

буџетску годину у складу с уговором о реализовању програма и ако су остварени очекивани резултати.

Ако је програм комплексан и вишегодишњег карактера, предлог програма мора да садржи организацију програма у фазама, с тим да једна фаза не може бити дужа од пројектоване буџетске године.

3.2.9. Који су општи законски критеријуми за одобравање програма?

Предлози програма се одобравају према следећим општим критеријумима:

- да ли је за програме потребно обезбедити финансијска средства у целини или у одређеном делу из буџета јавне власти;
- приоритет имају програми који су структурне и развојне природе, а између програма организовања, односно учешћа на спортским такмичењима, приоритет имају програми који се односе на спортска такмичења и приредбе вишег ранга;
- програм се финансира у висини и под условима који обезбеђују да се уз најмањи утрошак средстава из буџета јавне власти постигну намеравани резултати;
- програми се финансирају једнократно или у ратама, у зависности од временског оквира за реализацију програма;
- једној организацији у области спорта не може се одобрити више од 20% средстава од укупне суме средстава буџета јавних власти предвиђених за финансирање програма из области спорта, с тим да се трошкови програма морају односити, по правилу, најмање 15% на активности повезане са спортом деце;
- одобравање програма врши се у складу са Законом о спорту, Националном стратегијом развоја спорта, националним категоризацијама и Програмом развоја спорта у јединици локалне самоуправе, а код годишњих програма и у односу на категоризације организација у области спорта;
- носилац програма коме је одобрен годишњи програм у којем су обухваћене и активности за које се, сагласно Закону о спорту, подноси посебни програм не могу за исте активности да конкуришу и у том посебном програму.

3.2.10. Да ли организација у области спорта којој је одобрен програм од стране једне јавне власти може да тражи финансијска средства и од других нивоа јавне власти?

Носилац програма не може за финансирање истих активности да подноси програме и за средства више јавних власти. Организација у области спорта којој је одобрен програм од стране једне јавне власти може да тражи финансијска средства и од других нивоа јавне власти само за активности које нису обухваћене одобреним програмом.

3.2.11. Ко може да буде предлагач програма којима се задовољава општи интерес у области спорта?

Одређење ко може да буде предлагач програма зависи од тога да ли је у питању годишњи или посебан програм и која је природа програма.

Предлог годишњих програма из члана 112. став 1. тач. 1), 2), 7) и 8) Закона о спорту (обезбеђивање услова за припрему, учешће и остваривање врхунских спортских резултата спортиста на олимпијским играма, параолимпијским играма и другим великим међународним спортским такмичењима; унапређење система спорта и подизање капацитета Олимпијског комитета Србије, Параолимпијског комитета Србије и Спортског савеза Србије и других надлежних националних спортских савеза за гране и области спорта преко којих се остварује општи интерес у области спорта; организација међународних и националних спортских такмичења од значаја за Републику Србију; обезбеђивање услова за организовање и одржавање школских и универзитетских спортских такмичења на нивоу Републике Србије) подносе Олимпијски комитет Србије, Параолимпијски комитет Србије и Спортски савез Србије:

- Национални грански спортски савези олимпијских спортова предлоге својих годишњих програма подносе обједињено преко Олимпијског комитета Србије,
- Национални грански спортски савези параолимпијских спортова предлоге својих годишњих програма подносе обједињено преко Параолимпијског комитета Србије,
- Сви остали национални спортски савези подносе предлоге годишњих програма обједињено преко Спортског савеза Србије.

Предлог годишњег програма давања стипендија за спортско усавршавање врхунских спортиста аматера, националних признања за посебан допринос развоју и афирмацији спорта, доделе награда и новчане помоћи врхунским спортистима и организације кампова за перспективне спортисте, подноси надлежни национални грански спортски савез преко кога се остварује општи интерес у одређеној грани спорта.

Предлоге посебних програма подносе Олимпијски комитет Србије, Параолимпијски комитет Србије и Спортски савез Србије у своје име и у име својих чланова, у складу са овим законом, као и друге организације у области спорта.

Предлог пројекта изградње, опремања и одржавања спортског објекта, подноси власник, односно корисник земљишта или спортског објекта уз сагласност власника земљишта, односно спортског објекта.

Предлог програма организовања међународне спортске приредбе од значаја за Републику Србију подноси учесник у систему спорта који има сагласност за кандидовање и организовање те приредбе, обезбеђену у складу са овим законом.

3.2.12. Ко може да буде предлагач програма који се задовољавају потребе и интереси грађана у аутономној покрајини?

Одређење ко може да буде предлагач програма зависи од тога да ли је у питању годишњи или посебан програм и која је природа програма.

Предлог свог годишњег програма и годишњих програма организација у области спорта са седиштем на територији аутономне покрајине из члана 134. став 1. тач. 2), 4), 5), 7), 8), 11), 12), 13) и 14) Закона о спорту, подноси надлежни територијални спортски савез аутономне покрајине, у складу са Програмским календаром.

Предлог посебних програма из члана 134. став 1. тач. 1), 3), 9), 10), 12) и 15) Закона о спорту – подноси територијални спортски савез аутономне покрајине и друге организације у области спорта са седиштем на територији аутономне покрајине, у складу са динамиком утврђеном у члану 117. став 1. овог закона.

3.2.13. Ко може да буде предлагач програма којима се задовољавају потребе и интереси грађана у јединици локалне самоуправе?

Одређење ко може да буде предлагач програма зависи од тога да ли је у питању годишњи или посебан програм и која је природа програма.

Надлежни градски, односно општински спортски савез једини је овлашћен да поднесе предлог свог годишњег програма и годишњих програма организација у области спорта са седиштем на територији јединице локалне самоуправе за остваривање потреба и интереса грађана из члана 137. став 1. тач. 1), 2), 3), 5), 6), 8), 10), 12), 13), 14) и 16) Закона о спорту.

За ово законско овлашћење градског/општинског спортског савеза уопште није битно да ли је организација у области спорта члан спортског савеза, али спортска организација која је носилац годишњег програма мора бити члан одговарајућег надлежног националног гранског спортског савеза преко кога се остварује општи интерес у области спорта, у складу са чланом 137. став 4. Закона о спорту.

Статус надлежног општинског/градског спортског савеза има онај територијални спортски савез који је члан Спортског савеза Србије. У случају да је решењем Министарства спорта утврђено да Спортски савез Србије привремено остварује надлежности територијалног спортског савеза одређене јединице локалне самоуправе, онда Спортски савез Србије има надлежност да подноси предлоге годишњих програма организација у области спорта са територије те јединице локалне самоуправе.

Посебни програми из члана 137. став 1. тач. 4), 9), 11) и 15) Закона о спорту могу бити предложени од стране свих организација у области спорта са седиштем на територији јединице локалне самоуправе.

Предлог годишњег програма изградње, опремања и одржавања спортског објекта на подручју општине/града из члана 137. став 1. тачка 2) Закона о спорту, укључујући и школски спортски објекат, може поднети само власник, односно корисник земљишта или спортског објекта уз сагласност власника земљишта, односно спортског објекта.

Предлог годишњег програма стипендирања за спортско усавршавање категорисаних спортиста, посебно перспективних спортиста из члана 137. став 1. тачка 10) Закона о спорту може поднети само организација у области спорта чији је спортиста члан.

Предлог годишњег програма из члана 137. став 1. тачка 3) Закона о спорту може се поднети само за организатора одређеног спортског такмичења. Када су у питању програми организовања међународног спортског такмичења које је уједно од значаја за Републику Србију и од посебног значаја за јединицу локалне самоуправе, предлог програма може се поднети само за организацију у области спорта која има сагласност за кандидовање и организовање тог такмичења, обезбеђену у складу са Законом о спорту, односно организацију у области спорта коју је наменски и привремено основала за техничку организацију међународног спортског такмичења организација у области спорта која има сагласност за организовање великог међународног спортског такмичења.

3.2.14. У чије име се подносе предлози програма?

Олимпијски комитет Србије и Параолимпијски комитет Србије у своје име предлажу све своје годишње и посебне програме којима се остварује општи интерес у области спорта. Олимпијски комитет Србије предлаже годишње програме из члана 112. став 1. тачка 1), 2), 7) и 8) Закона о спорту и све посебне програме надлежних националних гранских спортских савеза олимпијских, односно параолимпијских спортова, својих сталних чланова, у име тих савеза.

Спортски савез Србије у своје име предлажу све своје годишње и посебне програме којима се остварује општи интерес у области спорта.

Спортски савез Србије предлаже годишње програме из члана 112. став 1. тачка 1), 2), 7) и 8) Закона о спорту и све посебне програме надлежних националних гранских спортских савеза неолимпијских спортова, надлежних националних спортских савеза за области спорта, као и посебне програме територијалних спортских савеза којима се остварује општи интерес у области спорта, у име тих савеза.

Надлежни национални грански спортски савези самостално у своје име предлажу годишње програме давања стипендија за спортско усавршавање врхунских спортиста аматера, националних признања за посебан допринос развоју и афирмацији спорта, доделе награда и новчане помоћи врхунским спортистима и организације кампова за перспективне спортисте.

Организације у области спорта које немају статус надлежних националних спортског савеза за гране и области спорта или надлежних територијалних спортских савеза могу да поднесу самостално у своје име само предлоге посебних програма којима се остварује општи интерес у области спорта.

Градски/општински спортски савез у своје име предлажу све своје годишње и посебне програме којима се задовољавају потребе и интереси грађана у јединици локалне самоуправе.

Градски/општински спортски савез предлоге свих годишњих програма организација у области спорта са седиштем на територији општине/града којима се задовољавају потребе и интереси грађана у јединици локалне самоуправе подноси у име тих организација.

Организације у области спорта са територије јединице локалне самоуправе предлоге посебних програма подносе самостално у своје име.

Надлежни територијални спортски савез аутономне покрајине у своје име предлажу све своје годишње и посебне програме којима се задовољавају потребе и интереси грађана у аутономној покрајини.

Надлежни територијални спортски савез аутономне покрајине предлоге свих годишњих програма организација у области спорта са седиштем на територији аутономне покрајине којима се задовољавају потребе и интереси грађана у аутономној покрајини подноси у име тих организација.

Организације у области спорта са територије аутономне покрајине предлоге посебних програма подносе самостално у своје име.

3.2.15. Које услове и критеријуме мора да испуни носилац програма?

Носилац програма мора да испуњава одређене како позитивне, тако и негативне услове.

Носилац програма мора:

- 1) да буде регистрован у складу са законом;
- 2) да буде уписан у националну евиденцију у складу са Законом о спорту;
- 3) да искључиво или претежно послује на недобитној основи, ако законом није друкчије одређено;
- 4) да има седиште на територији општине/града, ако законом није друкчије утврђено;
- 5) да је директно одговоран за припрему и извођење програма;
- 6) да је претходно обављао делатност најмање годину дана;
- 7) да испуњава, у складу са Законом о спорту, прописане услове за обављање спортских активности и делатности;
- 8) да је са успехом реализовао одобрени програм, уколико је био носилац програма ранијих година;
- 9) да располаже капацитетима за реализацију програма;
- 10) да буде члан одговарајућег надлежног националног гранског спортског савеза;
- 11) да је поднео завршни извештај о реализацији одобрених програма у претходној години.

Носилац програма не може:

- 1) да буде у поступку ликвидације, стечаја и под привременом забраном обављања делатности;
- 2) да има блокаду пословног рачуна у тренутку закључења уговора о реализацији програма и пребацивања (уплате) буџетских средстава на пословни рачун, пореске дугове или дугове према организацијама социјалног осигурања;

3) да у последње две године буде правноснажном одлуком кажњен за прекршај или привредни преступ у вези са својим финансијским пословањем, коришћењем имовине, раду са децом и спречавањем негативних појава у спорту;

4) да је у последње две године у потпуности ненаменски употребио одобрена средства за реализацију програма или да својим пропустом није постигао у битном делу планиране ефекте одобреног програма.

Носилац програма не сме да:

- 1) буде у конфликту интереса;
- 2) намерно или с крајњом непажњом лажно прикаже податке тражене у обрасцима за подношење програма или да пропусти да дâ све потребне информације;
- 3) покуша да дође до поверљивих информација или да утиче на органе и радна тела јединице локалне самоуправе током евалуационог периода или неког претходног поступка доделе средстава.

3.2.16. Шта су партнерски програми?

Организације у области спорта могу да подносе предлоге програма индивидуално или удружене са другим организацијама у области спорта. Партнерски програми су програми који имају више носилаца, односно више организација у области спорта које учествују у реализацији програма као партнери.

Организације које учествују у реализацији програма као партнери, и њихови трошкови прихватају се ако испуњавају исте услове који се примењују за носиоца програма.

У случају партнерских програма, само једна организација је одговорна за управљање одобреним финансијским средствима свих партнерских организација на програму, тако да мора имати унутрашњу организацију која ће омогућити такво финансијско пословање (чл. 119. ЗС).

3.2.17. Које критеријуме које мора да испуни програм у погледу садржине и квалитета?

Предлог програма мора да задовољава следеће критеријуме:

1) да доприноси задовољавању општег интереса, односно потреба и интереса грађана у области спорта утврђених чл. 112, 134. и 137. Закона о спорту;

2) да је у складу са Законом о спорту, Националном стратегијом развоја спорта у Републици Србији и Програмом развоја спорта у општини/граду;

3) да је у складу са четворогодишњим програмом развоја надлежног националног спортског савеза;

4) да је у складу са спортским правилима надлежног националног спортског савеза;

5) да је у складу са условима, критеријумима и циљевима наведеним у јавном позиву, код посебних програма;

6) да се реализује на територији општине/града, односно у Републици Србији, осим програма припрема и учешћа на међународним спортским такмичењима;

7) да је у складу са принципима утврђеним у документима међународних организација чија је чланица Република Србија;

8) да има значајан и дуготрајан утицај на развој спорта на територији Републике Србије, односно аутономне покрајине и општине/града;

9) да ће се реализовати у текућој години;

10) да предвиђа ангажовање одговарајућег броја учесника у програму и потребне ресурсе за реализацију програма и да не постоји никаква сумња у могућност реализовања програма;

11) да је, по правилу, предвиђено фазно финансирање програма;

12) да су садржина и квалитет програма такви да обезбеђују успех програма, узимајући у обзир факторе које носилац програма може контролисати и факторе (ситуације, догађаји, услови, одлуке) који су неопходни за успех програма, али су у приличној мери или у потпуности изван контроле носиоца програма;

13) да спортисти, спортски стручњаци и друга лица ангажована на реализацији програма испуњавају услове за обављање спортских активности и спортских делатности утврђене Законом о спорту, а њихово ангажовање се мора спровести у складу са Законом о спорту;

14) да је програм сачињен уз коришћење међународних стандарда за управљање програмима, а када су у питању новчано вреднији програми, и уз коришћење Матрице логичког оквира и SWOT анализе.

При одобравању програма изградње, опремања и одржавања спортских објеката приоритет имају програми који се односе на спортске објекте са већом категоријом у складу са Националном категоризацијом спортских објеката, спортски објекти којима се обезбеђује боља покривеност територије јединице локалне самоуправе, јавни спортски терени у стамбеним насељима или у њиховој близини и школски спортски објекти.

3.2.18. Који су општи критеријуми за одобравање програма са становишта финансирања?

То су следећи критеријуми:

– програми се финансирају у висини и под условима који обезбеђују да се уз најмањи утрошак средстава из буџета јединице локалне самоуправе постигну планирани резултати;

– програми се финансирају једнократно или у ратама, у зависности од временског периода за реализацију програма;

– средства која организација или њени партнери улажу у активности на реализацији програма морају бити посебно наведена;

– носилац годишњег програма дужан је да промет буџетских средстава врши преко посебног текућег рачуна за реализацију годишњег програма наведеног у предлогу програма, који ће се користити искључиво за буџетска средства која добија од надлежног органа, у складу са прописима којима се уређује пренос средстава из буџета.

3.2.19. Које критеријуме мора да испуни буџет (финансијски план) програма?

Финансијски план (буџет) програма предвиђен предлогом програма треба да буде:

- 1) остварив и објективан – да су планирани реални износи по свим изворима средстава и врстама трошкова;
- 2) обухватан – да садржи све трошкове програма из свих извора финансирања;
- 3) структуриран – да је тако формулисан да у потпуности прати захтеве прописаног обрасца за израду програма;
- 4) уравнотежен – у односу на планиране трошкове;
- 5) тачан и реалан – по свим врстама трошкова.

3.2.20. Које критеријуме треба да испуне оправдани директни и индиректни трошкови из буџета програма да би били прихваћени?

Финансијски план за реализацију програма састоји се из непосредних трошкова реализације програма у вези са зарадама и хонорарима лица ангажованих на непосредној реализацији програма, материјалних трошкова и административних трошкова реализације програма (оправдани директни трошкови) и додатних оправданих трошкова носиоца програма (оправдани индиректни трошкови) који не могу бити већи од 15% од оправданих директних трошкова.

Оправдани директни трошкови морају бити неопходни за реализацију програма, стварни, детаљни и лако проверљиви.

Оправдани индиректни трошкови су прихватљиви ако не обухватају трошкове који су финансијским планом програма намењени непосредној реализацији неког дела програма.

Индиректни трошкови нису прихватљиви ако је носилац програма добио из буџета општине/града за свој рад одговарајућа средства по другом основу.

Оправдани трошкови морају бити базирани на реалним трошковима према врсти и подврсти трошкова (наведене јединице мере, број јединица и цена по јединици), а не на укупној суми, осим за трошкове путовања, дневница и индиректне трошкове.

3.2.21. Који трошкови се сматрају неоправданим?

Неоправдани трошкови су нарочито: дугови и покривање губитака или задужења; каматна задужења; ставке које се већ финансирају из неког другог програма; трошкови куповине земљишта и зграда и капитална улагања, осим када је то неопходно за реализацију

програма; трошкови губитака због промена курса валута на финансијском тржишту; трошкови отплате рата по основу раније закључених уговора (лизинг, кредит); куповина алкохолних пића, безалкохолних газираних пића, брзе хране и дувана; паркинг у земљи; животно осигурање (осим уколико то није утврђено правилима надлежног међународног спортског савеза); казне; куповина поклона, осим код организације међународних спортских приредаба и у складу са правилима надлежног међународног спортског савеза; трошкови за услуге или робу која је набављена у периоду који претходи почетку реализације годишњег програма или у периоду након завршетка реализације годишњег програма, без обзира на то када је издат рачун или када је реализовано плаћање; хонорари адвокатима; такси услуге; „разно”, „евентуално”, „остало”.

3.2.22. Да ли постоје одређена ограничења у погледу висине трошкова који се признају?

Постоје. Према Правилнику о одобравању и финансирању програма којима се остварује општи интерес у области спорта (члана 12. став 5), трошкови се признају у следећој висини:

1) за зараду запослених лица на реализацији програма – до висине две просечне бруто зараде у Републици Србије за претходну годину, према подацима органа надлежног за послове статистике, обрачунато на месечном нивоу;

2) за хонораре лица која учествују у реализацији одређене програмске целине програма – до висине две просечне бруто зараде у Републици Србији за претходну годину, према подацима органа надлежног за послове статистике, обрачунато на месечном нивоу за једну програмску целину;

3) за трошкове путовања у земљи (смештаја, исхране, превоза, дневнице и остали трошкови у вези с путовањем) и у иностранству (смештаја, исхране, превоза, дневнице, прибављања путних исправа, вакцинације и лекарских прегледа и остали трошкови у вези с путовањем) ради обављања програмских активности лица која учествују у реализацији програма – до висине трошкова признатих у складу са прописима који важе за државне службенике и намештенике и под условом да су уговорени у складу са законом, с тим да се, изузетно, могу признати и трошкови услуге обезбеђења исхране спортиста ван уговорених услуга под условом да се исхрана на припремама или такмичењима услед објективних околности не може реализовати у целости или делимично у оквиру уговорених услуга (бонови на регатним стазама, стрелиштима и сл.);

4) за трошкове куповине опреме и плаћања других услуга – под условом да су неопходни за реализацију програма и да су у складу са тржишним ценама, односно да су уговорени у складу са законом којим се уређују јавне набавке.

Поред тога, важно ограничење у погледу сагледавања трошкова јесте да лица која су запослена код носиоца програма и ангажована као учесници у програму не могу поред зараде добијати и хонорар за учешће у програму.

Наведена ограничења тичу се директних оправданих трошкова програма.

3.2.23. Да ли постоје ограничење у погледу висине средстава која носилац програма може добити за реализацију својих програма?

Једној организацији у области спорта не може се одобрити више од 20% средстава од укупне суме средстава буџета Републике Србије, односно буџета аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе предвиђених за финансирање програма организација у области спорта.

3.2.24. Да ли постоје одређена ограничења у погледу непосредних учесника у реализацији програма за које се признају трошкови?

Постоји када су у питању програми учешћа спортских организација са територије јединице локалне самоуправе у домаћим и европским спортским такмичењима. Код тих програма трошкови за зараде и хонораре лица ангажованих на непосредној реализацији програма признају се за следећа лица:

1) у спортским гранама у којима се спортисти такмиче индивидуално – по један главни тренер, лични тренер спортисте, кондициони тренер, лекар и физиотерапеут и једно лице које се бави административно-техничким пословима за потребе спортиста;

2) у спортским гранама у којима се спортисти такмиче колективно – по један главни тренер, помоћни тренер, кондициони тренер, лекар и физиотерапеут и два лица која се баве административно-техничким пословима за потребе тима.

3.2.25. Да ли одређени део трошкова програма мора бити резервисан за активности повезане са спортом деце?

Да. Трошкови програма којима се задовољава општи интерес, односно задовољавају потребе и интереси грађана из чл. 112, 134. и 137. Закона о спорту морају се односити најмање 15% на активности повезане са спортом деце, осим када је то супротно природи предложеног програма, с тим да се активности повезане са спортом деце у програму обавезно дефинишу као самостална програмска целина.

3.2.26. Који су критеријуми за одобравање програма стипендирања за спортско усавршавање категорисаних спортиста?

Финансирање програма стипендирања за спортско усавршавање категорисаних спортиста, посебно перспективних спортиста, врши се у складу са следећим критеријумима:

1) да је у питању спортиста аматер, у складу са Законом о спорту и спортским правилима;

2) да је спортиста држављанин Републике Србије;

- 3) да је спортиста у текућој години рангиран у складу са чланом 140. став 2. Закона о спорту;
- 4) да га његова спортска организација предложи за добијање стипендије;
- 5) да се у текућој години бави спортским активностима у спортским организацијама у општини/граду;
- 6) да испуњава обавезе према националној спортској репрезентацији у коју је позван;
- 7) да у текућој години има статус ученика и да је у претходној школској години остварио минимално врло добар успех – за спортисте узраста од 15 до 19 година;
- 8) да му је утврђена здравствена способност за обављање спортских активности у складу са Законом о спорту;
- 9) да поштује антидопинг правила прописана Законом о спречавању допинга у спорту;
- 10) да је његово понашање на спортским теренима и изван њих у складу са спортским духом и фер плејом.

3.2.27. Који су критеријуми за финансирање националних спортских признања и новчаних награда?

Спортистима, држављанима Републике Србије, који као репрезентативци Републике Србије освоје медаљу на Олимпијским играма, Параолимпијским играма, Шаховској олимпијади, светским и европским првенствима у олимпијским и параолимпијским спортским дисциплинама, или су били, односно буду носиоци светског рекорда у олимпијским и параолимпијским спортским дисциплинама, или постану финалисти ДЕЈВИС купа или ФЕД купа Међународне тениске федерације, додељује се *национално спортско признање* у виду доживотног месечног новчаног примања након навршених 40 година живота (чл. 123. ст. 1. ЗС).

Спортистима и тренерима држављанима Републике Србије, који као чланови репрезентације Републике Србије на Олимпијским играма, Параолимпијским играма, Шаховској олимпијади и светским и европским првенствима у олимпијској или параолимпијској спортској дисциплини освоје једну од медаља или постану финалисти ДЕЈВИС купа или ФЕД купа Међународне тениске федерације, додељује се *новчана награда* (чл. 123. ст. 2. ЗС).

Спортској организацији на територији Републике Србије која освоји европско клупско првенство највишег нивоа према критеријумима надлежног међународног спортског савеза, у спортовима прве категорији према Националној категоризацији спортова, додељује се новчана награда (чл. 123. ст. 3. ЗС).

Право на национално спортско признање остварује се од дана доношења акта о додели тог признања.

Влада одлучује решењем о додели националног спортског признања и новчане награде, на предлог Министарства спорта, а по поднетом захтеву лица које испуњава прописане услове

Уколико носилац националног спортског признања својим понашањем или учешћем у активностима које нису у складу са законом, спортским правилима или другим општим актима организација у области спорта штети угледу спорта, и на тај начин, угледу Републике Србије, Влада може, на предлог Министарства спорта, решењем одлучити да не додели, односно укине национално спортско признање.

Против решења Владе о додели или одузимању националног спортског признања може се водити управни спор.

На основу решења Владе о додели националног спортског признања, односно новчане награде Министарство спорта закључује са спортистом, тренером и спортском организацијом којима је додељено национално спортско признање, односно новчана награда уговор о исплати новчаног примања.

Награде спортистима и тренерима држављанима Републике Србије за посебан допринос развоју и афирмацији неолимпијског спорта и критеријуми за њихову доделу уређују се посебним актом Владе, при чему висина износа награда не може да прелази износе утврђене за олимпијске спортове (чл. 125. Закона о спорту). Влада још није донела овакав акт.

Влада је ближе услове, начин исплате и висину националних спортских признања и новчаних награда уредила Уредбом националним спортским признањима и новчаним наградама („Сл. гласник РС“, бр. 22/2016-26, 83/2017-3, 65/2019-4, 74/2021-4, 10/2024-34, 57/2024-10).

3.2.28. Да ли постоје посебни критеријуми за одобравање програма изградње, одржавања и опремања спортских објеката?

Постоје. У поступку одобравања програма изградње, опремања и одржавања спортских објеката који су од посебног значаја за развој спорта на територији јединице локалне самоуправе, поред критеријума утврђених за друге програме у области спорта, цени се испуњеност и следећих критеријума:

- 1) да за планиране активности постоји потребна документација у складу са законом којим се уређује планирање и изградња објеката;
- 2) да је обезбеђена локација за изградњу спортског објекта;
- 3) да спортски објекат испуњава услове прописане актом којим су уређени услови за обављање спортских делатности, у складу са Законом;
- 4) да је спортски објекат категорисан у складу са националном категоризацијом спортских објеката;
- 5) да је спортски објекат уписан у националну евиденцију спортских објеката, у складу са Законом;

6) да је у питању капитално одржавање спортског објекта (реконструкција, доградња, адаптација и санација);

7) да су радови на изградњи и капиталном одржавању спортских објеката предвиђени одговарајућом планском документацијом;

8) да су премер и предрачун радова на изградњи, односно одржавању спортског објекта урађени и оверени од стране стручног лица;

9) да је земљиште на којем се планира изградња новог спортског објекта у јавној својини;

10) да је спортски објекат у јавној својини (у целини или делимично);

11) да носилац програма из сопствених средстава сноси трошкове припремних радова, израде техничке документације, ангажовања стручног надзора, техничког пријема, укњижбе;

12) да се изградња и одржавање и опремање спортског објекта у оквирима јавно-приватног партнерства врши под условима и на начин утврђен законом којим је уређено јавно-приватно партнерство;

13) да се уговором регулишу сва својинска и имовинска питања у вези с изградњом и одржавањем спортског објекта, у складу са законом којим је уређена јавна својина и другим законима.

3.2.29. Да ли се за набавку добара и услуга потребних за реализацију програма мора планирати спровођење јавне набавке?

Да. Носилац одобреног програма обавезан је да набавку добара, услуга или радова у оквиру одобрених средстава врши у складу са Законом о јавним набавкама („Сл. гласник РС“, бр. 91/19 и 92/23) - ЗЈН.

Неке набавке су, ипак, изузете од обавезе спровођења јавних набавки. Наручилац је увек у обавези да за сваку од набавки утврди шта представља предмет набавке (и то како је прописано чланом 29. ст. 3. ЗЈН на начин да исти представља техничку, технолошку, функционалну и другу објективно одредиву целину), и да ли су испуњени услова за изузимање од законске обавезе на спровођење јавне набавке. Изузеци од примене ЗЈН прописани су чл. 11-21, у односу на набавку одређених добара, услуга или радова, као и чланом 27. ЗЈН којим су утврђени прагови до којих се закон не примењује (на годишњем нову процењена вредност набавке мора да буде мања од износа прописаног чл. 27. ЗЈН). У односу на прописане прагове, када процењује вредност предмета јавне набавке, наручилац не може процену да врши на начин који има за циљ избегавање примене ЗЈН, нити у том циљу може да врши поделу предмета јавне набавке на више набавки (чл. 29. ст. 1. ЗЈН). Када су испуњени услови за изузимање од обавезе спровођења јавне набавке, наручилац има обавезу да поступа у складу са правилима прописаним чл. 49. ст. 2. ЗЈН и начелима јавних набавки, на начин који је примерен околностима конкретне набавке. У сваком случају, наручилац је дужан да, у складу са чл. 181. ЗЈН, евидентира податке о вредности и

врсти јавних набавки из чл. 11-21 ЗЈН, и то по сваком основу за изузеће посебно (подаци се збирно објављују на Порталу јавних набавки најкасније до 31. јануара текуће године за претходну годину) , као и јавне набавке из члана 27. став 1. ЗЈН.

Према мишљењу Канцеларије за јавне набавке бр. 011-00-23/24 од 11. 3. 2024. године, на јавне набавке које се спроводе од стране организација у области спорта носилаца програма који се финансирају из јавних средстава треба применити следећа правила из Закона о јавним набавкама („Сл. гласник РС“, бр. 91/19 и 92/23) у вези изузећа од обавезе спровођења јавних набавки, када су у питању одређене честе набавке у спорту:

- Услуге хотела и ресторана – Уколико наручилац има потребу за набавком неке услуге хотела и ресторана , чија процењена вредност је на годишњем нивоу мања од 15.000.000 динара, не постоји обавеза примене одредаба УЈН. У овом случају, примењују се начела ЗЈН на начин који је примерен околностима конкретне набавке, односно правила прописана актом из члана 49. ст. 2. ЗЈН.

- Комуналне услуге – потребно је утврдити да ли су испуњени услови из члана 12. ст. 1. тачка 11) ЗЈН који прописују да одредбе овог закона неручиоци не примењују на набавке од наручиоца или групе наручилаца који су носиоци искључивог права на основу којег једини могу да обављају одређену делатност на одређеном географском подручју и које им је додељено или произилази из закона, подзаконског акта или појединачног акта. Уколико наручилац утврди постојање основа из члана 12. став 11) ЗЈН дужан је да поступи на начин прописан актом из члана 49. ст. 2. ЗЈН, поштујући начела јавних набавки на начин који је примерен околностима конкретне набавке.

- Закуп пословног и магацинског простора, спортских сала и хала - Чланом 12. став 1. тачка 1) ЗЈН прописано је да одредбе овог закона наручиоци не примењују на куповину или закуп земљишта, постојећих грађевинских објеката и других непокретности као и права у вези са њима. Уколико наручилац утврди постојање основа из члана 12. став 1) ЗЈН дужан је да поступи на начин прописан актом из члана 49. ст. 2. ЗЈН, поштујући начела јавних набавки на начин који је примерен околностима конкретне набавке.

- Набавка телефонских услуга, регистрације домена и одржавања сајта, стручне литературе и услуга ревизије - наручилац је дужан да поступа у складу са одредбама ЗЈН, осим уколико су испуњени услови за примену члана 27. ЗЈН.

- Регистар уговора – чланом 152а ЗЈНБ прописано је да наручилац на Порталу јавних набавки објављује податке о свим уговорима закљученим након спроведеног поступка јавне набавке, о свим изменама уговора по основу чл. 156-161. ЗЈН, као и податке о уговорима/наруцбеницима закљученим, односно издатим у складу са чланом 27. ЗЈН и њиховим изменама. Наручилац у вези са изузетим набавкама на основу члана 27. ЗЈН има могућност да након процедуре коју је утврдио актом из члана 49. став 2. ЗЈН, уз обавезну примену начела јавних набавки: закључи уговор о набавци или изда наруцбеницу; закључи оквирни споразум; закључи уговор или изда наруцбеницу на основу претходно закљученог оквирног споразума, с тим да је дужан да расположиве податке из уговора, оквирног споразума или наруцбеници унесе у Регистар уговора, доступан на Порталу јавних набавки,

у складу са Правилником о начину објављивања и врсти података о уговорима и изменама уговора које наручиоци објављују на Порталу јавних набавки („Сл. гласник РС“, бр. 115/23) и Упутством за коришћење Портала јавних набавки /“Сл. гласник РС“, бр. 93/20 и 96/23).

- Не представљају сви трошкови/плаћања које наручилац врши јавну набавку у смислу ЗЈН. Примера ради, трошкови котизације међународним организацијама представљају накнаду, односно трошак за учествовање у различитим организованим догађајима, те се за плаћање ових накнада не спроводи поступак јавне набавке. Такође, исплата путних трошкова регулисана је прописима којима се уређује радни односи, те не представљају јавну набавку у смислу ЗЈН.

3.2.30. Преко ког рачуна се врши промет буџетских средстава одобрених за реализацију годишњег програма?

Носилац годишњег програма дужан је да промет буџетских средстава врши преко посебног текућег рачуна за реализацију годишњег програма наведеног у предлогу програма, који ће се користити искључиво за буџетска средства која добија од надлежног органа, у складу са прописима којима се уређује пренос средстава из буџета јавних власти.

3.2.31. Каква треба да буде садржина предлога програма?

Предлог програма треба садржи детаљне податке о:

- 1) носиоцу програма;
- 2) области потреба и интереса грађана у којој се остварује програм из члана 137. став 1. Закона;
- 3) учесницима у реализацији програма и својству у којем се ангажују;
- 4) циљевима и очекиваним резултатима, укључујући то које ће проблеме програм решити и којим групама популације и на који начин ће програм користити;
- 5) врсти и садржини активности и времену и месту реализације програма, односно обављања активности;
- 6) томе како ће се вршити оцењивање успешности програма (вредновање резултата програма);
- 7) финансијском плану (буџету) програма, односно потребним новчаним средствима, исказаним према врстама трошкова и утврђеним обрачуном или у паушалном износу;
- 8) динамичком плану употребе средстава (временски оквир у којем су средства потребна и рокови у којима су потребна);
- 9) начину унутрашњег праћења и контроле реализације програма и евалуације резултата;
- 10) претходном и будућем финансирању носиоца програма и програма.

У предлог годишњег и посебног програма уносе се одговарајући подаци о личности из члана 5. став 10. Закона о спорту лица која учествују у реализацији програма.

3.2.32. Које формалне услове треба да испуни предлог програма?

Предлози програма би требало да испуне следеће формалне услове:

1) да је уз предлог програма достављено пропратно писмо у коме су наведене основне информације о носиоцу програма и предложеном програму (назив носиоца програма и назив програма, временско трајање, финансијски износ тражених средстава, област општих потреба и интереса грађана из члана 137. став 1. Закона о спорту) и које је потписало лице овлашћено за заступање предлагача, односно носиоца програма;

2) да је предлог програма поднет на утврђеном обрасцу (апликационом формулару), читко попуњеном (откуцаном или одштампаном), језиком и писмом у службеној употреби;

3) да је потпун, јасан, прецизан и садржи веродостојне податке;

4) да је поднет у прописаном року.

Обрасци (апликациони формулари) за подношење предлога програма утврђени су Правилником о одобравању и финансирању програма којима се остварује општи интерес у области спорта, с тим да се актом аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе из чл. 136. ст. 2. и чл. 138. став 2. Закона о спорту (правилником о финансирању програма у јединици локалне самоуправе) ближе утврђују апликациони формулари за подношење програма аутономној покрајини, односно јединици локалне самоуправе.

Када су у питању предлози програма који се достављају Министарству спорта, подаци из предлога програма морају бити унети и у електронску базу еСекторзаСпорт, преко посебне електронске апликације доступне на адреси: <https://tp.mos.gov.rs/mos> на интернет сајту Министарства спорта.

3.2.33. Која документација би требало да буде поднета уз предлог програма?

Да би надлежни орган могао да одлучи о поднетом програму, потребно је да се уз предлог програма подносе документација којом се доказује испуњеност прописаних ближих критеријума за одобравање програма и писана изјава лица овлашћеног за заступање предлагача, односно носиоца програма да не постоје препреке из члана 118. ст. 4. и 5. и члана 13. став 5. Закона о спорту да му се одобри програм.

Уз предлог програма требало би као прилог обавезно да буде приложена следећа документација:

- пропратно писмо;
- копија решења о регистрацији носиоца програма;
- три примерка обрасца предлога програма;
- це-де/флеш са предлогом програма;
- копија уговора о отварању рачуна са банком;

- одлука о суфинансирању програма или потврда о намери о суфинансирању програма, ако су финансијским планом програма предвиђени и други извори прихода осим буџета јединице локалне самоуправе;
- копија статута носиоца програма;
- копија годишњег извештаја и завршног рачуна за претходну годину и финансијског плана за текућу годину носиоца програма;
- писмо о намерама од издавача или медијских кућа уколико је програмом предвиђено бесплатно штампање или објављивање одређених промотивних материјала;
- изјава носиоца програма, потписана од заступника, да не постоје препреке из члана 118. став 5. и 133. став 5. Закона о спорту;
- календар такмичења надлежног спортског савеза за програм организације спортског такмичења од значаја за општину/град;
- изјаву о партнерству попуњену и потписану од стране свих партнера у програму, код партнерских програма;
- одлука надлежног спортског савеза града/општине о утврђивању предлога годишњих програма;
- копија решења о додели ПИБ-а носиоцу програма (ако ПИБ није садржан у решењу о регистрацији);
- потврда надлежног националног гранског спортског савеза о чланству спортске организације.

Која се све документација подноси, ближе се утврђује актом јединице локалне самоуправе из члана 138. став 2. Закона о спорту (правилником о финансирању програма у јединици локалне самоуправе).

3.2.34. На који се начин доставља предлог програма, са пратећом документацијом?

Образац предлога програма и документација који се достављају уз предлог програма морају бити у потпуности попуњени и достављени у три примерка, с тим да образац предлога програма треба бити достављен и у електронској форми (це-де, флеш).

Сва обавезна и пратећа документација, као и компакт-диск или флеш меморија (це-де/флеш), морају бити достављени надлежном органу јединице локалне самоуправе (по правилу, градском/општинском већу) у једној запечаћеној коверти/пакету, заштићеној од оштећења која могу настати у транспорту, препорученом поштом, куриром, или лично, на званичну адресу општине/града. Предлог програма за који је послат у више коверата, тј. пакета, не би требало бити узет у обзир.

Предња страна коверте са предлогом програма мора садржати најмање следеће податке: 1) назив годишњег/посебног програма којим се задовољавају потребе и интереси грађана у области спорта; 2) назив подносиоца предлога; 3) адресу подносиоца предлога; 4) назив програма; 5) напомену да се не отвара пре истека рока из јавног позива (код посебних програма).

Уколико примљени предлог програма није поднет на прописани начин, овлашћено службено лице општине/града треба да без одлагања укаже подносиоцу програма на тај пропуст и да га позове да недостатке отклони у року од седам дана.

Образац за пријављивање предлога програма треба да буде доступан код надлежних служби јавне власти даваоца средстава.

3.2.35. Које су најчешће административне грешке при подношењу предлога програма?

Најчешће административне грешке које треба избећи при подношењу предлога програма су: предлог је послат после истека рока; предлог је поднесен у недовољном броју примерака; предлог није поднесен на прописаном обрасцу; недостаје потпис овлашћених лица (руководилац програма, заступник организације) или печат носиоца програма; недостају прописани документи и прилози, делимично или у целини; предлог је поднела организација која не може бити предлагач одређене врсте програма или која не испуњава прописане услове за добијање средстава; предложено трајање спровођења програма није у складу са прописима, и др.

Грешке у предлогу програма које је могуће накнадно исправити, у одређеном року, су искључиво мање техничке грешке и пропусти који нимало не утичу на квалитет предлога програма (нпр. недостаје потпис заступника а има печат носиоца програма, и обратно). Само у тим случајевима се од подносиоца предлога програма може затражити допуна, односно исправка (нпр. достављање идентичног документа са потписом), како би се грешка отклонила.

3.2.36. Према којим критеријумима се процењују поднети предлози програма?

Поднети предлози програма, укључујући и буџет програма, процењују се према следећим критеријумима:

- 1) испуњеност формалних (административних) услова које треба да испуни предлог програма;
- 2) испуњење услова који се тичу подносиоца, односно носиоца програма утврђених Законом и овим правилником;
- 3) усклађености циљева програма са областима из чл. 112. 134. и 137 Закона о спорту, циљевима Националне стратегије развоја спорта у Републици Србији и циљевима Програма развоја спорта у аутономној покрајини и општини/граду;
- 4) вредновање квалитета предлога програма.

При оцењивању поднетих предлога програма мора водити рачуна о томе да према Закону о спорту приоритет при одобрењу програма имају програми који су структурне и развојне природе, а између програма организовања, односно учешћа на спортским такмичењима, приоритет имају програми који се односе на спортска такмичења вишег ранга, као и да предност имају програми који обезбеђују да се уз најмањи утрошак буџетских средстава постигну намеравани резултати.

3.2.37. Који су критеријуми за оцену предлога програма са становишта квалитета и финансијске одрживости?

Процена квалитета програма обухвата пет критеријума за процену, који се могу сврстати у две групе: *критеријуми за селекцију* и *критеријуми за доделу средстава*.

Критеријуми за селекцију програма обухватају елементе којима се врши евалуација финансијских и оперативних способности носиоца програма како би се обезбедило да има потребна средства за сопствени рад током целокупног периода реализације програма и да поседује професионалне способности, стручност и искуство потребне за успешну реализацију комплетног програма, укључујући и партнере у реализацији програма.

Критеријуми за селекцију годишњих програма обухватају и вредновање капацитета организације у области спорта, носиоца програма, за дугорочно задовољавање потреба и интереса грађана у области спорта и реализовање предложеног програма.

Критеријуми за одобравање (доделу) средстава обухватају оне елементе који омогућавају да се квалитет поднетих програма процени на основу значаја програма, постављених програмских циљева и приоритета, а сама средства одобре по основу активности које максимирају опште ефекте реализације програма.

Укупно гледано, критеријуми вредновања (евалуације, оцене) квалитета годишњих и посебних програма обухватају:

- финансијски и оперативни капацитет носиоца програма;
- значај програма;
- методологију програма;
- одрживост програма;
- финансијски план и рационалност трошкова.

Уколико је у јединици локалне самоуправе извршено категорисање спортских организација, онда се при одобравању програма уз наведене критеријуме мора узети у обзир и ранг који спортска организација има према категоризацији.

3.2.38. Шта се оцењује у вези са финансијским и оперативним капацитетом подносиоца програма?

Финансијски и оперативни капацитет подносиоца програма обухвата:

- да ли носилац програма и партнери имају довољно искуства у вођењу сличних програма;
- да ли носилац програма и партнери имају довољно стручности и техничког знања за вођење предложеног програма, имајући у виду тип активности које су предвиђене програмом;

- да ли носилац програма и партнери имају довољне управљачке капацитете – укључујући ангажована лица, опрему и способност за управљање предложеним финансијским планом програма;
- да ли носиоци програма имају довољно стабилне и довољне изворе финансирање.

3.2.39. Шта подразумева техничко знање за вођење предложеног програма?

Управљање програмима захтева од организација у области спорта да овладају савременим „алатима” за управљање програмима и пројектима и да програме воде од почетка па до краја (пројектни циклус), у складу са усвојеним међународним стандардима за управљање програмима и пројектима.

Фактори који утичу на успех програма јесу: добро планирање, потребна средства, развијене процедуре, усмереност на стварне потребе, компетентан и мотивисан тим људи, подстицајна околина.

Програмски (пројектни) циклус се састоји од следећих фаза:

- Програмирање – анализира се ситуација на нивоу локалне заједнице како би се идентификовали проблеми, ограничења и могућности којима би се програми могли бавити. Сврха програмирања је идентификовати и сложити се око главних циљева и приоритета у области потреба и интереса грађана у области спорта, те осигурати релевантан оквир програмирања, унутар којег се могу идентификовати и дефинисати програми.

- Идентификовање – у току ове фазе спроводи се следеће: сагледавају се и процењују потребе (од стране организације и стране корисника); идентификују се идеје за програм; анализирају се проблеми и идентификују могућности за њихово решавање; процењује се капацитет свих страна које ће бити укључене у спровођење програма. У овој фази се израђују: студија изводљивости, анализа корисника, анализа проблема и циљева и анализа капацитета.

- Формулисање – у овој фази израђује се Матрица логичког оквира и пише предлог програма (пројекта).

- Спровођење (имплементација) – пројектни менаџмент – подразумева све активности на имплементацији програма. Сваки програм се састоји из три сегмента: отпочињање, спровођење и постепено окончавање.

- Праћење и вредновање (мониторинг, евалуација, ревизија) – вредновање реализације и резултата програма. Оцењује се релевантност првобитно постављених циљева, методологија реализације и резултати. Резултати евалуације служе да би се унапредили будући програми или пројекти. Евалуацију би требало да обави не само јединица локалне самоуправе него и крајњи корисници (они којима је програм био намењен).

Циклус одређује кључне теме, проблеме и одговорности у свакој фази. Фазе су прогресивне, а циклус се одвија кружно – евалуација као подстицај нових идеја и програма.

Носиоци програма у области спорта требало би да су у стању да на одговарајући начин управљају сваком од наведених фаза програмског (пројектног) циклуса.

3.2.40. Шта се оцењује у вези са значајем програма?

Значај програма оцењује се на основу следећих критеријума:

- конзистентност програма – у којој мери програм задовољава потребе и узима у обзир ограничења која постоје у области спорта у општини/граду;
- колико су јасно дефинисани и стратешки одабрани они који су везани за програм;
- да ли су потребе циљне групе и крајњих корисника јасно дефинисане и добро одмерене;
- да ли програм поседује додатне квалитете.

3.2.41. Шта се оцењује у вези са методологијом програма?

Предмет оцене су следећи елементи:

- да ли су планиране активности одговарајуће, практичне и доследне постављеним циљевима и очекиваним резултатима;
- колико је компактан целокупан план програма;
- да ли су учешће партнера и његово ангажовање у реализацији програма добро одмерени;
- да ли је учешће циљне групе и крајњих корисника и њихово ангажовање у реализацији програма добро одмерено;
- да ли је план реализације програма добро разрађен и изводљив;
- да ли предлог програма садржи индикаторе успешности програма који се могу објективно верификовати.

3.2.42. Шта се оцењује у вези с одрживошћу програма?

У вези с одрживошћу програма процењује се:

- да ли ће активности предвиђене програмом имати конкретан утицај на циљне групе;
- да ли ће програм имати вишеструки утицај;
- да ли су очекивани резултати програма одрживи.

3.2.43. Шта се оцењује у вези са финансијским планом програма и рационалношћу предвиђених трошкова?

Предмет оцене је:

- да ли је однос између процењених трошкова и очекиваних резултата задовољавајући;
- да ли је предложени трошак неопходан за имплементацију програма.

Средства која носилац програма или његови партнери улажу у активности на реализацији програма морају бити посебно наведена у буџету програма.

3.2.44. Која је динамика одобравања програма?

Динамика одобравања програма зависи од тога да ли су у питању годишњи или посебни програми. Основна динамика одобравања годишњих програма прописана је Законом о спорту, док динамика одобравања посебних програма треба да буде утврђена у јавном позиву.

Основна динамика за одобравање годишњих програма је:

- Надлежни орган у року од 60 дана од дана усвајања буџета објављује јавно обавештење о максимално расположивом износу у буџету за финансирање годишњих програма и финансирање посебних програма, по областима из члана 112, 134. и 137. Закона о спорту. Одлуком надлежног органа могу бити одређени и максимално дозвољени износи по програму за поједине области општег интереса у области спорта, односно потреба и интереса грађана у области спорта. Уколико је таква одлука донета, максимално дозвољени износ се наводи у јавном позиву и јавном обавештењу;

- Овлашћени предлагач утврђују рок до кога им овлашћене организације у области спорта достављају своје предлоге годишњих и посебних програма чији су они, у складу са Законом о спорту, овлашћени предлагачи надлежном органу и о томе их писано обавештавају. Уколико нека овлашћена организација у области спорта не достави свој предлог у утврђеном року, оставиће јој се у оправданим случајевима накнадни рок до 10 дана за достављање предлога, а ако ни тада предлог не буде достављен, сматраће се да је та организација одустала од предлагања свог програма. Овлашћени предлагач може од организације у области спорта која му је доставила свој предлог програма да тражи додатно објашњење или кориговање програма, уколико постоји потреба за додатним информацијама или појашњењима или кориговањима, пре достављања предлога надлежном органу;

- 1. јун – овлашћени предлагач разматра припеле предлоге организација у области спорта, утврђује коначне предлоге годишњих програма који би се финансирани из буџета, на прописаним обрасцима, и доставља их надлежном органу;

- 5. јун – руководилац надлежног органа за одобрење програма образује стручну комисију за одобрење годишњих програма и јавно објављује њен састав;

- 1. јул – стручна комисија анализира и оцењује поднете предлоге годишњих програма и подноси предлог надлежном органу;
- 15. јул – надлежни орган доноси прелиминарну одлуку о додели средстава за наредну буџетску годину за реализацију годишњих програма;
- 15. децембар – надлежни орган ревидира прелиминарну одлуку о додели средстава за наредну буџетску годину за реализацију годишњих програма и усклађује је са средствима утврђеним у буџету за наредну годину;
- 30. децембар – надлежни орган одлучује (доноси решење) о одобравању програма и обавештава носиоце програма о висини одобрених средстава по годишњим програмима;

Посебни програми се одобравају према динамици утврђеној јавним позивом.

3.2.45. Шта садржи јавни позив за достављање посебних програма?

У јавном позиву се наводе битни услови и критеријуми које треба да испуне предложени програми, а посебно: предмет јавног позива, висина средстава која су на располагању за предмет јавног позива, крајњи рок до кога морају бити употребљена добијена средства, рок до кога морају бити поднети предлози програма, датум обавештавања носиоца програма о одобреним програмима, место, време и лице код кога се може добити документација у вези с јавним позивом.

У јавном позиву се може ограничити број посебних програма које може поднети иста организација у области спорта. То се може учинити на следећи начин:

- 1) дозвољава се подношење само једног предлога програма од стране једног носиоца програма;
- 2) дозвољава се достављање више предлога програма истог носиоца програма, али се одобрава само један;
- 3) дозвољава се достављање више предлога програма истог носиоца програма и више може бити одобрено, али се ово условљава тиме да иста лица не могу бити ангажована на овим програмима (различити програмски тимови);
- 4) дозвољава се да организација може бити партнер у већем броју програма, под условом да има капацитет да учествује у тим програмима.

У јавном позиву за достављање посебних програма могу се дати и смернице (програмски задаци) за подношење програма. Програмски задатак се дефинише у складу са принципима управљања пројектним циклусом и обезбеђује јасан опис: образложења за предузимање одређеног задатка (уводни део); задатка (циљеве и резултате) и питања која треба проучити, односно решити; очекиване методологије и плана рада (активности), укључујући време када ће се оне десити и њихово трајање; очекиваних захтева у погледу ресурса, посебно у погледу особља; захтева у вези са извештавањем; критеријума одабира програма; потребне документације као прилога.

3.2.46. Ко оцењује поднете предлоге програма?

За оцену годишњих и посебних програма надлежни орган мора да формира *Стручну комисију* у којој учествују поред представника Министарства спорта и представници Спортског савеза Србије, Олимпијског комитета Србије, Параолимпијског комитета Србије и Републичког завода за спорт и медицину спорта, када је у питању финансирање програма из буџета Републике Србије, односно поред представника надлежног органа аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе и представници надлежног спортског савеза аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Стручна комисија врши стручни преглед и даје оцену поднетих предлога, на основу Закона о спорту, пратећег правилника и услова и критеријума наведених у јавном позиву и доставља надлежном органу предлог за одобравање програма (чл. 121. ст. 2. ЗС).

Комисија може да, за предлоге програма код којих постоји потреба за додатним информацијама или интервенцијама, пре достављања предлога надлежном органу јединице локалне самоуправе, тражи додатно објашњење од подносиоца, односно носиоца програма.

Комисија може о одређеном питању да прибави стручно мишљење од стране истакнутих стручњака или одговарајућих организација.

О раду комисије мора се водити записник.

3.2.47. Који је поступак за оцену и одобрење поднетих предлога програма?

Поступак одобравања програма који су примљени у предвиђеном року начелно би требало да се спроводи у три фазе.

У првој фази врши се административна (формална) провера и оцена испуњености Законом о спорту и јавним позивом утврђених услова и критеријума у погледу организације подносиоца предлога програма, односно носиоца програма, форме предлога програма и адекватности предложеног програма, као и прелиминарно вредновање квалитета програма према утврђеним критеријумима. Прву фазу спроводи стручна служба надлежног органа за одобрење програма.

У другој фази врши се евалуација (вредновање) квалитета програма од стране Стручне комисије према табелама вредновања из Правилника о финансирању програма којима се остварује општи интерес у области спорта, а укупан број бодова се утврђује, по правилу, на основу просечних оцена у оквиру појединих секција. Табела вредновања је сачињена у складу са добром међународном праксом одобравања програма невладиних организација.

Ако стручна комисија у овој фази оцени финансијске и оперативне капацитете носиоца програма оценом нижом од „одговарајуће” или значај програма оценом нижом од „добар”, програм би требало да буде искључен из даље евалуације и за њега би се од стране надлежног органа донела одлука о одбијању, односно да се предложени програм не прихвата.

Друга фаза се окончава достављањем надлежном органу даваоца средстава предлога Стручне комисије за одобравање одређених програма.

О раду Стручне комисије води се записник, који потписују председник и чланови Комисије.

У трећој фази доноси се, на предлог Стручне комисије, коначна одлука о одобравању програма и одређењу висине средстава за реализацију програма, од стране надлежног органа даваоца средстава.

3.2.48. Када Стручна комисија даје предлог да се програм не прихвати и не одобре средства за његову реализацију?

Предлог да се програм не прихвати и не одобре средства Комисија даје у следећим случајевима, водећи рачуна о укупно расположивим буџетским средствима за финансирање програма којима се остварује општи интерес у области спорта, односно задовољавају потребе и интереси грађана:

- 1) програм није довољно релевантан са становишта остваривања циљева утврђених Националном стратегијом развоја спорта или програмом развоја надлежног националног спортског савеза;
- 2) други програми су приоритетнији, у складу са чланом 118. став 8. Закона о спорту;
- 3) финансијске и оперативне могућности подносиоца програма нису довољне;
- 4) програм је лошијег квалитета, односно добио је мањи број бодова током процене квалитета предлога програма у односу на одабране предлоге програма.

3.2.49. Ко и којим актом одлучује о одобравању програма?

Одлуку о одобравању програма доноси Министарство спорта, односно надлежни орган аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, у складу са законом и статутом аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Надлежни орган о одобравању програма одлучује појединачним решењем (чл. 121. ст. 3. ЗС).

3.2.50. Која су правна средства против одлуке о одобравању програма?

Решења надлежног органа о одобрењу годишњег и посебног програма јесу коначна и против њих се може водити управни спор (чл. 121. ст. 4. ЗС). При томе, предмет управног спора не може бити, у складу са Законом о спорту, износ добијених средстава по основу годишњих и посебних програма.

Подносилац програма који сматра да надлежни орган при додели средстава за годишње и посебне програме није поштовао обавезе из Закона о спорту може се обратити надлежној буџетској инспекцији (члан 169. став 5. Закона о спорту).

Захтев за инспекцијски надзор може се поднети и надлежној спортској инспекцији, која је овлашћена да привремено забрани извршење појединачног акта којим се одобрава програм за задовољавање општег интереса у области спорта, односно потреба и интереса грађана у

области спорта у јединици локалне самоуправе, уколико је програм одобрен супротно Закону о спорту (члан 173. став 1. тачка 14) Закона о спорту).

3.2.51. Који уговор се закључује са носиоцем програма?

Са носиоцем одобреног програма надлежни орган закључује уговор о реализовању програма (чл. 122. ст. 1. ЗС),

Уговором о реализовању програма се обавезно уређује: назив и седиште носиоца програма, односно пројекта; врста и садржина програма, односно пројекта; време реализације програма, односно пројекта, тј. обављања активности; циљеви и очекивани резултати; висина додељених средстава; временски план употребе средстава; начин надзора над одвијањем реализације програма, односно пројекта; обавезе носиоца програма у погледу подношења извештаја о реализацији програма, односно пројекта; доказивање реализације програма, односно пројекта, наменског коришћења средстава, медијског представљања програма, односно пројекта и учешћа јавне власти у његовом финансирању.

Уговор се закључује са носиоцем годишњег програма за сваку од области општег интереса, односно потреба и интереса грађана из чл. 112, 134. и 137. Закона о спорту за коју је поднет предлог програма.

3.2.52. Која је обавеза носиоца програма уколико су му додељена мање средства него што је тражио предлогом програма?

Ако су носиоцу програма за реализацију одобреног програма додељена средства мања од средстава наведених у финансијском плану програма, носилац програма је обавезан да пре закључења уговора о реализовању програма усклади финансијски план програма и план реализације програмских активности са висином додељених средстава и одобреним активностима на реализацији програма, и да достави надлежном органу допуну, односно измену предложеног програма усаглашену са висином одобрених средстава (ревидирани предлог програма).

Уколико се носилац одобреног програма не одазове позиву за закључење уговора у року од осам дана од дана пријема позива (укључујући и достављање ревидираног предлога програма), сматраће се да је одустао од предлога програма.

3.2.53. Који су услови за закључење уговора о реализовању програма?

Да би уговор о реализовању програма могао да буде закључен потребно је да су испуњени следећи услови:

1) не постоје препреке прописане чланом 118. став 5. и чланом 133. став 5. Закона за добијање буџетских средстава од стране одређеног носиоца програма (носилац програма је у поступку ликвидације, стечаја и под привременом забраном обављања делатности; носилац програма има блокаду пословног рачуна у тренутку закључења уговора о реализацији програма; носилац програма има пореске дугове или дугове према организацијама социјалног

осигурања; носилац програма је у последње две године правноснажном одлуком кажњен за прекршај или привредни преступ у вези са својим финансијским пословањем, коришћењем имовине, раду са децом и спречавањем негативних појава у спорту; надлежни орган је утврдио да је носилац програма у потпуности ненаменски употребио одобрена средства за реализацију програма или својим пропустом није постигао у битном делу планиране ефекте програма које је реализовао у претходне две године;

2) носилац програма је извршио повраћај добијених буџетских средства у случајевима из члана 133. ст. 1–3. Закона (надлежни орган је захтевао повраћај дела датих средстава: која су ненаменски потрошена; када је програм извршен са закашњењем; носилац програма се није придржавао прописаних или уговорених мера за реализацију програма; носилац програма је престао да испуњава услове који су на основу закона потребни за добијање средстава - при чему све то није битно утицало на постизање битних ефеката програма;

3) носилац програма је поднео завршни (коначни) извештај у односу на годишњи програм који је реализован у претходној години;

4) носилац програма је по подношењу завршног извештаја у односу на годишњи програм који је реализован у претходној години извршио повраћај неутрошених средстава добијених за годишњи програм који је реализован у претходној години;

5) носилац програма је доставио Министарству спорта преведен уговор закључен са надлежним међународним спортским савезом или други акт надлежног међународног спортског савеза којим су регулисана права и обавезе носиоца програма у погледу организације међународног спортског такмичења, када је у питању закључење уговора о реализовању годишњег програма којим се финансира из буџета Републике Србије организација међународног спортског такмичења од значаја за Републику Србију.

3.2.54. Са ким се закључује уговор о стипендирању за спортско усавршавање и уговор о додели награде и признања за постигнуте спортске резултате?

Приликом реализације стипендирања за спортско усавршавање категорисаних спортиста, посебно перспективних спортиста, и додељивања физичким лицима награде и признања за постигнуте спортске резултате и допринос развоју спорта, надлежни орган закључује уговор о одобравању стипендије, односно награде на основу кога се спортисти месечно исплаћује стипендија, односно награда, лично са спортистом, односно лицем коме се награда додељује. Тај уговор обавезно садржи: новчани износ стипендије спортисти, односно награде појединцу, рокове исплате, рок важења уговора и обавезе спортисте, односно појединца који је добио награду.

Уговор о реализовању програма у области спорта, закључен супротно одредбама Закона о спорту, ништав је.

3.2.55. Под којим условима носилац програма може да се врши измене програма током његове реализације?

Носилац годишњег програма може у току године да поднесе *захтев за измену и/или допуну одобреног годишњег програма*, укључујући и буџет (финансијски план) програма, уколико објективне околности то захтевају, са описом разлога услед којих захтева измену и/или допуну одобреног годишњег програма.

Под објективним околностима се нарочито подразумевају: новонастале активности које нису могле да буду планиране при предлагању годишњег програма, уопште или на одговарајући начин, а које утичу на квалитет реализације циљева и ефеката годишњег програма, повећање броја учесника у реализацији годишњег програма који су неопходни за успешну реализацију циљева и ефеката одобреног годишњег програма, обезбеђење неопходних услова за реализацију годишњег програма (смештај, закуп, превоз, медицинска заштита, и др.), нужност додатног ангажовања партнерских организација на реализацији годишњег програма, време реализације годишњег програма и динамику реализације, обухват лица која су корисници ефеката годишњег програма, финансијски план програма (по изворима и врстама трошкова) и динамички план коришћења средстава, као и друге околности које су од значаја за успешно реализовања циљева и постизање планираних резултата одобреног годишњег програма.

Уз захтев за измену и/или допуну одобреног годишњег програма носилац годишњег програма обавезно подноси предлог ревидираног одобреног годишњег програма на одговарајућем прописаном обрасцу, за сваку од области општи интерес из члана 112, 134. и 137. Закона о спорту Закона за коју захтева измену и/или допуну одобреног годишњег програма.

О захтеву за измену и/или допуну одобреног годишњег програма спроводи се редовна процедура за одобрење годишњег програма уколико се истим захтева измена буџета програма која подразумева повећање одобрених средстава.

Уколико се захтев за измену и/или допуну одобреног годишњег програма одобри, надлежни орган са носиоцем годишњег програма закључује анекс уговора којим је одобрена реализација годишњег програма.

Ако су носиоцу програма по захтеву за измену и/или допуну одобреног годишњег програма одобрена мања средства од средстава наведених у захтеву, носилац програма је обавезан да пре закључења анекса уговора о реализовању програма достави надлежном органу допуну, односно измену предложеног програма усаглашену са висином одобрених средстава (ревидирани предлог програма) на одговарајућем обрасцу, а у супротном ће се сматрати да је одустао од закључења анекса уговора.

3.2.56. Под којим условима носилац програма може да се врши измене финансијског плана расподеле одобрених средстава за реализацију програма током његове реализације?

Носилац програма може да изврши измене финансијског плана расподеле одобрених средстава за реализацију програма, који су наведени у спецификацији расхода за реализацију програма, могу се извршити без сагласности надлежног органа који је одобрио програм ако се не угрожава основни циљ програма и средства компензују у оквиру одређене врсте трошка, као и између различитих врста трошкова, обраћајући пажњу на то да варијација не сме да прелази 10% од првобитно одобрене суме новца у оквиру сваке врсте трошка. Ако су ови услови испуњени, носилац програма може да током реализације програма изврши измену финансијског плана програма и да о томе обавести надлежни орган, приликом подношења периодичног извештаја о реализацији програма. Ако услови нису испуњени, носилац годишњег програма може да изврши измене финансијског плана расподеле одобрених средстава само уколико пре реализације промене поднесе надлежном органу који је одобрио програм ревидирани финансијски план програма и добије претходну сагласност тог органа.

Носилац програма у овим случајевима не врши измене планираних активности већ само измене финансијског плана (буџета) програма, у оквиру већ одобрених средстава.

3.2.57. Да ли је носилац одобреног програма обавезан да подноси извештаје о реализацији програма?

Носиоци одобрених програма обавезни су да надлежном органу који је одобрио програм, на његов захтев, као и у року који је предвиђен уговором о реализовању програма, а најмање једном годишње, доставе извештај са потребном документацијом о остваривању програма или делова програма и коришћењу средстава буџета јединице локалне самоуправе.

Надлежни орган који је одобрио захтев може обуставити даље финансирање програма, односно једнострано раскинути уговор о реализовању програма ако подносилац одобреног програма не достави извештај у року предвиђеном уговором.

3.2.58. У чему се састоји обавезе подношења периодичних извештаја?

Носиоци одобрених програма обавезни су да надлежном органу који је одобрио програм, на њен захтев, као и у року који је предвиђен уговором о реализовању програма, доставе периодични извештај о остваривању програма и коришћењу средстава буџета.

Надлежни орган који је одобрио програм може обуставити даље финансирање програма, односно једнострано раскинути уговор о реализовању програма ако подносилац одобреног програма не достави периодични извештај у року предвиђеном уговором. У сваком случају, наредна авансна уплата буџетских средстава се неће уплаћивати оним носиоцима програма који не доставе периодични извештај

Ако уговором о реализовању програма није другачије утврђено, периодични извештај се подноси у року од 15 дана по истеку сваког квартала у току реализације програма, на прописаном обрасцу.

Надлежни орган који је одобрио програм може затражити да се уз периодични извештај достави и целокупна документација везана за извршена плаћања (изводи, рачуни и др.).

У периодичном извештају о реализацији програма поред основних података о носиоцу програма и самом програму обавезно се наводе и следећи подаци: период за који се подноси извештај – почетак реализације, завршетак фазе, планирани крај програма, процењени крај програма; у којој мери је програм реализован (реализоване и планиране активности наведене према одобреним програмским целинама, односно акционом плану код изградње / инвестиционог одржавања спортских објеката); кратак опис проблема који су се јавили током реализације програма, са уоченим ризицима за даљу реализацију програма и захтевима за променама у програму; средства која су обезбеђена за реализацију програма (према изворима прихода); обрачун трошкова (расхода) на реализацији програма (наведени по редоследу врсте трошкова из предлога програма).

Носиоци програма који не утроше одобрена буџетска средства по некој од аванских уплата, дужни су да у периодичном извештају образложе разлоге због којих та средства нису утрошена, и да траже одобрење да се та средства пренесу у наредни период, уз подношење доказа да се средства налазе на њиховом рачуну.

3.2.59. У чему се састоји обавезе подношења завршног извештаја?

Носилац програма је у обавези да у року од 15 дана од дана завршетка реализације програма достави, на прописаном обрасцу, надлежном органу који је одобрио програм завршни (коначни) извештај о реализацији програма, са фотокопијама комплетне документације о утрошку средстава, означене на начин који је доводи у везу са одређеном врстом трошкова из финансијског плана програма, оверене сопственим печатом и са извештајем ревизора (ревизија испуњења уговорних обавеза).

Завршни извештај о реализацији програма садржи извештај по свакој програмској целини и по свакој области општег интереса, односно потреба и интереса грађана из чл. 112, 134. и 137. Закона о спорту у којој се програм реализује.

У завршном извештају се поред основних података о носиоцу програма и програму (назив програма и број уговора) обавезно наводе и следећи подаци: временски рок за који се подноси извештај – почетак реализације и завршетак програма; кратак опис циљева програма који је требало да буду постигнути; у којој мери је програм реализован, укључујући и постављене циљеве; опис постигнутих резултата; број корисника и структура корисника обухваћених програмом; непосредни учесници на реализацији програма – број учесника, тим који је реализовао програм, организације партнери које су учествовале у програму; реализација финансијског плана програма (финансијски извештај са приходима, обрачуном трошкова и дуговима); кратак опис проблема који су се јавили током реализације програма; оцена ревизора.

Носилац одобреног програма у завршном извештају о реализацији програма врше и процену постигнутих резултата са становишта постављених циљева (самоевалуација).

Документација која се подноси уз завршни извештај мора да упућује на ставку (део) извештаја на који се односи, односно документација која се односи на утрошак средстава мора да упућује на конкретни трошак из финансијског плана програма. Документација се подноси у целисти, нумерички се означава и у прилогу се ређа узлазним редоследом.

Све реализоване програмске активности наводе се у завршном извештају по програмским целинама и хронолошки, и то јасно, прецизно и, по правилу, појединачно а не збирно. Реализоване активности требају да одговарају активностима које су наведене у одобреном предлогу програма.

Неопходан део Завршног извештаја је Мишљење овлашћеног ревизора, дато у форми Ревизије сагласности (ревизија испуњења уговорних обавеза). Достављено Мишљење овлашћеног ревизора мора се односити на документацију уз коју се доставља – Образац 8 и копије финансијске документације. У достављеном Мишљењу овлашћеног ревизора мора јасно бити наведено да ли је програм реализован у складу са уговором и годишњим програмом и свим релевантним законским и подзаконским актима, уз евентуалне резерве.

3.2.60. За који временски период се подноси завршни извештај за годишње програме?

Временски период за који се подноси завршни извештај треба да буде у периоду од 1. јануара до 31. децембра, осим уколико је другачије дефинисано уговором на основу кога се реализује годишњи програм. То значи да све програмске активности које су финансиране кроз годишњи програм морају бити реализоване, по правилу, у периоду од 1. јануара до 31. децембра, осим уколико је другачије дефинисано уговором на основу кога се реализује годишњи програм. Такође, сви трошкови морају, по правилу, бити везани за услуге или робу која је набављена у том периоду и сва плаћања морају бити реализована у том периоду.

3.2.61. Како се сачињава спецификација расхода у завршном извештају?

Спецификација расхода се у завршном извештају сачињава у складу са следећим правилима:

- Сви појединачни трошкови наведени у завршном извештају, који су плаћени средствима опредељеним за реализацију годишњег програм, морају бити наведени појединачно, у оквиру врсте трошкова које су дефинисане годишњим програмом и то тако да се може јасно одредити сваки појединачни трошак (опис трошка): коме, како и када је извршено плаћање и у ком износу, и за коју намену, без консултовања копија финансијске документације.

- Спецификација расхода мора да буде попуњена тако да се у оквиру „Врста трошка” наводе врсте трошкова које су наведене у годишњем програму у оквиру „Укупни трошкови за реализацију програма”, и то тако да се називи врста трошкова означавају тачно онако како су наведени у годишњем програму. Није дозвољено скраћивање, парафразирање, било какво мењање назива врсте трошкова или додавање врста трошкова. У Спецификацији могу да буду наведене само оне врсте трошкова које су буџетиране у годишњем програму, с тим да није неопходно да буду наведене врсте трошкова за које нису били опредељени износи.

- Унутар сваке врсте трошка треба да буду наведени сви појединачни трошкови који припадају тој врсти трошка. Појединачни трошкови треба да буду нумерисани у оквиру броја којим је обележена врста трошка којој припадају (1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5...).

- Испод назива трошка треба да буду наведени описи сваког појединачног трошка. Опис трошка мора бити такав да јасно и довољно одређује тај појединачни трошак. Општи описи трошкова нису прихватљиви (нпр. није довољно „судијски хонорар” већ „судијски хонорар за Марка Марковића, суђење 7. Кола Супер лиге Србије”). Уколико трошак није довољно описан у Спецификацији, не може бити признат, чак и ако су достављене све потребне копије финансијске документације. Трошкови који нису настали с циљем реализације програма не могу се прихватити. Допуштено је груписање појединачних трошкова када то одговара природи трошкова (нпр. месечне плате и припадајући порези и доприноси или путни трошкови обрачунати на основу једног путног налога), с тим да и у овом случају опис трошка мора бити јасан и довољан (нпр. „плате и доприноси за Марка Марковића, за месец мај 2024. године”).

- При навођењу „Броја уговора/рачуна/фактуре по којој је извршено плаћање” треба да буде унет број рачуна којим се доказује трошак. Уколико се трошкови не доказује рачуном, већ неким другим документом, уноси се број којим је тај документ обележен и на основу кога се може одредити тај документ (нпр. број одлуке надлежног органа, број путног налога, број под којим је документ заведен у деловодну књигу организације, број и датум закључења уговора и сл.).

- При навођењу „Броја извода из банке и датум трансакције” треба да буде уписан број или бројеви извода и датуми трансакција, и то за све изводе који прате ток новца са трезорског рачуна до крајњег трошка. Уколико су средства са трезорског рачуна пребачена на неки други рачун (нпр. рачун организације носиоца програма код пословне банке или рачун партнерске организације), па је онда са тог рачуна вршено плаћање или даљи трансфер средстава, потребно је приказати ток средстава све до крајњег трошка. У овим случајевима, потребно је да буду наведени бројеви свих извода који прате ток новца са трезорског рачуна до крајњег трошка (нпр. извод трезорског рачуна носиоца програма са ког се види трансфер средстава на рачун партнерске организације и извод рачуна партнерске организације са ког се види плаћање набавке опреме).

- Сваки појединачни трошак наведен у Спецификацији мора да буде доказив копијама одређене финансијске документације (изводом или изводима који приказују ток новца са трезорског рачуна или рачуна пословне банке носиоца програма, до крајњег трошка и рачуном или другим одговарајућим документом који доказује крајњи трошак. Све копије финансијске документације које се достављају морају бити оверене печатом носиоца програма, уредно сложене по реду по ком су навођени појединачни трошкови у Спецификацији, нумерисане и обележене тако да могу да се прате по појединачним трошковима наведеним у Спецификацији. На копији извода појединачни трошак мора да буде обележен маркером или подвлачењем. Поред извода за сваки појединачни документ мора да буде приложен рачун или други одговарајући документ утврђен овим упутством.

Сви достављени документи морају бити у складу са важећим прописима и стандардима (попуњени читко и у целости, потписани, оверени печатом, дати у одговарајућој форми, јасни и сл.). Неадекватни документи по овом критеријуму не могу бити разматрани, при чему прерачуни нису довољни и не разматрају се. Сви рачуни (или одговарајући документи) морају бити издати од физичких или правних лица која су овлашћена за пружање одговарајућих услуга или продају робе, у складу са законом. Уколико су износи на рачунима у другим валутама осим РСД (српски динар), а плаћање је извршено преко рачуна, потребно је да буду наведени и бројеви извода на којима се види промена динара у страну валуту.

Наведена правила су наведена према Интерној процедури Министарства спорта о начину вршења контроле реализације годишњих и посебних програма и поднетих завршних (коначних) извештаја о реализацији годишњих и посебних програма којима се остварује општи интерес у области спорта и начину вршења анализе након завршетка реализације годишњих и посебних програма којима се остварује општи интерес у области спорта (Интерна процедура).

3.2.62. Које су последице ако носилац програма не утроши све одобрена буџетска средства?

Носиоци програма који не утроше одобрена буџетска средства до краја програма обавезан је да по подношењу завршног извештаја изврши повраћај средстава у буџет. Изузетно, надлежни орган може, уколико објективне потребе и околности то захтевају, да одобри да се неутрошена средства на годишњем нивоу користе као авансне уплате за реализацију активности из одобреног годишњег програма за наредну годину, за исте намене, с тим да се, по истом основу, не захтевају додатна средства за програм у текућој години и водећи рачуна да су авансне уплате нужне за несметану реализацију програма, као и да не угрожавају основни циљ програма и не нарушавају наменско коришћење средстава.

3.2.63. Која документација се подноси уз периодичне и завршни извештај?

Уз периодичне извештаје и завршни извештај увек се прилаже и одговарајућа документација о остваривању програма или делова програма и коришћењу средстава буџета јединице локалне самоуправе.

Уз завршни извештај се подноси фотокопија комплетне документације о утрошку средстава, означене на начин који је доводи у везу са одређеном врстом трошкова из финансијског плана програма, оверене сопственим печатом, као и извештај ревизора (ревизија испуњења уговорних обавеза).

Документација која се подноси уз периодични или завршни извештај мора да упућује на ставку (део) извештаја на који се односи, односно документација која се односи на утрошак средстава мора да упућује на конкретни трошак из финансијског плана програма.

Документација која се подноси уз периодични или завршни извештај а односи се на утрошак средстава подноси се у целости, нумерички се означава и у прилогу се ређа узлазним редоследом. Сваки трошак наведен у извештају у оквиру обрачуна трошкова мора бити

документован приложеним фотокопијама рачуна издатим на носиоца програма, или приложеним фотокопијама докумената који су основ за исплату (уговор, одлука надлежног органа), и изводима из банке/трезора којима се документују одговарајућа плаћања.

Када су у питању уговори којима се правдају трошкови за зараде и хонораре спортиста и спортских стручњака, учесника у реализацији програма, треба водити рачуна да ти уговори буду правно важећи уговори са становишта Закона о спорту. Наиме, према члану 10. став 10. и члану 31. став 3. Закона о спорту, ништав је уговор између спортске организације и спортисте, односно спортског стручњака и организације у области спорта који је закључен супротно одредбама Закона о спорту.

Спортисти аматери и спортске организације могу, према члану 10. став 1. Закона о спорту, закључити или уговор о стипендирању малолетног спортисте за спортско усавршавање или уговор о бављењу спортом, док професионални спортисти и спортске организације могу, према члану 10. став 2. и члану 13. став 1. Закона о спорту, закључити искључиво уговор о раду, на одређено време, а најдуже до пет година. Уговор о стипендирању малолетног спортисте за спортско усавршавање може се закључити најдуже до стицања пунолетства спортисте (члан 17. став 4. Закона о спорту). Сви ови уговори и све измене и допуне уговора, укључујући и споразумни раскид уговора, закључују се у писаној форми и оверавају у складу са законом, а у противном су ништави (члан 12. став 1. Закона о спорту). Уговор између спортисте и спортске организације потписују спортиста и лице овлашћено за заступање спортске организације, а у случају да је спортиста лице без потпуне пословне способности, уговор се потписује само уз писану сагласност оба родитеља, односно старатеља, оверену у складу са законом, а на основу претходно утврђене здравствене способности спортисте који нема потпуну пословну способност од стране надлежне здравствене службе или завода надлежног за спорт и медицину спорта (члан 12. став 2. Закона о спорту). Осим тога, спортиста и спортска организација могу закључити само један уговор за бављење спортисте спортским активностима у спортској организацији, у складу са Законом о спорту (члан 10. став 9. Закона о спорту).

Претходно наведене одредбе Закона о спорту које се односе на закључење уговора између спортисте и спортске организације сходно се примењују и на уговоре које закључују спортски стручњаци и организације у области спорта. Према члану 31. ст. 1. и 2. Закона о спорту, спортски стручњак може да заснује радни однос са организацијом у области спорта закључењем уговора о раду, на неодређено време или на одређено време најдуже до пет година, у складу са законом, или закључује уговор о стручном ангажовању. Уговор може бити закључен искључиво са лицем које испуњава услове из члана 25. став 2, члана 26. став 2. и члана 27. став 2. Закона о спорту (лице које има одговарајуће спортско звање стечено у складу са Законом о спорту и одговарајућу дозволу за рад), а у противном је ништав (члан 31. став 4. Закона о спорту).

Када је у питању правдање трошкова везаних за накнаде трошкова и накнаде за обављање дужности спортских судија, спортских делегата и других службених лица на спортским приредбама, треба водити рачуна да се те накнаде могу исплаћивати искључиво безготовински (члан 159. став 3. Закона о спорту).

3.2.64. Када може да се изврши обустављање финансирања реализације програма?

Финансирање реализације програма може се обуставити ако носилац програма:

- 1) на захтев надлежног органа који је одобрио програм, као и у роковима утврђеним уговором о реализовању програма, није доставио извештај са потребном комплетном документацијом о остваривању програма или делова програма и коришћењу средстава буџета јединице локалне самоуправе;
- 2) употребљава средства ненаменски, у потпуности или делимично;
- 3) не поштује динамику реализовања програма или се не придржава прописаних или уговорених мера које су утврђене у циљу обезбеђења реализације програма;
- 4) престане да испуњава услове који су на основу Закона о спорту и правилника којим се регулише финансирање у области спорта од стране јединице локалне самоуправе потребни за одобрење програма;
- 5) спречи или онемогући спровођење прописаних, односно уговорених контролних мера;
- 6) не достави овлашћеном предлагачу годишњих програма потребне информације, односно не омогући увид у документа и активности везане за реализацију годишњег програма;
- 7) у другим случајевима очигледно не може да реализује програм у битном делу како је планирано.

3.2.65. Када носилац програма не одговара за кашњење или неизвршење обавеза предвиђених уговором о реализацији програма?

Носилац програма неће одговарати за кашњења или неизвршавање обавеза предвиђених уговором о реализацији програма, када до неизвршења дође услед елементарних непогода, налога државних органа и других околности које су изван реалне контроле и нису последица грешке или немара носиоца програма.

3.2.66. Када се сматра да је носилац годишњег програма оправдао средства која су му одобрена за реализацију годишњег програм и планиране резултате програме?

Подношењем коначног завршног извештаја о реализацији програма у прописаном року, сматра се да је носилац годишњег програма оправдао средства која су му одобрена за реализацију годишњег програма и планиране резултате програма.

Ова претпоставка не искључује поступак контроле реализације програма од стране надлежног органа, по завршетку програма и подношењу завршног извештаја, а најкасније до краја текуће године за претходну годину. Надлежни орган може и након завршетка анализе реализације програма и постизања планираних ефеката из става 1. овог члана

предузети додатну контролу реализације одобреног и реализованог програма, укључујући и ангажовање одговарајућих стручњака и организација за спољну евалуацију финансијског пословања носилаца програма.

3.2.67. Који су циљеви анализе реализације програма и постизања планираних ефеката?

Надлежни орган врши, анализу реализације програма и постизања планираних ефеката, с циљем да утврди: да ли су оправдана средства реализована у складу са наменом и циљевима програма и условима прописаним законом и овим правилником; да ли је програм спроведен ефикасно и ефективно у односу на постављене индикаторе; да ли су постављени циљеви били релевантни; да ли су постигнути очекивани резултати; да ли је остварен очекивани утицај; да ли су остварени утицаји у складу са утрошком средстава; да ли је обезбеђена одрживост.

3.2.68. Када је носилац програма дужан да врати добијена средства у буџет РС, АП и ЈЛС?

Средства добијена из буџета РС, АП и ЈЛС за реализовање програма морају се вратити, у целости или делимично, даваоцу средстава, заједно са затезном каматом од момента пријема, у случајевима утврђеним у члану 133. ст. 1–3. Закона о спорту, и то уколико подносилац, односно носилац програма:

- 1) нетачно или непотпуно обавести даваоца средстава о битним околностима везаним за одобрење и реализовање програма, односно пројекта;
- 2) својим пропустом не изврши програм, односно пројекат у целини или га изврши у небитном делу или га изврши са битним закашњењем;
- 3) употреби средства ненаменски, у потпуности или делимично;
- 4) не придржава се прописаних или уговорених мера које су утврђене ради осигурања реализације програма, односно пројекта;
- 5) не достави у предвиђеним роковима потребне извештаје и доказе, иако га је давалац средстава претходно упозорио на неправилности и последице;
- 6) престане да испуњава услове који су на основу овог закона потребни за добијање средстава;
- 7) спречи или онемогући спровођење прописаних, односно уговорених контролних мера.

Надлежни орган који је одобрио програм ће захтевати повраћај дела датих средстава у случају да се носилац програма не придржава прописаних или уговорених мера које су утврђене ради осигурања реализације програма и у случају да престане да испуњава услове који су на основу Закона о спорту и правилника којим се регулише финансирање у области спорта од стране јединице локалне самоуправе потребни за добијање средстава или у случају када је

програм извршен са закашњењем, ако су реализованим активностима постигнути битни ефекти програма, односно пројекта. Такође, надлежни орган који је одобрио програм ће захтевати повраћај дела датих средстава у случају да носилац програма употреби средства ненаменски, у потпуности или делимично уколико су средства само делимично ненаменски утрошена, а то није битно утицало на постизање значајних ефеката програма.

3.2.69. Како се врши оцена резултата и ефеката реализације програма?

Надлежни орган који је одобрио програм треба да по завршетку програма врши анализу реализације програма и постизања планираних ефеката, с циљем да се утврди: да ли је програм спроведен ефикасно и ефективно у односу на постављене индикаторе; да ли су постављени циљеви били релевантни; да ли су постигнути очекивани резултати; да ли је остварен очекивани утицај; да ли су остварени утицаји у складу са утрошком средстава; да ли је обезбеђена одрживост и да ли су средства употребљена наменски, с тим да за тај посао може ангажовати и одговарајуће стручњаке за спољну евалуацију реализације одобрених програма.

Носилац програма је обавезан да током реализације програма и у завршном извештају о реализацији програма изврши, према претходно наведеним критеријумима, самоевалуацију реализације програма.

3.2.70. Која је санкција лоше реализације одобреног програма?

Носилац финансираног програма који реализује програм, али не постигне планиране ефекте програма у битном делу није обавезан да врати добијена средства, али ако давалац средстава оцени, анализирајући завршни извештај, да ти ефекти нису постигнути пропустом носиоца програма:

- не може добијати средства из буџета даваоца средстава за реализацију својих програма следеће две године од дана када је утврђено да је у потпуности ненаменски употребио одобрена средства за реализацију програма или својим пропустом није постигао у битном делу планиране ефекте програма;

- давалац средстава може затражиће од носиоца програма да одржи скупштину у року од 60 дана ради утврђења одговорности лица која су реализовала програм и лица која су учествовала у доношењу одлука које су довеле до непостизања планираних ефеката програма.

3.2.71. У чему се састоји обавеза носиоца програма да јавно објави податке о одобреним и реализованим програмима?

Носилац програма је обавезан да на свим документима и медијским промоцијама везаним за реализовање програма, односно пројекта истакне да се програм, односно пројекат финансира средствима из буџета јавне власти која је дала средства.

Носилац одобреног програма је обавезан и да након усвајања завршног извештаја о реализацији програма јавно објави, укључујући и интернет сајт носиоца програма, извештај о свом раду и о обиму и начину стицања и коришћења средстава.

3.2.72. У чему се састоји обавеза пријаве програма у одговарајућу националну евиденцију?

Према Закону о спорту (чл. 168. ст. 1. тач. 5), ради организованог и систематског праћења стања у спорту и дугорочног планирања његовог развоја у Републици Србији, Републички завод за спорт и медицину спорта води *Националну евиденцију програма и пројеката којима се остварује општи интерес у области спорта и задовољавају потребе и интереси грађана у аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе*. Ова национална евиденција се воде као национални спортски информационо-документациони систем применом електронских средстава за обраду и складиштење података, а садржај и начин вођења је ближе уређен Правилником о националним евиденцијама у области спорта („Сл. гласник РС“, бр. 24/2017)

У Националну евиденцију програма и пројеката којима се остварује општи интерес у области спорта и задовољавају потребе и интереси грађана у аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе уписују се следећи подаци: 1) број уписа; 2) идентификација носиоца програма - (1) назив, (2) седиште (општина, место, улица и број), (3) матични статистички број, (4) жиро рачун (број и код кога се води), (5) ПИБ број, (6) број телефона, (7) интернет презентација, (8) имејл адреса, (9) име и презиме лица овлашћеног за заступање и функција, (10) број и датум решења о регистрацији, (11) грана спорта, односно област делатности; 3) идентификација програма - (1) назив програма, (2) област општег интереса из члана 112. Закона, односно област потреба и интереса грађана из чл. 134. и 137. Закона, (3) врста програма (годишњи – посебни), (4) руководилац програма (име и презиме, пол, стручно/академско звање, адреса, телефон, имејл адреса), (5) назив органа који је одобрио програм, (6) број и датум решења о одобравању програма, (7) број и датум уговора о реализацији програма, (8) датум почетка и завршетка реализације програма, (9) време трајања програма, (10) планирани број учесника програма, (11) кратак опис програма, (12) датум подношења извештаја о реализацији програма, (13) подаци о оцени реализације програма; 4) висина одобрених средстава - (1) из буџета Републике Србије, (2) из буџета аутономне покрајине, (3) из буџета општине/града, (4) међународних извора, (5) других извора.

Упис у Националну евиденције врши се на основу пријаве за упис у националну евиденцију, коју подносе:

- организација у области спорта која је предлагач програма давања спортистима, спортским стручњацима и стручњацима у спорту стипендија за спортско усавршавање и доделе награда и признања за постигнуте спортске резултате и допринос развоју спорта – у односу на упис одобреног програма давања стипендија и доделе награде и признања у националну евиденцију програма и пројеката којима се остварује општи интерес у области спорта и задовољавају потребе и интереси грађана у аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе,

- организација у области спорта која је носилац програма, односно пројекта – у односу на упис одобреног програма у националну евиденцију програма и пројеката којима се остварује

општи интерес у области спорта и задовољавају потребе и интереси грађана у аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе.

Наведене организације су дужне да поднесу пријава за упис у Националну евиденцију најмање једном годишње, и то најкасније до краја фебруара текуће године за претходну годину. Пријава садржи податке који се евидентирају. Свака промена података који се воде у Националној евиденцији мора се пријавити у року од 30 дана од настанка промене. Не подношење пријаве или достављање нетачних података представља прекршај за који је забрањена новчана казна за организацију у износу од 100.000 до 1.000.000 динара и за одговорно лице у организацији у износу од 30.000 до 150.000 динара (чл. 176. ст. 1. тач. 31) и ст. 2. Закона о спорту).

3.2.73. У чему се састоји обавеза извештавање Министарства спорта о одобреним и реализованим програмима?

Организације у области спорта чији се програми и пројекти у области спорта финансирају из јавних прихода Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе и од стране јавних предузећа достављају Министарству спорта Извештај о одобреним програмима и пројектима којима се задовољавају потребе и интереси грађана у области спорта и Извештај о реализованим програмима и пројектима којима се задовољавају потребе и интереси грађана у области спорта. Садржина и начин подношења наведених Извештаја регулисано је Правилником о подношењу извештаја о одобреним и реализованим програмима и пројектима којима се задовољавају потребе и интереси грађана у области спорта („Сл. гласник РС“, бр. 73/2017).

Извештај о одобреним програмима садржи следеће податке: 1) назив организације у области спорта, носиоца програма; 2) седиште организације у области спорта; 3) име и презиме заступника организације у области спорта; 4) назив и седиште даваоца средстава из јавних прихода, односно назив и седиште јавног предузећа даваоца средстава; 5) укупан износ средстава одобрен из јавних средстава, односно од јавног предузећа, за реализацију одређеног програма; 6) датум закључења уговора о финансирању програма; 7) област општег интереса, односно потреба и интереса грађана из члана 112. став 1, члана 134. став 1. и члана 137. став 1. Закона о спорту, у коју, по својој садржини, спада програм; 8) назив програма и основни садржај планираних програмских активности; 9) време трајања програма; 10) грана/област спорта; 11) укупан број учесника у реализацији програма; 12) укупна вредност одобреног програма; 13) датум подношења извештаја; 14) потпис лица овлашћеног за заступање организације, подносиоца извештаја.

Извештај о реализованим програмима садржи следеће податке: 1) назив и седиште организације у области спорта, носиоца програма; 2) назив и седиште даваоца средстава из јавних прихода, односно назив и седиште јавног предузећа даваоца средстава; 3) назив програма и основни садржај реализованих програмских активности; 4) датум подношења завршног извештаја о реализацији програма; 5) укупна средства која су организацији уплаћена из јавних прихода, односно од јавног предузећа на име реализације одобреног програма; 6)

укупно утрошена средства за реализацију програма; 7) област општег интереса, односно потреба и интереса грађана из члана 112. став 1, члана 134. став 1. и члана 137. став 1. Закона о спорту, у коју, по својој садржини, спада *програма*; 8) успешност реализације програма: у потпуности – делимично; 9) датум подношења извештаја; 10) потпис лица овлашћеног за заступање организације, подносиоца извештаја.

Организације у области спорта, носиоци програма, подносе наведене Извештаје на прописаним обрасцима. Извештај о одобреним програмима и пројектима којима се задовољавају потребе и интереси грађана у области спорта подноси се у року од 30 дана од дана закључења уговора о реализацији одређеног програма у области спорта, а Извештај о реализованим програмима и пројектима којима се задовољавају потребе и интереси грађана у области спорта подноси се у року од 30 дана од дана подношења завршног извештаја о реализацији програма.

Извештаји се подносе посебно за сваки одобрени и реализовани програм.

3.2.74. Колико дуго се чува евиденција, односно документација о реализованом програму?

Носилац одобреног програма, односно пројекта дужан је да чува евиденцију, односно документацију која се односи на реализовање тог програма, односно пројекта десет година од дана када је тај програм, односно пројекат завршен, ако законом није друкчије одређено.

3.2.75. Шта је SWOT анализа?

SWOT анализа се користи да би се уочиле предности, слабости, могућности и опасности које се односе на носиоца програма и све друге актере који су у функцији остварења циљева из програма. Када су основни циљеви дефинисани, ти циљеви морају да се уклопе у одговарајуће елементе SWOT анализе, посебно у деловима у којима би дефинисане предности и могућности могле да се користе како би се превазишао или умањио ефекат слабости и умањиле опасности.

SWOT је енглеска скраћеница за Strengths (предности – садашња ситуација, интерно), Weaknesses (слабости – садашња ситуација, интерно), Opportunities (могућности – будућност, екстерно) и Threats (претње –будућност, екстерно). Предности и могућности помажу носиоцу програма да реализује све постављене циљеве, а слабости и претње га у томе спречавају. Снаге и слабости су елементи унутрашње структуре носиоца програма и његовог окружења, док су могућности и претње екстерно условљени фактори. Циљ спровођења SWOT анализе јесте да основни циљеви програма буду развијени тако да се искористе снага и могућности како би се ублажиле или превазишле слабости и претње.

Питања која се постављају када је израђена SWOT анализа, а која помажу да се утврде стратешке опције су следећа:

- 1) Како управљати претњама?
- 2) Како искористити шансе?
- 3) Како превазићи слабости?

4) Како јачати предности и снаге?

Из комбинације елемента SWOT матрице могу се направити различите комбинације могућих политика.

Примена SWOT анализе има и недостатке који се пре свега огледају у:

- отежаном разликовању интерних и екстерних фактора;
- субјективном виђењу значаја одређених фактора;
- њеном ограниченом капацитету да укаже на друштвене потребе.

Када се анализира утицај екстерних фактора или окружење у којој спортске организације делују морају се узети у подаци и трендови који се дешавају на глобалном нивоу. Ту пре свега мислимо првенствено на утицај унутар Републике Србије, затим на нивоу региона, на нивоу Европске Уније и коначно у читавом свету са којим се такмичимо и са којим се поредимо у сваком сегменту спортске политике.

SWOT анализа се графички приказује кроз следећу табелу:

| | | |
|---------------------------|---|---|
| Унутрашњи фактори утицаја | СНАГЕ (Strengths) Снаге подразумевају позитивне интерне факторе које контролише предлагач или Влада, а које могу позитивно да утичу на будуће исходе. | СЛАБОСТИ (Weaknesses) Слабости представљају негативне интерне факторе који су под контролом предлагача (Владе), али који се могу побољшати. Пошто је анализа под утицајем субјективног гледишта лица која је припремају, потребно је поредити резултате, капацитете и друге карактеристике са упоредним искуствима других земаља како би се објективније сагледале снаге и слабости. |
| Спољашњи фактори утицаја | МОГУЋНОСТИ (Opportunities) Прилике представљају екстерне позитивне околности које могу побољшати исходе узимајући у обзир постојеће снаге и слабости. Реч је о факторима на које Влада не може да утиче (нпр. промена светске тражње на одређеном тржишту, промена цене енергената, знатно смањење донаторских средстава и сл.). | ПРЕТЊЕ (Threats) Претње представљају екстерне факторе који ограничавају могућност да се оствари жељена промена, а које је потребно узети у обзир, односно које треба избегавати |

3.2.76. Шта је матрица логичког оквира?

Приступ путем логичког оквира је специфична методологија планирања која се може користити како као средство за израду стратегије, тако и за припрему најразноврснијих програма (пројеката). Производ овог процеса јесте Матрица логичког оквира, која увек иде уз предлог програма. Матрица је алатка која помаже у развијању и писању предлога програма, а може бити и средство провере. Матрица логичког оквира састоји се из 16 поља. Четири основна поља су дефинисање: општег циља програма, посебног (специфичног) циља програма, очекиваних резултата, активности. Свако од ова четири поља објашњава се кроз четири поља: логика програма (интервенције), показатељи успеха (индикатори – два до три показатеља за мерење једног циља, који се могу објективно верификовати), извори и средства провере (средства верификације), претпоставке и ризици. Матрица је ефикасан инструмент за идентификацију и анализирање проблема и утврђивање циљева и активности за решавање датих проблема. Она олакшава евалуацију програмских циљева и поређење планираних и остварених резултата. Идеално заузима само једну страницу и садржи исте информације као и предлог програма. Користи се у свакој фази програмског (пројектног) циклуса.

Да би се саставила Матрица логичког оквира, подносилац програма мора да сачини анализу проблема и анализу решења, везаних за конкретни програм. Приликом анализе проблема, потребно је савладати два корака: идентификовање крупних проблема са којима се суочавају корисници / циљне групе; развијање „дрвета проблема” како би се утврдили узроци и последице проблема (нпр. насиља на утакмицама). Дефинисање „дрвета проблема” није ништа друго до: идентификовања главних проблема којима се програм бави; утврђивања узрока, односно ствари које треба променити како би се кључни проблем решио; констатације последица које се догађају услед нерешавања главног проблема.

Матрица логичког оквира се графички приказује кроз следећу табелу:

| | Логика програма | Индикатори | Средства верификације | Претпоставке |
|----------------------------|--|---|---|---|
| Општи циљеви | Који су то општи циљеви којима програм доприноси? Шири циљеви Програма развоја спорта у јединици локалне самоуправе | Кључни показатељи којима меримо остваривање општег циља програма | Где и како се могу пронаћи информације о објективно проверљивим показатељима? | |
| Посебни циљеви | Које специфичне циљеве желимо да постигнемо како бисмо допринели општим? | Кључни показатељи који показују да су специфични циљеви остварени | Где и како се могу пронаћи информације о објективно проверљивим показатељима? | Спољашњи фактори који утичу на успех програма. Ризици које морамо узети у обзир |
| Очекивани резултати | Очекивани резултати потребни за остварење специфичних циљева | Кључни показатељи који показују да су резултати остварени | Где и како се могу пронаћи информације о објективно проверљивим показатељима? | Спољашњи услови који морају бити испуњени како би резултати могли да буду остварени |
| Активности | Које активности и којим се редом морају спровести како би се остварили резултати? | Средства нужна за спровођење тих активности (особље, опрема, радови) | Извори провере о напретку активности Трошкови активности | Који су предуслови који морају бити испуњени пре почетка програма? |

Циљеви могу бити општи и посебни: Општи циљ програма јесте дугорочан циљ којим се утврђује стање какво се планира остварити на нивоу спортске организације. Док се општи циљеви могу (али у идеалном случају не би требало) формулисати као „жеље” (нпр. побољшање пословног амбијента), посебни циљеви морају бити довољно детаљни и мерљиви, другим речима, прецизни, мерљиви, достижни, релевантни и временски одређени или на енглеском „паметни” – SMART (Specific, Measurable, Achievable, Realistic and Time-bound).

Овакав приступ у изради програма спортских организација значајно је помогао да се подигну њихови капацитети у смислу дефинисања јавних политика Националних спортских савеза.

| | | |
|----------|--------------------|---|
| S | Прецизан | Шта ће се остварити? |
| M | Мерљиви | Којим подацима ће се мерити остварење циља? |
| A | Прихватљиви | Да ли су циљеви усклађени са другим циљевима? |
| R | Реални | Да ли постоје потребни ресурси и знање? |
| T | Временски одређени | Да ли је јасно одређено до када циљеве треба остварити? |

Прилог 1

На основу члана 99. став 8. Закона о спорту („Службени гласник РС”, број 10/16),
Министар спорта доноси

ПРАВИЛНИК

о стручном спортском испиту

"Службени гласник РС", број 65 од 2. августа 2024.

Члан 1.

Овим правилником утврђују се програм, садржај, начин и трошкови полагања стручног спортског испита, образац уверења о положеном стручном спортском испиту и друга питања у вези са стручним спортским испитом.

Члан 2.

Полагање стручног спортског испита може да пријави свако лице које има статус спортског стручњака или стручњака у спорту (у даљем тексту: кандидат), у складу са чланом 21. ст. 2. и 4. Закона о спорту (у даљем тексту: Закон) и правилником којим је уређена номенклатура спортских звања и занимања из члана 26. Закона.

Статус спортског стручњака доказује се одговарајућом дипломом, односно уверењем издатим од стране овлашћених установа и организација, и потврдом издатом од стране овлашћених организација у области спорта о испуњености додатних услова за стицање одређеног спортског звања утврђених правилником којим је уређена номенклатура спортских звања и занимања.

Статус стручњака у спорту доказује се одговарајућом дипломом и потврдом организације у области спорта о ангажовању (на основу уговора, учлањења, обављања функције) у остваривању спортских активности и делатности организације, у складу са чланом 25. став 4. Закона.

Диплома, уверење и потврда из ст. 2. и 3. овог члана подносе се у овереној копији.

Термини којима су у овом правилнику означена лица која учествују у полагању стручног спортског испита, изражени у граматичком мушком року, подразумевају природни мушки и женски род лица на која се односе.

Члан 3.

Стручни спортски испит полаже се у складу са Програмом за полагање стручног спортског испита (у даљем тексту: Програм), који садржи градиво за полагање испита из области које су од значаја за рад организација у области спорта из члана 99. став 6. Закона и литературу

за спремање испита и одштампан је као Прилог уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 4.

Стручни спортски испит полаже се пред Комисијом за полагање стручног спортског испита (у даљем тексту: Комисија) коју решењем образује министар надлежан за спорт (у даљем тексту: Министар) из реда истакнутих стручњака у области спорта.

Под истакнутим спортским стручњаком и стручњаком у спорту сматра се, у смислу овог правилника, спортски стручњак и стручњак у спорту са високошколским академским образовањем од најмање 240 ЕСПБ бодова, односно основним студијама у трајању од најмање четири године, који поседује значајно искуство у раду организација у области спорта или државних органа и организација у области спорта и чије академско, односно спортско звање одговара Програму утврђеном овим правилником.

Комисија има председника и два члана.

Председник и чланови Комисије имају заменике.

Министар решењем о образовању Комисије одређује и секретара и заменика секретара Комисије из реда запослених у министарству надлежном за спорт (у даљем тексту: Министарство).

Комисија се образује на период од две године.

Рад Комисије је јаван.

Комисија доноси одлуке већином гласова свих чланова Комисије.

Члан 5.

Административне и организационе и са њима повезане стручне и техничке послове у вези са организовањем и спровођењем испита за Комисију, обавља секретар Комисије и Министарство.

Министарство може одлучити да се део послова из става 1. овог члана обави у сарадњи са Олимпијским комитетом Србије и Спортским савезом Србије.

За време одсуства или спречености секретара Комисије, заменик секретара Комисије обавља послове секретара Комисије.

Секретар Комисије нарочито:

- 1) утврђује списак пријављених лица за полагање стручног спортског испита (у даљем тексту: кандидати);
- 2) утврђује да ли кандидати испуњавају услове прописане за полагање стручног спортског, припрема предлог решења и обавештава кандидате коме је одобрено полагање испита о датуму, месту и времену полагања испита;
- 3) води рачуна о објављивању места, дана и времена полагања испита;

4) упознаје кандидате/кандидаткиње који приступе полагању испита о њиховим правима и обавезама;

5) води записник о полагању испита.

Члан 6.

Председник Комисије руководи радом Комисије и обезбеђује да се рад одвија у складу са овим правилником.

За време одсуства или спречености председника Комисије, послове из става 1. овог члана обавља заменик председника Комисије.

Члан 7.

Пријава за полагање испита садржи захтев за полагање испита и подноси се на Обрасцу 1, који је одштампан уз овај правилник и чини његов састави део.

Пријава из става 1. овог члана садржи податке о кандидату:

- 1) име, име једног родитеља и презиме;
- 2) датум и место рођења;
- 3) стручни/академски назив;
- 4) спортско звање;
- 5) контакт телефон, контакт поштанска адреса и контакт адреса електронске поште;
- 6) број личне карте или путне исправе.

Уз пријаву за полагање стручног спортског испита подносе се докази о статусу спортског стручњака или стручњака у спорту, у складу са чланом 2. ст. 2–4. овог правилника;

Образац захтева из става 1. овог члана преузима се на званичној интернет страници Министарства.

Пријаве за полагање испита подносе се у складу са објављеним обавештењем Министарства о испитним роковима.

Пријаву за полагање стручног спортског испита подноси организација у области спорта у којој је кандидат ангажован (уговором, учлањењем, обављање функције) или сам кандидат.

Уз пријаву за полагања стручног спортског испита плаћа се републичка административна такса, у складу са законом којим су уређене републичке административне таксе.

Обавезу плаћања републичке административне таксе из става 7. овог члана могу преузети организације у области спорта у којима је кандидат ангажован.

Члан 8.

Након пријема пријаве за полагање стручног спортског испита са свом потребном документацијом прописаном овим правилником, Министарство решењем одлучује о одобрењу захтева за полагање стручног спортског испита, и кандидату који је пријавио

испит уз решење доставља обавештење о датуму, времену и месту полагања стручног спортског испита.

Члан 9.

Испити се организују по правилу у фебруарском и новембарском испитном року.

Изузетно од испитних рокова прописаних у ставу 1. овог члана, министар може, водећи рачуна о потреби организација из члана 99. став 6. Закона, одредити додатне испитне рокове.

Обавештење о одржавању испитних рокова објављује се на интернет страници Министарства.

Место, време и распоред испита унутар испитног рока утврђује председник Комисије, у договору са Министарством.

Испит се у оквиру испитног рока може организовати и у групама, зависно од броја пријављених кандидата.

Члан 10.

Пре почетка полагања стручног спортског испита утврђује се идентитет кандидата увидом у личну карту или другу личну исправу и кандидати се упознају са правилима којих се морају придржавати током испита.

Члан 11.

На стручном спортском испиту кандидат одговара на 30 питања сачињених у облику затвореног теста (питања с понуђеним одговорима), и то по 10 питања из сваке од три области утврђених Програмом.

Тест се израђује као писани тест или тест на који се одговара електронским путем.

У једном испитном року, зависно од броја пријављених кандидата припремиће се један или више тестова.

Председник Комисије поверава састављање питања за тест појединим члановима Комисије и утврђује коначни садржај теста.

Испиту могу присуствовати само чланови Комисије и секретар Комисије.

Просторију у којој се полаже кандидат може да напушта само из оправданих разлога и уз надзор секретара Комисије.

Испит траје најдуже сат и по од момента када је тест уручен кандидату, односно од момента када је објављен почетак одговарања на тесту електронским путем.

Кандидат је дужан да секретару Комисије писани тест преда, односно да прекине са одговарањем на тесту електронским путем најкасније чим истекне време одређено за израду задатка.

Кандидат је дужан да после предаје теста напусти просторију у којој се испит одржава.

Писмени тест кандидати раде под шифром, тако да идентитет кандидата није познат пре окончања поступка оцењивања.

Кандидат који користи недозвољени материјал, или се договара са другим кандидатима, биће одлуком председника Комисије удаљен са испита и сматраће се да га није положио.

У случају да постоји технички проблем са рачунаром, када се испит полаже електронским путем, ако се тај технички проблем отклони у року од петнаест минута испит се наставља, а ако се не отклони за то време, испит се за тог кандидата прекида и одржава у року који одредби председник Комисије и који не може бити дужи од три дана од дана прекида испита.

Члан 12.

Испитни тест оцењује Комисија.

Коначне оцене за испит су „положио” или „није положио”.

Сматра се да је кандидат положио испит уколико је тачно одговорио на најмање 70% од укупног броја постављених питања у тесту.

Утврђивање идентитета кандидата врши се отварањем шифре након утврђивања коначних резултата, односно коначне оцене на писменом испиту.

Члан 13.

На писмени захтев кандидата секретар Комисије може одложити полагање испита, због болести кандидата или других оправданих разлога.

Кандидат коме је одложено полагање испита дужан је да приступи полагању испита у првом наредном испитном року.

Једном одложени испит не може се поново одложити.

Члан 14.

Кандидат који сматра да његов успех на испиту није правилно оцењен има право приговора Комисији у року од 24 часа после саопштења резултата о полагању стручног спортског испита.

О приговору одлучује Комисија пред којом је кандидат полагао испит. Комисија одлучује о приговору у року од 24 часа од пријема приговора.

Ако Комисија утврди да је приговор из става 1. овог члана оправдан, кандидат који је изјавио приговор поново полаже испит у време које му саопштава председник Комисије.

Члан 15.

О полагању стручног спортског испита води се записник.

Записник води секретар Комисије.

Записник потписују председник, чланови Комисије и секретар Комисије.

У записник се уносе подаци о: испитном року у коме је обављен испит; председнику, члановима и секретару испитне комисије; броју решења Министарства којим је образована испитна комисија; врсти теста (писани тест или електронски тест); датуму и времену одржавања испита; месту где је испит одржан; броју групе у којој су кандидати полагали испит, ако је испит у испитном року обављен у више група; презимену, имену једног родитеља и имену кандидата који су испит полагали; бројевима решења којима су кандидатима одобрена полагања стручног спортског испита; оцени добијеној на тесту; напоменама у вези полагања испита од стране одређеног кандидата.

Записнику се прилажу писмени тестови кандидата, ако је испит одржан писменим путем, односно снимљен електронски запис тестова, ако је испит одржан електронским путем.

Записник о полагању стручног спортског испита дат је на Обрасцу 2, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 16.

О положеном стручном спортском испиту издаје се уверење у року од 15 дана од дана положеног испита.

Уверење о положеном стручном спортском испиту издаје Министарство.

Члан 17.

У уверење о положеном стручном спортском испиту уносе се следећи подаци:

- 1) назив и мали грб Републике Србије;
- 2) назив Министарства;
- 3) подаци о кандидату:
 - име, име једног родитеља и презиме,
 - датум и место рођења,
 - стручни/академски назив,
 - спортско звање,
 - датум положеног стручног спортског испита,
 - постигнут успех на испиту (положио);
- 4) број и датум решења о образовању испитне комисије;
- 5) број уверења под којим је заведен у евиденцији;
- 6) датум издавања уверења;
- 7) потпис председника Комисије.

Уверење из става 1. овог члана оверава се печатом Министарства.

Уверење о положеном стручном спортском испиту дато је на Обрасцу 3, који одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 18.

Полагање стручног спортског испита у складу са овим правилником почиње од фебруарског испитног рока 2025. године.

Члан 19.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о стручном спортском испиту („Службени гласник РС”, број 7/18).

Члан 20.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број 002044114 2024 13800 003 002 012 001 30 006

У Београду, 22. јула 2024. године

Министар,

Зоран Гајић, с.р.

Прилози

Прилог – Програм за полагање стручног спортског испита

Образац 1 – Пријава за полагање стручног спортског испита

Образац 2 – Записник о полагању стручног спортског испита

Образац 3 – Уверење о положеном стручном спортском испиту

ПРОГРАМ ЗА ПОЛАГАЊЕ СТРУЧНОГ СПОРТСКОГ ИСПИТА

Програм за полагање стручног спортског испита обухвата следеће области:

1. Правни извори у области спорта и систем спорта у Републици Србији

1) Правна извори: Место спорта у Уставу Републике Србије. Законодавство у области спорта (Закон о спорту, Закон о спречавању допинга у спорту, Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама, Закон о јавним скијалиштима). Спорт у кривичном законодавству (допинг, намештање спортских резултата, насилничко понашање). Спорт у пореским и финансијским прописима (порез на доходак грађана, порез на додату вредност, порез на имовину, подношење финансијских извештаја, обавеза фискализације). Одредбе од значаја за спорт у општем законодавству. Подзаконска акта из Закона о спорту. Правна обавезност спортских правила. Конвенције у области спорта и принципи утврђени у документима међународних организација чија је чланица Република Србије.

2) Елементи система спорта: Спорта гране и области спорта, спортске дисциплине у оквиру грана и области спорта. Спортске гране од посебног значаја за Републику Србију. Аматерски и професионални спорт. Категоризација спортова. Учесници у систему спорта.

3) Физичка лица у систему спорта: Спортисти (професионални спортисти и спортисти аматери; врсте уговора и закључење уговора између спортиста и спортских организација; категорисање спортиста; здравствени прегледи спортиста; заштита малолетних спортиста; забрана дискриминације). Спортски стручњаци (појам стручног рада у спорту; услови за статус спортског стручњака; дозвола за рад спортског стручњака; врсте уговора и закључење уговора између спортских стручњака и спортских организација; стручно усавршавање спортских стручњака; здравствени прегледи спортских стручњака; надзор над стручним радом; забрана дискриминације; категоризација спортских стручњака;

4) Правна лица у систему спорта: Спортске организације (оснивање спортског удружења; органи и заступници спортског удружење и принципи добре управе у спорту; чланство у спортском удружењу; статусне промене, промене правног облика и престанак рада; регистрација спортског удружења; судско и арбитражно решавање спорова; имовина; спортска привредна друштва; услови за обављање спортских активности и спортских делатности; одговорност за проузроковану штету у обављању спортских активности и спортских делатности; обавеза уписа у националну евиденцију у области спорта). Спортска друштва. Грански спортски савези (циљеви оснивања; услови за оснивање; чланство; услови за обављање спортских активности и спортских делатности; стицање статуса надлежног националног гранског спортског савеза; законска права и надлежности надлежног националног гранског спортског савеза; законске обавезе надлежног гранског спортског савеза, категорисање националних гранских спортских савеза; обавеза доношења програма развоја гране спорта). Спортски савез Србије и други територијални спортски савези (оснивање, законске надлежности; законска права и обавезе; услови за обављање спортских активности и спортских делатности. Олимпијски комитет Србије и Параолимпијски комитет Србије (законске надлежности; законска права и обавезе; услови за обављање спортских активности и спортских делатности). Спортски савези за области спорта (чланство; услови за обављање спортских активности и спортских делатности; стицање статуса надлежног националног гранског спортског савеза; законска права и

надлежности надлежног националног гранског спортског савеза; законске обавезе надлежног гранског спортског савеза); Предузетници у спорту (услови за обављање спортских активности и спортских делатности, организације за спортско посредовање). Установе и привредна друштва за обављање спортских делатности (правни облици, услови за обављање спортских делатности). Стручна и друга удружења и савези у области спорта. Спортске задужбине и фондације.

2. Спортске приредбе

1) Услови за организовање спортских приредби (појам и врсте спортских приредби; организатор и учесници спортске приредбе; обавезе организатора спортске приредбе; права и обавезе надлежног националног спортског савеза; обавеза спортске организације да поседује дозволу за сезону; кандидовање за организовање великог међународног спортског такмичења; учешће на међународним спортским такмичењима).

2) Спречавања насиља и недоличног понашања на спортским приредбама (појам насиља и недоличног понашања на спортским приредбама; обавеза ангажовања, односно организовања одговарајуће редарске службе; обавеза обезбеђења адекватног спортског објекта; обавезе при организовању спортске приредбе високог ризика; обавезе надлежног националног спортског савеза; одговорност због насиља и недоличног понашања на спортској приредби).

3) Спречавање допинга у спорту (појам допинга у спорту и повреде антидопинг правила; листа забрањених средстава; изузеци за терапеутску употребу; обавезе надлежних националних спортских савеза; допинг контрола; овлашћења Антидопинг агенције Републике Србије; одговорност због допинга).

3. Финансирање спорта

1) Извори финансирања спорта: Приватни извори (чланарина, донаторство, уговор о спонзорству, услуге и пословне активности). Јавни извори (финансирање из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, пореске олакшице);

2) Финансирање програма којима се остварује општи интерес у области спорта, и задовољавају потребе и интереси грађана у аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе (програмски календар; општи законски услови и критеријуми за одобравање програма; критеријуми које мора да испуни предлагач програма; критеријуми које мора да испуни носилац програма; партнерски програми; критеријуми које мора да испуни програм у погледу садржине и квалитета; критеријуми које мора да испуни буџет (финансијски план) програма; директни и индиректни трошкови програма; неоправдани трошкови програма; садржина предлога програма; формални услови које треба да испуни предлог програма; оцењивање предлога програма; одобравање предлога програма; правна средства против одлуке о одобравању програма; уговор о реализацији програма; периодични и завршни извештај; оцена резултата реализације програма; јавно објављивање података о одобреним и реализованим програмима; пријава програма у одговарајућу националну евиденцију и извештавање Министарства о одобреним и реализованим програмима; SWOT анализа и матрица логичког оквира).

Прилог 2

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Правни извори у области спорта и систем спорта у Републици Србији

1.2. Правна извори у области спорта у Републици Србији:

- 1.2.1. Какво је место спорта у Уставу Републике Србије?
- 1.2.2. Који закони су релевантни за регулисање и рад у области спорта?
- 1.2.3. Када је донет и шта регулише Закон о спорту?
- 1.2.4. Која су основна начела на којима се заснива Закон о спорту?
- 1.2.5. Када је донет и шта регулише Закон о спречавању допинга у спорту?
- 1.2.6. Када је донет и шта регулише Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама?
- 1.2.7. Када је донет и шта регулише Закон о јавним скијалиштима?
- 1.2.8. Шта обухвата кривична одговорност за допинг у спорту?
- 1.2.9. Шта обухвата кривична одговорност за намештање спортских резултата?
- 1.2.10. Шта обухвата кривична одговорност за насилничко понашање на спортским приредбама?
- 1.2.11. Које су обавезе организација у области спорта у погледу подношења финансијских извештаја?
- 1.2.12. У чему се састоји обавеза фискализације организација у области спорта?
- 1.2.13. Која подзаконска акта се доносе на основу Закона о спорту?
- 1.2.14. Шта се регулише Националном стратегијом развоја спорта и програмима развоја спорта ЈЛС?
- 1.2.15. Шта су спортска правила и која је њихова правна обавезност?
- 1.2.16. Која спортска правила мора да донесе надлежни национални спортски савез?
- 1.2.17. Да ли се спортска правила достављају надлежном државном органу?
- 1.2.18. Да ли се спортска правила јавно објављују?
- 1.2.19. Да ли спортска правила не могу садржавати одређене одредбе?
- 1.2.20. Какав је однос спортских правила надлежних националних спортских савеза према спортским правилима надлежних међународних спортских савеза?
- 1.2.21. Која међународне конвенције су од значаја за обављање спортских активности и спортских делатности у Републици Србији?
- 1.2.22. Која документа међународних организација чија је чланица Република Србије садрже принципе од значаја за обављање спортских активности и спортских делатности у Републици Србији?
- 1.2.23. Да ли у области спорта има закључених међудржавних споразума?

1.2. Елементи система спорта у Републици Србији:

- 1.2.17. Шта се сматра спортом?
- 1.2.18. Шта су спортске активности?
- 1.2.19. Шта су спортске делатности?
- 1.2.20. Ко одређује у случају дилеме да ли је нека активност спортска активност или спортска делатност?
- 1.2.21. Како се све спорт дели у Републици Србији?

- 1.2.22. Шта је такмичарски спорт?
- 1.2.23. Шта је спортска рекреација?
- 1.2.24. Шта је школски спорт?
- 1.2.25. Шта су спортски објекти?
- 1.2.26. Како су одређене подељене спортске гране и области спорта и спортске дисциплине у оквиру грана и области спорта?
- 1.2.27. У чему је разлика између аматерског и професионалног спорта?
- 1.2.28. Како су категоришу спортске гране?
- 1.2.29. Ко су учесници у систему спорта?
- 1.2.30. У које националне евиденције у области спорта учесници у систему спорта морају да се упишу?
- 1.2.31. Које су обавезе учесника у систему спорта у погледу заштите података о личности?
- 1.2.32. Које су обавезе учесника у систему спорта да обезбеде доступност информација од јавног значаја?

1.3. Физичка лица у систему спорта:

2.3.1. Спортисти

- 2.3.1.1. Ко има статус спортисте?
- 2.3.1.2. Како се спортисти разврставају?
- 2.3.1.3. Ко се сматра дететом које се бави спортом и зашто је то значајно?
- 2.3.1.4. Ко су особе са инвалидитетом које се баве спортом?
- 2.3.1.5. У чему је разлика између професионалних спортиста и спортисти аматера?
- 2.3.1.6. Какав је значај поделе на професионалне спортисте и спортисте аматере у погледу могућности учешћа у спортским такмичењима?
- 2.3.1.7. Које су категорије спортиста и како се врши њихово рангирање?
- 2.3.1.8. У чему је значај за спортисту стицања одређеног спортског ранга?
- 2.3.1.9. Којим све правним актима се уређују права, обавезе и одговорности спортиста аматера?
- 2.3.1.10. Којим све правним актима се уређују права, обавезе и одговорности спортиста професионалаца?
- 2.3.1.11. Како се закључује уговор између спортисте и спортске организације?
- 2.3.1.12. Које уговоре могу закључити спортисти и спортске организације?
- 2.3.1.13. На који рок се закључује уговор између спортисте и спортске организације?
- 2.3.1.14. Које су карактеристике уговора о (аматерском) бављењу спортом?
- 2.3.1.15. Које су карактеристике уговора о стипендирању малолетног спортисте за спортско усавршавање?
- 2.3.1.16. Које су карактеристике уговора о раду између професионалног спортисте и спортске организације?
- 2.3.1.17. Како престаје уговор између спортисте и спортске организације?
- 2.3.1.18. Који су услови за самостално професионално бављење спортским активностима?

- 2.3.1.19. Када се плаћа накнада за развој, односно обуку спортиста?
- 2.3.1.20. Шта све обухвата забрана дискриминације спортиста?
- 2.3.1.21. Које су последице кршења забране дискриминације у спорту?
- 2.3.1.22. Шта обухвата заштита здравља спортисте?
- 2.3.1.23. У чему се састоји обавеза осигурања врхунских спортиста од последица несрећног случаја?
- 2.3.1.24. Шта је уговор о трансферу и уговор о уступању спортисте?
- 2.3.1.25. Шта обухвата заштита малолетних спортиста при трансферима и преласцима у другу спортску организацију?
- 2.3.1.26. Шта обухвата заштита малолетних спортиста од злоупотреба, злостављања и насиља?;

2.3.2. Спортски стручњаци

- 2.3.2.1. Шта све обухвата стручни рад у спорту?
- 2.3.2.2. Ко има статус спортског стручњака?
- 2.3.2.3. Ко има статус стручњака у спорту?
- 2.3.2.4. Како се разврставају спортски стручњаци?
- 2.3.2.5. Који су услови за обављање стручног рада у спорту?
- 2.3.2.6. Који су услови за стицање, обнављање и одузимање дозволе за рад спортског стручњака?
- 2.3.2.7. Који је поступак за издавање, обнављање и одузимање дозволе за рад спортског стручњака?
- 2.3.2.8. На који све начин спортски стручњак може да се бави стручним радом у спорту?
- 2.3.2.9. Како се закључује уговор између спортског стручњака и спортске организације?
- 2.3.2.10. Које су карактеристике уговора о раду између спортске организације и спортског стручњака?
- 2.3.2.11. Које су карактеристике уговора о стручном ангажовању спортског стручњака?
- 2.3.2.12. Које су карактеристике уговора о посредовању у спорту?
- 2.3.2.13. Ко може да се бави стручним оспособљавањем у спорту и на који начин?
- 2.3.2.14. Ко може да врши стручно усавршавање спортских стручњака и на који начин?
- 2.3.2.15. Шта обухвата заштита здравља спортског стручњака??
- 2.3.2.16. Да ли спортски стручњаци подлежу надзору над стручним радом?
- 2.3.2.17. Шта све обухвата забрана дискриминације спортских стручњака?
- 2.3.2.18. Које су категорије спортских стручњака и како се врши њихово рангирање?

2.4. Правна лица у систему спорта:

- 2.4.1. Спортске организације
- 2.4.1.1. Ко су спортске организације?

- 2.4.1.2. Шта је спортско удружење?
- 2.4.1.3. Да ли спортско удружење може образовати огранке?
- 2.4.1.4. Ко може да оснује спортско удружење?
- 2.4.1.5. Како се оснива спортско удружење?
- 2.4.1.6. Шта се статутом спортског удружења обавезно уређује?
- 2.4.1.7. Каково је правно дејство статута и других општих аката спортског удружења?
- 2.4.1.8. Ко управља спортским удружењем и на који начин?
- 2.4.1.9. Који су органи спорског удружења?
- 2.4.1.10. Која су овлашћења, начин избора и разрешења, трајање мандата и начин одлучивања Скупштине спортског удружења?
- 2.4.1.11. Да ли спортско удружење мора да има управу?
- 2.4.1.12. Која су овлашћења и обавезе, начин избора и разрешења и трајање мандата заступника спортског удружења?
- 2.4.1.13. Која је обавезност правних послова које заступник закључи у име и за рачун спортског удружења?
- 2.4.1.14. Која су овлашћења, начин именовања и разрешења, трајање мандата и начин одлучивања надзорног одбора спортског удружења?
- 2.4.1.15. Које су обавезе чланова органа спортског удружења према спортском удружењу?
- 2.4.1.16. У чему се састоји одговорност чланова органа спортског удружења за штету коју својом одлуком проузрокују спортском удружењу?
- 2.4.1.17. Када члан органа спортског удружења, односно заступник нема право гласа на седници органа спортског удружења?
- 2.4.1.18. Када су појединачни акти органа, односно заступника спортског удружења ништаве и како се ништавост утврђује?
- 2.4.1.19. Какви морају да буду назив и седиште спортског удружења?
- 2.4.1.20. Ко не може да буде члан управе, односно заступник спортског удружења?
- 2.4.1.21. У чему се састоји принцип добре управе у спорту?
- 2.4.1.22. Ко може да буде члан спортског удружења?
- 2.4.1.23. Како се постаје члан спортског удружења?
- 2.4.1.24. Да ли спортско удружења може да има различите категорије чланова?
- 2.4.1.25. У чему се састоји обавеза спортског удружења да води књигу чланова?
- 2.4.1.26. Како престаје чланство у спортском удружењу?
- 2.4.1.27. Под којим условима се члану спортског удружења могу изрећи дисциплинске санкције?
- 2.4.1.28. Под којим условима се спорови у спортском удружењу могу решавати преко спортске арбитраже?
- 2.4.1.29. Ко води регистар спортских удружења и према којим правилима?
- 2.4.1.30. Који подаци о спортском удружењу се уписују у надлежни Регистар?
- 2.4.1.31. Како се врши упис спортског удружења, односно података о спортском удружењу у надлежни регистар?

- 2.4.1.32. Када је регистрација оснивања спортског удружења ништава, односно када се поништава регистрација одређеног податка о спортском удружењу?
- 2.4.1.33. Ко може и под којим условима да тражи да се утврди да је регистрација оснивања спортског удружења ништава, односно да се поништи регистровани података о спортском удружењу?
- 2.4.1.34. Како се стиче и под којим условима се може користити имовина спортског удружења?
- 2.4.1.35. Када чланови спортског удружења и органи спортског удружења солидарно одговарају са спортским удружењем за обавезе спортског удружења?
- 2.4.1.36. Под којим условима спортско удружење може основати привредно друштво или друго правно лице?
- 2.4.1.37. Под којим условима спортско удружење може да оснује спортско привредно друштво и на њена пренесе права и обавезе у погледу учешћа у одређеном рангу такмичења?
- 2.4.1.38. Под којим условима спортско удружење може непосредно да обавља привредну или другу делатност којом се стиче добит?
- 2.4.1.39. Под којим условима спортско удружење може да промени правни облик у спортско привредно друштво?
- 2.4.1.40. Које статусне промене може да врши спортско удружење?
- 2.4.1.41. Како се врши и које је дејство припајања једног спортског удружења другом?
- 2.4.1.42. Како се врши и које је дејство спајања спортских удружења?
- 2.4.1.43. Како се врши и које је дејство поделе спортског удружења?
- 2.4.1.44. Како се врши и које је дејство одвајања дела спортског удружења?
- 2.4.1.45. Када престаје спортско удружење?
- 2.4.1.46. Шта бива са имовином спортског удружења у случају његовог престанка?
- 2.4.1.47. Како се врши брисање спортског удружења из надлежног Регистра?
- 2.4.1.48. Када се спроводи ликвидација спортског удружења?
- 2.4.1.49. Када се спроводи стечај спортског удружења?
- 2.4.1.50. Када може да се забрани деловање спортског удружења?
- 2.4.1.51. Ко може и под којим условима да оснује спортско привредно друштво?
- 2.4.1.52. Које су обавезе спортског привредног друштва у обављању делатности?
- 2.4.1.53. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране спортске организације?
- 2.4.1.54. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу учлањених или уговором ангажованих спортиста?
- 2.4.1.55. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу ангажованих спортских стручњака?
- 2.4.1.56. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу обезбеђења одговарајућег простора, односно спортског објекта?

- 2.4.1.57. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу обезбеђења одговарајуће спортске опреме?
- 2.4.1.58. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу обезбеђења унутрашње организације?
- 2.4.1.59. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу обезбеђења финансијских средстава?
- 2.4.1.60. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу безбедности?
- 2.4.1.61. Које услове треба да испуни спортска организација у погледу организовања спортских припрема и кампова?
- 2.4.1.62. Ко и на који начин утврђује испуњеност услова за обављање спортских активности и спортских делатности од стране спортске организације?
- 2.4.1.63. Под којим условима спортска организације за штету коју проузрокују њени чланови и ангажована лица?
- 2.4.1.64. У које националне евиденције у области спорта је спортска организација обавезна да се упише?

2.4.2. Спортско друштво

2.4.2.1. Шта је спортско друштво?

2.4.2.2. Које су надлежности спортског друштва у односу на његове чланове?

2.4.3. Грански спортски савези

2.4.3.1. Ко се може удруживати у грански спортски савез?

2.4.3.2. Да ли је грански спортски савез дужан да прими у чланство организације у области спорта које су регистроване за грану спорта за коју је грански спортски савез надлежан?

2.4.3.3. Који су циљеви оснивања гранског спортског савеза?

2.4.3.4. На који начин се оснива грански спортски савез?

2.4.3.5. Како се стиче статус надлежног националног гранског спортског савеза?

2.4.3.6. Који су услови (критеријуми) за стицање статуса надлежног националног гранског спортског савеза?

2.4.3.7. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране гранских спортских савеза?

2.4.3.8. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране гранских спортских савеза у односу на спортске стручњаке?

2.4.3.9. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране гранских спортских савеза у односу на простор?

2.4.3.10. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране гранских спортских савеза у односу на спортску опрему?

2.4.3.11. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране гранских спортских савеза у односу на унутрашњу организацију?

- 2.4.3.12. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране гранских спортских савеза у односу на безбедност?
- 2.4.3.13. Која су законска овлашћења и надлежности надлежног националног гранског спортског савеза?
- 2.4.3.14. Које су законске обавезе надлежног гранског спортског савеза?
- 2.4.3.15. Које су обавезе надлежног националног гранског спортског савеза у односу на спречавање допинга у спорту?
- 2.4.3.16. Како се врши категорисање националних гранских спортских савеза?
- 2.4.3.17. Ко су надлежни међународни спортски савези?

2.4.4. Територијални спортски савези

- 2.4.4.1. Ко може да оснује и ради којих циљева територијални спортски савез?
- 2.4.4.2. Шта је Спортски савез Србије и које послове обавља?
- 2.4.4.3. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране територијалних спортских савеза?
- 2.4.4.4. Који територијални спортски савез има статус надлежног територијалног (градског/општинског) спортског савеза за јединицу локалне самоуправе?

2.4.5. Олимпијски комитет Србије и Параолимпијски комитет Србије

- 2.4.5.1. Шта је Олимпијски комитет Србије и које послове обавља?
- 2.4.5.2. Шта је Параолимпијски комитет Србије и које послове обавља?
- 2.4.5.3. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране Олимпијског комитета Србије и Параолимпијског комитета Србије?

2.4.6. Спортски савези за области спорта

- 2.4.6.1. Ко се може и под којим условима удруживати у спортске савезе за области спорта?
- 2.4.6.2. Како се стиче и под којим условима статус надлежног националног спортског савеза за одређену област спорта?
- 2.4.6.3. Која правила Закона о спорту се примењују на рад спортског савеза за област спорта?
- 2.4.6.4. Који су услови за обављање спортских активности и спортских делатности од стране спортских савеза за области спорта?

2.4.7. Предузетници у области спорта

- 2.4.7.1. Који су услови за обављање спортске делатности од стране предузетника?
- 2.4.7.2. Ко може да се бави пословима посредовања приликом преласка спортисте, односно спортског стручњака из једне у другу спортску организацију?
- 2.4.7.3. Под којим условима се обавља делатност спортског посредовања?
- 2.4.7.4. Могу ли школе фудбала, школе тениса, кампови, фитнес центри, други спортски центри и сл. да обављају спортске делатности у правној форми спортског удружења?

2.4.8. Стручна спортска удружења и друга удружења и савези у области спорта

2.4.8.1. Ко се може и на који начин удруживати у стручна спортска удружења?

2.4.8.2. Ко се може и на који начин удруживати у друга удружења и савезе у области спорта?

2.4.9. Организације за обављање спортских делатности

2.4.9.1. Ко може и на који начин основати установу у области спорта?

2.4.9.2. Ко може и на који начин основати привредно друштво за обављање спортске делатности?

2.4.9.3. Који су услови за обављање спортских делатности од стране установа и привредних друштава за обављање спортских делатности?

2.4.9.4. Које услове треба да испуне организације које управљају базенима и плажама?

2.4.9.5. Шта обухвата делатност Републичког завода за спорт?

2.4.10. Спортске задужбине и фондације

2.4.10.1. Ко може и под којим условима основати спортску задужбину

2.4.10.2. Ко може и под којим условима основати спортску фондацију?

3. Спортске приредбе

3.3. Услови за организовање спортских приредби

3.3.1. Шта су спортске приредбе?

3.3.2. У чему је разлика између спортских манифестација и спортских такмичења?

3.3.3. Која такмичења имају статус националних спортских такмичења и у чему је значај тог статуса?

3.3.4. У чему је разлика између аматерских и професионалних спортских такмичења?

3.3.5. Шта су професионалне спортске лиге?

3.3.6. Ко је организатор спортске приредбе?

3.3.7. Ко су учесници спортске приредбе?

3.3.8. Под којим условима се може организовати спортска приредба?

3.3.9. Под којим условима спортисти, спортске организације и други учесници могу да учествују на спортској приредби?

3.3.10. Да ли службена лица имају право на накнаду трошкова и накнаду за обављање своје дужности на спортској приредби?

3.3.11. Под којим условима је могућа измена система такмичења и пропозиција такмичења?

3.3.12. Може ли надлежни национални грански спортски савез поверити вођење одређених такмичења другим организацијама у области спорта?

3.3.13. Које су обавезе организатора спортске приредбе?

3.3.14. Које су последице за организатора у случају не поштовања обавеза у организовању спортске приредбе?

- 3.3.15. Које мере се морају предузети на предупредњењу ризика настанка штете за спортисте, гледаоце и друге учеснике спортске приредбе?
- 3.3.16. Које мере се морају предузети ради утицаја на повећане ризике спортске приредбе?
- 3.3.17. Које услове треба да испуни спортски објекат на коме се организује спортска приредба?
- 3.3.18. Када организатор спортске приредбе одговара за штету насталу учесницима спортске приредбе и трећим лицима?
- 3.3.19. Када надлежни национални грански спортски савез солидарно одговара са организатором за штету коју на спортској приредби претрпи неко од учесника или треће лице?
- 3.3.20. Када спортске организације морају да поседуј дозвола за сезону да би учествовале у спортском такмичењу?
- 3.3.21. Који услови морају да се испуне за добијање дозволе за сезону?
- 3.3.22. Која су велика међународна спортска такмичења?
- 3.3.23. Који су услови да би се организација у области спорта кандидовала за организовање великог међународног спортског такмичења на територији Републике Србије?
- 3.3.24. Шта треба да садржи пројекат, односно студија о организовању и финансирању великог међународног спортског такмичења?
- 3.3.25. Како се одлучује о давању сагласности за кандидовање за организовање великог међународног спортског такмичења на територији Републике Србије?
- 3.3.26. Под којим условима спортске организације, спортске екипе и спортисти могу учествовати на међународни спортским приредбама?
- 3.3.27. Ко може да користи заставу и грб Републике Србије на спортској опреми?

3.4. Спречавања насиља и недоличног понашања на спортским приредбама

- 3.4.1. Кад постоји насиље и недолично понашања на спортским приредбама?
- 3.4.2. У чему се састоји обавеза организатора да ангажује, односно организује одговарајућу редарску службу?
- 3.4.3. Које су обавезе при организовању спортске приредбе високог ризика?
- 3.4.4. У чему се састоји обавеза обезбеђења адекватног спортског објекта за одржавање спортске приредбе, а посебно оне повећаног ризика?
- 3.4.5. Ко подлеже прекршајној одговорности због насиља и недоличног понашања на спортској приредби и које су казне?

3.5. Спречавање допинга у спорту

- 3.5.1. Шта је допинг у спорту?
- 3.5.2. Када постоји повреда антидопинг правила?
- 3.5.3. Ко и како одређује листу забрањених допинг средстава?
- 3.5.4. Како спортиста може да добије изузетак за терапеутску употребу?

- 3.5.5. Које су обавезе спортиста на спречавању допинга у спорту?
- 3.5.6. Ко спроводи и на који начин допинг контролу?
- 3.5.7. Ко подлеже допинг контроли изван такмичења?
- 3.5.8. Која су овлашћења Антидопинг агенције Републике Србије на спречавању допинга у спорту?
- 3.5.9. Кад постоји прекршајна одговорност због допинга?
- 3.5.10. Које су дисциплинске мере у случају допинга?
- 3.5.11. Ко изриче дисциплинске мере због повреде антидопинг правила?
- 3.5.12. Како се води поступак за изрицање дисциплинских мера због повреде антидопинг правила?

4. Финансирање спорта

4.1. Извори финансирања спорта:

- 4.1.1. Који су приватни извори финансирања учесника у систему спорта?
- 4.1.2. Које су карактеристике чланарина као извора финансирања спортских удружења и савеза?
- 4.1.3. Које су карактеристике уговора о спонзорству у спорту?
- 4.1.4. Који су јавни извори финансирања спорта?
- 4.1.5. Које су пореске олакшице у односу на финансирање спортских активности и спортских делатности?

4.2. Финансирање програма којима се остварује општи интерес у области спорта, и задовољавају потребе и интереси грађана у аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе

- 4.2.1. Шта је општи интерес у области спорта?
- 4.2.2. Шта су потребе и интереси грађана у аутономној покрајини?
- 4.2.3. Шта су потребе и интереси грађана у јединицама локалне самоуправе?
- 4.2.4. Да ли је сваки општи интерес, односно да ли су све потребе и интереси грађана у области спорта равноправни при избору шта ће се у текућој години финансирати из буџета јавне власти?
- 4.2.5. Како се финансира остваривање општег интереса у области спорта, односно задовољавање потреба и интереса грађана у области спорта?
- 4.2.6. Шта је програмски календар?
- 4.2.7. Да ли може да се одступи од програмског календара?
- 4.2.8. За који период се може поднети предлог програма?
- 4.2.9. Који су општи законски критеријуми за одобравање програма?
- 4.2.10. Да ли организација у области спорта којој је одобрен програм од стране једне јавне власти може да тражи финансијска средства и од других нивоа јавне власти?
- 4.2.11. Које услове и критеријуме мора да испуни предлагач програма?

- 4.2.12. Које услове и критеријуме мора да испуни носилац програма?
- 4.2.13. Шта су партнерски програми?
- 4.2.14. Које критеријуме које мора да испуни програм у погледу садржине и квалитета?
- 4.2.15. Који су општи критеријуми за одобравање програма са становишта финансирања?
- 4.2.16. Које критеријуме мора да испуни буџет (финансијски план) програма?
- 4.2.17. Које критеријуме треба да испуне директни и индиректни трошкови из буџета програма да би били прихваћени?
- 4.2.18. Да ли постоје одређена ограничења у погледу непосредних учесника у реализацији програма за које се признају трошкови?
- 4.2.19. Да ли одређени део трошкова програма мора бити резервисан за активности повезане са спортом деце?
- 4.2.20. Које критеријуме морају да испуне учесници у реализацији програма?
- 4.2.21. Који су критеријуми за одобравање програма стипендирања за спортско усавршавање категорисаних спортиста?
- 4.2.22. Који су критеријуми за финансирање националних спортских признања и новчаних награда?
- 4.2.23. Да ли постоје посебни критеријуми за одобравање програма изградње, одржавања и опремања спортских објеката?
- 4.2.24. Да ли се за набавку добара и услуга потребних за реализацију програма мора планирати спровођење јавне набавке?
- 4.2.25. Које су обавезе носиоца програма?
- 4.2.26. Шта се сматра под неоправданим трошковима програма?
- 4.2.27. Каква треба да буде садржина предлога програма?
- 4.2.28. Које формалне услове треба да испуни предлог програма?
- 4.2.29. Која документација би требало да буде поднета уз предлог програма?
- 4.2.30. Како се врши оцењивање предлога програма?
- 4.2.31. Који су критеријуми за оцену предлога програма са становишта квалитета и финансијске одрживости?
- 4.2.32. Шта се оцењује у вези са финансијским и оперативним капацитетом подносиоца програма?
- 4.2.33. Шта подразумева техничко знање за вођење предложеног програма?
- 4.2.34. Шта се оцењује у вези са значајем програма?
- 4.2.35. Шта се оцењује у вези са методологијом програма?
- 4.2.36. Шта се оцењује у вези с одрживошћу програма?
- 4.2.37. Шта се оцењује у вези са финансијским планом програма и рационалношћу предвиђених трошкова?
- 4.2.38. Како се врши одобравање предлога програма?
- 4.2.39. Која је динамика одобравања програма?
- 4.2.40. Ко оцењује поднете предлоге програма?
- 4.2.41. Који је поступак за оцену поднетих предлога програма?

- 4.2.42. Ко и којим актом одлучује о одобравању програма?
- 4.2.43. Која су правна средства против одлуке о одобравању програма?
- 4.2.44. Када се закључује и шта садржи уговор о реализацији програма?
- 4.2.45. Под којим условима може да се врши измена програма током његове реализације?
- 4.2.46. У чему се састоји обавезе подношења периодичних извештаја?
- 4.2.47. У чему се састоји обавезе подношења завршног извештаја?
- 4.2.48. Која документација се подноси уз периодичне и завршни извештај?
- 4.2.49. Када може да се изврши обустављање финансирања реализације програма?
- 4.2.50. Када је носилац програма дужан да врати добијена средства у буџет РС, АП и ЈЛС?
- 4.2.51. Како се врши оцена резултата реализације програма?
- 4.2.52. Која је санкција лоше реализације одобреног програма?
- 4.2.53. У чему се састоји обавеза јавног објављивање података о одобреним и реализованим програмима?
- 4.2.54. У чему се састоји обавеза пријаве програма у одговарајућу националну евиденцију?
- 4.2.55. У чему се састоји обавеза извештавање Министарства спорта о одобреним и реализованим програмима?
- 4.2.56. Колико дуго се чува евиденција, односно документација о реализованом програму?
- 4.2.57. Шта је SWOT анализа?
- 4.2.58. Шта је матрица логичког оквира?

ЛИТЕРАТУРА ЗА СПРЕМАЊЕ ИСПИТА

ОБАВЕЗНА ЛИТЕРАТУРА

1. Др Ненад Ђурђевић – др Драган Атанасов, **Приручник за припрему стручног спортског испита**, Министарство спорта, Београд, 2024.
2. **Закон** о спорту („Службени гласник РС“, бр. 10/2016)
3. **Закон** о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама : („Службени гласник РС“, бр. 67/2003-1, 101/2005-28 (др. закон), 90/2007-10, 72/2009-53 (др. закон), 111/2009-48, 104/2013-8 (др. закон), 87/2018-23)
4. **Закон** о спречавању допинга у спорту (Службени гласник РС, бр. 111/2014-3, 47/2021-13)
5. **Закон** о јавним скијалиштима (Службени гласник РС, бр. 46/2006)
6. **Закон** о ратификацији Европске конвенције против допинга у спорту, са Додатком („Службени лист СФРЈ – Међународни уговори”, број 4/91);
7. **Закон** о потврђивању Међународне конвенције против допинга у спорту („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 38/09);
8. **Закон** о ратификацији Европске конвенције о спречавању насиља и недоличног понашања гледалаца на спортским приредбама, посебно фудбалским утакмицама („Службени лист СФРЈ – Међународни уговори”, број 9/90);
9. **Закон** о потврђивању Најробског уговора о заштити олимпијског симбола, са Анексом („Службени лист СРЈ – Међународни уговори”, број 1/99).
10. **Уредба** о националним спортским признањима и новчаним наградама („Службени гласник РС“, бр. 22/2016-26, 83/2017-3, 65/2019-4, 74/2021-4, 10/2024-34, 57/2024-10)
11. **Правилник** о стипендирању врхунских спортиста аматера за спортско усавршавање и додели новчане помоћи врхунским спортистима са посебним заслугама („Службени гласник РС“, бр. 45/2022-380)
12. **Правилник** о условима за кандидовање организација у области спорта за организовање великог међународног спортског такмичења на територији Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 11/2021-76)
13. **Правилник** о спровођењу здравствених прегледа спортиста и спортских стручњака (Службени гласник РС, бр. 88/2020-131)
14. **Правилник** о номенклатури спортских занимања и звања („Службени гласник РС“, бр. 86/2020-4)
15. **Правилник** о дозволи за рад спортских стручњака (Службени гласник РС, бр. 60/2020-273)

16. **Правилник** о стручном оспособљавању и усавршавању за обављање одређених стручних послова у спорту („Службени гласник РС“, бр. 60/2020-265)
17. **Правилник** о књизи чланова удружења, друштава и савеза у области спорта („Службени гласник РС“, бр. 8/2018-8)
18. **Правилник** о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности („Службени гласник РС“, бр. 42/2017-74)
19. **Правилник** о националним евиденцијама у области спорта („Службени гласник РС“, бр. 24/2017-44)
20. **Правилник** о надлежним националним спортским савезима за спортске гране и области спорта у Републици Србији („Службени гласник РС“, бр. 95/2016-42, 45/2018-50, 17/2021-33, 97/2021-247)
21. **Правилник** о спортским гранама од посебног значаја за Републику Србију („Службени гласник РС“, бр. 95/2016-41, 17/2021-33, 28/2024-3)
22. **Правилник** о спортским гранама и областима спорта у Републици Србији и спортским дисциплинама у оквиру спортских грана и области спорта („Службени гласник РС“, бр. 51/2016-3, 95/2016-43, 59/2017-11, 84/2017-54, 44/2018-80, 58/2023-48, 35/2024-4)
23. **Правилник** о одобравању и финансирању програма којима се остварује општи интерес у области спорта („Службени гласник РС“, бр. 64/2016-120, 18/2020-48, 77/2022-58, 15/2023-51)
24. **Правилник** о спортским гранама и областима спорта у Републици Србији и спортским дисциплинама у оквиру спортских грана и области спорта („Службени гласник РС“, бр. 51/2016-3, 95/2016-43, 59/2017-11, 84/2017-54, 44/2018-80, 58/2023-48, 35/2024-4)
25. **Правилник** о условима за обављање спортских делатности („Службени гласник РС“, бр. 63/2013-91)
26. **Правилник** о националној категоризацији врхунских спортиста („Службени гласник РС“, бр. 123/2012-68, 159/2020-121)
27. **Правилник** о надзору над стручним радом у области спорта („Службени гласник РС“, бр. 92/2011-40)
28. **Правилник** о националној категоризацији спортских стручњака („Сл. гласник РС“, бр. 25/2013-35)

Наведени закони и подзаконска акта Републике Србије у области могу се видети и преузети са Правно информационог система Републике Србије.

ДОПУНСКА НЕОБАВЕЗНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Др Ненад Ђурђевић – Ивана Дукић, Приручник за финансирање програма у области спорта у јединицама локалне самоуправе, Стална конференција градова и општина – Савез градова и општина Србије, Београд, 2016,
http://www.skgo.org/storage/app/uploads/public/152/095/875/1520958753_Prirucnik_za_finansiranje_programa_u_oblasti_sporta_u_JLS.pdf.
2. Др Ненад Ђурђевић, Приручник за израду програма развоја спорта у јединици локалне самоуправе, Министарство омладине и спорта Републике Србије, Београд, 2015, <http://www.mos.gov.rs/public/ck/uploads/files/Dokumenta/Sport/strategija-razvoja-sporta/Sport%20u%20jedinicama%20lokalne%20samouprave%20-%20prirucnik%20za%20finansiranje%20programa%20i%20razvoja%20sporta.pdf>
3. Др Ненад Ђурђевић, др Душан Митић, мр Драган Атанасов, Бранко Вујовић: Спорт у јединицама локалне самоуправе, Стална конференција градова и општина – Савез градова и општина Србије, Београд, 2014,
http://www.skgo.org/storage/app/uploads/public/152/095/867/1520958677_Prirucnik_Sport_18112014_web.pdf.
4. Др Ненад Ђурђевић, др Миодраг Мићовић, мр Зоран Вуковић: Уговори у спорту, Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, Крагујевац, 2016,
<http://institut.jura.kg.ac.rs/images/Projekti/7%20XXI%20vek/11.%20Ugovori%20u%20sportu.pdf>
5. Ненад Ђурђевић – Миодраг Мићовић – Зоран Вуковић, Услуге у спорту, Правни факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 2019,
<http://institut.jura.kg.ac.rs/images/Projekti/7%20XXI%20vek/2019.%20Usluge%20u%20sportu.pdf>

НАПОМЕНА: Према члану 11. Правилника о стручном спортском испиту („Сл. гласник РС“, бр. 65/2024), кандидат стручном спортском испиту кандидат одговара на 30 питања сачињених у облику затвореног теста (питања с понуђеним одговорима), и то по 10 питања из сваке од три области утврђених Програмом. Комисија за полагање стручног спортског испита ће 30 питања у тесту одређивати према објављеним испитним питањима (по 10 питања из сваке од три области). Комисија за полагање стручног спортског испита је, на основу чл. 3, 4. и 11. Правилника о стручном спортском испиту, Испитна питања утврдила на седници одржаној 6. 11. 2024. године.